

แนวทางการนำหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” มาปรับใช้ใน
ภาคอุตสาหกรรมและสอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติตามหลัก
มาตรฐานสากลเพื่อให้รอดพ้นจากวิกฤตเศรษฐกิจ

โดย

นายวีระกิตติ์ รันทกิจธนวัชร

รองเลขาธิการ

สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

กระทรวงอุตสาหกรรม

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 62

ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช 2562 - 2563

หนังสือรับรอง

วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ได้อนุมัติให้เอกสารวิจัยส่วนบุคคลเรื่อง “แนวทางการนำหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” มาปรับใช้ในภาคอุตสาหกรรมและสอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติตามหลักมาตรฐานสากล เพื่อให้รอดพ้นจากวิกฤตเศรษฐกิจ” ลักษณะวิชา การเศรษฐกิจ ของ นายวีระกิตติ รันทกิจธนวัชร เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 62 ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช 2562 - 2563

พลโท

(พิสิทธิ์ ปฐมเอม)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

บทคัดย่อ

เรื่อง แนวทางการนำหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” มาปรับใช้ใน
ภาคอุตสาหกรรมและสอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติตาม
หลักมาตรฐานสากล เพื่อให้รอดพ้นจากวิกฤตเศรษฐกิจ

ลักษณะวิชา การเศรษฐกิจ

ผู้วิจัย นายวีระกิตติ์ รันทกจิธรวัชร หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ 62

จากวิกฤตเศรษฐกิจในเอเชีย เมื่อปี พ.ศ. 2540 หรือที่เรียกกันโดยทั่วไปว่า "วิกฤตต้มยำกุ้ง" นั้น เป็นวิกฤตที่เริ่มเกิดขึ้นในประเทศไทย และส่งผลกระทบต่ออีกหลายประเทศในทวีปเอเชีย โดยเริ่มขึ้นตั้งแต่เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2540 และก่อให้เกิดความกลัวว่า จะเกิดการล่มสลายทางเศรษฐกิจลุกลามต่อเนื่องไปทั่วโลก เนื่องจากความล้มเหลวทางระบบการเงิน ส่วนหนึ่งเกิดจากการตัดสินใจของรัฐบาลไทยในการลอยตัวค่าเงินบาท ตัดการอิงเงินสกุลดอลลาร์สหรัฐเป็นหลัก มาเป็นระบบอัตราแลกเปลี่ยนลอยตัวภายใต้การจัดการ (managed float exchange rate system) ทำให้ค่าเงินบาทลดลงอย่างมาก

งานวิจัยนี้ จึงจัดทำขึ้นเพื่อศึกษาและวิเคราะห์ เรื่อง แนวทางการนำหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” มาปรับใช้ในภาคอุตสาหกรรม และสอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติตามหลักมาตรฐานสากล เพื่อให้รอดพ้นจากวิกฤตเศรษฐกิจ โดยการนำแนวพระราชดำริ “เศรษฐกิจพอเพียง” มาประยุกต์ใช้เพื่อแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ และการศึกษาระหว่างแนวทางปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กับแนวทางปฏิบัติตามหลักการมาตรฐานสากลเรื่องความยืดหยุ่นขององค์กร

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูล ทั้งจากปฐมภูมิและทุติยภูมิเพื่อเป็นแนวทางการดำเนินการที่เทียบเคียงได้ระหว่างแนวทางปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กับแนวทางปฏิบัติตามหลักการมาตรฐานสากลเรื่องความยืดหยุ่นขององค์กร

ผลการสัมภาษณ์ผู้บริหาร เรื่องความยืดหยุ่นขององค์กร ได้แก่ 1.บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) 2.บริษัท พีทีที โกลบอล เคมิคอล จำกัด (มหาชน) 3.บริษัท ปูนซีเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) 4.บริษัท ไทยน้ำมันสำเร็จรูป จำกัด 5.บริษัท แดรี่โฮม จำกัด 6.บริษัท เบทาโกร จำกัด 7.บริษัท น้ำตาลมิตรผล จำกัด 8.บริษัท วิศวกรรมเคมี จำกัด 9.บริษัท บ้านเซรามิคสุโขทัย จำกัด 10.บริษัท ทวียนต์มาร์เก็ตติ้ง จำกัด พบว่า ควรผลักดันหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจากมาตรฐานสมัครใจ เป็นมาตรฐานบังคับ เพื่อให้ทุกอุตสาหกรรมนำไปปฏิบัติ ซึ่งจะช่วยลดผลกระทบในยามเกิดวิกฤตและสร้างภูมิคุ้มกัน ให้กลุ่มอุตสาหกรรมทุกประเภท ทุกขนาด รวมถึงทุกองค์กร สามารถนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ ในการแก้ไขปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจที่กำลังเผชิญจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ได้ ตามความเหมาะสม

Abstract

Title	Guideline for the Application of "Sufficiency Economy" Philosophy for the Industrial Sector and for Compliance with the Requirements of International Standards
Field	Economics
Name	Mr. Verakit Rantakittanawat Course NDC Class 62

The economic crisis in Asia in 1997, commonly known as the "Tom Yam Kung Crisis" is a crisis that occurred primarily in Thailand and affected many other countries in Asia. This crisis began in July 1997 and caused fears of economic collapse spreading throughout the world. The failure of the financial system, which was partly due to Thai government's decision to float Thai baht using a managed float exchange rate system, resulted in a significant decrease of Thai baht value.

Thus, this research was aimed to study and analyze the approach to apply "Sufficiency Economy" Philosophy (SEP) for the industrial sector and for compliance with the requirements of international standards as the guideline to recover from potential economic crisis. The principles of "Sufficiency Economy" Philosophy according to His Majesty King Bhumibol Adulyadej, and the requirements of international standards regarding organizational resilience were reviewed for the solutions of economic problems.

This qualitative research was conducted by analyzing data both from the primary and secondary resources to discover a comparable course of action between the SEP principles and the requirements for organizational resilience.

The results of interviews with CEOs from 10 companies, namely (1) PTT Pcl. (2) PTT Global Chemical Pcl. (3) The Siam Cement Pcl. (4) Thai Nam Tapioca Co.,Ltd. (5) Dairy Home Co.,Ltd. (6) Betagro Co.,Ltd. (7) Mitr Phol Sugar Corporation.,Ltd. (8) Thai Chemical & Engineering Co.,Ltd (9) Ban Ceramic Sanitaryware Co.,Ltd. and (10) Thaweeyont Marketing Co., Ltd., revealed that the voluntary standard of the SEP principles should become mandatory for the practical implementation. It was suggested that this integrated guideline could reduce the impacts of any crisis and build up immunity for all industries of all types and sizes. The research results could also be applied to any organizations facing financial problems caused by the COVID-19 pandemic.

คำนำ

เอกสารวิจัยส่วนบุคคลนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาในหลักสูตร การป้องกันราชอาณาจักร วปอ. รุ่นที่ 62 ปีการศึกษา 2562 ในหัวข้อเรื่อง “แนวทางการนำหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” มาปรับใช้ในภาคอุตสาหกรรมและสอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติตามหลักมาตรฐานสากลเพื่อให้รอดพ้นจากวิกฤตเศรษฐกิจ”

สาเหตุหลักสำคัญที่คณะกรรมการการศึกษาและเสนอแนะมาตรการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการระบบการเงินของประเทศ (ศปร.) สรุปรูปการเกิดวิกฤตเศรษฐกิจปี พ.ศ. 2540 ได้แก่ การขาดดุลบัญชีเดินสะพัดปัญหาหนี้ต่างประเทศที่มีการกู้เงินจากสถาบันการเงินต่างประเทศเพื่อปล่อยกู้ให้กับธุรกิจในประเทศไทยการลงทุนเกินตัวและฟองสบู่ในธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ความไร้ประสิทธิภาพในการดำเนินงานของสถาบันการเงินที่มีกระบวนการพิจารณาสินเชื่อของสถาบันการเงินแบบหละหลวม ความไม่มีประสิทธิภาพในการดำเนินนโยบายที่อนุญาตให้มีการเคลื่อนย้ายเงินทุนอย่างเสรี โดยไม่มีการเตรียมความพร้อมหรือการกำกับดูแลอย่างมีประสิทธิภาพ และมีการโจมตีค่าเงินบาทจากนักลงทุนต่างชาติและนักเก็งกำไรที่คอยผสมโรงรายอื่นๆ หลังจากวิกฤตเศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2540 ประเทศไทยต้องเผชิญกับสภาวะความผันผวนทางเศรษฐกิจมาเป็นระยะจนกระทั่งปัจจุบันที่เศรษฐกิจโลกช่วงปลายปี พ.ศ. 2562 มีทิศทางชะลอตัวลงอย่างต่อเนื่องตามผลกระทบของสงครามการค้าที่กระจายตัวมากขึ้น หลายประเทศทั่วโลกได้ทยอยผ่อนคลายนโยบายการเงินและเริ่มพิจารณาใช้นโยบายการคลังเพื่อประคับประคองการเติบโตทางเศรษฐกิจแต่การเกิดโรคระบาด โควิด 19 ในช่วงต้นปี พ.ศ. 2563 ทำให้ภาพรวมเศรษฐกิจโลกในระยะข้างหน้ามีแนวโน้มชะลอตัวและมีโอกาสการเกิดภาวะเศรษฐกิจถดถอยในหลายประเทศที่ไม่สามารถคุมการระบาดของโรคได้ ซึ่งวิกฤตจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 มีความแตกต่างจากวิกฤตการณ์ทางการเงินในปี พ.ศ. 2540 เนื่องจากเศรษฐกิจทั่วโลกถูกระงับจากโรคระบาดไม่เฉพาะประเทศไทยและส่งผลกระทบต่อการผลิต การติดต่อทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ ทำให้เกิดการหยุดการจ้างงาน ขาดรายได้ ขาดกำลังซื้อ ส่งผลกระทบต่อชำระหนี้ซึ่งก็อาจส่งผลกระทบต่อสถาบันการเงินต่อไปปัญหาเศรษฐกิจและสังคมอาจทยอยส่งผลมากขึ้น

ผู้ทำวิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายงานวิจัยส่วนบุคคลนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจในการศึกษา “แนวทางการนำหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” มาปรับใช้ในภาคอุตสาหกรรมและสอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติตามหลักมาตรฐานสากลเพื่อให้รอดพ้นจากวิกฤตเศรษฐกิจ” นี้

(นายวีระกิตติ์ รันทกจิณวัชร)

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ 62

ผู้วิจัย

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรที่ให้ความรู้และโอกาสแก่ผู้วิจัยในการ
ทำการศึกษางานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงได้จากการสนับสนุนจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกๆฝ่ายขอขอบคุณ
อาจารย์ที่ปรึกษา คณาจารย์ และนักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรทุกท่านตลอดจนเพื่อนร่วม
รุ่น วปอ. 62 ที่ได้ให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะในการทำวิจัยนี้

งานวิจัยนี้สำเร็จได้ด้วยดีเพราะได้รับการสนับสนุนจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกๆฝ่ายร่วม
ระดมสมองในการให้ข้อมูลเพื่อให้หลักปรัชญา "เศรษฐกิจพอเพียง" ได้ประโยชน์กับทุกคนและ
สิ่งแวดล้อมที่ดีเกิดขึ้นในประเทศไทย

(นายวีระกิตติ รันทกิจธนวัชร)

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ 62

ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
Abstract	ข
คำนำ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญแผนภาพ	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	5
วิธีดำเนินการวิจัย	8
ข้อจำกัดของการวิจัย	8
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	9
คำจำกัดความ	9
บทที่ 2 ทฤษฎี กรอบแนวคิด การทบทวนวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
ปรัชญา“เศรษฐกิจพอเพียง”กับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580)	12
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564)	17
หลักปรัชญา“เศรษฐกิจพอเพียง”	31
มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม.9999 เล่ม 1-2556 แนวทาง“เศรษฐกิจพอเพียง”ภาคอุตสาหกรรม	35
มาตรฐานระหว่างประเทศ ISO 22316:2017- Security and resilience – Organizational resilience – Principles and attributes	45
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	53
กรอบแนวคิดของการวิจัย	60
สรุป	62
บทที่ 3 การนำ“หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง”มาปรับใช้ในภาคอุตสาหกรรม	63
ข้อมูลทั่วไปและผลสำเร็จ	63
การวิเคราะห์ปัจจัยแห่งความสำเร็จขององค์กรหลังการนำปรัชญา“เศรษฐกิจพอเพียง” มาปรับใช้ในภาคอุตสาหกรรม	83
สรุป	87

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 การวิเคราะห์ผลสำเร็จและความสอดคล้องระหว่างแนวทางปฏิบัติตามหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” กับแนวทางปฏิบัติตามหลักมาตรฐานสากล	88
ผลสำเร็จการนำแนวทางปฏิบัติตามหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” มาประยุกต์ใช้เพื่อแก้ไขปัญหาช่วงเวลาวิกฤตเศรษฐกิจของภาคอุตสาหกรรม	88
การสัมภาษณ์เพื่อวิเคราะห์เพื่อวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างแนวทางปฏิบัติตามหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” กับแนวทางปฏิบัติตามหลักการมาตรฐานสากล เรื่องความยืดหยุ่นขององค์กร	98
สรุป	109
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ	110
สรุป	111
ข้อเสนอแนะ	113
บรรณานุกรม	114
ภาคผนวก	116
แบบสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อการวิจัย	117
ประวัติย่อผู้วิจัย	131

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 – 1 กลุ่มเป้าหมายในการสัมภาษณ์เชิงลึก	6
1 – 2 ขอบเขตด้านระยะเวลา	7
3 – 1 ลำดับที่และรายชื่อของบริษัทที่ยกมาเป็นกรณีศึกษา	83
3 – 2 ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาปรับใช้ในภาคอุตสาหกรรมกลุ่มต่างๆ	84
4 – 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อแก้ไขปัญหา	88
4 – 2 รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์	99
4 – 3 ตารางเปรียบเทียบแนวทางปฏิบัติตามมาตรฐานสากลกับหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	100

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
2 – 1 ภาพรวมยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี	13
2 – 2 ภาพรวมของมาตรฐานแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ภาคอุตสาหกรรม	36
2 – 3 องค์ประกอบสำคัญของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้องค์กรมีการดำเนินธุรกิจตามทางสายกลาง	39
2 – 4 การบูรณาการเศรษฐกิจพอเพียงภาคอุตสาหกรรมทั่วทั้งองค์กร	40
2 – 5 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ - ตัวแปรตาม	61
3 – 1 ธุรกิจในเครือ บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)	64
3 – 2 การดำเนินงานด้านความยั่งยืนของ บริษัท พีทีที โกลบอล เคมีคอล จำกัด มหาชน	66
3 – 3 บริษัท ปูนซีเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) สำนักงานใหญ่	68
3 – 4 บริษัท ไทยวา จำกัด (มหาชน) ร่วมลงนามประกาศรับรองการนำ แนวทาง เศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้อย่างสม่ำเสมอทั่วทั้งองค์กรกับสำนักงาน มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม	70
3 – 5 ผลิตภัณฑ์ของบริษัท แดรี่โฮม จำกัด	72
3 – 6 การพัฒนาสู่ความยั่งยืนของ บริษัท เครือเบทาโกร	74
3 – 7 กลุ่มบริษัท น้ำตาลมิตรผล จำกัด	76
3 – 8 บริษัท วิศวกรรมเคมี จำกัด	79
3 – 9 บริษัท บ้านเซรามิคสุขภัณฑ์ จำกัด	81
3 – 10 บริษัท ทวียนต์ มาร์เก็ตติ้ง จำกัด สำนักงานใหญ่จังหวัดเชียงราย	82
5 – 1 สรุปความสอดคล้องระหว่างหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ ISO 22316:2017	112

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความเป็นมา

จากวิกฤตเศรษฐกิจในเอเชีย เมื่อปี พ.ศ. 2540 หรือที่เรียกกันโดยทั่วไปว่า "วิกฤตต้มยำกุ้ง" นั้น เป็นวิกฤตที่เริ่มเกิดขึ้นในประเทศไทยและส่งผลกระทบต่ออีกหลายประเทศในทวีปเอเชีย โดยเริ่มขึ้นตั้งแต่เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2540 และก่อให้เกิดความกลัวว่าจะเกิดการล่มสลายทางเศรษฐกิจลุกลามต่อไปทั่วโลกเนื่องจากความล้มเหลวทางระบบการเงิน วิกฤตเศรษฐกิจในครั้งนั้นส่วนหนึ่งเกิดจากการตัดสินใจของรัฐบาลไทยในการลอยตัวค่าเงินบาท ตัดการอิงเงินสกุลดอลลาร์สหรัฐเป็นหลัก มาเป็นระบบอัตราแลกเปลี่ยนลอยตัวภายใต้การจัดการ (Managed Float Exchange Rate System) ทำให้ค่าเงินบาทลดลงอย่างมาก และหลังจากความพยายามทั้งหมดที่จะสนับสนุนค่าเงินบาทเมื่อเผชิญกับการแผ่ขยายแบบเกินเลยทางการเงิน (Financial Overextension) อย่างรุนแรง โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านอสังหาริมทรัพย์ในเวลานั้น ทำให้ประเทศไทยเกิดภาวะหนี้สาธารณะเป็นจำนวนมากและอยู่ในสภาพล้มละลายก่อนหน้าการล่มสลายของค่าเงิน วิกฤตดังกล่าวยังได้ขยายไปทั่วภูมิภาคเอเชีย โดยค่าเงินของประเทศส่วนใหญ่ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และญี่ปุ่นเกิดการทรุดตัว ส่งผลต่อตลาดหลักทรัพย์ และราคาสินทรัพย์ต่างๆทำให้หนี้เอกชนเพิ่มสูงขึ้น

สาเหตุหลักสำคัญที่คณะกรรมการการศึกษาและเสนอแนะมาตรการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการระบบการเงินของประเทศ (ศปร.) สรุปการเกิดวิกฤตเศรษฐกิจปี พ.ศ. 2540 มีดังนี้

1. การขาดดุลบัญชีเดินสะพัด

ในช่วงที่เศรษฐกิจของไทยเติบโตมาอย่างต่อเนื่อง ดุลบัญชีเดินสะพัดของไทยเริ่มมีการขาดดุลตั้งแต่ปี พ.ศ. 2530 และเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2539 ประเทศไทยประสบปัญหาการขาดดุลบัญชีเดินสะพัดถึง 14,350 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งเป็นผลมาจากการส่งออกที่หดตัวลง 1.9 % จากที่เคยขยายตัวสูงในปีก่อนหน้าถึง 24.82 % สะท้อนให้เห็นสถานะรายได้ของประเทศที่พึ่งพาการส่งออกในระดับสูงอันเป็นผลสืบเนื่องจากการพัฒนาเศรษฐกิจที่เน้นการผลิตเพื่อการส่งออกเป็นสำคัญ

2. ปัญหาหนี้ต่างประเทศ

ผลจากการที่ประเทศไทยประกาศรับพันธสัญญาข้อที่ 8 ของกองทุนการเงินระหว่างประเทศในปี พ.ศ. 2533 เพื่อเปิดระบบการเงินของไทยสู่สากล ทำให้ระหว่างปี พ.ศ. 2533 - 2537 ประเทศไทยสามารถพึ่งพาเงินทุนจากต่างประเทศได้อย่างสะดวกจากการเปิดเสรีทางการเงิน โดยไม่มีความเสี่ยงด้านอัตราแลกเปลี่ยน เนื่องจากค่าเงินถูกกำหนดอัตราไว้ที่ 25 บาทต่อหนึ่งดอลลาร์สหรัฐ ทำให้ผู้กู้ยืมสามารถยืมเงินและคืนเงินกู้ในสกุลเงินตราต่างประเทศได้ในอัตราคงที่ดังกล่าว และในเดือนเมษายน พ.ศ. 2534 มีการประกาศผ่อนคลายการบริวารตราต่างประเทศ ทำให้ในเดือนกันยายน พ.ศ. 2535 รัฐบาลอนุมัติให้ธนาคารพาณิชย์สามารถจัดตั้งกิจการวิเทศธนกิจไทย (Bangkok

International Banking Facilities : BIBF) มีธนาคารพาณิชย์ 46 แห่งได้รับมอบใบอนุญาตให้ดำเนินการได้เมื่อเดือนมีนาคม พ.ศ. 2536 ทำให้เกิดการขยายตัวของระบบการเงินของประเทศที่ส่งผลต่อการเกิดหนี้ด้วยสภาพขึ้นมากในสถาบันการเงิน และมีการกู้เงินจากสถาบันการเงินต่างประเทศเพื่อปล่อยกู้ให้กับธุรกิจในประเทศไทย ในช่วงปลายปี พ.ศ. 2540 หนี้ต่างประเทศของไทยเพิ่มขึ้นในระดับสูงถึง 109,276 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยเฉพาะหนี้ต่างประเทศระยะสั้นที่มีสัดส่วนถึง 65% ของหนี้ต่างประเทศรวม และสัดส่วนเงินสำรองต่อหนี้ระยะสั้นอยู่ในระดับต่ำเพียง 70.40%

3. การลงทุนเกินตัว และฟองสบู่ในธุรกิจอสังหาริมทรัพย์

ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์มีการเติบโตอย่างมากในช่วงปี 2530 – 2539 ทั้งที่อยู่อาศัย อาคารสำนักงาน สนามกอล์ฟ สวนเกษตร เนื่องจากผู้ประกอบการมีการกู้ยืมเงินจากต่างประเทศและระดมทุนในตลาดหลักทรัพย์ภายในประเทศได้ง่าย เพื่อมาลงทุนในโครงการอสังหาริมทรัพย์ทั่วประเทศ นอกจากนั้นราคาอสังหาริมทรัพย์ที่เพิ่มขึ้นต่อเนื่องทำให้เกิดความต้องการเก็งกำไร ดึงดูดให้มีผู้เข้ามาลงทุนในธุรกิจอย่างมากจนกลายเป็นภาวะเศรษฐกิจฟองสบู่

4. ประสิทธิภาพในการดำเนินงานของสถาบันการเงิน

ปลายปี พ.ศ. 2539 เกิดปัญหาความไม่เชื่อมั่นอย่างรุนแรงต่อสถาบันการเงินในประเทศ ทั้งที่เป็นธนาคารพาณิชย์และบริษัทเงินทุนธุรกิจทั้งหลาย รัฐบาลสั่งปิดสถาบันการเงินที่เป็นบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ 18 แห่ง ปิดธนาคารพาณิชย์ 3 แห่ง และกระทรวงการคลังมีคำสั่งให้สถาบันการเงินเพิ่มทุนอีก 10 แห่ง ในเดือนมีนาคม พ.ศ. 2540 รัฐบาลใช้กองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาสถาบันการเงินซึ่งเป็นหน่วยงานของธนาคารแห่งประเทศไทย เข้าสนับสนุนให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ธนาคารพาณิชย์และบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ต่าง ๆ สิ้นเงินไปมากกว่า 6 แสนล้านบาท แต่สุดท้ายต้องสั่งปิด 16 บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ เมื่อวันที่ 27 มิถุนายน พ.ศ. 2540 และปิดอีก 42 บริษัท เมื่อวันที่ 5 สิงหาคม พ.ศ. 2540 รวมเป็น 58 สถาบันการเงิน

ในช่วงก่อนวิกฤติเศรษฐกิจ กระบวนการพิจารณาสินเชื่อของสถาบันการเงินเป็นไปอย่างหละหลวม โดยไม่พิจารณาความเป็นไปได้ของโครงการ หรือความสามารถในการชำระหนี้คืนอย่างถ่องแท้ การปล่อยสินเชื่อให้แก่พวกฟองหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องและนักการเมืองเป็นไปอย่างกว้างขวาง ลูกหนี้เริ่มไม่สามารถชำระหนี้ได้ โดยเฉพาะธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ที่มีการลงทุนเกินกว่าความต้องการซื้อ ทำให้ธนาคารมีปัญหาสภาพคล่อง หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ หรือเอ็นพีแอลพุ่งขึ้นสูง โดยเอ็นพีแอลสูงสุดที่ 52.3% ของสินเชื่อรวม ในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2542

5. ความไม่มีประสิทธิภาพในการดำเนินนโยบาย

นโยบายการเปิดให้มีการจัดตั้งกิจการวิเทศธุรกิจเมื่อปี พ.ศ. 2536 ที่อนุญาตให้มีการเคลื่อนย้ายเงินทุนอย่างเสรี โดยไม่มีการเตรียมความพร้อมหรือการกำกับดูแลอย่างมีประสิทธิภาพ ในขณะที่ยังคงใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบคงที่อยู่ ทำให้ระบบการเงินและเศรษฐกิจของประเทศไม่มีเสถียรภาพ ปริมาณเงินในระบบได้สูงขึ้นจากเงินทุนไหลเข้าจากต่างประเทศ เมื่อแบงก์ชาติพยายามดูดซับสภาพคล่องโดยการขายพันธบัตร ยิ่งทำให้อัตราดอกเบี้ยที่สูงอยู่แล้วไม่ลดลง ยิ่งทำให้เกิดมีเงินทุนไหลเข้ามามากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ มาตรฐานการกำกับดูแลสถาบันการเงินของไทย ยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ ทำให้ไม่สามารถตรวจสอบความเหมาะสมของการปล่อยกู้ได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว กฎเกณฑ์การกำกับดูแลยังไม่เข้มงวดเพียงพอที่จะทำให้สถาบันการเงินมีฐานะทางการเงินที่เข้มแข็งได้

6. การโจมตีค่าเงินบาท

ปัญหาเศรษฐกิจที่ส่งสมมานานดังกล่าว ทำให้นักลงทุนต่างชาติถือโอกาสโจมตีค่าเงินบาทของไทย ซึ่งเป็นนักลงทุนขนาดใหญ่และนักลงทุนสถาบันที่ระดมทุนมาเก็งกำไรค่าเงินหรือ โจมตีค่าเงินโดยตั้งเป็นกองทุนมีชื่อเรียกว่า Hedge Funds เช่น Quantum Fund ซึ่งดูแลโดยนาย George Soros และนักเก็งกำไรที่คอยผสมโรงรายอื่นๆ รวมทั้งธนาคารพาณิชย์ทั้งไทยและเทศที่แสวงหากำไรจากอัตราแลกเปลี่ยนเช่นกัน นักเก็งกำไรอาศัยข้ออ้างจากปัญหาพื้นฐานทางเศรษฐกิจของประเทศที่ขาดดุลบัญชีเดินสะพัดจำนวนมาก และหนี้ระยะสั้นสูงเมื่อเทียบกับเงินสำรองอย่างเป็นทางการ ปล่อยเป็นข่าวลือว่าจะมีการลดค่าเงินบาทเพื่อเก็งกำไร

ความสำคัญของปัญหา

หลังจากวิกฤตเศรษฐกิจใน ปี พ.ศ. 2540 ประเทศไทยต้องเผชิญกับสภาวะความผันผวนทางเศรษฐกิจมาเป็นระยะ จนกระทั่งปัจจุบันที่เศรษฐกิจโลกช่วงปลายปี พ.ศ. 2562 และแนวโน้มปี พ.ศ. 2563 มีทิศทางชะลอตัวลงอย่างต่อเนื่องตามผลกระทบของสงครามการค้าที่กระจายตัวมากขึ้น หลายประเทศทั่วโลกได้ทยอยผ่อนคลายนโยบายการเงิน และเริ่มพิจารณาใช้นโยบายการคลังเพื่อประคับประคองการเติบโตทางเศรษฐกิจ ภาพรวมเศรษฐกิจโลกในระยะข้างหน้าจึงมีแนวโน้มขยายตัวในอัตราที่ชะลอลง โอกาสการเกิดภาวะเศรษฐกิจถดถอยทางเทคนิค (การเติบโตทางเศรษฐกิจหดตัวแบบไตรมาสต่อไตรมาสติดต่อกัน 2 ไตรมาส) มีสูงขึ้นมากในหลายประเทศที่มีสัดส่วนการค้าต่อ GDP สูง เช่นประเทศเยอรมนี ฮังการี และสิงคโปร์ เป็นต้น

ทั้งนี้ การเติบโตของเศรษฐกิจโลกที่ชะลอลงจากผลกระทบสงครามการค้า ความไม่แน่นอนทางธุรกิจที่เกิดจากความเสี่ยงใหม่ที่ปะทุขึ้นในหลายประเด็นและกระจายตัวในหลายภูมิภาค เช่น การประท้วงในฮ่องกง เสถียรภาพรัฐบาลในยุโรปและละตินอเมริกา ความขัดแย้งระหว่างญี่ปุ่นและเกาหลีใต้ ทำให้คาดการณ์การเติบโตทางเศรษฐกิจปี พ.ศ. 2563 ของทุกภูมิภาคมีความเสี่ยงถูกปรับประมาณการลดลง โดยเฉพาะผลกระทบต่อเมืองของสงครามการค้าสหรัฐฯ - จีน ซึ่งยังคงบั่นทอนแนวโน้มการลงทุนโลกและความเชื่อมั่นภาคธุรกิจในภาคอุตสาหกรรมการผลิตและการส่งออกผ่านต้นทุนทางการค้าที่สูงขึ้นจากกำแพงภาษี และการชะลอตัวของการค้าโลกจากการปรับห่วงโซ่อุปทานการผลิตในหลายอุตสาหกรรมที่ได้รับผลกระทบ

อย่างไรก็ตาม ผลกระทบของสงครามการค้าและความไม่แน่นอนทางเศรษฐกิจที่เพิ่มขึ้นต่อเนื่องเริ่มส่งผลกระทบเป็นวงกว้างไม่เพียงเฉพาะด้านการค้าการลงทุน แต่เริ่มขยายผลกระทบผ่านช่องทางอื่น เช่น ความเชื่อมั่นภาคครัวเรือนที่ลดลง ภาวะการเงินที่ตึงตัวฉับพลันในบางช่วงเวลาจากความผันผวนในตลาดการเงินโลก การชะลอตัวของสินเชื่อภาคธุรกิจและครัวเรือน ฯลฯ เหล่านี้ล้วนเป็นเหตุให้ธนาคารกลางหลักทั่วโลก มีแนวโน้มดำเนินนโยบายผ่อนคลายนโยบายการเงินเพิ่มขึ้น ทั้งการลดดอกเบี้ยนโยบายและเพิ่มสภาพคล่องในระบบเศรษฐกิจ อัตราดอกเบี้ยในระดับต่ำนี้จะเป็นปัจจัยสำคัญในการช่วยประคับประคองภาวะเศรษฐกิจ ควบคู่กับนโยบายการคลังที่ผ่อนคลายนโยบายการคลัง

กระตุ้นต่าง ๆ ซึ่งจะมีบทบาทมากขึ้นในการช่วยลดความเสี่ยงของโอกาสการเกิดภาวะเศรษฐกิจถดถอยได้บางส่วนในระยะข้างหน้า

สำหรับประเทศไทย ได้มีการเตรียมการรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงต่างๆ เพื่อให้สามารถปรับตัวและฟื้นคืนสู่สภาวะปกติได้ โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 65 กำหนดให้รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกัน เพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมาย โดยให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ มีการตราพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560 แต่งตั้งคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ และจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) เป็นฉบับแรกของประเทศไทย ซึ่งจะต้องนำไปสู่การปฏิบัติ เพื่อให้ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้วด้วยการพัฒนา **“ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”** เพื่อความสุขของคนไทยทุกคน

ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาตินั้น รัฐบาลโดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้จัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) บนพื้นฐานของยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ซึ่งเป็นแผนแม่บทหลักของการพัฒนาประเทศ และเน้นเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน รวมทั้งปรับโครงสร้างประเทศไทยไปสู่ประเทศไทย 4.0 โดยได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของภาคีการพัฒนาทุกภาคส่วนทั้งในระดับกลุ่มอาชีพ ระดับภาค และระดับประเทศในทุกขั้นตอนของแผนฯ อย่างกว้างขวางและต่อเนื่องเพื่อร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์และทิศทางการพัฒนาประเทศ รวมทั้งร่วมจัดทำรายละเอียดยุทธศาสตร์ของแผนฯ เพื่อมุ่งสู่ “ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ” ในลักษณะการแปลงยุทธศาสตร์ระยะยาวสู่การปฏิบัติ พร้อมทั้งกำหนดแผนงาน/โครงการสำคัญที่ต้องดำเนินการให้เห็นผลเป็นรูปธรรมเพื่อเตรียมความพร้อมบุคลากร สังคม และระบบเศรษฐกิจของประเทศ ให้สามารถปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆได้อย่างเหมาะสม

ในยุทธศาสตร์ที่ 3 ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 เรื่อง “การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน” นั้น ได้กำหนดแนวทางการพัฒนา ดังนี้

1. การบริหารจัดการเศรษฐกิจส่วนรวม ได้แก่ การพัฒนาด้านการคลัง และการพัฒนาภาคการเงิน
2. การเสริมสร้างและพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคการผลิตและบริการ ได้แก่ การพัฒนาภาคการเกษตร การพัฒนาภาคอุตสาหกรรม การพัฒนาภาคบริการและการท่องเที่ยว และการพัฒนาภาคการค้าและการลงทุน

ในส่วนการพัฒนาภาคอุตสาหกรรมนั้น เกี่ยวข้องโดยตรงกับโครงการวิจัยนี้ ซึ่งการสร้าง ความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืนของภาคอุตสาหกรรมนั้น รวมถึงการฟื้นฟูเศรษฐกิจให้กลับมาขยายตัวได้สูงขึ้น มีความสามารถปรับเปลี่ยนองค์กรให้ยืดหยุ่นได้ตามสภาวะที่ต้องมีการเปลี่ยนแปลง หรือมีการปฏิรูปองค์กรในหลายด้านเพื่อวางพื้นฐานให้สามารถพัฒนาต่อยอดให้มีรายได้สูงขึ้นได้ โดยโครงการวิจัยนี้ เน้นผลสำเร็จจากการนำแนวทางตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในภาคอุตสาหกรรมเพื่อให้รอดพ้นจากวิกฤตเศรษฐกิจ และความยืดหยุ่นได้กับแนวทางปฏิบัติตามหลักการมาตรฐานสากลเรื่องความยืดหยุ่นขององค์กร (Organizational Resilience)

หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับแนวทางปฏิบัติตามหลักการมาตรฐานสากล เรื่องความยืดหยุ่นขององค์กรนั้น มีความเทียบเคียงกันได้ เนื่องจากแก่นสำคัญที่ช่วยให้องค์กรผ่านวิกฤตและสามารถนำมาปรับใช้ เป็นแนวทางที่เหมือนกัน เช่น การมีคุณลักษณะขององค์กรที่มีความยืดหยุ่น การบริหารงานใช้ความมีเหตุผลโดยพัฒนาธุรกิจที่ถนัด คิดค้นนวัตกรรมใหม่ๆ ใช้ความพอประมาณ รู้ตัวเอง และเลือกทำสิ่งที่ถนัดมีความเชี่ยวชาญและพัฒนาในธุรกิจนั้นๆ สร้างภูมิคุ้มกันที่ดีโดยวิเคราะห์ความเป็นไปได้ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตและคิดแผนรองรับไว้ล่วงหน้า สร้างองค์ความรู้ใหม่ๆ ให้กับคนในองค์กรพร้อมพัฒนาให้เป็นคนเก่งและดี มีการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development) และมุ่งพัฒนากิจกรรมที่ช่วยสร้างสมดุลด้านสิ่งแวดล้อม สังคม วัฒนธรรม ควบคู่ไปกับการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ มีการสื่อสารข้อมูล นโยบาย และค่านึงถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เป็นต้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาเรื่อง แนวทางการนำหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” มาปรับใช้ในภาคอุตสาหกรรมและสอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติตามหลักมาตรฐานสากลเพื่อให้รอดพ้นจากวิกฤตเศรษฐกิจ
2. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ปัญหา เรื่องแนวทางการนำหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” มาปรับใช้ในภาคอุตสาหกรรมและสอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติตามหลักมาตรฐานสากลเพื่อให้รอดพ้นจากวิกฤตเศรษฐกิจ
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางแก้ปัญหาแนวทางการนำหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” มาปรับใช้ในภาคอุตสาหกรรมและสอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติตามหลักมาตรฐานสากลเพื่อให้รอดพ้นจากวิกฤตเศรษฐกิจ

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยในไว้ 3 ประเด็น ได้แก่ ขอบเขตของเนื้อหา ขอบเขตของช่วงเวลาและขอบเขตของกลุ่มเป้าหมายในการรวบรวม

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

- 1.1 การวิจัยนี้เป็นการศึกษาการนำแนวพระราชดำริ “เศรษฐกิจพอเพียง” มาประยุกต์ใช้เพื่อแก้ไขปัญหาช่วงเวลาวิกฤตเศรษฐกิจของภาคอุตสาหกรรม
- 1.2 การศึกษาความเทียบเคียงระหว่างแนวทางปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กับแนวทางปฏิบัติตามหลักการมาตรฐานสากล เรื่องความยืดหยุ่นขององค์กร (ISO 22316 : 2017 Security and Resilience - Organizational Resilience - Principles and Attributes)

2. ขอบเขตด้านประชากร

ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลความคิดเห็นจากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารที่เป็นตัวแทนของแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมต่างๆ ที่ประสบผลสำเร็จในการนำหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” มาปรับใช้ โดยคัดเลือกองค์กรตัวแทนกลุ่มอุตสาหกรรมละ 1 ราย รวม 10 ราย ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 - 1 กลุ่มเป้าหมายในการสัมภาษณ์เชิงลึก

ลำดับ	กลุ่มอุตสาหกรรม	จำนวน (ราย)
1.	กลุ่มปิโตรเลียม	1
2.	กลุ่มปิโตรเคมี	1
3.	กลุ่มอุตสาหกรรมฟาร์มปศุสัตว์	1
4.	กลุ่มอุตสาหกรรมอาหารแปรรูป	1
5.	กลุ่มอุตสาหกรรมน้ำตาลทราย	1
6.	กลุ่มปูนซีเมนต์	1
7.	กลุ่มไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์	1
8.	กลุ่มอุตสาหกรรมเซรามิก	1
9.	กลุ่มเคมีภัณฑ์	1
10.	กลุ่มยานยนต์	1
	รวม	10

ที่มา : ผู้วิจัย , 2562.

3. ขอบเขตด้านระยะเวลา

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดช่วงเวลาในการดำเนินการ ระหว่าง เดือนพฤศจิกายน 2562 - เดือนพฤษภาคม 2563 มีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 – 2 ขอบเขตด้านระยะเวลา

กิจกรรม	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.
1. การอนุมัติ โครงการวิจัย	↔											
2. จัดทำกรอบ การวิจัยตามหลัก ปฏิบัติของ วปอ. และวางแผนการ ดำเนินการวิจัย		↔										
3. ศึกษาค้นคว้า สำรวจ รวบรวม ข้อมูล ทฤษฎี			↔	↔								
4. สร้างเครื่องมือ ที่ใช้ในการรวบรวม และวิเคราะห์ ข้อมูล			↔									
5. จัดเก็บและ รวบรวมข้อมูล ปฐมภูมิจาก กลุ่มเป้าหมาย					↔	↔						
6. วิเคราะห์ข้อมูล และประมวลผล							↔					
7. สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ							↔	↔				
8. จัดทำเอกสาร เชิงพรรณานำเสนอ									↔	↔		
9. ปรับปรุง แก้ไข										↔	↔	

ที่มา : ผู้วิจัย , 2562.

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ดังนั้นจะเน้นวิธีการจัดเก็บข้อมูลแบบปฐมภูมิ (Primary Data) และแบบทุติยภูมิ (Secondary Data)

1. การรวบรวมข้อมูล

1.1 วิธีการจัดเก็บข้อมูลแบบทุติยภูมิ (Secondary Data) ดำเนินการ ดังนี้

รวบรวมวรรณกรรมเพื่อทำการศึกษาถึงทฤษฎี หลักการและแนวความคิดเกี่ยวกับการนำหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” ไปใช้ในภาคส่วนต่างๆแล้วก่อให้เกิดความอยู่รอดทางด้านเศรษฐกิจเป็นหลักและผลกระทบในด้านต่างๆ

1.2 วิธีการจัดเก็บข้อมูลแบบปฐมภูมิ (Primary Data) ดำเนินการ ดังนี้

การวิจัยจะเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ประกอบธุรกิจเดียวกันกับอุตสาหกรรมที่เคยผ่านวิกฤตเศรษฐกิจเมื่อปี พ.ศ. 2540 เป็นหลักและคัดเลือกบริษัทที่ได้นำหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นแนวทางปฏิบัติจนสามารถรอดพ้นและผ่านวิกฤตดังกล่าวมาได้ ให้มีความหลากหลายในภาคอุตสาหกรรม รวม 10 ตัวอย่าง โดยใช้วิธีสัมภาษณ์เชิงลึกเป็น หลักโดยมีเป้าหมายในการเก็บข้อมูลตรงระหว่างผู้วิจัยและผู้ให้สัมภาษณ์ในลักษณะ One to One Interaction แบบ Structured Formal Interview มีการเจาะจงประเด็นคำถาม โดยผู้วิจัยจะใช้เครื่องมือที่สร้างขึ้นประกอบด้วยคำถามประเด็นหลักและประเด็นรองที่ต้องการใช้ข้อมูลด้วยวิธี Projective Techniques ทั้งในรูปแบบ Word Association และ Story telling ซึ่งจะทำการสัมภาษณ์ ได้ข้อมูลที่มีคุณค่าและตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยอย่างแท้จริง

2. การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ

โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลทั้งจากปฐมภูมิและทุติยภูมิเพื่อสังเคราะห์แนวทางการดำเนินการที่เทียบเคียงได้ระหว่างแนวทางปฏิบัติตามหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” กับแนวทางปฏิบัติตามหลักการมาตรฐานสากลเรื่องความยืดหยุ่นขององค์กร

3. การนำเสนอข้อมูล

นำเสนอข้อมูลแบบรายงานวิจัยและวิเคราะห์กลุ่มตัวอย่างที่ประกอบธุรกิจเดียวกันกับอุตสาหกรรมที่เคยผ่านวิกฤตเศรษฐกิจเมื่อปี พ.ศ. 2540 เป็นหลักและคัดเลือกบริษัทที่ได้นำหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นแนวทางปฏิบัติจนสามารถรอดพ้นและผ่านวิกฤตดังกล่าวมาได้

ข้อจำกัดของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เนื่องจากมีข้อจำกัดเรื่องระยะเวลา ผู้วิจัยจึงได้จำกัดขอบเขตของกลุ่มเป้าหมายที่จะทำการศึกษาไว้เฉพาะภาคอุตสาหกรรม และการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายแบบเจาะลึกเฉพาะภาคอุตสาหกรรมที่ได้นำหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” ไปปรับใช้ให้รอดพ้นจากวิกฤตเศรษฐกิจเท่านั้น จึงอาจทำให้ได้ข้อมูลไม่ครอบคลุม ครบถ้วนทั้งหมด

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. สามารถใช้เป็นข้อมูล และแนวทางในการแก้ไขและป้องกันปัญหาเชิงโครงสร้างที่ก่อให้เกิดวิกฤตเศรษฐกิจ
2. สามารถใช้เป็นแนวทางปฏิบัติ ในการนำหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” มาประยุกต์ใช้กับภาคอุตสาหกรรม เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจให้มีความสมดุล มั่นคง และยั่งยืน รองรับกระแสการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และสอดคล้องเป็นไปตามหลักการของมาตรฐานสากลเรื่องความยืดหยุ่นขององค์กร
3. สามารถใช้เป็นข้อมูลสนับสนุนการนำเสนอหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” ในภาคอุตสาหกรรมไปสู่การยอมรับในระดับสากล

คำจำกัดความ

การดำเนินธุรกิจตามทางสายกลาง (Middle Path)

หมายถึง การดำเนินธุรกิจที่ไม่สุดโต่งในการแสวงหากำไร คำนึงถึงผลกระทบและการพัฒนาด้านสังคม สิ่งแวดล้อมรวมทั้งวัฒนธรรมมองความคุ้มค่าของ สิ่งที่ทำทั้งที่มีและไม่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจ ดำเนินการด้วยความประหยัดและเรียบง่ายได้ ประโยชน์สูงสุด

การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี (Self - Immunity)

หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก รวมทั้งความไม่แน่นอน ในด้านสังคม เทคโนโลยี เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม การเมืองและ กฎระเบียบ โดยคำนึงถึงเหตุการณ์และผลในปัจจุบัน และความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

ความพอประมาณ (Moderation)

หมายถึง ความพอดีที่ไม่มากเกินไป และไม่น้อยเกินไปในมิติต่างๆ ของการกระทำหรือความพอใจ ในสิ่งที่สมควร ในปริมาณที่เหมาะสม ไม่น้อยเกินไปจนก่อให้เกิดความขัดสน และไม่มากเกินไปจนก่อให้เกิดความเสียหายและความเดือดร้อนต่อตนเองและผู้อื่น

ความพอเพียง (Sufficiency)

หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุมีผลรวมถึง ความจำเป็นที่จะต้องมีการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอต่อ

		ผลกระทบใดๆอันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอก
ความมีเหตุมีผล (Reasonableness)	หมายถึง	การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอประมาณ ในมิติต่างๆ ที่เป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุ ปัจจัย และข้อมูลที่เกี่ยวข้องตลอดจนผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบและถูกต้อง
ความสุข (Happiness)	หมายถึง	ความปรารถนาดีต่อกันอนุเคราะห์กันและกัน ความยินดี และความสงบ
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Philosophy of Sufficiency Economy)	หมายถึง	ปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และการปฏิบัติตัวของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์
เศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy)	หมายถึง	เศรษฐกิจที่สามารถอุ้มชูตัวเองได้ให้มีพอเพียงกับตัวเอง (Self Sufficiency) อยู่ได้โดยไม่เดือดร้อน ซึ่งต้องสร้างพื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจของตนเองให้ดีก่อน คือ ให้ตนเองสามารถอยู่ได้อย่างพอกินพอใช้มิได้มุ่งหวังแต่จะทุ่มเทสร้างความเจริญยกเศรษฐกิจให้รวดเร็วแต่เพียงอย่างเดียว
ความยืดหยุ่นขององค์กร (Organizational Resilience)	หมายถึง	ความสามารถขององค์กรในการรองรับและปรับตัวตามสภาวะที่มีการเปลี่ยนแปลง
วัฒนธรรมองค์กร (Organizational Culture)	หมายถึง	ความเชื่อที่ถูกสั่งสมมา ค่านิยม ทักษะคติและพฤติกรรมขององค์กร ซึ่งมีส่วนทำให้เกิดสังคมที่เป็นเอกลักษณ์และสภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาในการดำเนินงาน
ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Interested Party)	หมายถึง	บุคคลหรือองค์กรที่สามารถส่งผลกระทบได้รับผลกระทบ หรือการรับรู้ที่ตนเอง ได้รับผลกระทบจากการตัดสินใจหรือ กิจกรรมขององค์กร

ค่านิยม (Values)

หมายถึง ความเชื่อที่องค์กรยึดมั่นและมาตรฐานที่องค์กร
พยายามยึดถือ

บทที่ 2

ทฤษฎี กรอบแนวคิด การทบทวนวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” กับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยมาตรา 65 กำหนดให้รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติ เป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผน ต่างๆให้สอดคล้องและบูรณาการกันเพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าวโดยให้ เป็นไปตามที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติต่อมาจึงได้มีการตราพระราชบัญญัติ การจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.2560 โดยกำหนดให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติเพื่อ รับผิดชอบในการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติกำหนดวิธีการการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำร่าง ยุทธศาสตร์ชาติในการติดตามการตรวจสอบและการประเมินผลรวมทั้งกำหนดมาตรการส่งเสริมและ สนับสนุนให้ประชาชนทุกภาคส่วนดำเนินการให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติเพื่อให้เป็นไปตามที่ กำหนดในพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) เป็นยุทธศาสตร์ชาติฉบับแรกของประเทศไทย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยซึ่งจะต้องนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคงมั่งคั่งยั่งยืนเป็นประเทศพัฒนาแล้วด้วยการพัฒนาตามหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เพื่อความสุขของคนไทยทุกคนโดยเป้าหมายในการพัฒนาประเทศ คือ “ประเทศชาติมั่นคงประชาชนมีความสุขเศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่องสังคมเป็นธรรมฐาน ทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน” ซึ่งต้องยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติพัฒนาคนในทุกมิติ และในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดีเก่งและมีคุณภาพสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมสร้างการ เติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมโดยการประเมินผลการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ ประกอบด้วย

- 1.ความอยู่ดีมีสุขของคนไทยและสังคมไทย
- 2.ขีดความสามารถในการแข่งขันการพัฒนาเศรษฐกิจและการกระจายรายได้
- 3.การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ
- 4.ความเท่าเทียมและความเสมอภาคของสังคม
- 5.ความหลากหลายทางชีวภาพคุณภาพสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืนของ ทรัพยากรธรรมชาติ
- 6.ประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการเข้าถึงการให้บริการของภาครัฐ

การพัฒนาประเทศในช่วงระยะเวลาของยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) จะมุ่งเน้นการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมและสิ่งแวดล้อมโดยประกอบด้วย ยุทธศาสตร์

ด้านต่างๆ 6 ด้านได้แก่ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคงยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขันยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

แผนภาพที่ 2-1 ภาพรวมยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี

ที่มา : ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580, สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

สาระสำคัญของยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ทั้ง 6 ด้านประกอบด้วย

1. ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง

ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญ คือ ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เน้นการบริหารจัดการสภาวะแวดล้อมของประเทศให้มีความมั่นคงปลอดภัย เอกราช อธิปไตย และมีความสงบเรียบร้อยในทุกๆระดับ ตั้งแต่ระดับชาติ สังคม ชุมชน มุ่งเน้นการพัฒนาคน เครื่องมือ เทคโนโลยี และ ระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ให้มีความพร้อมสามารถรับมือกับภัยคุกคามและภัยพิบัติได้ทุกรูปแบบ และทุกระดับความรุนแรง ควบคู่ไปกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคงที่มีอยู่ในปัจจุบัน และที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต ให้สอดคล้องกับกฎหมายระหว่างประเทศ และเป้าหมายของสหประชาชาติ โดยใช้กลไกการแก้ไขปัญหา แบบบูรณาการ ทั้งกับส่วนราชการ ภาคเอกชน ประชาสังคม และองค์กรที่ไม่ใช่รัฐ รวมถึงประเทศเพื่อนบ้านและมิตรประเทศทั่วโลกบนพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาล

ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ประกอบด้วย 5 ประเด็นหลัก ได้แก่ การรักษาความสงบภายในประเทศ การป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง การพัฒนาศักยภาพของประเทศให้พร้อมเผชิญภัยคุกคามที่กระทบต่อความมั่นคงของชาติ การบูรณาการความร่วมมือด้านความมั่นคงกับอาเซียนและนานาชาติ และการพัฒนากลไกการบริหารจัดการความมั่นคงแบบองค์รวม เพื่อให้กลไกสำคัญต่าง ๆ ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการใช้หลักธรรมาภิบาล และการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด

2. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน มีเป้าหมาย การพัฒนาที่มุ่งเน้นการยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ บนพื้นฐาน แนวคิด 3 ประการ ได้แก่

2.1 “ต่อยอดอดีต” โดยมองกลับไปที่เราทำมาทางเศรษฐกิจ อัตลักษณ์ วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต และจุดเด่นทางทรัพยากรธรรมชาติ ที่หลากหลาย รวมทั้งความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบของประเทศในด้านอื่น ๆ นำมา ประยุกต์ผสมผสานกับเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของเศรษฐกิจ และสังคมโลกสมัยใหม่

2.2 “ปรับปรุงจูน” เพื่อปูทางสู่อนาคต ผ่านการพัฒนา โครงสร้างพื้นฐานของประเทศในมิติต่าง ๆ ทั้งโครงข่ายระบบคมนาคมและขนส่ง โครงสร้างพื้นฐานวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และดิจิทัล และการปรับสภาพแวดล้อม ให้เอื้อต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมและบริการอนาคต และ

2.3 “สร้างคุณค่าใหม่ ในอนาคต” ด้วยการเพิ่มศักยภาพของผู้ประกอบการ พัฒนาคนรุ่นใหม่ รวมถึงปรับ รูปแบบธุรกิจ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตลาด ผสมผสานกับยุทธศาสตร์ ที่รองรับอนาคต บนพื้นฐานของการต่อยอดอดีตและปรับปรุงจูน พร้อมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนจากภาครัฐให้ประเทศไทยสามารถสร้างฐานรายได้และการจ้างงานใหม่ ขยายโอกาสทางการค้าและการลงทุนในเวทีโลก ควบคู่ไปกับการยกระดับรายได้ และการกินดีอยู่ดี รวมถึงการเพิ่มขึ้นของคนชั้นกลางและลดความเหลื่อมล้ำของคนในประเทศได้ในคราวเดียวกัน

ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ประกอบด้วย 5 ประเด็นหลัก ได้แก่ การเกษตรสร้างมูลค่า อุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต การสร้างความหลากหลายด้านการท่องเที่ยว โครงสร้างพื้นฐานเชื่อมโยงไทยเชื่อมโยงโลก และการพัฒนาเศรษฐกิจบนพื้นฐานผู้ประกอบการยุคใหม่ ยุทธศาสตร์ชาติฉบับนี้จึงมีเป้าหมายสำคัญ คือ การนำพาประเทศไทยก้าวพ้นกับดักรายได้ ปานกลาง ประชาชนกินดีอยู่ดี ทำให้ประชาชนกินดีอยู่ดีมีรายได้เพิ่มขึ้น ขยายโอกาสในเวทีโลก โดยตั้งเป้าให้ประเทศไทยอยู่ในอันดับ 1 ใน 20 ของการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขัน เสริมศักยภาพของผู้ประกอบการให้ใช้เทคโนโลยี และความคิดสร้างสรรค์ ให้เป็น “ผู้ผลิตได้ ขายเป็น” พัฒนาระบบขนส่ง เพื่อลดต้นทุน และวางยุทธศาสตร์ให้การเติบโตของเศรษฐกิจและสังคมไทย เป็นไปอย่างมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง และสอดคล้องกับการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ ภายใต้บริบทของไทยที่สอดคล้องกับกติกาสากล

3. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ โดยคนไทยมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่ดีรอบด้าน และมีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มีธรรมาภิบาล โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิด ที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษ และภาษาที่ 3 และอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ส่งเสริมคนไทยที่มีทักษะสูง เป็นนวัตกรรม นักคิด ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่ และอื่น ๆ โดยมีสัมมาชีพตามความถนัดของตนเอง ที่เน้นสร้างคนพัฒนาจิตใจ ปัญญา และกาย ตั้งเป้าเด็กไทยเรียนดี มีโอกาสทางการศึกษา มีคนในวัยทำงานที่มีทักษะสูงสอดคล้องกับการเข้าสู่เศรษฐกิจในยุคดิจิทัล และมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี

ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ประกอบด้วย 7 ประเด็นหลัก ได้แก่ การปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรม การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 การตระหนักถึงพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย การเสริมสร้างให้คนไทยมีสุขภาวะที่ดี ครอบคลุมทั้งด้านกาย ใจ สติปัญญาและสังคม การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ และการเสริมสร้างศักยภาพการกีฬาในการสร้างคุณค่าทางสังคมและพัฒนาประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติฉบับนี้จึงมีเป้าหมายสำคัญ คือ การปลูกฝังค่านิยม และวัฒนธรรม ผ่านกิจกรรมชุมชน สถานศึกษา การเปลี่ยนบทบาทครู ทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตการปฏิรูประบบการเก็บภาษีและรายจ่ายเพื่อให้บริการด้านสุขภาพ และใช้สื่อในการส่งเสริม สุขภาพ ให้กับประชาชนทุกช่วงวัยอย่างมีประสิทธิภาพ พอเพียง เป็นธรรม และยั่งยืน รวมทั้ง ใช้เทคโนโลยีพัฒนาระบบดูแลสุขภาพ สำหรับพื้นที่ห่างไกล

4. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญ ที่ให้ความสำคัญในการดึงเอาพลังของภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาคเอกชน ประชาสังคม ชุมชนท้องถิ่น มาร่วมขับเคลื่อน โดยการสนับสนุนการรวมตัวของประชาชน ในการร่วมคิดร่วมทำเพื่อส่วนรวม การกระจายอำนาจและความรับผิดชอบต่อสังคม ไปสู่กลไกบริหารราชการแผ่นดินในระดับท้องถิ่น การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ในการจัดการตนเอง และการเตรียมความพร้อมของประชากรไทยทั้งในมิติสุขภาพ เศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อมให้เป็นประชากรที่มีคุณภาพ สามารถพึ่งตนเอง และทำประโยชน์แก่ครอบครัว ชุมชน และสังคมให้นานที่สุด โดยรัฐให้หลักประกัน การเข้าถึงบริการและสวัสดิการที่มีคุณภาพอย่างเป็นธรรมและทั่วถึง

ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ประกอบด้วย 4 ประเด็นหลัก ได้แก่ การลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรมในทุกมิติ การกระจายศูนย์กลางความเจริญทางเศรษฐกิจ สังคมและเทคโนโลยี การเสริมสร้างพลังทางสังคม และการเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาการพึ่งตนเองและการจัดการตนเอง เช่น การปรับรายการหักลดหย่อนภาษี

เงินได้นิติบุคคล บุคคลธรรมดา และผู้มีรายได้สูงให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขกฎหมายตั้งแต่ขั้นตอนการร่างกฎหมาย พัฒนาสภาพแวดล้อม การเตรียมตัวก่อนถึงวัยสูงอายุ การมีหลักประกันยามชราภาพของประชากรก่อนวัยสูงอายุ เป็นต้น

5. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในทุกมิติ ทั้งมิติด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม ธรรมชาติ และความเป็นหุ้นส่วนความร่วมมือระหว่างกันทั้งภายในและภายนอกประเทศอย่างบูรณาการ ใช้พื้นที่ เป็นตัวตั้งในการกำหนดกลยุทธ์และแผนงาน และการให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วมในแบบทางตรงให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ โดยเป็นการดำเนินการบนพื้นฐานการเติบโตร่วมกัน ไม่ว่าจะผ่านทางเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และคุณภาพชีวิต โดยให้ความสำคัญกับการสร้างสมดุลทั้ง 3 ด้าน อันจะนำไปสู่ความยั่งยืนเพื่อคนรุ่นต่อไปอย่างแท้จริง

ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย 6 ประเด็นหลัก ได้แก่ การสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจสีเขียว การสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจภาคทะเล การสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมที่เป็นมิตรต่อสภาพภูมิอากาศ การพัฒนาพื้นที่เมือง ชนบท เกษตรกรรมและอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ มุ่งเน้น ความเป็นเมืองที่เติบโตอย่างต่อเนื่อง การพัฒนาความมั่นคงน้ำ พลังงาน และเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และการยกระดับกระบวนการตัดสินใจเพื่อกำหนดอนาคตประเทศยุทธศาสตร์ชาตินี้มีเป้าหมายสำคัญ คือ **การน้อมนำศาสตร์ของพระราชารัฐการพัฒนาที่ยั่งยืน** โดยยึดหลักสามประการ คือ มีความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน มาเป็นหลัก ในการจัดทำ เช่น การเพิ่มแหล่งกักเก็บน้ำ และแหล่งชะลอน้ำให้เพียงพอ ลดสัดส่วนการใช้เชื้อเพลิงฟอสซิล และเพิ่มสัดส่วนการใช้พลังงานหมุนเวียน สนับสนุนการเปลี่ยนของเสียให้เป็นพลังงาน จัดการมลพิษ ขยะ น้ำเสีย ให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล และเพิ่มพื้นที่สีเขียว รวมทั้งการปรับปรุงโครงสร้างภาษี เพื่อส่งเสริมการประหยัดพลังงาน

6. ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อปรับเปลี่ยนภาครัฐที่ยึดหลัก “ภาครัฐของประชาชน เพื่อประชาชน และประโยชน์ส่วนรวม” โดยภาครัฐต้องมีขนาดที่เหมาะสมกับบทบาท ภารกิจ แยกแยะบทบาทหน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่ในการกำกับหรือในการให้บริการ ยึดหลักธรรมาภิบาล ปรับวัฒนธรรมการทำงานให้มุ่งผลสัมฤทธิ์และผลประโยชน์ส่วนรวม มีความทันสมัย และพร้อมที่จะปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำนวัตกรรม เทคโนโลยีข้อมูลขนาดใหญ่ ระบบ การทำงานที่เป็นดิจิทัลเข้ามาประยุกต์ใช้อย่างคุ้มค่า และปฏิบัติงานเทียบได้กับมาตรฐานสากล รวมทั้งมีลักษณะเปิดกว้าง เชื่อมโยงถึงกันและเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วน เข้ามามีส่วนร่วมเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และโปร่งใส โดยทุกภาคส่วนในสังคมต้องร่วมกันปลูกฝังค่านิยมความซื่อสัตย์สุจริต ความมัธยัสถ์ และสร้างจิตสำนึกในการปฏิเสธไม่ยอมรับการทุจริตประพฤติมิชอบอย่าง สิ้นเชิง นอกจากนี้ กฎหมายต้องมีความชัดเจน มีเพียงเท่าที่จำเป็น มีความทันสมัย มีความเป็นสากล มีประสิทธิภาพ และนำไปสู่การลดความเหลื่อมล้ำและเอื้อ

ต่อการพัฒนา โดยกระบวนการยุติธรรมมีการบริหารที่มีประสิทธิภาพ เป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ และการอำนวยความสะดวกตามหลักนิติธรรม

ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ประกอบด้วย 8 ประเด็นหลัก ได้แก่

- 6.1 การมีภาครัฐที่ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง ตอบสนองความต้องการ และให้บริการอย่างสะดวกรวดเร็ว โปร่งใส
- 6.2 ภาครัฐบริหารงานแบบบูรณาการโดยมียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายและเชื่อมโยงการพัฒนาในทุกระดับ ทุกประเด็น ทุกภารกิจ และทุกพื้นที่
- 6.3 ภาครัฐมีขนาดเล็กลงเหมาะสมกับภารกิจ ส่งเสริมให้ประชาชนและทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ
- 6.4 ภาครัฐมีความทันสมัย
- 6.5 บุคลากรภาครัฐเป็นคนดีและเก่ง ยึดหลักคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสำนึก มีความสามารถสูง มุ่งมั่น และเป็นมืออาชีพ
- 6.6 ภาครัฐมีความโปร่งใส ปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบ
- 6.7 กฎหมายมีความสอดคล้องเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ และมีเท่าที่จำเป็น และ
- 6.8 กระบวนการยุติธรรมเคารพสิทธิมนุษยชนและปฏิบัติต่อประชาชนโดยเสมอภาค

ยุทธศาสตร์ชาติฉบับนี้จึงมีเป้าหมายสำคัญ คือ สังคมไทยต้องมีการบริหารราชการแผ่นดิน โดยมีประชาชนเป็นศูนย์กลาง **ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง** มีการพัฒนาอย่างยั่งยืน และสมดุล โดยจะต้องมีการทำงานแบบบูรณาการ บนพื้นฐานของการมีธรรมาภิบาลข้าราชการไทยต้องมีขีดสมรรถนะสูง องค์กรมีขนาดกะทัดรัด และใช้นวัตกรรมและดิจิทัลในการบริการประชาชน และบริหารจัดการ

จะเห็นได้ว่าการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปีฉบับนี้มีความยึดโยงกับ "หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง" โดยมุ่งหวังขับเคลื่อนประเทศ และให้ประชาชนคนไทยใช้เป็นหลักนำไปเป็นแนวทางการพัฒนาตนเองและครอบครัว ให้มีภูมิคุ้มกันที่มั่นคงในการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขที่แท้จริง นำประเทศไปสู่ความ "มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน"

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560–2564)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564) จัดทำขึ้นในช่วงเวลาของการปฏิรูปประเทศท่ามกลางสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและเชื่อมโยงใกล้ชิดกันมากขึ้น โดยได้น้อมนำหลัก "ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง" มาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาประเทศต่อเนื่องต่อจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 - 11 เพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันและช่วยให้สังคมไทยสามารถยืนหยัดอยู่ได้อย่างมั่นคง เกิดภูมิคุ้มกัน และมีการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสม ส่งผลให้การพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืน

ในการจัดทำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ (สศช.) ได้จัดทำบนพื้นฐานของยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ซึ่งเป็นแผนแม่บทหลักของการ

พัฒนาประเทศ และมีเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) รวมทั้งการปรับโครงสร้างประเทศไทยไปสู่ประเทศไทย 4.0 ตลอดจนประเด็นการปฏิรูปประเทศ นอกจากนั้น ได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของภาคีการพัฒนาทุกภาคส่วนทั้งในระดับกลุ่มอาชีพ ระดับภาค และ ระดับประเทศในทุกชั้นตอนของแผนฯ อย่างกว้างขวางและต่อเนื่องเพื่อร่วมกัน กำหนดวิสัยทัศน์และ ทิศทางการพัฒนาประเทศ รวมทั้งร่วมจัดทำรายละเอียดยุทธศาสตร์ของแผนฯ เพื่อมุ่งสู่ “ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ” การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 จึงเป็น จุดเปลี่ยนที่สำคัญในการเชื่อมต่อกับ ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปีในลักษณะการแปลงยุทธศาสตร์ระยะยาวสู่ การปฏิบัติ โดยในแต่ละยุทธศาสตร์ของ แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 ได้กำหนดประเด็นการพัฒนา พร้อม ทั้งแผนงาน/โครงการสำคัญที่ต้องดำเนินการให้เห็นผลเป็นรูปธรรมในช่วง 5 ปีแรกของการขับเคลื่อน ยุทธศาสตร์ชาติเพื่อเตรียมความพร้อมคน สังคม และ ระบบเศรษฐกิจของประเทศให้สามารถปรับตัว รองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสมรายละเอียดต่างๆ โดยสรุปมีดังนี้

1. ภาพรวมการพัฒนาในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12

1.1 หลักการสำคัญของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12

การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 จะมุ่งบรรลุเป้าหมายใน ระยะ 5 ปี ที่จะสามารถต่อยอดในระยะต่อไปเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาระยะยาวตาม ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี โดยมีหลักการสำคัญของแผนพัฒนาฯ ดังนี้

1.1.1 ยึด “หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ต่อเนื่องมาตั้งแต่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 เพื่อให้ เกิดบูรณาการการพัฒนาในทุกมิติอย่างสมเหตุสมผล มีความพอประมาณ และมี ระบบภูมิคุ้มกัน และการบริหารจัดการความเสี่ยงที่ดี ซึ่งเป็นเงื่อนไขจำเป็นสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคน ให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์ สังคมไทยเป็นสังคมคุณภาพ สร้างโอกาสและมีที่ ยืนให้กับทุกคนในสังคมได้ดำเนินชีวิตที่ดี มีความสุข และอยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์ ในขณะที่ระบบ เศรษฐกิจของประเทศก็เจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง มีคุณภาพ และมีเสถียรภาพ การกระจายความมั่ง คั่งอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม เป็นการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รักษาความหลากหลายทาง ชีวภาพ ชุมชนวิถีชีวิต ค่านิยม ประเพณี และวัฒนธรรม

1.1.2 ยึด “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” มุ่งสร้างคุณภาพชีวิตและสุขภาวะที่ดี สำหรับคนไทย พัฒนาคอนให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์ มีวินัย ใฝ่รู้ มีความรู้ มีทักษะ มีความคิด สร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดี รับผิดชอบต่อสังคม มีจริยธรรมและคุณธรรม พัฒนาคอนทุกช่วงวัยและเตรียม ความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ อย่างมีคุณภาพ รวมถึงการสร้างคนให้ใช้ประโยชน์และอยู่กับ สิ่งแวดล้อมอย่างเกื้อกูล อนุรักษ์ ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่าง เหมาะสม

1.1.3 ยึด “วิสัยทัศน์ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี” มาเป็นกรอบของ วิสัยทัศน์ประเทศไทย ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 วิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วย การพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” หรือเป็นคติพจน์ ประจำชาติว่า “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” โดย ที่วิสัยทัศน์ดังกล่าวสนองต่อผลประโยชน์แห่งชาติ ได้แก่ การมีเอกราช อธิปไตย และบูรณภาพแห่งเขตอำนาจรัฐ การดำรงอยู่อย่างมั่นคงยั่งยืนของสถาบันหลัก

ของชาติ การดำรงอยู่อย่างมั่นคงของชาติและประชาชนจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ การอยู่ร่วมกันในชาติอย่างสันติสุขเป็นปึกแผ่นมีความมั่นคงทางสังคม ท่ามกลางพหุสังคมและการมีเกียรติและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ความเจริญเติบโตของชาติ ความเป็นธรรม และความอยู่ดีมีสุขของประชาชน ความยั่งยืนของฐานทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ความมั่นคงทางพลังงาน อาหารและน้ำ ความสามารถในการรักษาผลประโยชน์ของชาติภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสถานะแวดล้อม ระหว่างประเทศและการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ประสานสอดคล้องกันด้านความมั่นคงในประชาคมอาเซียนและ ประชาคมโลกอย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรี ประเทศไทยไม่เป็นภาระของโลกและสามารถเกื้อกูลประเทศที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจดีกว่า

1.1.4 ยึด“เป้าหมายอนาคตประเทศไทยปี 2579” ที่เป็นเป้าหมายในยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี มาเป็นกรอบในการกำหนดเป้าหมายที่จะบรรลุใน 5 ปีแรกและเป้าหมายในระดับย่อยลงมา โดยที่เป้าหมาย และตัวชี้วัดในด้านต่างๆ มีความสอดคล้องกับกรอบเป้าหมายที่ยั่งยืน (SDGs) ทั้งนี้ เป้าหมายประเทศไทยใน ปี 2579 ซึ่งเป็นที่ยอมรับร่วมกันนั้นพิจารณาจากทั้งประเด็นหลักและลักษณะของการพัฒนา ลักษณะฐานการผลิตและบริการสำคัญของประเทศ ลักษณะของคนไทยและสังคมไทยที่พึงปรารถนา และกลุ่มเป้าหมายใน สังคมไทย โดยกำหนดไว้ดังนี้ “เศรษฐกิจและสังคมไทยมีการพัฒนาอย่างมั่นคงและยั่งยืนบนฐานการพัฒนาที่ยั่งยืน สังคมไทยเป็นสังคมที่เป็นธรรม มีความเหลื่อมล้ำน้อย คนไทยเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นพลเมืองที่มีวินัย ตื่นรู้และเรียนรู้ได้ด้วยตนเองตลอดชีวิต มีความรู้ มีทักษะและทัศนคติที่เป็นค่านิยมที่ดี มีสุขภาพร่างกายและจิตใจที่สมบูรณ์ มีความเจริญเติบโตทางจิตวิญญาณ มีจิตสาธารณะและทำประโยชน์ต่อส่วนรวม ความเป็นพลเมืองไทย พลเมืองอาเซียน และพลเมืองโลก ประเทศไทยมีบทบาทที่สำคัญในเวทีนานาชาติ ระบบเศรษฐกิจตั้งอยู่บนฐานของการใช้นวัตกรรมนำดิจิทัล สามารถแข่งขันในการผลิตได้และค้าขายเป็น ความเป็นสังคมประกอบการ มีฐานการผลิตและบริการที่มีคุณภาพและรูปแบบที่โดดเด่นเป็นที่ต้องการในตลาดโลก เป็นฐานการผลิตและบริการที่สำคัญ เช่น การให้บริการคุณภาพทั้งด้านการเงิน ระบบโลจิสติกส์ บริการด้านสุขภาพ และท่องเที่ยวคุณภาพ เป็นครัวโลกของอาหารคุณภาพและปลอดภัย เป็นฐานอุตสาหกรรมและบริการ อัจฉริยะที่เป็นอุตสาหกรรมแห่งอนาคตที่ใช้นวัตกรรม ทูมนมนุษย์ทักษะสูงและเทคโนโลยีอัจฉริยะ มาต่อยอด ฐานการผลิตและบริการที่มีศักยภาพในปัจจุบันและพัฒนาฐานการผลิตและบริการใหม่ๆ เพื่อนำประเทศไทยไปสู่การมีระบบเศรษฐกิจ สังคม และประชาชนที่มีความเป็นอัจฉริยะ”

1.1.5 ยึด “หลักการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ลดความเหลื่อมล้ำ และขับเคลื่อนการเจริญเติบโตจากการเพิ่มผลิตภาพการผลิตบนฐานของการใช้ภูมิปัญญาและนวัตกรรม”แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 มุ่งเน้น การสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่มีความครอบคลุมทั่วถึงเพื่อเพิ่มขยายฐานกลุ่มประชากรชั้นกลางให้ กว้างขึ้น โดยกำหนดเป้าหมายในการเพิ่มโอกาสทางเศรษฐกิจ โอกาสทางสังคม และรายได้ของกลุ่มประชากร รายได้ต่ำสุดร้อยละ 40 ให้สูงขึ้น นอกจากนี้ การเพิ่มผลิตภาพการผลิตบนฐานของการใช้ภูมิปัญญาและพัฒนาวัตกรรม นับเป็นหัวใจสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาในระยะต่อไปสำหรับทุกภาคส่วนในสังคมไทย โดยที่เส้นทางการพัฒนาที่มุ่งสู่การเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วนั้น กำหนดเป้าหมายทั้งในด้านรายได้ ความเป็นธรรม

การลดความเหลื่อมล้ำ และขยายฐานคนชั้นกลาง การสร้างสังคมที่มีคุณภาพและมีธรรมาภิบาล และความเป็น มิตรต่อสิ่งแวดล้อม

1.1.6 ยึด “หลักการนำไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างจริงจังใน 5 ปีที่ต่อยอดไปสู่ ผลสัมฤทธิ์ที่เป็นเป้าหมายระยะยาว” จากการพัฒนาที่เป็นกลไกเชื่อมต่อในลำดับแรกที่จะกำกับ และส่งต่อแนวทางการพัฒนาและเป้าหมายในยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปีให้เกิดการปฏิบัติในทุกระดับ และในแต่ละด้านอย่างสอดคล้องกัน แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 จึงให้ความสำคัญกับการใช้กลไกประชารัฐที่เป็นการรวมพลัง ขับเคลื่อนจากทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาชน และการกำหนดประเด็นบูรณาการของการพัฒนาที่มีลำดับความสำคัญสูง และกำหนดในระดับแผนงาน/โครงการสำคัญ ที่จะตอบสนองต่อเป้าหมายการพัฒนาได้อย่างแท้จริง รวมทั้งการกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดที่มีความครอบคลุมหลากหลายมิติมากกว่าในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ผ่านมา การกำหนดเป้าหมายได้คำนึงถึงความสอดคล้องกับเป้าหมายระยะยาวของยุทธศาสตร์ชาติ และการเป็นกรอบกำกับเป้าหมายและตัวชี้วัดในระดับย่อยลงมาที่จะต้องถูกส่งต่อ และกำกับให้สามารถดำเนินการให้เกิดขึ้นอย่างมีผลสัมฤทธิ์ภายใต้กรอบการจัดสรรงบประมาณ การติดตามและประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณแผ่นดินและการติดตามประเมินผลการปฏิบัติราชการรวมทั้งการพัฒนาระบบราชการที่สอดคล้องเป็นสาระเดียวกันหรือเสริมหนุนซึ่งกันและกัน กำหนดจุดเน้นในการพัฒนาเชิงพื้นที่ในระดับสาขาการผลิตและบริการและจังหวัดที่เป็นจุดยุทธศาสตร์สำคัญในด้านต่างๆ

1.2 จุดเปลี่ยนสำคัญในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 12

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 นับว่าเป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญในหลายเรื่อง ได้แก่

1.2.1 การกำกับกรอบเป้าหมายและแนวทางการพัฒนาหลัก ในระยะยาวด้วยยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี โดยที่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 เป็นกลไกเชื่อมโยงสู่การขับเคลื่อน การพัฒนา โดยกำหนดเป้าหมายที่จะต้องบรรลุและแนวทางพัฒนาที่ต้องดำเนินการในช่วง 5 ปีแรกของยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี

1.2.2 การปรับเปลี่ยนเรื่องการเชื่อมต่อการแปลงแผนสู่การปฏิบัติให้มีกรอบและทิศทางในการกำกับที่ชัดเจนขึ้น นั่นคือ แผนพัฒนาฯ ฉบับนี้ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาในรายละเอียดที่จะ เชื่อมต่อถึงการปฏิบัติ โดยได้กำหนดแผนงาน/โครงการกลุ่มสำคัญๆ ที่ต้องดำเนินการในระดับแผนงานและโครงการสำคัญ ในช่วง 5 ปีแรกของการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติสู่การปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการปฏิบัติโดยใช้กลไกแผนเฉพาะด้าน ยุทธศาสตร์กระทรวง แผนการพัฒนาภาค แผนพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัด และแผนปฏิบัติการประจำปีของหน่วยงานต่างๆ ในการขับเคลื่อนตามแนวยุทธศาสตร์นั้นๆ ให้บรรลุผล โดยจะต้องมีการจัดสรรงบประมาณแบบบูรณาการประเด็นการพัฒนาและเชิงพื้นที่และ มีการกำหนดตัวชี้วัดในการติดตามและประเมินผลที่เป็นระบบเชื่อมโยง ที่สามารถสะท้อนถึงผลลัพธ์และผลสัมฤทธิ์ของการพัฒนาได้อย่างแท้จริง

1.2.3 แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 กำหนดแนวทางการพัฒนา จังหวัด ภาค และเมืองที่กำหนดพื้นที่เป้าหมาย และสาขาการผลิตและบริการเป้าหมายที่เป็นแนวทางปฏิบัติ ที่ชัดเจนลงไป เพื่อกำกับให้การขับเคลื่อนการพัฒนาเชิงพื้นที่ จังหวัด ภาค และเมืองเกิดผลสัมฤทธิ์โดยสอดคล้องกับเป้าหมายรวมของประเทศ

1.2.4 แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 ได้กำหนดประเด็นและแนวทาง ที่สนับสนุนการขับเคลื่อนประเด็นการปฏิรูปประเทศที่สภาปฏิรูปแห่งชาติและสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปได้เสนอ โดยมุ่งเน้นในเรื่องที่มีความชัดเจนและต้องเร่งดำเนินการให้แล้วเสร็จในช่วง 5 ปีต่อจากนี้ไป ซึ่งนับว่าเป็นทั้งช่วงเวลาสำคัญของการปฏิรูปประเทศและวางรากฐานเพื่อการพัฒนาในระยะยาวให้มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

2. สภาพแวดล้อมการพัฒนาและประเด็นการพัฒนาสำคัญในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12

2.1 เงื่อนไขและสภาพแวดล้อมของการพัฒนา

2.1.1 ในด้านเศรษฐกิจ การวางแผนเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศหลังจากที่ประเทศเผชิญกับภาวะ วิกฤตทางการเงินอย่างรุนแรงในปี 2540 ต่อเนื่องถึงปี 2541 ได้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นแนวทางปฏิบัติตั้งแต่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 ต่อเนื่องมาจนถึงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 เพื่อให้ทุกภาคส่วนสร้างภูมิคุ้มกันและมีการบริหารจัดการความเสี่ยงที่เหมาะสม ประสบการณ์ในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจและ การเงินในปี 2540 - 2541 ได้ส่งผลให้ภาครัฐและภาคเอกชนปรับตัวในการบริหารความเสี่ยงและสร้างภูมิคุ้มกันให้ดีขึ้นตามแนวความคิดการบริหารจัดการที่ดี ได้แก่ การดำเนินการที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส รับผิดชอบ และตรวจสอบได้ อย่างเป็นระบบดีขึ้น มีการกำกับดูแลวินัยทางการเงินการคลังที่กำหนดกรอบของความยั่งยืนทางการเงินการคลังเป็นแนวปฏิบัติที่ดีขึ้นฐานะการคลังมีความมั่นคงมากขึ้น และฐานะเงินสำรองระหว่างประเทศอยู่ในระดับสูง มีการปรับปรุงในเรื่องกฎหมาย กฎระเบียบต่างๆ ให้มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบและสอดคล้องกับโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมมากขึ้น มีการสร้างความเป็นธรรมให้กับกลุ่มต่างๆ โดยสามารถคุ้มครองผู้บริโภคและประชาชนจากการถูกเอาเปรียบได้ดีขึ้น รวมทั้งการที่ทุกภาคส่วนได้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นหลักในการพัฒนาในทุกระดับเป็นวงกว้างมากขึ้นก็ได้ส่งผลให้ ประเทศสามารถผ่านพ้นวิกฤตต่างๆ หลังจากนั้นได้ดีขึ้น

ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ประเทศไทยอยู่ในสถานการณ์ที่กำลังสูญเสียความได้เปรียบอย่างชัดเจนมากขึ้นในด้านต้นทุนแรงงานและยังไม่สามารถแข่งขันกับประเทศที่มีความก้าวหน้าและความสามารถในการแข่งขันทางนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ได้ ซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาประเทศให้เป็นประเทศที่พัฒนาแล้วได้ ในขณะที่โครงสร้างการผลิตได้เปลี่ยนผ่านจากภาคเกษตรไปสู่ภาคอุตสาหกรรมและบริการ อย่างต่อเนื่อง ภาคอุตสาหกรรมมีการสังมองค์ความรู้และเทคโนโลยีการผลิตเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง มีการเปลี่ยนผ่านจากการผลิตอุตสาหกรรมขั้นปฐมโดยการลงทุนต่างชาติในระยะแรก มาเป็นโครงสร้างที่มีการใช้เทคโนโลยีที่ซับซ้อนมากขึ้นโดยการร่วมลงทุนของนักลงทุนไทยมีสัดส่วนสูงขึ้น ประเทศไทยกลายเป็นฐานการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงที่สำคัญมากขึ้น อย่างไรก็ตาม การพัฒนาในภาคเกษตรมีความล่าช้ากว่าในสาขาเศรษฐกิจอื่นๆ ผลผลิตทางการผลิตต่ำเนื่องจากการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้สนับสนุนมีน้อย ในขณะที่คุณภาพดินแย่ง มีการใช้ ที่ดินไม่เหมาะสม และการบริหารจัดการน้ำยังไม่เป็นระบบ สาขาเกษตรต้องเผชิญกับความผันผวนของสภาพ ภูมิอากาศและราคาสินค้าโดยไม่มีระบบ

ประกันความเสี่ยงที่เหมาะสม การให้ความช่วยเหลือโดยรัฐในลักษณะ ของการอุดหนุนโดยไม่ได้ยึดโยง เข้ากับการเพิ่มประสิทธิภาพจึงเป็นภาระงบประมาณในระดับสูงอย่างต่อเนื่อง

2.1.2 ในด้านสังคม ศักยภาพและระดับคุณภาพชีวิตของคนไทยหลายด้านยัง ต่ำกว่าเป้าหมายและ ไม่สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมบนฐานความรู้ ปัญหา สำคัญ เช่น การศึกษาและการเรียนรู้ของคนไทยยังมีปัญหาเชิงคุณภาพ เด็กปฐมวัยยังมีพัฒนาการที่ ล่าช้ากว่าวัยเพราะครอบครัวไม่มีความรู้และขาดเวลาในการเลี้ยงดูอย่างเหมาะสม และเด็กวัยเรียนยังมี ปัญหาด้านสติปัญญา เพราะคุณภาพการศึกษาไทยอยู่ในระดับต่ำคนไทยส่วนใหญ่ยังมีพฤติกรรมและ ปัจจัยแวดล้อมที่เสี่ยงต่อการทำลายสุขภาพ เจ็บป่วยด้วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรังเพิ่มมากขึ้นและเสียชีวิต ก่อนวัยอันควรจากโรคไม่ติดต่อ เนื่องจากมีพฤติกรรมการใช้ชีวิตที่ไม่เหมาะสมและขาดการออกกำลังกาย อย่างต่อเนื่อง บริโภคอาหารไม่ปลอดภัย และเผชิญกับปัญหามลพิษในอากาศ และการเสียชีวิตจาก อุบัติเหตุทางถนน

ในขณะเดียวกัน ประเทศไทยก็มีความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลง โครงสร้างประชากรที่จะส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิต ศักยภาพทางเศรษฐกิจ และสภาพทางสังคมในด้าน ต่างๆ โครงสร้างประชากรไทยได้ เปลี่ยนแปลงเข้าสู่สังคมสูงวัยมากขึ้นตามลำดับและจะเข้าสู่สังคมสูง วัยอย่างสมบูรณ์เมื่อสิ้นสุดแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 โดยที่สัดส่วนผู้สูงอายุจะเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 19.8 ของจำนวนประชากรทั้งหมด ในขณะที่จำนวนประชากรวัยแรงงานได้เริ่มลดลงมาตั้งแต่ปี 2558 เป็น ต้นมา ส่งผลให้เกิดการขาดแคลนแรงงานขณะที่ผู้สูงอายุมิมีปัญหาสุขภาพและมีแนวโน้มอยู่คนเดียว สูงขึ้น รวมทั้งการเคลื่อนไหลของวัฒนธรรมต่างชาติที่เข้ามาในประเทศไทยผ่านสังคมยุคดิจิทัลโดยที่คน ไทย จำนวนไม่น้อยยังไม่สามารถคัดกรองและเลือกรับวัฒนธรรมได้อย่างเหมาะสม ส่งผลต่อวิกฤต ค่านิยม ทศนคติ และพฤติกรรมในการดำเนินชีวิตการกระจายโอกาสของการพัฒนายังไม่ทั่วถึง ประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลมีแนวโน้ม ที่จะมีความเสี่ยงมากต่อความเหลื่อมล้ำมากขึ้น แต่ในด้าน การพัฒนาชุมชนซึ่งเป็นจุดเน้นสำคัญมาตลอดช่วง 3 แผนพัฒนาฯ ที่ผ่านมาส่งผลให้ ชุมชนมีความ เข้มแข็งมากขึ้น มีการรวมกลุ่มเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายเพื่อทำกิจกรรมทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และ สิ่งแวดล้อม เพื่อแก้ปัญหาและสนองตอบความต้องการของชุมชนได้ดี

2.1.3 ในด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นับว่ายังเป็นปัญหาสำคัญ ของประเทศไทย เนื่องจากทรัพยากรธรรมชาติถูกนำไปใช้ในการพัฒนาจำนวนมาก และเกิดความ เสื่อมโทรมลงอย่างต่อเนื่อง มีปัญหา ความขัดแย้งในการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติมากขึ้นทั้ง ระหว่างรัฐและประชาชน และระหว่างประชาชน ในกลุ่มต่างๆ กันเอง ประกอบกับการจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศมีลักษณะรวมศูนย์ ขาดการเชื่อมโยงกับพื้นที่ ส่งผล กระทบต่อปัญหาต่างๆ ได้แก่ พื้นที่ป่าไม้ลดลง ทรัพยากรดินเสื่อมโทรมทำให้ความหลากหลายทาง ชีวภาพถูกคุกคาม ระบบนิเวศชายฝั่งถูกทำลาย และทรัพยากรน้ำยังมีส่วนที่ไม่สามารถ จัดสรรได้ตาม ความต้องการ ปัญหาสิ่งแวดล้อมเพิ่มสูงขึ้นตามการขยายตัวของเศรษฐกิจและชุมชนเมือง โดยมี ปัญหาสำคัญๆ เช่น ปัญหาขยะมูลฝอยยังไม่ได้รับการแก้ไขอย่างมีประสิทธิภาพ ขยะอิเล็กทรอนิกส์มี แนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 10 ต่อปี ขณะที่การจัดการของเสียอันตราย จากภาคอุตสาหกรรมสามารถ จัดการได้ประมาณร้อยละ 70 นอกจากนั้น ยังมีปัญหาพบบสารมลพิษทางอากาศเกินค่ามาตรฐานใน หลายพื้นที่ของประเทศและที่เป็นปัญหาสำคัญ ได้แก่ ฝุ่นละออง ก๊าซโอโซน และสารอินทรีย์ระเหย

ง่าย (VOCs) ขณะเดียวกันคุณภาพน้ำที่อยู่ในเกณฑ์ดีมีแนวโน้มลดลง สาเหตุสำคัญมาจากการชะหน้าดินที่มีปุ๋ยตกค้างจากการเกษตรและการปศุสัตว์ และระบบบำบัดน้ำเสียรวมของชุมชนมีจำนวนไม่เพียงพอ สำหรับปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกยังมี แนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องแม้ว่าอัตราการขยายตัวจะลดลงเนื่องจากมาตรการการลดก๊าซเรือนกระจกต่างๆ และการกักเก็บก๊าซเรือนกระจกในภาคป่าไม้และการใช้ประโยชน์ที่ดินมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น

นอกจากนี้ สภาพภูมิอากาศที่มีการเปลี่ยนแปลงผันผวนมากขึ้น ประเทศไทยต้องประสบกับภัยพิบัติทางธรรมชาติโดยเฉพาะ อุทกภัยและภัยแล้งที่มีความรุนแรงมากขึ้น ซึ่งส่งผลกระทบต่อภาคเศรษฐกิจภายในประเทศและห่วงโซ่การผลิต ทั้งภายในประเทศและของโลกในระดับที่รุนแรงกว่าในอดีตมาก การแพร่กระจายของหมอกควันก็เป็นปัญหา รุนแรงขึ้นกระทบสุขภาพอนามัยของประชาชนและการดำเนินธุรกิจด้านการท่องเที่ยวในบางช่วงเวลา ซึ่งมีสาเหตุจากการเผาป่าเพื่อทำการเกษตรในพื้นที่ป่าไม้และการเผาป่าเพื่อการเก็บเกี่ยวผลผลิตในพื้นที่เกษตร ทั้งในประเทศและในประเทศเพื่อนบ้านที่มีอาณาเขตติดต่อกัน และปัญหาการทำประมงผิดกฎหมาย นอกจากนั้นภัยคุกคามและความเสี่ยงด้านอื่นๆ ที่ซับซ้อน อาทิ การก่อการร้าย โรคระบาด เครือข่ายยาเสพติดข้ามชาติ และการก่อการร้าย ก็มีความผันผวนรุนแรงขึ้นซึ่งล้วนแล้วเป็นความเสี่ยงในการดำรงชีวิตของประชาชน

จากเงื่อนไขและสภาพแวดล้อมในด้านต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศดังกล่าว เป็นแรงกดดันให้ประเทศไทยต้องปรับตัวและมีการบริหารความเสี่ยงอย่างชาญฉลาดมากขึ้น โดยที่การปรับตัวจะต้องหยั่งรากลึกลงไปถึงการเปลี่ยนแปลงในเชิงโครงสร้างเพื่อแก้จุดอ่อนและควบคู่กับการสร้างกลไกเชิงรุก ให้จุดแข็งของประเทศเป็นประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนส่วนใหญ่ ดังนั้น ช่วงเวลา 5 ปีของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 จึงเป็นช่วงเวลาสำคัญที่ประเทศไทยต้องปฏิรูปและปรับเปลี่ยนอย่างเป็นระบบครั้งใหญ่ เพื่อให้โครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศเหมาะสมกับภูมิทัศน์ใหม่ของโลก ยืดหยุ่นปรับตัวได้เร็ว สามารถรับมือกับความเปลี่ยนแปลงแบบใหม่ได้ และสามารถอาศัยโอกาสจากการเปลี่ยนแปลงบริบทโลก มาสร้างประโยชน์สุขให้กับคนในชาติได้โดยมีตัวชี้วัดภายใต้ระบบ ติดตามประเมินผลที่สนองตอบต่อประเด็นการพัฒนาได้อย่างแท้จริง

2.2 จุดเน้นและประเด็นพัฒนาหลักในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 12

ภายใต้เงื่อนไขและสภาพแวดล้อมของการพัฒนาดังกล่าว ในช่วง 5 ปีต่อจากนี้ไป ประเทศไทยมีความจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนครั้งใหญ่ โดยจะต้องปฏิรูปและปรับเปลี่ยนเพื่อแก้ปัญหารากฐานสำคัญ ที่เป็นจุดอ่อนและข้อจำกัดของประเทศที่สั่งสมมานาน ทั้งนี้จุดเน้นและประเด็นหลักของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 นั้น ให้ความสำคัญกับประเด็นร่วมและประเด็นบูรณาการสำคัญที่ต้องนำมาประกอบการพิจารณาการจัดสรร งบประมาณและการถ่ายทอดลงในรายละเอียดสำหรับการติดตามประเมินผลการปฏิบัติเพื่อให้การแปลงแผน ไปสู่การปฏิบัติเกิดผลสัมฤทธิ์ได้อย่างจริงจัง จุดเน้นและประเด็นหลักต่างๆ มีดังนี้

2.2.1 การพัฒนานวัตกรรมและการนำมาใช้เป็นปัจจัยขับเคลื่อนการพัฒนาในทุกมิติ เพื่อยกระดับศักยภาพของประเทศในทุกด้าน

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 จะมุ่งเน้นการสร้างนวัตกรรม ไม่ว่าจะเป็นนวัตกรรมในผลิตภัณฑ์หรือด้านกระบวนการผลิตเพื่อใช้ประโยชน์ในการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์และบริการ โดยมีแนวทางหลักในการผลักดันการพัฒนานวัตกรรมและการนำมาใช้ คือ การกำหนดวาระการวิจัยแห่งชาติ (National Research Agenda) ให้มีจุดเน้นที่ชัดเจน เฉพาะเจาะจง และสอดคล้องกับสาขาเป้าหมายการพัฒนาประเทศ และการใช้กลยุทธ์ด้านนวัตกรรมบูรณาการ โดยส่งเสริมความร่วมมือและการเป็นหุ้นส่วนของทุกฝ่ายทั้งภาครัฐ ภาคการศึกษา ภาคเอกชนในทุกสาขาการผลิตและบริการ รวมทั้งชุมชน ในการสร้างสภาพแวดล้อมและองค์ประกอบของระบบการวิจัยและการพัฒนานวัตกรรมให้เข้มแข็ง

2.2.2 การเตรียมความพร้อมของประเทศในด้านการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม จะมุ่งเน้นในเรื่องสำคัญ ดังนี้

2.2.2.1 การสนับสนุนการวิจัยพัฒนา การดัดแปลงและต่อยอดการพัฒนาเทคโนโลยี ยุทธศาสตร์ที่มีความสำคัญเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับสาขาการผลิตและบริการเดิม และต่อยอดไปสู่ความเป็นอัจฉริยะ โดยใช้เทคโนโลยีขั้นสูงและการผสมผสานเทคโนโลยี

2.2.2.2 การพัฒนาผู้ประกอบการให้เป็นผู้ประกอบการทางเทคโนโลยี (Technopreneur) รวมทั้งเชื่อมโยงระหว่างภาคการผลิตที่เป็นกลุ่มใหญ่ของประเทศ

2.2.2.3 การพัฒนาและยกระดับโครงสร้างพื้นฐานที่มีอยู่ให้ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีแบบก้าวกระโดด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเร่งสร้างและพัฒนาบุคลากรวิจัยในสาขา STEM (Science, Technology, Engineering, and Mathematics) และส่งเสริมห้องปฏิบัติการวิจัยของภาคเอกชนที่ได้มาตรฐานและในแขนงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาศักยภาพในการสร้าง นวัตกรรมของประเทศในอนาคต

2.2.2.4 การสนับสนุนการดำเนินงานอย่างเป็นเครือข่ายระหว่างสถาบันวิจัย สถาบันการศึกษาภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน/ชุมชน เพื่อร่วมพัฒนานวัตกรรมทางสังคม ให้เป็นกลไกในการลดความเหลื่อมล้ำ และยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุและผู้ด้อยโอกาส อาทิ เทคโนโลยีเพื่อผู้สูงอายุ อุปกรณ์ช่วยผู้พิการ

2.2.2.5 การปรับกลไกระบบวิจัยและพัฒนาของประเทศทั้งระบบทั้งกลไกการให้ทุนวิจัย การสร้างเครือข่ายวิจัย กระบวนการวิจัย การดำเนินงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ รวมทั้งการประเมินผลโครงการวิจัย เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของภาคเอกชน ในการยกระดับศักยภาพทางเทคโนโลยีได้อย่างแท้จริงและมีประสิทธิภาพ

2.2.3 การเตรียมพร้อมด้านกำลังคนและการเสริมสร้างศักยภาพของประชากรในทุกช่วงวัย มุ่งเน้นการพัฒนานคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นทุนมนุษย์ที่มีศักยภาพสูง ภายใต้เงื่อนไข การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ ได้แก่

2.2.3.1 การพัฒนากลุ่มเด็กปฐมวัยให้มีสุขภาพกายและใจที่ดี มีทักษะทางสมอง ทักษะการเรียนรู้ ทักษะชีวิตและทักษะทางสังคม เพื่อให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ

2.2.3.2 การหล่อหลอมให้คนไทยมีค่านิยมตามบรรทัดฐานที่ดีทางสังคม คนไทยในทุกช่วงวัย เป็นคนดี มีสุขภาวะที่ดี มีคุณธรรมจริยธรรม มีระเบียบวินัย มีจิตสำนึกที่ดี ต่อสังคมส่วนรวม

2.2.3.3 การพัฒนาทักษะความรู้ความสามารถของคน มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะที่เหมาะสม ในแต่ละช่วงวัยเพื่อวางรากฐานให้เป็นคนมีคุณภาพในอนาคต สอดคล้องกับความต้องการในตลาดแรงงาน และมีทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต

2.2.3.4 การเตรียมความพร้อมของกำลังคนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ในกลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่จะเปลี่ยนแปลงโลกในอนาคตอย่างสำคัญ

2.2.3.5 การยกระดับคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศในทุกกระดับ และยกระดับ การเรียนรู้ โดยเน้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.2.3.6 การสร้างเสริมให้คนมีสุขภาพดี เน้นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทางสุขภาพ และการลดปัจจัยเสี่ยงด้านสภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อสุขภาพ โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาความรู้ในการดูแลสุขภาพ การพัฒนารูปแบบการออกกำลังกายและมีโภชนาการที่เหมาะสมกับแต่ละช่วงวัย

2.2.4 การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำ มุ่งเน้นการยกระดับคุณภาพบริการทางสังคมให้ทั่วถึงโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการศึกษาและสาธารณสุข ได้แก่

2.2.4.1 การสร้างโอกาสให้กับกลุ่มเปราะบางประชากรร้อยละ 40 ที่มีรายได้ต่ำสุด โดยจัดบริการของรัฐที่มีคุณภาพทั้งด้านการศึกษา สาธารณสุข ให้กับผู้ที่ด้อยโอกาสและผู้ที่อาศัยในพื้นที่ห่างไกล

2.2.4.2 การสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคมโดยเฉพาะอย่างยิ่งการสนับสนุนในเรื่องการสร้างอาชีพ รายได้ และให้ความช่วยเหลือที่เชื่อมโยงการเพิ่มผลิตภาพสำหรับประชากรกลุ่มร้อยละ 40 รายได้ต่ำสุด ผู้ด้อยโอกาส สตรี และผู้สูงอายุ

2.2.4.3 การกระจายการจัดบริการภาครัฐให้มีความครอบคลุมและทั่วถึงทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพในด้านการศึกษา สาธารณสุข โครงสร้างพื้นฐาน และการจัดสวัสดิการ รวมทั้งการจัดสรรทรัพยากรให้มีการกระจายตัวอย่างเป็นธรรม

2.2.4.4 การสร้างชุมชนเข้มแข็งให้เป็นพลังร่วมทางสังคมในการสนับสนุนการพัฒนา และพร้อมรับผลประโยชน์จากการพัฒนา โดยส่งเสริมการประกอบอาชีพของผู้ประกอบการระดับชุมชน การสนับสนุนศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนเพื่อยกระดับทักษะของคนในชุมชน ส่งเสริมให้ชุมชนจัดสวัสดิการและบริการ ในชุมชน และผลักดันกลไกการกระจายที่ดินทำกินและการบริหารจัดการที่ดินของชุมชน เพื่อแก้ไขปัญหาการไม่มีที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย

2.2.5 การปรับโครงสร้างการผลิตและการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจในแต่ ละช่วงของห่วงโซ่มูลค่า โดยการพัฒนาและสร้างความเข้มแข็งให้กับปัจจัยพื้นฐานและทุนทางเศรษฐกิจ ให้สนับสนุนการเพิ่มศักยภาพของฐานการผลิตและฐานรายได้เดิม และสร้างฐานการผลิตและรายได้ใหม่ให้กับระบบเศรษฐกิจ และยกระดับห่วงโซ่มูลค่าด้วยการใช้เทคโนโลยีวิจัยและพัฒนา เพื่อสร้างนวัตกรรมการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับความต้องการของตลาด พัฒนา

พื้นที่ชายแดนที่มีศักยภาพ และพื้นที่เศรษฐกิจใหม่ เพื่อรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจ และขับเคลื่อนเศรษฐกิจเข้าสู่การเป็น ประเทศรายได้สูงในอนาคต

2.2.6 การปรับระบบการผลิตการเกษตรให้สอดคล้องกับพันธกรณีในด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและศักยภาพของพื้นที่ รวมทั้งสนับสนุนการสร้างองค์ความรู้ทางวิชาการเกษตร วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม แบบมีส่วนร่วมที่เชื่อมโยงกับฐานทรัพยากรชีวภาพ (Bio Based) ในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้สินค้าเกษตร มีความปลอดภัย ไม่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนและสิ่งแวดล้อม เน้นการพัฒนากระบวนการที่ยั่งยืนและการขยายโอกาสในการเข้าถึงพื้นที่ทำกินของเกษตรกร และสามารถใช้เทคโนโลยีการผลิตในระดับที่เหมาะสม รวมทั้งใช้กลไกตลาดในการป้องกันความเสี่ยง

2.2.7 การเพิ่มศักยภาพฐานการผลิตและบริการเดิมและการต่อยอดไปสู่ฐานการผลิตและบริการให้โดยใช้เทคโนโลยีที่เข้มข้นและนวัตกรรม วางรากฐานการพัฒนาอุตสาหกรรมสำหรับอนาคตทั้ง ในด้านการเตรียมคนและโครงสร้างพื้นฐาน สร้างระบบกลไกและเครือข่ายที่เข้มแข็งและมีประสิทธิภาพในการ เชื่อมโยงความร่วมมือของภาคธุรกิจในลักษณะคลัสเตอร์

2.2.8 การส่งเสริมสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจกระแสใหม่ อาทิ เศรษฐกิจดิจิทัล เศรษฐกิจฐานชีวภาพ เศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม และการพัฒนาวิสาหกิจตั้งใหม่ (Start Up) และวิสาหกิจเพื่อสังคม รวมถึงการสร้างสังคมผู้ประกอบการ เพื่อต่อยอดฐานการผลิตและบริการและสร้างฐานใหม่

2.2.9 การสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจบริการและการท่องเที่ยวที่มีศักยภาพให้เติบโตและสนับสนุนภาคการผลิต เน้นการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดความสมดุล และยั่งยืนในการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่คำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับของระบบนิเวศ และ ศักยภาพของพื้นที่ รวมทั้งการสร้างมูลค่าเพิ่มในอุตสาหกรรมกีฬาให้ครอบคลุมทุกมิติและครบวงจรทั้งการผลิต และธุรกิจที่เกี่ยวข้อง

2.2.10 การสร้างความเชื่อมโยงระหว่างภาคการผลิต เพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ ขยาย ฐานเศรษฐกิจให้กว้างขึ้น และต่อยอดห่วงโซ่การผลิตให้เข้มแข็งขึ้น โดยการเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิต และนำผลการวิจัยและการพัฒนาที่เกี่ยวข้องมาใช้ประโยชน์ในการสร้างผลิตภัณฑ์เชิงพาณิชย์ที่หลากหลาย และ สอดคล้องกับความต้องการของตลาด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาความเชื่อมโยงด้านการคมนาคมขนส่ง โลจิสติกส์ และโทรคมนาคมให้มีประสิทธิภาพและได้มาตรฐานสากล ปรับปรุง กฎระเบียบการขนส่งคนและสินค้าที่เกี่ยวข้อง และพัฒนาบุคลากรในธุรกิจการขนส่งและบริการ โลจิสติกส์

2.2.11 การพัฒนาวิสาหกิจขนาดย่อย ขนาดเล็กและขนาดกลาง วิสาหกิจชุมชน และ วิสาหกิจเพื่อสังคม เพื่อขยายฐานการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้มีความครอบคลุมมากขึ้น เป็นการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจสำหรับกลุ่มต่างๆ ในสังคม โดยดำเนินการควบคู่ไปกับการพัฒนาและส่งเสริมสังคมผู้ประกอบการเพื่อส่งเสริมผู้ประกอบการที่ผลิตได้และขายเป็น

2.2.12 การสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติและยกระดับคุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อรักษาและฟื้นฟูฐานทรัพยากรธรรมชาติ เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ สนับสนุนการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตของประชาชน เร่งแก้ไข

ปัญหาวิกฤตสิ่งแวดล้อม เพื่อลดมลพิษที่เกิดจากการผลิตและการบริโภค พัฒนาระบบบริหารจัดการที่โปร่งใสเป็นธรรม ส่งเสริม การผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเป็นวงกว้างมากขึ้น ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและเพิ่มขีดความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ รวมทั้งบริหารจัดการเพื่อลดความเสี่ยงด้านภัยพิบัติทางธรรมชาติ

2.2.13 การฟื้นฟูพื้นฐานด้านความมั่นคงที่เป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ โดยเฉพาะการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติของผู้มีความเห็นต่างทางความคิด และอุดมการณ์บนพื้นฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และการเตรียมการรับมือกับอาชญากรรมข้ามชาติ

2.2.14 การบริหารจัดการในภาครัฐการป้องกันการทุจริตประทุมิชอบ และการสร้างธรรมาภิบาลในสังคมไทย โดยให้ความสำคัญกับการส่งเสริมและพัฒนาธรรมาภิบาลในภาครัฐอย่างเป็นรูปธรรมทั้งในด้านระบบการบริหารงานและบุคลากรในส่วนการบริหารจัดการภาครัฐให้โปร่งใส มีประสิทธิภาพ รับผิดชอบ ตรวจสอบได้อย่างเป็นธรรม

2.2.15 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ของประเทศ เพื่อขยายขีดความสามารถและพัฒนาคุณภาพการให้บริการเพื่อรองรับการขยายตัวของเมืองและพื้นที่เศรษฐกิจหลัก และส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตของทุกกลุ่มในสังคม สนับสนุนให้เกิดความเชื่อมโยงในอนุภูมิภาค และในอาเซียนอย่างเป็นระบบโดยมีโครงข่ายเชื่อมโยงภายในประเทศ มีการพัฒนาระบบบริหารจัดการและการกำกับดูแลให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล และมีการพัฒนาผู้ประกอบการในสาขาโลจิสติกส์

2.2.16 การพัฒนาภาคเมืองและพื้นที่เศรษฐกิจ โดยเร่งดำเนินการในประเด็นท้าทาย ได้แก่ การสร้างความเข้มแข็งของฐานการผลิตและบริการเดิมและขยายฐานการผลิตและบริการใหม่ที่สร้างรายได้ การพัฒนาเมืองให้เติบโตอย่างมีคุณภาพและฟื้นฟูพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออกให้รองรับการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรมแห่งอนาคตอย่างมีสมดุล และการบริหารจัดการพื้นที่เศรษฐกิจชายแดนให้เจริญเติบโตและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน

2.2.17 การสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศให้เข้มข้นและส่งผลต่อการพัฒนาอย่างเต็มที่ โดยจะมุ่งเน้นการผลักดันให้เกิดความเชื่อมโยงด้านกฎระเบียบรวมทั้งการลดการใช้มาตรการที่ไม่ใช่มาตรการทางภาษีในการกีดกันการค้า การลงทุนระหว่างกัน ควบคู่กับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเชิงกายภาพที่ต้องเชื่อมโยงเครือข่ายภายในประเทศและต่อเชื่อมกับประเทศเพื่อนบ้าน และตลอดจนมุ่งเน้นการต่อยอดจากความเชื่อมโยงเชิงกายภาพสู่การพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจและชุมชนตาม แนวระบียงเศรษฐกิจต่างๆ ส่งเสริมให้ผู้ประกอบการไทยไปลงทุนในต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มประเทศ CLMV และอาเซียน รวมทั้งการส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากกรอบความร่วมมือของอาเซียนกับกลุ่มประเทศนอกกลุ่มอาเซียน และเพิ่มบทบาทของไทยในเวทีโลก

2.2.18 การส่งเสริมการลงทุนไทยในต่างประเทศ (Outward Investment) โดยพัฒนาผู้ประกอบการโดยเฉพาะวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้สามารถพัฒนาธุรกิจร่วมกับประเทศเพื่อนบ้าน พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม พัฒนาสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ และสนับสนุนการดำเนินงานของสภาธุรกิจภายใต้กรอบความร่วมมือต่างๆ สนับสนุนแหล่งเงินทุนและแหล่งข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับฐานการผลิตในต่างประเทศ

2.2.19 การปรับปรุงภาคการเงินของไทยให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นและให้สามารถแข่งขันได้ โดยต้องเร่งปรับปรุงกฎระเบียบในการกำกับดูแลภาคการเงินเพื่อสนับสนุนความสามารถในการแข่งขันและการให้บริการต่อผู้บริโภคและภาคธุรกิจเอกชนอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรม รวมทั้งการกำกับดูแลที่สามารถป้องกันความเสี่ยงจากความเสี่ยงเชื่อมโยงทางการเงินและกระแสการเคลื่อนย้ายของเงินทุนที่จะมีรูปแบบที่เปลี่ยนแปลงไปและมีปริมาณธุรกรรมที่มากขึ้น สนับสนุนการนำเทคโนโลยีทางการเงินมาใช้ เพื่อให้ภาคธุรกิจและประชาชนทุกกลุ่มสามารถเข้าถึงบริการทางการเงินได้อย่างทั่วถึงในต้นทุนที่เหมาะสม รวมถึงการพัฒนาองค์กรการเงินฐานราก

2.2.20 การปฏิรูปด้านการคลังและงบประมาณ ประกอบด้วย การขยายฐานภาษี การปรับระบบการจัดทำคำของบประมาณ การจัดสรรงบประมาณ การจัดทำงบประมาณบูรณาการทั้งเชิงประเด็นพัฒนาและเชิงพื้นที่ การติดตามและประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณ และกระจายอำนาจให้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดเก็บภาษีและค่าธรรมเนียม และลดความซ้ำซ้อนของสิทธิประโยชน์ด้านสวัสดิการสังคม รวมทั้งสร้างความยั่งยืนทางการคลังของระบบการคุ้มครองทางสังคม ได้แก่ การปรับปรุง ระบบการออมเพื่อการเกษียณอายุ การปรับปรุงระบบประกันสุขภาพ เพื่อลดภาระการพึ่งพารายได้จากรัฐบาล

3. เป้าหมายและแนวทางการพัฒนาในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12

3.1 เป้าหมายการพัฒนา

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 กำหนดเป้าหมายด้านต่างๆ ในช่วงเวลา 5 ปี โดยคำนึงถึงการดำเนินการต่อยอดไปสู่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 14 และ 15 เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และในขณะเดียวกันแผนพัฒนาฯ ฉบับนี้จัดทำเป้าหมายและตัวชี้วัดในรายละเอียดมากกว่าในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ผ่านมา เพื่อให้กำกับและเชื่อมโยงกับการกำหนดเป้าหมาย ในแผนระดับรองและแผนปฏิบัติการต่างๆ ได้ชัดเจนขึ้น โดยการจัดสรรงบประมาณและแผนปฏิบัติการต่างๆ ต้องแสดงให้เห็นถึงการเชื่อมโยงจากเป้าหมายที่เป็นผลสัมฤทธิ์ ผลลัพธ์หลักๆ กับผลผลิตในระดับแผนงานและโครงการได้โดยเฉพาะอย่างยิ่งในแต่ละกลุ่มบูรณาการของการจัดสรรงบประมาณ รวมถึงความเชื่อมโยงถึงตัวชี้วัดผลการดำเนินงานของภาครัฐ ทั้งนี้ แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 ได้ตั้งเป้าหมายในมิติหลักๆ ประกอบด้วย

3.1.1 คนไทยที่มีคุณลักษณะเป็นคนไทยที่สมบูรณ์ มีวินัย มีทัศนคติและพฤติกรรมตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม มีความเป็นพลเมืองตื่นรู้ มีความสามารถในการปรับตัวได้อย่างรู้เท่าทันสถานการณ์ มีความรับผิดชอบ และทำประโยชน์ต่อส่วนร่วม มีสุขภาพกายและใจที่ดี มีความเจริญงอกงามทางจิตวิญญาณ มีวิถีชีวิตที่พอเพียง และมีความเป็นไทย

3.1.2 การลดความเหลื่อมล้ำทางด้านรายได้และความยากจน การเข้าถึงบริการทางสังคมที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง กลุ่มที่มีรายได้ต่ำสุดร้อยละ 40 มีรายได้เพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ 15

3.1.3 ระบบเศรษฐกิจมีความเข้มแข็งและแข่งขันได้ โครงสร้างเศรษฐกิจปรับสู่เศรษฐกิจฐานบริการและดิจิทัล มีผู้ประกอบการรุ่นใหม่และเป็นสังคมผู้ประกอบการ และมีผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดเล็กที่เข้มแข็ง สามารถใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลในการสร้างสรรค์คุณค่าสินค้าและบริการ รวมทั้งมีระบบการผลิต และให้บริการจากฐานรายได้เดิมที่มี

มูลค่าเพิ่มสูงขึ้น และเศรษฐกิจไทยมีเสถียรภาพและมีอัตราการขยายตัว เฉลี่ยร้อยละ 5 ต่อปีเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการเป็นประเทศที่มีรายได้สูงภายในปี 2579

3.1.4 ทูทางธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อมสามารถสนับสนุนการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีความมั่นคง อาหาร พลังงาน และน้ำ โดยเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ให้ได้ร้อยละ 40 ของพื้นที่ประเทศเพื่อรักษาความสมดุลของ ระบบนิเวศ ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในภาคพลังงาน และขนส่งไม่น้อยกว่าร้อยละ 7 ภายในปี 2563 เทียบกับการปล่อยในกรณีปกติ มีปริมาณหรือสัดส่วนของขยะมูลฝอยที่ได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง สุขาภิบาลเพิ่มขึ้น และรักษาคุณภาพน้ำและคุณภาพอากาศในพื้นที่วิกฤตอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน

3.1.5 มีความมั่นคงในเอกราชและอธิปไตย สังคมปลอดภัย สามัคคี สร้างภาพลักษณ์ดี และเพิ่มความเชื่อมั่นของนานาชาติต่อประเทศไทย ความขัดแย้งทางอุดมการณ์และความคิดในสังคมลดลง ปัญหาอาชญากรรมลดลง ประเทศไทยมีส่วนร่วมในการกำหนดบรรทัดฐานระหว่างประเทศ

3.1.6 มีระบบบริหารจัดการภาครัฐที่มีประสิทธิภาพ ทันสมัย โปร่งใส ตรวจสอบได้ กระจายอำนาจและมีส่วนร่วมจากประชาชน บทบาทภาครัฐในการให้บริการซึ่งภาคเอกชนดำเนินการแทนได้ดีกว่าลดลง เพิ่มการใช้ระบบดิจิทัลในการให้บริการ ปัญหาคอร์รัปชันลดลง และการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอิสระขึ้น

3.2 ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาสำคัญ

ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ 12 ถูกกำหนดจากยุทธศาสตร์ทั้ง 6 ด้านภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และกำหนดเป็นแนวทางในรายละเอียด ที่แสดงให้เห็นถึงความสอดคล้องและการตอบสนองต่อเป้าหมายที่ต้องบรรลุในระยะ 5 ปีที่จะเป็นการวางพื้นฐานที่สามารถสานต่อการพัฒนาในประเด็นสำคัญของประเทศในระยะต่อไป ที่สนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาให้เกิดความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน โดยใช้หลักของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนำทางโดยยุทธศาสตร์ที่กำหนดในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 มีจำนวน 10 ยุทธศาสตร์ ซึ่งมีรายละเอียด มากกว่าในยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ทั้งนี้ส่วนหนึ่งเป็นเพราะภายใต้สถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องนั้นเป็นการยากในการกำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาให้มีรายละเอียดที่ชัดเจนในแผนพัฒนาระยะยาว ยุทธศาสตร์ชาติจึงเป็นการกำหนดกรอบที่เป็นประเด็นหลักของการพัฒนาประเทศที่ครอบคลุมมิติต่างๆ ส่วนยุทธศาสตร์การพัฒนาในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 ประกอบด้วยยุทธศาสตร์ชาติทั้ง 6 ยุทธศาสตร์ ได้แก่

3.2.1 ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์

3.2.2 ยุทธศาสตร์ การสร้างความเป็นธรรมลดและความเหลื่อมล้ำในสังคม

3.2.3 ยุทธศาสตร์การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน

3.2.4 ยุทธศาสตร์การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

3.2.5 ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติเพื่อการพัฒนาประเทศสู่

ความมั่งคั่งและยั่งยืน

3.2.6 ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการในภาครัฐ การป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบและธรรมาภิบาลในสังคมไทยและประกอบกับอีก 4 ยุทธศาสตร์ที่มุ่งเน้นการพัฒนาพื้นฐานเชิงยุทธศาสตร์และกลไกสนับสนุน ให้การดำเนินยุทธศาสตร์ทั้ง 6 ด้านให้สัมฤทธิ์ผล ประกอบด้วย

3.2.6.1 ยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และระบบโลจิสติกส์

3.2.6.2 ยุทธศาสตร์การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และ

นวัตกรรม

3.2.6.3 ยุทธศาสตร์ การพัฒนาภาค เมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ

3.2.6.4 ยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนา

3.3 แนวทางขับเคลื่อนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 สู่การปฏิบัติ

มีหลักการและแนวทางดำเนินงานสรุปได้ดังนี้

3.3.1 สร้างความรู้ความเข้าใจให้ทุกภาคส่วนตระหนักถึงความสำคัญและพร้อมเข้าร่วมในการผลักดันแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 ไปสู่การปฏิบัติ สร้างความเข้าใจกับภาคีทุกภาคส่วน โดยกำหนดกิจกรรมดำเนินการประเด็นสื่อสารและเครื่องมือสื่อสารสัมพันธ์แบ่งตามกลุ่มเป้าหมาย (Stakeholder) ของการสร้างความรู้ความเข้าใจและมีการขับเคลื่อนระดับพื้นที่โดยจัดประชุมเชิงปฏิบัติการในระดับภาคและชุมชนเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและสร้างความตระหนักถึงภารกิจและความรับผิดชอบร่วมกันของประชาชน

3.3.2 สร้างความเชื่อมโยงระหว่างแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 ยุทธศาสตร์ชาตินโยบายรัฐบาลแผนเฉพาะด้านและแผนปฏิบัติการโดยกำหนดประเด็นการพัฒนาสำคัญภายใต้ยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 นำไปสู่การกำหนดแผนงานโครงการการระดมทรัพยากรและแนวทางการร่วมดำเนินงานของภาคส่วนต่างๆ รวมถึงบูรณาการประเด็นการพัฒนาภายใต้ยุทธศาสตร์ที่มีความเชื่อมโยงกัน และจัดทำเป็น แผนการลงทุนการพัฒนา/แผนพัฒนาเฉพาะด้าน

3.3.3 หน่วยงานกลาง อาทิ สศช. สำนักงานประมาณสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (สำนักงาน ก.พ.ร.) จัดทำยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณแบบมีส่วนร่วมการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีใช้เป้าหมายตัวชี้วัดและแนวทางการพัฒนาของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 ในการกำหนดลำดับความสำคัญของแผนงานโครงการและภารกิจหน่วยงานเพื่อให้การดำเนินงานสามารถบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนฯ อย่างมีประสิทธิภาพ

3.3.4 ผลักดันให้ภาคเอกชนนำประเด็นการพัฒนาสำคัญในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 พิจารณาประกอบการจัดทำแผนการลงทุนทางธุรกิจที่สร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศอย่างเป็นหุ้นส่วนการพัฒนาและส่งเสริมให้คณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชนเพื่อแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจ (กรอ.) เป็นกลไกหลักในการเชื่อมโยงการพัฒนาระหว่างภาครัฐและเอกชนรวมทั้งให้กรอ. ส่วนกลางกระจายความรับผิดชอบและภารกิจให้ กรอ. จังหวัด/กลุ่มจังหวัดมากขึ้นโดยคำนึงถึงความสอดคล้องของยุทธศาสตร์ชาติและความเชื่อมโยงในระดับพื้นที่

3.3.5 สร้างสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการขับเคลื่อนแผนของภาคีการพัฒนาต่างๆ โดยกำหนดให้มีการผลักดันปัจจัยหลักให้สามารถปรับเปลี่ยนเพื่อเป็นเครื่องมือที่สำคัญ อาทิ นำการศึกษาวิจัยมาเป็นเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาปรับปรุงกฎระเบียบและกฎหมาย

ต่างๆให้เอื้อต่อการขับเคลื่อนการพัฒนาในระดับต่างๆโดยนำเครื่องมือวิเคราะห์ผลกระทบทางกฎหมายมาใช้ประเมินอย่างมีประสิทธิภาพ

3.3.6 เพิ่มประสิทธิภาพกลไกรับผิดชอบการขับเคลื่อนแผนที่ชัดเจนสามารถขับเคลื่อนแผนพัฒนาฉบับที่ 12 ในระดับประเทศและระดับพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อาทิ การตั้งและการเชื่อมโยงคณะกรรมการระดับชาติที่มีอยู่ให้นำยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฉบับที่ 12 มาเป็นกรอบการดำเนินงานขับเคลื่อนประเด็นการพัฒนาระดับประเทศและพื้นที่โดยให้จังหวัดเป็นจุดประสาน

หลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง”

1. “เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร พระมหากษัตริย์ไทยรัชกาลที่ 9 แห่งราชวงศ์จักรี พระราชทานพระราชดำริชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 30 ปี ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ และเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้น และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่างๆ

2. ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

“เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร ต่อการกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในภายนอก ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการ ทุกขั้นตอน และขณะเดียวกัน จะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

3. ความหมายของ “เศรษฐกิจพอเพียง” ประกอบด้วยคุณสมบัติ ดังนี้

3.1 ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ

3.2 ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบ

3.3 ภูมิคุ้มกัน หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต

โดยมี เงื่อนไข ของการตัดสินใจและดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียง 2 ประการ ดังนี้

1. เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในการปฏิบัติ

2. เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้าง ประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

4. ประเทศไทยกับ “เศรษฐกิจพอเพียง”

“เศรษฐกิจพอเพียง” มุ่งเน้นให้ผู้ผลิต หรือผู้บริโภค พยายามเริ่มต้นผลิต หรือบริโภค ภายใต้ขอบเขต ข้อจำกัดของรายได้ หรือทรัพยากรที่มีอยู่ไปก่อน ซึ่งก็คือ หลักในการลดการพึ่งพาเพิ่มขีดความสามารถในการควบคุมการผลิตได้ด้วยตนเอง และลดภาวะการณ์เสี่ยงจากการไม่สามารถควบคุมระบบตลาดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

“เศรษฐกิจพอเพียง” มิใช่หมายความถึง การกระเปียดกระเสียจนเกินสมควร หากแต่อาจพุ่มพวยได้เป็นครั้งคราวตามอัตภาพ แต่คนส่วนใหญ่ของประเทศ มักใช้จ่ายเกินตัว เกินฐานะที่หามาได้

“เศรษฐกิจพอเพียง” สามารถนำไปสู่เป้าหมายของการสร้างความมั่นคงในทางเศรษฐกิจได้ เช่น โดยพื้นฐานแล้ว ประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม เศรษฐกิจของประเทศจึงควรเน้นที่เศรษฐกิจการเกษตร เน้นความมั่นคงทางอาหาร เป็นการสร้างความมั่นคงให้เป็นระบบเศรษฐกิจในระดับหนึ่ง จึงเป็นระบบเศรษฐกิจที่ช่วยลดความเสี่ยง หรือความไม่มั่นคงทางเศรษฐกิจในระยะยาวได้

“เศรษฐกิจพอเพียง” สามารถประยุกต์ใช้ได้ในทุกระดับ ทุกสาขา ทุกภาคของเศรษฐกิจ ไม่จำเป็นจะต้องจำกัดเฉพาะแต่ภาคการเกษตร หรือภาคชนบท แม้แต่ภาคการเงิน ภาคอสังหาริมทรัพย์ และการค้าการลงทุนระหว่างประเทศ โดยมีหลักการที่คล้ายคลึงกัน คือ เน้นการเลือกปฏิบัติอย่างพอประมาณ มีเหตุมีผล และสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่ตนเองและสังคม

5. พระราชดำรัสที่เกี่ยวกับ “เศรษฐกิจพอเพียง”

พระราชดำรัส เนื่องในพระราชพิธีพืชมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ ณ ศาลาดุสิดาลัย วันที่ 9 พฤษภาคม 2529 เศรษฐศาสตร์เป็นวิชาของเศรษฐกิจ การที่ต้องใช้รถไถต้องไปซื้อ เราต้องใช้ต้องหาเงินมาสำหรับซื้อน้ำมันสำหรับรถไถ เวลารถไถเก่าเราต้องซ่อมแซม แต่เวลาใช้นั้นเราก็ต้องป้อนน้ำมันให้เป็นอาหาร เสร็จแล้วมันคายคว้น คว้นเราสูดเข้าไปแล้วก็ปวดหัว ส่วนควายเวลาเราใช้เราก็ต้องป้อนอาหาร ต้องให้หญ้าให้อาหารมันกิน แต่ว่ามันคายออกมา ที่มันคายออกมาก็เป็นปุ๋ย แล้วก็ใช้ได้สำหรับให้ที่ดินของเราไม่เสีย

พระราชดำรัส เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ณ ศาลาดุสิดาลัย วันที่ 4 ธันวาคม 2534 เราไม่เป็นประเทศร่ำรวย เรามีพอสมควร พออยู่ได้ แต่ไม่เป็นประเทศที่ก้าวหน้าอย่างมาก เราไม่อยากจะจะเป็นประเทศก้าวหน้าอย่างมาก เพราะถ้าเราเป็นประเทศก้าวหน้าอย่างมากก็จะมีแต่ถอยกลับ ประเทศเหล่านั้นที่เป็นประเทศอุตสาหกรรมก้าวหน้า จะมีแต่ถอยหลังและถอยหลังอย่างน่า

กลัว แต่ถ้าเรามีการบริหารแบบเรียกว่าแบบคนจน แบบที่ไม่ติดกับตำรามากเกินไป ทำอย่างมี
สามัคคีนี้แหละคือเมตตาทั้งนั้น จะอยู่ได้ตลอดไป

พระราชดำรัส เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ณ ศาลาดุสิดาลัย วันที่ 4 ธันวาคม 2536
ตามปกติคนเราชอบดูสถานการณ์ในทางดี ที่เขาเรียกว่าเล็งผลเลิศ ก็เห็นว่าประเทศไทย เรานี้ก้าวหน้าดี
การเงินการอุตสาหกรรมการค้าดี มีกำไร อีกทางหนึ่งก็ต้องบอกว่าเรากำลังเสื่อมลงไปส่วนใหญ่
ทฤษฎีว่า ถ้ามีเงินเท่านั้นๆ มีการกู้เท่านั้นๆ หมายความว่าเศรษฐกิจก้าวหน้า แล้วก็ประเทศก็เจริญมี
หวังว่าจะเป็นมหาอำนาจ ขอโทษเลยต้องเตือนเขาว่า จริงตัวเลขดี แต่ว่าถ้าเราไม่ระมัดระวังในความ
ต้องการพื้นฐานของประชาชนนั้นไม่มีทาง

พระราชดำรัส เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ณ ศาลาดุสิดาลัย วันที่ 4 ธันวาคม 2539
เดี๋ยวนี้ประเทศไทยก็ยังอยู่ดีพอสมควร ใช้คำว่า พอสมควร เพราะเดี๋ยวมีคนเห็นว่ามีคนจน คนเดือดร้อน
จำนวนมากพอสมควร แต่ใช้คำว่า พอสมควรนี้ หมายความว่าตามอัตราภาพ

พระราชดำรัส เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ณ ศาลาดุสิดาลัย วันที่ 4 ธันวาคม 2539
ที่เป็นห่วงนั้น เพราะแม้ในเวลา 2 ปี ที่เป็นปีกาญจนาภิเษกก็ได้เห็นสิ่งที่ทำให้เห็นได้ว่า ประชาชน
ยังมีความเดือดร้อนมาก และมีสิ่งที่ควรแก้ไขและดำเนินการต่อไปทุกด้าน มีภัยจากธรรมชาติ
กระหน่ำ ภัยธรรมชาตินี้เราคงสามารถที่จะบรรเทาได้หรือแก้ไขได้ เพียงแต่ต้องใช้เวลาพอใช้ มี
ภัยที่มาจากจิตใจของคน ซึ่งก็แก้ไขได้เหมือนกัน แต่ว่ายากกว่าภัยธรรมชาติ ธรรมชาตินั้นเป็นสิ่ง
นอกกายเรา แต่นิสัยใจคอของคนเป็นสิ่งที่อยู่ข้างใน อันนี้ก็เป็นอย่างหนึ่งที่อยากให้การให้มีความ
เรียบร้อย แต่ก็ไม่หมดหวัง

พระราชดำรัส เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ณ ศาลาดุสิดาลัย วันที่ 4 ธันวาคม 2539
การจะเป็นเสือนั้นไม่สำคัญ สำคัญอยู่ที่เรามีเศรษฐกิจแบบพอมีพอกิน แบบพอมีพอกินนั้น
หมายความว่า อุ่มชูตัวเองได้ ให้มีพอเพียงกับตนเอง ความพอเพียงนี้ไม่ได้หมายความว่าทุก
ครอบครัวจะต้องผลิตอาหารของตัวเอง จะต้องทอผ้าใส่เอง อย่างนั้นมันเกินไป แต่ว่าในหมู่บ้าน
หรือในอำเภอ จะต้องมีความพอเพียงพอสมควร บางสิ่งบางอย่างผลิตได้มากกว่าความต้องการก็
ขายได้ แต่ขายในที่ไม่ห่างไกลเท่าไร ไม่ต้องเสียค่าขนส่งมากนัก

พระราชดำรัส เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ณ ศาลาดุสิดาลัย วันที่ 4 ธันวาคม 2541
เมื่อปี 2517 วันนั้นได้พูดถึงว่า เราควรปฏิบัติให้พอมีพอกิน พอมีพอกินนี้ก็แปลว่า เศรษฐกิจ
พอเพียงนั่นเอง ถ้าแต่ละคนมีพอมีพอกิน ก็ใช้ได้ ยิ่งถ้าทั้งประเทศพอมีพอกินก็ยิ่งดี และประเทศ
ไทยเวลานั้นก็เริ่มจะเป็นไม่พอมีพอกิน บางคนก็มีมาก บางคนก็ไม่มีเลย

พระราชดำรัส เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ณ ศาลาดุสิดาลัย วันที่ 4 ธันวาคม 2541
พอเพียง มีความหมายกว้างขวางยิ่งกว่านี้อีก คือคำว่าพอ ก็พอเพียงนี้ก็พอแค่นั้นเอง คนเราถ้าพอ
ในความต้องการก็มีความโลภน้อย เมื่อมีความโลภน้อยก็เบียดเบียนคนอื่นน้อย ถ้าประเทศใดมี
ความคิดอันนี้ มีความคิดว่าทำอะไรต้องพอเพียง หมายความว่าพอประมาณ ซื่อตรง ไม่โลภอย่าง
มาก คนเราก็ออยู่เป็นสุข พอเพียงนี้อาจจะมี มีมากอาจจะมีของหรูหราก็ได้ แต่ว่าต้องไม่ไป
เบียดเบียนคนอื่น

พระราชดำรัส เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ณ ศาลาดุสิดาลัย วันที่ 23 ธันวาคม 2542 ไฟดับถ้ามีความจำเป็น หากมีเศรษฐกิจพอเพียงแบบไม่เต็มที่เรามีเครื่องปั่นไฟก็ใช้ปั่นไฟ หรือถ้าชั้นโบราณกว่า มีตึกก็ดูเทียน คือมีทางที่จะแก้ปัญหาเสมอ ฉะนั้นเศรษฐกิจพอเพียงก็มีเป็นขั้นๆ แต่จะบอกว่าเศรษฐกิจพอเพียงนี้ ให้พอเพียงเฉพาะตัวเองร้อยเปอร์เซ็นต์นี้เป็นสิ่งทำไม่ได้ จะต้องมีการแลกเปลี่ยน ต้องมีการช่วยกัน ถ้ามีการช่วยกัน แลกเปลี่ยนกัน ก็ไม่ใช่พอเพียงแล้ว แต่ว่าพอเพียงในทฤษฎีในหลวงนี้ คือให้สามารถที่จะดำเนินงานได้

พระราชดำรัส เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ณ ศาลาดุสิดาลัย วันที่ 23 ธันวาคม 2542 โครงการต่างๆ หรือเศรษฐกิจที่ใหญ่ ต้องมีความสอดคล้องกันดีที่ไม่ใช่เหมือนทฤษฎีใหม่ ที่ใช้ที่ดินเพียง 15 ไร่ และสามารถที่จะปลูกข้าวพอกิน กิจการนี้ใหญ่กว่า แต่ก็ยังเป็นเศรษฐกิจพอเพียงเหมือนกัน คนไม่เข้าใจว่ากิจการใหญ่ๆ เหมือนสร้างเขื่อนป่าสักก็เป็นเศรษฐกิจพอเพียงเหมือนกัน เขานึกว่าเป็นเศรษฐกิจสมัยใหม่ เป็นเศรษฐกิจที่ห่างไกลจากเศรษฐกิจพอเพียง แต่ที่จริงแล้ว เป็นเศรษฐกิจพอเพียงเหมือนกัน

พระราชดำรัส ณ พระตำหนักเปี่ยมสุข วังไกลกังวล 17 มกราคม 2544 ฉันทพุดเศรษฐกิจพอเพียง ความหมายคือ ทำอะไรให้เหมาะสมกับฐานะของตัวเอง คือทำจากรายได้ 200-300 บาท ขึ้นไป เป็นสองหมื่น สามหมื่นบาท คนชอบเอาคำพูดของฉัน เศรษฐกิจพอเพียงไปพูดกันเลอะเทอะ เศรษฐกิจพอเพียง คือทำเป็น Self-Sufficiency มันไม่ใช่ความหมายไม่ใช่แบบที่ฉันคิด ที่ฉันคิดคือเป็น Self-Sufficiency of Economy เช่น ถ้าเขาต้องการดูทีวี ก็ควรให้เขามีดู ไม่ใช่ไปจำกัดเขาไม่ให้ซื้อทีวีดู เขาต้องการดูเพื่อความสนุกสนาน ในหมู่บ้านไกลๆ ที่ฉันไป เขามีทีวีดูแต่ใช้แบตเตอรี่ เขาไม่มีไฟฟ้า แต่ถ้า Sufficiency นั้น มีทีวีเขาฟุ่มเฟือย เปรียบเสมือนคนไม่มีสตางค์ไปตัดสุทใส่ และยังใส่เนคไทเวอร์ซาเซ อันนี้ก็เกินไป

6. การดำเนินชีวิตตามแนวพระราชดำริพอเพียง

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร พระมหากษัตริย์ไทยรัชกาลที่ 9 แห่งราชวงศ์จักรี ทรงเข้าใจถึงสภาพสังคมไทย ดังนั้น เมื่อได้พระราชทานแนวพระราชดำริ หรือพระบรมราโชวาทในด้านต่างๆ จะทรงคำนึงถึงวิถีชีวิต สภาพสังคมของประชาชนด้วย เพื่อไม่ให้เกิดความขัดแย้งทางความคิด ที่อาจนำไปสู่ความขัดแย้งในทางปฏิบัติได้ โดยวางแนวพระราชดำริในการดำเนินชีวิตแบบพอเพียงไว้ ดังนี้

- 6.1 ยึดความประหยัด ตัดทอนค่าใช้จ่ายในทุกด้าน ลดละความฟุ่มเฟือยในการใช้ชีวิต
- 6.2 ยึดถือการประกอบอาชีพด้วยความถูกต้อง ซื่อสัตย์สุจริต
- 6.3 ละเลิกการแก่งแย่งผลประโยชน์และแข่งขันกันในทางการค้าแบบต่อสู้กันอย่างรุนแรง
- 6.4 ไม่หยุดนิ่งที่จะหาทางให้ชีวิตหลุดพ้นจากความทุกข์ยาก ด้วยการขวนขวายใฝ่หาความรู้ให้มีรายได้เพิ่มพูนขึ้น จนถึงขั้นพอเพียงเป็นเป้าหมายสำคัญ
- 6.5 ปฏิบัติตนในแนวทางที่ดี ลดละสิ่งชั่ว ประพฤติตนตามหลักศาสนา

มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม.9999 เล่ม 1-2556 แนวทาง “เศรษฐกิจพอเพียง” ภาคอุตสาหกรรม

จากปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ พระราชทานแก่ พสกนิกรชาวไทย ตั้งแต่ปี 2517 ขณะนี้ได้หยั่งรากลึกลงใน สังคมไทย พระองค์ทรงให้ความสำคัญกับ “การพัฒนาคน” ในการดำเนินวิถีชีวิต อย่างมั่นคงบนพื้นฐานของการพึ่งตนเองความพอมีพอกินการ รู้จักความพอประมาณ การคำนึงถึงความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีและทรงเตือนสติ ประชาชนคนไทยไม่ให้ประมาท ตระหนักถึงความถูกต้องตามหลักวิชาตลอดจน มีคุณธรรมเป็นกรอบ ในการดำรงชีวิต

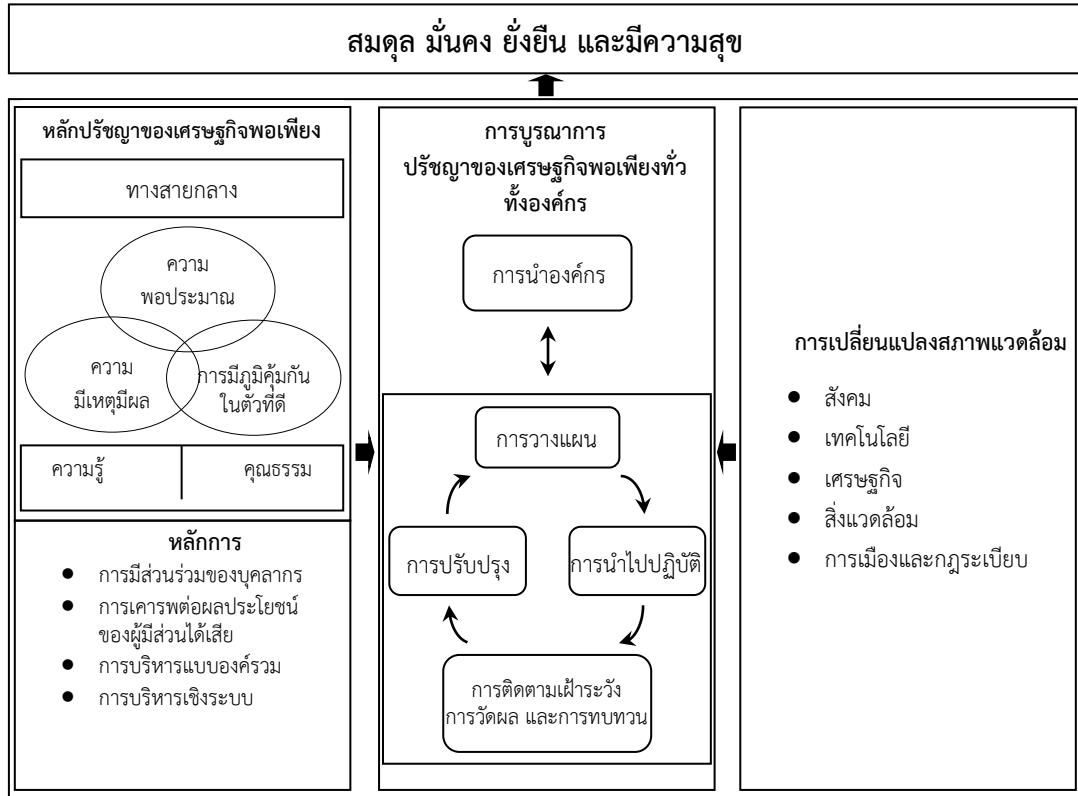
หลักการทรงงานของพระองค์จะเน้น การ “เข้าใจ เข้าถึง และร่วมพัฒนา” อย่าง สอดคล้องกับ “ภูมิสังคม” ที่ให้ความสำคัญกับความหลากหลายของระบบภูมินิเวศ เศรษฐกิจ วัฒนธรรม ประเพณีเพื่อผลประโยชน์ของประชาชน โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เป็นการ พัฒนาที่มุ่งสู่ “การพึ่งพาตนเอง” ดำเนินการด้วยความรอบคอบ วิเคราะห์ระมัดระวัง “ทำตามลำดับ ขั้นตอน” มีการทดลองด้วยความเพียรจนมั่นใจ จึงนำไปเผยแพร่ใช้ประโยชน์สู่สาธารณะ

ด้วยความที่คนทั่วไปมีความเข้าใจว่า “เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นเรื่องของ เกษตรกรรม เป็นเรื่องของชนบท และเป็นเรื่องไกลตัวของสังคมเมือง ทำให้ การประยุกต์ใช้ในภาคอุตสาหกรรมไม่ เป็นที่แพร่หลาย และมีการนำปรัชญาของ “เศรษฐกิจพอเพียง” ไปประยุกต์ใช้ด้วยความเข้าใจที่มิ ความแตกต่างกัน ซึ่งโดยแท้จริงแล้วปรัชญาของ “เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นทั้งแนวคิดและแนวทาง ใน การดำเนินชีวิตให้เกิดประโยชน์สุขทั้งต่อบุคคลจนถึงองค์กรในทุกระดับ และทุกสาขาความชำนาญ ดังนั้น กระทรวงอุตสาหกรรม โดยสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม จึงได้กำหนดมาตรฐาน ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมแนวทาง “เศรษฐกิจพอเพียง” ภาคอุตสาหกรรม (มอก.9999 เล่ม 1-2556) ฉบับนี้ขึ้น โดยกำหนด บทนิยาม หลักการ แนวทาง เกี่ยวกับองค์ประกอบของ “เศรษฐกิจพอเพียง” ภาคอุตสาหกรรม และแนวทางการบูรณาการ “เศรษฐกิจพอเพียง” ภาคอุตสาหกรรมทั่วทั้งองค์กร สำหรับองค์กรภาคอุตสาหกรรมทุกประเภท ขนาด และที่ตั้ง เพื่อ

1. ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรและองค์กร ให้มีการบริหารจัดการและ การดำเนินงาน โดยยึดหลักการของมาตรฐานแนวทาง “เศรษฐกิจพอเพียง” ภาคอุตสาหกรรม ก่อให้เกิดการพัฒนาที่ สมดุลทั้งในด้านเศรษฐกิจสังคม และสิ่งแวดล้อม มีความมั่นคง เติบโตได้อย่างยั่งยืน และมีความสุข พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกรวมทั้งความไม่แน่นอน

2. แสดงให้เห็นความสามารถในการบริหารองค์กรที่สะท้อนถึงการนำ ปรัชญาของ “เศรษฐกิจพอเพียง” ไปประยุกต์ใช้อย่างสม่ำเสมอ

ภาพรวมของมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม แนวทางเศรษฐกิจพอเพียงภาคอุตสาหกรรม มีดังนี้
 แผนภาพที่ 2-2 ภาพรวมของมาตรฐานแนวทาง “เศรษฐกิจพอเพียง” ภาคอุตสาหกรรม

ที่มา : มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม, สำนักงาน. “แนวทาง “เศรษฐกิจพอเพียงภาคอุตสาหกรรม (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://pr.tisi.go.th/แนวทางเศรษฐกิจพอเพียงภาคอุตสาหกรรม>. 2560.

1. บทนิยาม

ความหมายของคำที่ใช้ในมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมนี้ มีดังต่อไปนี้

1.1 การดำเนินธุรกิจตามทางสายกลาง (middle path) หมายถึง การดำเนินธุรกิจที่ไม่สุดโต่งในการแสวงหากำไร คำนึงถึงผลกระทบและการพัฒนาด้านสังคม สิ่งแวดล้อม รวมทั้งวัฒนธรรม มองความคุ้มค่าของสิ่งที่กระทำ ทั้งที่มีและไม่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจ ดำเนินการด้วยความประหยัดและเรียบง่าย ได้ประโยชน์สูงสุด

1.2 การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี (self-immunity) หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบ และการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก รวมทั้งความไม่แน่นอน ในด้านสังคม เทคโนโลยี เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม การเมืองและกฎระเบียบ โดยคำนึงถึงเหตุการณ์และผลในปัจจุบัน และความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

1.3 ความพอประมาณ (moderation) หมายถึง ความพอดีที่ไม่มากเกินไป และไม่น้อยเกินไป ในมิติต่างๆ ของการกระทำ หรือความพอใจในสิ่งที่สมควร ในปริมาณที่เหมาะสม ไม่น้อยเกินไปจนก่อให้เกิดความขัดสน และไม่มากเกินไป จนก่อให้เกิดความเสียหายและความเดือดร้อนต่อตนเองและผู้อื่น

1.4 ความพอเพียง (sufficiency) หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุมีผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอต่อผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอก

1.5 ความมีเหตุมีผล (reasonableness) หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอประมาณในมิติต่างๆ ที่เป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุ ปัจจัย และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบและถูกต้อง

1.6 ความสุข (happiness) หมายถึง บรรารณาคือต่อกัน อนุเคราะห์กันและกัน ความยินดี และความสงบ

1.7 ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (philosophy of sufficiency economy) หมายถึง ปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และการปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศ ให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์

1.8 เศรษฐกิจพอเพียง (sufficiency economy) หมายถึง เศรษฐกิจที่สามารถอุ้มชูตัวเองได้ ให้มีความพอเพียงกับตัวเอง (self sufficiency) อยู่ได้โดยไม่เดือดร้อน ซึ่งต้องสร้างพื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจของตนเองให้ดีกว่าก่อน คือ ให้ตนเองสามารถอยู่ได้อย่างพอกินพอใช้ มิได้มุ่งหวังแต่จะทุ่มเทสร้างความเจริญยกเศรษฐกิจให้รวดเร็วแต่เพียงอย่างเดียว

2. หลักการ

ในการนำมาตราฐานแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงภาคอุตสาหกรรมไปปฏิบัติ องค์กรควรพิจารณาหลักการของมาตรฐานนี้ ซึ่งจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคลากรและองค์กร อันจะก่อให้เกิดการพัฒนาที่สมดุล มีความมั่นคง เติบโตได้อย่างยั่งยืน และมีความสุข พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก รวมทั้งความไม่แน่นอน

2.1 การมีส่วนร่วมของบุคลากร (involvement of people)

หลักการ คือ บุคลากรทุกระดับเป็นหัวใจสำคัญขององค์กร และการมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ของบุคลากรจะทำให้สามารถใช้ความรู้ความสามารถเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์แก่องค์กร

องค์กรควร

2.1.1 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนของบุคลากรในการปรับปรุงประสิทธิภาพและประสิทธิผลขององค์กร

2.1.2 ทำให้มั่นใจว่าบุคลากรมีความรู้ความสามารถเพียงพอสำหรับความต้องการทั้งในปัจจุบันและอนาคต

2.2 การเคารพต่อผลประโยชน์ของผู้มีส่วนได้เสีย (respect for stakeholder interests)

หลักการ คือ องค์กรควรเคารพ พิจารณา และตอบสนองต่อผลประโยชน์ของผู้มีส่วนได้เสีย

องค์กรควร

2.2.1 ชี้บ่งผู้มีส่วนได้เสีย

2.2.2 ยอมรับและเอาใจใส่ในเรื่องผลประโยชน์ของผู้มีส่วนได้เสียอย่างเหมาะสมและเป็นธรรม รวมทั้งสิทธิตามกฎหมาย และตอบสนอง

2.3 การบริหารแบบองค์รวม (holistic management)

หลักการ คือ การบริหารแบบองค์รวมสามารถช่วยในการพัฒนาวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนของอนาคตที่ต้องการ

องค์กรควร

2.3.1 มองอย่างครบวงจรโดยคิดอย่างเป็นระบบ ทั้งในเรื่อง การนำองค์กร การวางแผน การมุ่งเน้นลูกค้า บุคลากร สารสนเทศ กระบวนการ และผลลัพธ์ทางธุรกิจ

2.3.2 คำนึงถึงประโยชน์ขององค์กรและประโยชน์ของส่วนรวม ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

2.4 การบริหารเชิงระบบ (system approach to management)

หลักการ คือ องค์กรควรชี้บ่ง ทำความเข้าใจ และบริหารจัดการกระบวนการที่เกี่ยวข้องให้เป็นระบบที่จะช่วยให้เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพในการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร

องค์กรควร

2.4.1 พิจารณาประสิทธิผลและประสิทธิภาพในภาพรวมของระบบที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร ทั้งปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลลัพธ์ ข้อมูลป้อนกลับ และสภาพแวดล้อม

2.4.2 พิจารณาให้ครอบคลุมตั้งแต่การวางแผน การจัดองค์กร การกำกับดูแล และการควบคุม

3. แนวทางเกี่ยวกับองค์ประกอบของ “เศรษฐกิจพอเพียง” ภาคอุตสาหกรรม

3.1 ทัวไป

ในการนำมาตรฐานแนวทาง “เศรษฐกิจพอเพียง” ภาคอุตสาหกรรมไปปฏิบัติ องค์กรควรพิจารณาหลักปรัชญาของ “เศรษฐกิจพอเพียง” และมีการเสริมสร้างให้บุคลากรในองค์กร มีจิตสำนึกในคุณธรรม มีพื้นฐานจิตใจหรือเงื่อนไขในการปฏิบัติตน รวมทั้งการตัดสินใจ และการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียง

องค์ประกอบสำคัญของปรัชญาของ “เศรษฐกิจพอเพียง” ได้แก่

3.1.1 ความพอประมาณ

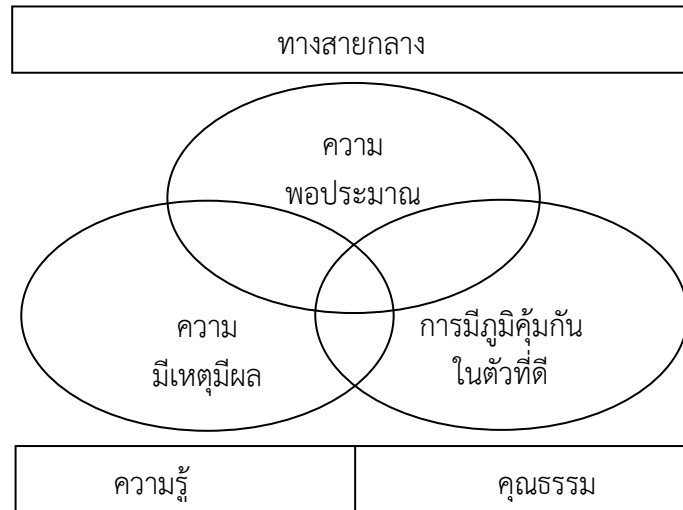
3.1.2 ความมีเหตุมีผล

3.1.3 การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี

3.1.4 ความรู้ (knowledge)

3.1.5 คุณธรรม (ethics)

แผนภาพที่ 2-3 องค์ประกอบสำคัญของปรัชญาของ “เศรษฐกิจพอเพียง” เพื่อให้องค์กรมีการดำเนินธุรกิจตามทางสายกลาง ดังแสดงในแผนภาพที่ 2-3

ที่มา : มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม, สำนักงาน.“แนวทาง “เศรษฐกิจพอเพียงภาคอุตสาหกรรม”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://pr.tisi.go.th/แนวทางเศรษฐกิจพอเพียงภาคอุตสาหกรรม>. 2560.

3.2 ความพอประมาณ

องค์กรควรคำนึงถึงความพอดีต่อความจำเป็นและเหมาะสมกับฐานะของตนเอง สังคม และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่น ไม่มากเกินไป ไม่น้อยเกินไป จนเกิดความทุกข์แก่ตนเองและผู้อื่น

3.3 ความมีเหตุมีผล

องค์กรควรตัดสินใจดำเนินการอย่างมีเหตุผลตามหลักวิชาการ หลักกฎหมาย และวัฒนธรรมที่ดีงาม โดยคำนึงถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องอย่างถ่วงถ่วง และคาดการณ์ผลที่จะเกิดขึ้นอย่างรอบคอบ รู้จักเลือกนำสิ่งที่ดีและเหมาะสมมาประยุกต์ใช้

3.4 การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี

องค์กรควรมีการเตรียมตัวให้พร้อมทั้งบุคลากรและองค์กร เพื่อรองรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมด้านสังคม เทคโนโลยี เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม การเมืองและกฎระเบียบ ทั้งในและต่างประเทศ รวมทั้งความไม่แน่นอน โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล เพื่อให้สามารถปรับตัว แสวงหาโอกาส และรับมือได้อย่างทันที่

3.5 ความรู้ (knowledge)

องค์กรควรนำหลักวิชาและความรู้เทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้ ทั้งในขั้นการวางแผนและปฏิบัติ ด้วยความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงสัมพันธ์กัน และความระมัดระวังในการนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดผลในทางปฏิบัติทุกขั้นตอน

3.6 คุณธรรม (ethics)

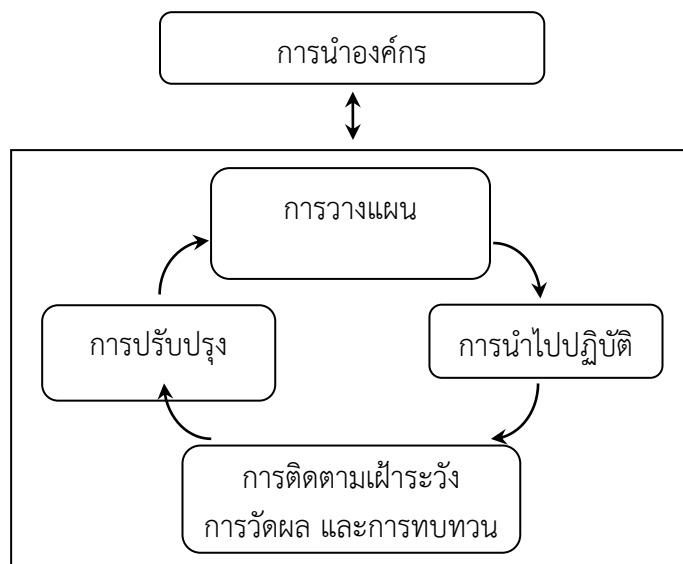
องค์กรควรเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของบุคลากรในองค์กร และผู้เกี่ยวข้องในทุกระดับให้มีความตระหนักในคุณธรรมและความซื่อสัตย์สุจริตในการดำเนินชีวิตและการประกอบธุรกิจ ด้วยความอดทน ความเพียร สติ ปัญญา ความมีน้ำใจ และการแบ่งปัน

4. แนวทางการบูรณาการ “เศรษฐกิจพอเพียง” ภาคอุตสาหกรรมทั่วทั้งองค์กร

4.1 ทั่วไป

การนำมาตรฐานแนวทาง “เศรษฐกิจพอเพียง” ภาคอุตสาหกรรมไปปฏิบัติให้เกิดประสิทธิผล ผู้บริหารระดับสูงควรมีบทบาทในการนำองค์กร เพื่อใช้เป็นแนวทางอย่างต่อเนื่องในการวางแผน การนำไปปฏิบัติ การติดตามเผื่อระวัง การวัดผลและการทบทวน และการปรับปรุง ดังแสดงในแผนภาพที่ 2-4

แผนภาพที่ 2-4 การบูรณาการ “เศรษฐกิจพอเพียง” ภาคอุตสาหกรรมทั่วทั้งองค์กร

ที่มา : มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม, สำนักงาน.“แนวทาง “เศรษฐกิจพอเพียงภาคอุตสาหกรรม”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://pr.tisi.go.th/แนวทางเศรษฐกิจพอเพียงภาคอุตสาหกรรม.2560>.

4.2 การนำองค์กร

เพื่อแสดงให้เห็นถึงความศรัทธาต่อปรัชญาของ “เศรษฐกิจพอเพียง” และความมุ่งมั่นในการนำมาตรฐานแนวทาง “เศรษฐกิจพอเพียง” ภาคอุตสาหกรรมไปปฏิบัติให้เกิดประสิทธิผล ผู้บริหารระดับสูงควรประพฤติตนเป็นแบบอย่าง

4.2.1 กำหนดทิศทางขององค์กรโดยการบูรณาการแนวทาง “เศรษฐกิจพอเพียง” ภาคอุตสาหกรรมเป็นส่วนหนึ่งของปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ ค่านิยม นโยบาย กลยุทธ์ วัฒนธรรม โครงสร้าง หรือการดำเนินการต่างๆ และสื่อสารให้บุคลากรในองค์กรมีความเข้าใจและสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.2.2 ทำให้มั่นใจว่าบุคลากรในองค์กรมีความสามัคคี และมีส่วนร่วมในการนำแนวทาง “เศรษฐกิจพอเพียง” ภาคอุตสาหกรรมไปปฏิบัติ

4.2.3 จัดสรรบุคลากร เทคโนโลยี วิธีการ งบประมาณ เครื่องมือและอุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการดำเนินงานอย่างพอเพียง และทำให้มั่นใจว่ามีการใช้ทรัพยากรรวมทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลทำให้มั่นใจว่าองค์กรมีการปฏิบัติตามกฎหมายและดำเนินธุรกิจอย่างโปร่งใสและมีจริยธรรม

4.2.4 ให้ความสำคัญต่อการแบ่งปันและการพัฒนาสังคม สิ่งแวดล้อม รวมทั้งวัฒนธรรม ควบคู่กับการดำเนินธุรกิจ

4.2.5 มีการทบทวนผลการดำเนินงานด้านเศรษฐกิจพอเพียงในช่วงระยะเวลาที่กำหนดไว้ และนำผลของการทบทวนไปใช้ในการปรับปรุงและการวางแผนต่อไป

4.3 การวางแผน

องค์กรควรมีการวางแผนเพื่อการนำไปปฏิบัติ โดยกำหนดอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบที่ชัดเจน มีการติดตามเผื่อระวัง การวัดผลและการทบทวน และการปรับปรุง ตามความเหมาะสม เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานด้าน “เศรษฐกิจพอเพียง” อย่างสมเหตุสมผล และสอดคล้องกับขีดความสามารถในการบริหารจัดการ

องค์กรควร

4.3.1 ประเมินขีดความสามารถทั้งปัจจุบันและอนาคตขององค์กร ซึ่งรวมถึงความพร้อมด้านบุคลากร กระบวนการ เทคโนโลยี งบประมาณ โดยพิจารณาข้อมูลประวัติศาสตร์และความเป็นมาขององค์กรและท้องถิ่นที่ดำเนินธุรกิจ รวมถึง ปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ และค่านิยม ในการดำเนินธุรกิจขององค์กร

4.3.2 กำหนดกลยุทธ์ที่สนับสนุนหลักการของมาตรฐานแนวทาง “เศรษฐกิจพอเพียง” ภาคอุตสาหกรรม และนโยบายด้าน “เศรษฐกิจพอเพียง” ขององค์กร โดยพิจารณาสภาพแวดล้อมภายในและภายนอก ซึ่งรวมถึงความต้องการและความคาดหวังของผู้มีส่วนได้เสีย ปัจจัยแห่งความสำเร็จและปัจจัยแห่งความล้มเหลว สภาพของอุตสาหกรรมทั้งในอดีต ปัจจุบันและความไม่แน่นอนในอนาคต การเปลี่ยนแปลงด้านสังคม เทคโนโลยี เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม การเมือง และกฎระเบียบ ทั้งในและต่างประเทศ

4.3.3 วางแผนและกำหนดวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ที่สามารถวัดผลได้ในทุกระดับขององค์กร รวมถึงระดับบุคคล

4.3.4 บริหารความเสี่ยงเชิงกลยุทธ์ รวมถึงการกำหนดตัวชี้วัดผลการดำเนินงานด้านการบริหารความเสี่ยง

4.3.5 สื่อสารกลยุทธ์ วัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ นโยบาย และความเสี่ยง ให้บุคลากรในองค์กรมีความเข้าใจและสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.4 การนำไปปฏิบัติ

องค์กรควรควบคุมการดำเนินการด้านต่างๆ ได้แก่ บุคลากร เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ให้เป็นไปตามกลยุทธ์ วัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ และนโยบายด้าน “เศรษฐกิจพอเพียง” ที่กำหนดไว้ องค์กรควรมีการกำหนดช่องทางและวิธีการในการสื่อสาร ทั้งภายในองค์กรและภายนอก องค์กรเกี่ยวกับการดำเนินการ ประสิทธิภาพ และผลลัพธ์ของการนำไปปฏิบัติ ตามความเหมาะสม

4.4.1 บุคลากร

องค์กรควร

4.4.1.1 จัดฝึกอบรมบุคลากรหรือดำเนินการด้วยวิธีอื่นใด เพื่อให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาของ “เศรษฐกิจพอเพียง”

4.4.1.2 สร้างจิตสำนึกและส่งเสริมให้บุคลากรมีความมั่งคั่ง มีความอดทน มีความเพียร มีวินัย สามารถพึ่งพาตนเองไม่เบียดเบียนผู้อื่น มีน้ำใจ มีการแบ่งปัน และมีความซื่อสัตย์สุจริต

4.4.1.3 ส่งเสริมให้บุคลากรศึกษาหาความรู้ ทักษะ และแนวคิดใหม่ๆ เพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเองและองค์กร ในการปรับตัวและตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้น และทำให้เกิดความสมดุลระหว่างความก้าวหน้าในการทำงานและการดำรงชีวิต

4.4.1.4 ส่งเสริมให้เกิดความสมดุลระหว่างคุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากรและครอบครัว และการเตรียมความพร้อมสำหรับการใช้ชีวิตหลังเกษียณ รวมถึงการเก็บออมตั้งแต่วัยทำงาน การรักษาสุขภาพ การสร้างครอบครัวที่อบอุ่น การรวมกลุ่มหรือเครือข่ายเพื่อการมีสังคมหลังเกษียณ การสร้างต้นทุนในชีวิตหลังเกษียณ เช่น การมีความรู้ในการดำรงชีวิต การเตรียมตัวให้พออยู่พอกิน เป็นต้น

4.4.1.5 ส่งเสริมให้บุคลากรเรียนรู้และเข้าใจถึงประโยชน์ของทรัพยากรธรรมชาติและระบบนิเวศ รวมถึง ดิน น้ำ ป่า และความหลากหลายทางชีวภาพ ในการจรรโลงจิตใจ การดำรงชีวิตและการพึ่งพากัน

4.4.2 เศรษฐกิจ

องค์กรควร

4.4.2.1 สร้างหรือดำเนินธุรกิจหลักให้มีความมั่นคงโดยใช้ความรู้ความสามารถหลักขององค์กร

4.4.2.2 พิจารณาผลตอบแทนจากการดำเนินธุรกิจทั้งในระยะสั้นและระยะยาวบนพื้นฐานของการแบ่งปัน โดยมุ่งให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้รับประโยชน์อย่างเหมาะสมและเป็นธรรม

4.4.2.3 ขยายหรือลงทุนธุรกิจให้เหมาะสมกับฐานะขององค์กร โดยพิจารณาความสามารถในการรับภาระหนี้สินและภาระผูกพันอื่น และความเสี่ยงขององค์กรและคู่ธุรกิจทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

4.4.2.4 ใช้และพัฒนาเทคโนโลยีที่มีอยู่ให้เหมาะสม สามารถบริหารจัดการเองได้ สอดคล้องกับความต้องการและสภาพแวดล้อมขององค์กร และตามสภาพภูมิศาสตร์และลักษณะสังคม

4.4.2.3 ส่งเสริมการใช้ พัฒนา และถ่ายทอดเทคโนโลยีจากภูมิปัญญาขององค์กร ชุมชน และสังคม

4.4.2.4 ศึกษาวิทยาการและเทคโนโลยีที่ก้าวหน้าและทันสมัย รวมทั้งเลือกสรรส่วนที่สำคัญและเป็นประโยชน์ เพื่อนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับความต้องการและสภาพแวดล้อมขององค์กร

4.4.2.5 ส่งเสริมการสร้างบรรยากาศให้บุคลากรทั่วทั้งองค์กรมีความคิดสร้างสรรค์ อันจะนำไปสู่การสร้างและพัฒนานวัตกรรม

4.4.2.6 มีการสร้างนวัตกรรมด้านปัจจัยการผลิต ผลิตภัณฑ์ กระบวนการ เทคโนโลยี องค์กร หรือการบริหารจัดการ ที่เป็นประโยชน์ สอดคล้องกับกลยุทธ์ และก่อให้เกิดความยั่งยืนขององค์กร ชุมชน และสังคม

4.4.2.7 ส่งเสริมให้มีการพัฒนานวัตกรรมจากภูมิปัญญาขององค์กร ชุมชนและสังคม โดยอาจพัฒนาร่วมกับชุมชน ผู้เชี่ยวชาญ เครือข่ายธุรกิจ องค์กรผู้บริโภคร หน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานอื่น ๆ

4.4.3 สังคม

องค์กรควร

4.4.3.1 ศึกษาประวัติศาสตร์ ประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชนและสังคม ที่องค์กรตั้งอยู่ รวมทั้งรักษาและฟื้นฟูประเพณีและวัฒนธรรมที่ดีไว้ให้สืบเนื่องต่อไป

4.4.3.2 ส่งเสริมกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความสามัคคีปรองดองทั้งภายในองค์กร ชุมชน และสังคม

4.4.3.3 มีส่วนร่วมกับผู้เชี่ยวชาญ เครือข่ายธุรกิจ องค์กรผู้บริโภคร หน่วยงานภาครัฐ และหน่วยงานอื่นๆ ตามความเหมาะสม ในการพัฒนาองค์กร ชุมชนและสังคม รวมทั้งการแบ่งปันความรู้และทรัพยากร เพื่อให้เกิดความเข้มแข็งและสามารถพึ่งตนเองได้

4.4.3.4 ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้แรงงานและปัจจัยการผลิตในชุมชนและสังคม เพื่อให้เกิดการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน

4.4.3.5 เผยแพร่ความรู้และส่งเสริมให้มีการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในชุมชนและสังคม

4.4.4 สิ่งแวดล้อม

องค์กรควร

4.4.4.1 ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า โดยคำนึงถึงการได้มาของทรัพยากร และการใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดตั้งแต่การจัดหาวัตถุดิบ การใช้และการจัดการของเสีย และคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดกับคนรุ่นต่อไป

4.4.4.2 รู้และแสดงให้เห็นถึงผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมจากการดำเนินงานขององค์กร และแสวงหาความรู้ตลอดจนแนวทางหรือวิธีการใหม่ๆ ในการลดและขจัดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมเหล่านั้น

4.4.4.3 มุ่งพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือกระบวนการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และหลีกเลี่ยงการผลิตที่ไม่มีจัดการหรือการป้องกันมลภาวะใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิภาพ ศึกษาพลังงานทดแทน เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินธุรกิจขององค์กร

4.4.4.4 กำหนดแนวทางในการจัดการน้ำอย่างเป็นระบบ ครอบคลุมถึงการจัดหา การกักเก็บ การควบคุม การบำบัด และการระบาย โดยไม่ทำลายแหล่งน้ำธรรมชาติ และคำนึงถึงประโยชน์ของชุมชนและสังคมที่ดำเนินธุรกิจ

4.4.4.5 มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ พัฒนาและฟื้นฟูดิน น้ำ และป่า อันเป็นรากฐานของการดำรงชีวิตของชุมชนและสังคมสังคม

4.5 การติดตามเฝ้าระวัง การวัดผล และการทบทวน

องค์กรควรกำหนดวิธีการและติดตามเฝ้าระวัง วัดผล และทบทวนผลการดำเนินงาน ตามช่วงเวลาที่กำหนดไว้ เพื่อแสดงให้เห็นว่า

4.5.1 การดำเนินงานขององค์กรสอดคล้องกับกลยุทธ์ วัตถุประสงค์ และนโยบายที่กำหนดไว้

4.5.2 การดำเนินงานขององค์กรสอดคล้องกับมาตรฐานแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงภาคอุตสาหกรรม

4.5.3 กลยุทธ์ วัตถุประสงค์ และนโยบายที่กำหนดไว้ ยังมีความเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก

4.5.4 มีการป้องกันและการแก้ไข ในกรณีที่ผลการดำเนินงานมีแนวโน้มว่าจะไม่ปฏิบัติตามนโยบาย กลยุทธ์ วัตถุประสงค์ และมาตรฐานแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงภาคอุตสาหกรรม

4.6 การปรับปรุง

องค์กรควรปรับปรุง พัฒนา และขยายผลการดำเนินงานตามมาตรฐานแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงภาคอุตสาหกรรม อย่างเป็นขั้นตอนและต่อเนื่อง ผ่านนโยบาย กลยุทธ์ วัตถุประสงค์ การติดตามเฝ้าระวัง การวัดผลและการทบทวนผลการดำเนินงาน การป้องกันและการแก้ไข หรือการมีส่วนร่วมของบุคลากรและเครือข่าย

มาตรฐานระหว่างประเทศ ISO 22316: 2017 – Security and resilience – Organizational resilience – Principles and attributes

ความยืดหยุ่นหรือความสามารถในการปรับตัวเพื่อตอบสนองต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงขององค์กร เป็นหัวใจสำคัญของการดำเนินธุรกิจที่ต้องการอยู่รอดในสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา องค์กรระหว่างประเทศว่าด้วยการมาตรฐาน (International Organization for Standardization : ISO) ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมการกำหนดมาตรฐานและพัฒนาการร่วมมือระหว่างประเทศในด้านวิชาการต่างๆ ได้ตระหนักถึงความสำคัญของเรื่องนี้ จึงได้พัฒนามาตรฐาน ISO 22316 ขึ้นสำหรับเป็นแนวทางช่วยให้องค์กรสามารถนำไปใช้ปรับตัวเพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้ในอนาคต

มาตรฐาน ISO 22316: 2017 – Security and resilience – Organizational resilience – Principles and attributes เป็นมาตรฐานที่ให้แนวทางการทำงานแก่องค์กร เพื่อช่วยให้องค์กรมีความสามารถในการปรับตัวและอยู่รอดได้ท่ามกลางสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงในอนาคต ประกอบด้วยหลักการสำคัญในรายละเอียด คุณลักษณะ และกิจกรรมที่สนับสนุนองค์กรให้เกิดความยืดหยุ่นในการปรับเปลี่ยน นายเจมส์คราสต์ ผู้ประสานงานของคณะกรรมการวิชาการ ISO/TC 292 กลุ่มงาน WG 2 ซึ่งเป็นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่พัฒนามาตรฐานนี้ ระบุว่า การปรับปรุงให้องค์กรมีความยืดหยุ่น จะทำให้มั่นใจได้ว่าองค์กรจะไม่เพียงแต่สามารถสร้างความคาดหวังในการตอบสนองความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นได้เท่านั้น แต่ยังสามรถประสานการสร้างโอกาสให้เกิดขึ้นอีกด้วย

มาตรฐานนี้ให้มุมมองแบบกว้าง และสามารถขับเคลื่อนให้เกิดความยืดหยุ่นในองค์กรได้ แต่หลายองค์กรมองข้ามเรื่องเหล่านี้ไป ดังนั้น มาตรฐานนี้จึงเป็นหนึ่งในหลักการสำคัญในการช่วยให้องค์กรพัฒนาวัฒนธรรมที่สนับสนุนให้เกิดความยืดหยุ่น ซึ่งมีการอธิบายคุณลักษณะขององค์กรและหลักการในการนำไปปรับใช้ กิจกรรมที่ให้แนวทางในการใช้งาน การประเมินผล รวมทั้งการสนับสนุนคุณลักษณะองค์กรที่ทำให้เกิดความยืดหยุ่นด้วยนอกจากนี้ยังเกี่ยวข้องกับการสร้างรูปแบบของการบริหารความเสี่ยงซึ่งมีคุณค่าร่วม และความตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงในเรื่องบริบท ซึ่งผู้นำจะต้องร่วมสร้างพลังให้เกิดขึ้นด้วย เพราะความยืดหยุ่นขององค์กรนั้น เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้จากปฏิสัมพันธ์ที่ไม่ซ้ำใคร และปัจจัยทั้งในเชิงกลยุทธ์และในเชิงปฏิบัติการขององค์กรไม่มีแนวทางใดแนวทางหนึ่งที่จะทำให้เกิดความยืดหยุ่นในองค์กรได้ แต่ความยืดหยุ่นขององค์กรเกิดขึ้นได้จากหลักการบริหารจัดการของตนเองที่ทำให้เกิดความยืดหยุ่น ซึ่งเป็นผลมาจากคุณลักษณะ กิจกรรม และการมีส่วนร่วมที่เกิดจากความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน รวมทั้งวิธีที่จะจัดการกับความไม่แน่นอนและการทำงานร่วมกันของคนในองค์กร

มาตรฐานนี้แบ่งรายละเอียดเป็น 3 ส่วนได้แก่ หลักการ คุณลักษณะขององค์กรที่มีความยืดหยุ่น และ การประเมินปัจจัยที่มีส่วนช่วยให้เกิดความยืดหยุ่น ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. หลักการ

1.1 หลักการทั่วไป

มาตรฐานนี้เป็นหลักการที่ให้พื้นฐานในการพัฒนาจัดทำ การนำไปใช้ปฏิบัติ และการประเมินเกี่ยวกับกรอบการทำงานและกลยุทธ์ ที่จะทำให้บรรลุการเป็นองค์กรที่สามารถปรับตัวยืดหยุ่นได้เมื่อมีการเปลี่ยนแปลง โดยองค์กรที่มีความยืดหยุ่นนั้นมีลักษณะ ดังนี้

1.1.1 ได้รับการปรับปรุงให้ดีขึ้น เมื่อพฤติกรรมขององค์กรมีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์และวัตถุประสงค์ที่ใช้ร่วมกัน

1.1.2 อาศัยความเข้าใจที่ทันสมัยเกี่ยวกับบริบทขององค์กร

1.1.3 อาศัยความสามารถในการซึมซับ ปรับเปลี่ยน และสนองตอบต่อการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.1.4 อาศัยการกำกับดูแลและการจัดการที่ดี

1.1.5 ได้รับการสนับสนุนโดยผู้ที่มีทักษะ ความเป็นผู้นำ ความรู้ และประสบการณ์ที่หลากหลาย

1.1.6 ได้รับการปรับปรุงให้ดีขึ้นโดยการประสานงานร่วมกันระหว่างสาขาการจัดการด้านต่างๆ และความช่วยเหลือจากฝ่ายต่างๆที่มีความเชี่ยวชาญในด้านเทคนิคและวิทยาการ

1.1.7 อาศัยการจัดการความเสี่ยงอย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 วิธีการประสานงาน

องค์กรควรพัฒนาวิธีการประสานงานโดยจัดให้มี

1.2.1 คำสั่งการเพื่อให้มั่นใจว่า ผู้นำและผู้บริหารระดับสูงแสดงความมุ่งมั่นที่จะปรับปรุงองค์กรให้สามารถปรับตัวยืดหยุ่นได้

1.2.2 มีทรัพยากรที่จำเป็นเพียงพอในการเสริมสร้างความยืดหยุ่นขององค์กร

1.2.3 มีโครงสร้างการกำกับดูแลที่เหมาะสม เพื่อให้เกิดการประสานงานที่มีประสิทธิภาพของกิจกรรมต่างๆ ที่สร้างความยืดหยุ่นให้องค์กร

1.2.4 มีกลไกเพื่อสร้างความมั่นใจว่า การลงทุนในกิจกรรมต่างๆที่สร้างความยืดหยุ่น มีความเหมาะสมกับบริบททั้งภายในและภายนอกขององค์กร

1.2.5 มีระบบที่สนับสนุนการดำเนินกิจกรรมต่างๆที่สร้างความยืดหยุ่นขององค์กร อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2.6 มีการจัดการเพื่อประเมินและเพิ่มความยืดหยุ่น ในการรองรับข้อกำหนดต่างๆขององค์กร

1.2.7 มีการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อปรับปรุงความเข้าใจ และการตัดสินใจ

2. คุณลักษณะขององค์กรที่มีความยืดหยุ่น

องค์กรที่นำหลักการความยืดหยุ่นมาใช้ จะแสดงให้เห็นคุณลักษณะทั่วไปขององค์กร จากกิจกรรมต่างๆ ซึ่งเป็นแนวทางที่องค์กรนำมาใช้ในการปฏิบัติ การประเมิน และการปรับปรุงให้องค์กรดีขึ้น ซึ่งคุณลักษณะต่างๆเหล่านี้ประกอบด้วย

2.1 การแลกเปลี่ยนวิสัยทัศน์และความชัดเจนของเป้าหมาย

ความยืดหยุ่นขององค์กรสามารถสร้างให้เกิดขึ้นได้ จากการเชื่อมโยงอย่างชัดเจน และเข้าใจในเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และค่านิยม ทำให้เกิดความชัดเจนในการตัดสินใจในทุกระดับขององค์กร

องค์กรควรจัดลำดับความสำคัญและมีวิธีการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ดังต่อไปนี้:

2.1.1 กำหนดวิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ และค่านิยมหลัก และสื่อสารกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย เพื่อกำหนดทิศทางกลยุทธ์ ให้มีการเชื่อมโยงกัน และเกิดความชัดเจนในการตัดสินใจทั้งหมด

2.1.2 ทำให้มั่นใจว่าเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของแต่ละบุคคลในองค์กรนั้น สอดคล้อง และมุ่งมั่น กับวัตถุประสงค์วิสัยทัศน์และค่านิยมขององค์กร

2.1.3 ใฝ่ระวัง และทบทวนกลยุทธ์ขององค์กรว่าเหมาะสมและความสอดคล้องกับเป้าหมาย วิสัยทัศน์ ค่านิยมหลัก และวัตถุประสงค์ขององค์กรอย่างสม่ำเสมอ

2.1.4 ยอมรับความจำเป็นในการทบทวน และหากจำเป็นให้แก้ไข วัตถุประสงค์ขององค์กรวิสัยทัศน์และค่านิยมหลักเพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงภายนอกและภายใน

2.1.5 ค้นหาและส่งเสริม แนวคิดและนวัตกรรมใหม่ เพื่อให้บรรลุและพัฒนา วัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์

2.2 การทำความเข้าใจและมีอิทธิพลต่อบริบท

ความเข้าใจที่ครอบคลุมเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกขององค์กร จะช่วยให้องค์กรสามารถตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นเกี่ยวกับลำดับความสำคัญสำหรับความยืดหยุ่น

องค์กรควรแสดงและปรับปรุงสิ่งต่อไปนี้

1. ความสามารถในการคิดนอกเหนือจากกิจกรรมกลยุทธ์และขอบเขตขององค์กรในปัจจุบัน

2. ทำความเข้าใจ ร่วมมือ และเสริมสร้างความสัมพันธ์กับผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุนการส่งต่อวัตถุประสงค์และวิสัยทัศน์ขององค์กร

องค์กรควรจัดลำดับความสำคัญและทรัพยากรเพื่อการดำเนินกิจกรรมต่อไปนี้

2.2.1 การติดตามและประเมินบริบทขององค์กร รวมถึงการพึ่งพาซึ่งกันและกัน การเมืองสภาพแวดล้อมของการกำกับดูแล และกิจกรรมของคู่แข่งภายใต้สถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง

2.2.2 การรักษาความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้มีส่วนได้เสียและส่งเสริมความร่วมมือในทุกระดับ

2.2.3 ร่วมมือกับผู้มีส่วนได้เสียที่แบ่งปันวัตถุประสงค์และวิสัยทัศน์ขององค์กร

2.3 ภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพและเพิ่มขีดความสามารถ

ความยืดหยุ่นขององค์กรนั้นได้รับการปรับปรุงโดยความเป็นผู้นำที่พัฒนา และกระตุ้นให้ผู้อื่นนำ ภายใต้เงื่อนไขและสถานการณ์ต่าง ๆ รวมถึงในช่วงของความไม่แน่นอน และการหยุดชะงัก

องค์กรควรแสดงและปรับปรุงสิ่งต่อไปนี้

1. ความเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพทั่วทั้งองค์กรที่ส่งเสริมวัฒนธรรมที่สนับสนุนความยืดหยุ่น

2. ความเป็นผู้นำที่สามารถปรับให้เข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง

3. ความเป็นผู้นำที่ใช้ทักษะความรู้และพฤติกรรมที่หลากหลายภายในองค์กร เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร

องค์กรควรจัดลำดับความสำคัญและทรัพยากรเพื่อการดำเนินกิจกรรมต่อไปนี้

2.3.1 พัฒนาผู้นำที่ได้รับการไว้วางใจและเป็นที่เคารพ ซึ่งปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และมุ่งเน้นไปที่ความยืดหยุ่นขององค์กรอย่างยั่งยืน

2.3.2 กำหนดบทบาทและความรับผิดชอบเพื่อเพิ่มความยืดหยุ่นขององค์กร

2.3.3 สนับสนุนการสร้างและแบ่งปันบทเรียนที่เรียนรู้เกี่ยวกับความสำเร็จและความล้มเหลว และส่งเสริมการยอมรับการฝึกฝนที่ดีขึ้น

2.3.4 ให้อำนาจแก่องค์กรทุกระดับในการตัดสินใจ ในการปกป้อง และยกระดับความยืดหยุ่นขององค์กร

2.4 วัฒนธรรมที่สนับสนุนความยืดหยุ่นขององค์กร

วัฒนธรรมที่สนับสนุนความยืดหยุ่นขององค์กร แสดงถึงความมุ่งมั่นและการมีความเชื่อและค่านิยมร่วม ทศนคติและพฤติกรรมในเชิงบวก

องค์กรควรจัดลำดับความสำคัญและทรัพยากรเพื่อการดำเนินกิจกรรมต่อไปนี้

2.4.1 กำหนดความเชื่อ ค่านิยม และพฤติกรรมภายในองค์กร ที่กำหนดวัฒนธรรมองค์กร

2.4.2 ระบุค่านิยมหลัก และพฤติกรรม ที่ช่วยเพิ่มความยืดหยุ่นขององค์กร และกำหนดเกณฑ์ที่สามารถนำมาใช้ในการประเมินผลการปฏิบัติงานรายบุคคล

2.4.3 เชิญชวนผู้คนทุกระดับ เพื่อส่งเสริมค่านิยมขององค์กร

2.4.4 ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม ที่ช่วยเพิ่มความยืดหยุ่นขององค์กร

2.4.5 มอบอำนาจบุคลากร ในการระบุและสื่อสารภัยคุกคามและโอกาสต่างๆ และการดำเนินการที่จะเป็นประโยชน์ต่อองค์กร

2.4.6 เผื่อรั้งและทบทวนวัฒนธรรมองค์กร เพื่อตรวจจัดการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ที่อาจมีผลต่อความยืดหยุ่นขององค์กร

2.5 การแบ่งปันข้อมูลและความรู้

ความยืดหยุ่นขององค์กรจะเพิ่มขึ้นเมื่อมีการแบ่งปันความรู้อย่างกว้างขวางตามความเหมาะสมและมีการนำไปใช้ สนับสนุนการเรียนรู้จากประสบการณ์และการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

องค์กรควรแสดงและปรับปรุงสิ่งต่อไปนี้

1. ให้ข้อมูล ความรู้ และการเรียนรู้เป็นสิ่งมีค่า
2. เรียนรู้จากแหล่งข้อมูลที่มีอยู่ทั้งหมด (ใช้สิ่งที่มีและเรียนรู้จากแหล่งอื่น ๆ)
 - องค์กรควรตรวจสอบให้แน่ใจว่า ความรู้และข้อมูลเป็นสิ่งที่
 - 2.5.1 เข้าถึงได้ เข้าใจ และเพียงพอ ที่จะสนับสนุนวัตถุประสงค์ขององค์กร
 - 2.5.2 แบ่งปันอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อความสามารถในการตัดสินใจ
 - 2.5.3 ได้รับการยอมรับว่าเป็นทรัพยากรที่สำคัญขององค์กร
 - 2.5.4 จัดทำ เก็บรักษา และนำไปใช้ ผ่านระบบและกระบวนการที่จัดตั้งขึ้น
 - 2.5.5 แบ่งปันในเวลาที่เหมาะสมกับผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องทั้งหมด
 - 2.5.6 นำไปปรับใช้ในการเรียนรู้ขององค์กร

2.6 ความพร้อมของทรัพยากร

องค์กรควรพัฒนาและจัดสรรทรัพยากร เช่น คนสถานที่เทคโนโลยีการเงิน และข้อมูล เพื่อจัดการต่อจุดอ่อน มีความสามารถปรับตัวต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง

องค์กรควรจัดลำดับความสำคัญและทรัพยากรเพื่อการดำเนินกิจกรรมต่อไปนี้

2.6.1 ทำการตัดสินใจที่เหมาะสม เกี่ยวกับการจัดหาทรัพยากรและกำลังการผลิต การกระจาย การจำลองแบบ และความซ้ำซ้อน เพื่อหลีกเลี่ยงความล้มเหลวที่จุดเดียว และตอบสนองต่อเหตุการณ์และการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้บริการหลักได้รับการคงไว้ในระดับที่ยอมรับได้ตามที่คาดการณ์ไว้

2.6.2 เลือกและพัฒนาพนักงานด้วยทักษะ ความรู้ และพฤติกรรมที่หลากหลาย ซึ่งสามารถนำไปสู่ความสามารถขององค์กรในการตอบสนองและปรับให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลง

2.6.3 พัฒนาความสามารถในการระบุและตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในลักษณะที่ยืดหยุ่น รวมถึงการปรับเปลี่ยน และการปรับใช้ความสามารถ การจัดการ โครงสร้าง กิจกรรม และพฤติกรรม เพื่อปรับให้เข้ากับเงื่อนไขใหม่

2.6.4 ทบทวนความเหมาะสม ความพร้อมใช้งาน และการจัดสรรทรัพยากรเป็นประจำ โดยคำนึงถึงผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ในองค์กร และบริบทขององค์กร

2.7 การพัฒนาและประสานงานสาขาการจัดการ

การออกแบบ การพัฒนา และการประสานงานของสาขาการจัดการต่างๆ ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ขององค์กร เป็นพื้นฐานในการเสริมสร้างความยืดหยุ่นขององค์กร

องค์กรควรแสดงและปรับปรุงสิ่งต่อไปนี้

1. การประสานงานด้านการจัดการเพื่อให้มีส่วนร่วม และเป็นประโยชน์ต่อวัตถุประสงค์ขององค์กร
2. องค์กรมีการจัดการผลกระทบของความไม่แน่นอนในวัตถุประสงค์ขององค์กร ครอบคลุมสาขาการจัดการต่างๆ

องค์กรควรจัดลำดับความสำคัญและทรัพยากรเพื่อการดำเนินกิจกรรมต่อไปนี้

2.7.1 ระบุและออกแบบสาขาการจัดการที่มีผลต่อความยืดหยุ่นขององค์กร

2.7.2 ประเมินว่าแต่ละสาขาการจัดการ มีผลต่อความยืดหยุ่นโดยรวมขององค์กรอย่างไรและจัดการกับจุดอ่อนตรงส่วนที่พบเหล่านี้

2.7.3 สร้างความยืดหยุ่นในสาขาการจัดการเพื่อให้องค์กรสามารถดูดซับและปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลง

2.7.4 ปรับปรุงการสื่อสาร การประสานงาน และความร่วมมือระหว่างสาขาการจัดการขององค์กรเพื่อสร้างแนวทางที่สอดคล้องกัน

2.8 สนับสนุนการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

ความยืดหยุ่นขององค์กรจะได้รับการปรับปรุงเมื่อองค์กรมีการเฝ้าระวังความสามารถอย่างต่อเนื่อง เปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ล่วงหน้า เพื่อเรียนรู้และปรับปรุงจากประสบการณ์และใช้ประโยชน์จากโอกาส องค์กรมีการสร้างและส่งเสริมวัฒนธรรมการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องสำหรับพนักงานทุกคน

องค์กรควรแสดงและปรับปรุงสิ่งต่อไปนี้:

1. วัฒนธรรมของการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ที่มั่นใจได้ว่าวัตถุประสงค์ กลยุทธ์ และขั้นตอนการดำเนินงานต่างๆขององค์กร สามารถคงไว้ในส่วนที่เกี่ยวข้อง และเหมาะสมต่อการสนับสนุนความต้องการการเปลี่ยนแปลงขององค์กร

2. ความมุ่งมั่นในการตรวจสอบและปรับปรุงกิจกรรมความยืดหยุ่นขององค์กรและความสามารถขององค์กรอย่างต่อเนื่อง

องค์กรควรจัดลำดับความสำคัญและทรัพยากรเพื่อการดำเนินกิจกรรมต่อไปนี้:

2.8.1 ใช้กลไกการประเมินและเฝ้าระวังความสามารถ เพื่อสนับสนุนการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

2.8.2 ตรวจสอบให้แน่ใจว่า เกณฑ์การจัดการความสามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลกระทบต่อวัตถุประสงค์ขององค์กร

2.9 ความสามารถในการคาดการณ์และจัดการการเปลี่ยนแปลง

ความยืดหยุ่นขององค์กรจะได้รับการปรับปรุงเมื่อองค์กรมีความสามารถในการคาดการณ์วางแผนและตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลง

องค์กรควรแสดงและปรับปรุงสิ่งต่อไปนี้:

1. ความสามารถในการคงภาวะผูกพันภายใต้สถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงและปรับการดำเนินงานให้สอดคล้อง

2. ความสามารถในการดูดซับและปรับให้เข้ากับผลกระทบของเหตุการณ์ฉับพลันและไม่คาดคิด

3. การเตรียมการเพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงหรือสิ่งที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลง ถ้าจำเป็น

องค์กรควรจัดลำดับความสำคัญและทรัพยากรเพื่อการดำเนินกิจกรรมต่อไปนี้:

2.9.1 ตระหนักถึงสถานการณ์ที่มีแนวโน้มที่จะมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลง

2.9.2 ปรับตัวเมื่อจำเป็นโดยไม่ส่งผลกระทบต่อผลิตภัณฑ์และบริการ

2.9.3 มุ่งมั่นในการปกป้อง การคงความสามารถ และการปรับตัว แต่ยังคงสามารถเปลี่ยนโฟกัสโดยไม่กระทบต่อวิสัยทัศน์และค่านิยมหลัก

2.9.4 มั่นใจว่าสาขาการจัดการต่างๆมีความเข้มแข็ง และมีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลง

3. การประเมินปัจจัยที่มีส่วนช่วยให้เกิดความยืดหยุ่น

กิจกรรมการประเมิน เป็นสิ่งที่ให้ข้อมูลในการจัดการอย่างได้ผลว่ากลยุทธ์และวัตถุประสงค์เกี่ยวกับความยืดหยุ่นขององค์กร ยังคงตอบสนองความต้องการขององค์กรหรือมีส่วนใดบ้างที่มีโอกาสในการปรับปรุง องค์กรจึงควร :

1. สร้างกระบวนการเพื่อให้สามารถวัดผล และเฝ้าระวังปัจจัยต่างๆที่มีผลต่อความยืดหยุ่นขององค์กรอย่างต่อเนื่องเพื่อช่วยในการตัดสินใจด้านการจัดการ

2. มีกิจกรรมการเฝ้าระวังและการวัดผลตามเป้าหมาย เกี่ยวกับคุณลักษณะเฉพาะขององค์กรที่ส่งเสริมให้เกิดความยืดหยุ่นขององค์กร

3. ประเมินประสิทธิภาพของวิธีการที่ทำให้เกิดความยืดหยุ่นขององค์กรและวัตถุประสงค์เปรียบเทียบกับคุณลักษณะต่างๆเหล่านี้

องค์กรจะต้องสร้างข้อกำหนดต่างๆ ได้แก่

3.1 ข้อกำหนดทั่วไป

การวัดประสิทธิภาพที่ใช้ในกระบวนการประเมินนั้น มักเลือกวิธีการบนพื้นฐานของการเป็นส่วนต่างๆขององค์กรที่ดำเนินงานอยู่ เกณฑ์ที่กำหนดโดยผู้บริหารระดับสูง และวัฒนธรรมองค์กรองค์กรส่วนใหญ่มีการรวบรวมข้อมูลประสิทธิภาพที่สามารถนำไปใช้กับการประเมินความยืดหยุ่นขององค์กรได้ แหล่งข้อมูลเหล่านี้นี้อาจรวมถึง ข้อมูลการจัดการที่มีอยู่และรายงานการตรวจสอบภายใน กระบวนการทบทวนทางธุรกิจ และการรายงานตามโครงการ

ผู้บริหารระดับสูงควร :

3.1.1 กำหนดวัตถุประสงค์ที่เหมาะสมสำหรับความยืดหยุ่นขององค์กร

3.1.2 พัฒนาหลักเกณฑ์การวัด เพื่อใช้ในการเฝ้าระวังและประเมินสถานะของคุณลักษณะความยืดหยุ่นขององค์กร

3.1.3 เฝ้าระวังและประเมินการถึงกำหนดความยืดหยุ่นโดยรวมขององค์กรและประสิทธิภาพ

3.1.4 ระบุสิ่งที่ต้องได้รับการประเมินและเฝ้าระวัง และวิธีการที่จะให้ผลที่ใช้ได้และการประเมินความยืดหยุ่นขององค์กรอย่างต่อเนื่อง

3.1.5 กำหนดเกณฑ์ที่ผลจากการประเมินจะถือว่ายอมรับได้

3.1.6 ตัดสินใจว่าการประเมินและการจัดให้มีการเฝ้าระวัง จะขนานกันสนับสนุนกัน หรือรวมเข้ากับกระบวนการเฝ้าระวังที่มีอยู่อย่างไร

3.1.7 กำหนดว่าผลจากการวัดและการเฝ้าระวัง จะได้รับการวิเคราะห์ ประเมินผล และจัดทำรายงานอย่างไร

3.2 การกำหนดช่องว่างต่างๆ

การประเมินความยืดหยุ่นขององค์กรครั้งแรกสามารถนำมาใช้เพื่อบอกว่ามีงานใดที่จำเป็นเร่งด่วน และเสริมสร้างแนวคิดเกี่ยวกับความยืดหยุ่นขององค์กรร่วมกับผู้มีส่วนได้เสียองค์กรควร :

3.2.1 ดำเนินการทบทวนและใช้ตัววัดตามที่ตกลงกันเพื่อตรวจสอบความยืดหยุ่นขององค์กร ก่อนดำเนินการตามกระบวนการเฝ้าระวัง

3.2.2 พิจารณาว่าความยืดหยุ่นเป็นที่ยอมรับของผู้บริหารระดับสูงหรือไม่ ตามข้อกำหนดขององค์กร

3.2.3 พิจารณากลยุทธ์ที่เหมาะสม เพื่อจัดการกับช่องว่างสำคัญใดๆ ที่พบในการประเมิน

3.3 การเฝ้าระวังและประเมินผล

3.3.1 วิธีการและกระบวนการ

การเฝ้าระวังและประเมินความยืดหยุ่นขององค์กร ช่วยระบุสัญญาณของสิ่งที่อาจเกิดขึ้น หรือระบุโอกาสที่ต้องให้ความสนใจ ความล้มเหลวในการระบุสัญญาณต่างๆ เหล่านี้อาจจำกัดความสามารถขององค์กรในการจัดการปัญหา ก่อนที่องค์กรจะได้รับผลกระทบ และอาจจำกัดประสิทธิผลและเพิ่มค่าใช้จ่ายในการดำเนินการเพื่อบรรเทาผลกระทบใด ๆ องค์กรจึงควร :

3.3.1.1 ใช้วิธีและกระบวนการเฝ้าระวังที่มีอยู่เพื่อประเมินคุณสมบัติที่มีส่วนช่วยให้เกิดความยืดหยุ่น

3.3.1.2 เฝ้าระวังประสิทธิผลของความคิดริเริ่มที่กำหนดในการจัดการความเสี่ยง รวมถึงที่จัดการโดยสาขาการจัดการต่างๆ ที่จัดทำขึ้น

3.3.1.3 พิจารณาการใช้แบบสำรวจพนักงานและลูกค้า ที่แสดงการบ่งชี้ความยืดหยุ่นภายในองค์กร

3.3.1.4 ค้นหาให้เข้าใจว่า ข้อมูลใดที่ต้องการใช้ในการประเมินความยืดหยุ่น และมั่นใจว่ามีกระบวนการประเมินเพื่อรองรับ

3.3.2 การทบทวน

ผู้บริหารระดับสูงควรดำเนินการทบทวนเป็นระยะ เพื่อให้แน่ใจว่าความยืดหยุ่นขององค์กรยังคงเป็นไปตามความคาดหวัง การทบทวนควรพิจารณาการเปลี่ยนแปลงในบริษัทขององค์กร รวมถึง :

3.3.2.1 การเปลี่ยนแปลงวิสัยทัศน์ กลยุทธ์ หรือวัตถุประสงค์ขององค์กร

3.3.2.2 การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างหรือแบบแผนทางธุรกิจที่สำคัญ

รวมถึงการควบรวมกิจการ การเข้าซื้อกิจการ และการถอนการลงทุน

3.3.2.3 ตลาดหรือดินแดนใหม่ที่องค์กรเข้ามา

3.3.2.4 ผลิตภัณฑ์และบริการที่เพิ่งเปิดตัวใหม่

- 3.3.2.5 การเปลี่ยนแปลงพนักงานที่สำคัญ รวมถึงผู้บริหารระดับสูง
- 3.3.2.6 ประสิทธิภาพของการปรับปรุงที่เพิ่มขึ้นตั้งแต่การทบทวนครั้งก่อน
- 3.3.2.7 ผลสะท้อนกลับเกี่ยวกับประสิทธิภาพของความยืดหยุ่นขององค์กร
- 3.3.2.8 การเปลี่ยนแปลงความเสี่ยงที่จำเป็นต้องได้รับการจัดการ

ผู้บริหารระดับสูงควร :

3.3.2.9 เปรียบเทียบผลลัพธ์จากกระบวนการประเมินความยืดหยุ่นขององค์กรกับกระบวนการทบทวน ที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ เช่นผลลัพธ์จากการตรวจสอบภายในที่เกี่ยวข้อง การชั่งชั่งเหตุการณ การวางแผนกลยุทธ์ การเข้าถึงข้อผิดพลาด และการปฏิบัติตามกฎระเบียบ

3.3.2.10 ยืนยันว่าการจัดการเฝ้าระวังมีความเหมาะสม และให้ข้อมูลในการระบุและแก้ไขปัญหาต่างๆ ก่อนที่ผลกระทบเหล่านั้นจะสร้างความเสียหายจนเกินไป หรือระบุโอกาสที่อาจเกิดข้อผิดพลาด

3.4 การรายงาน

ผลลัพธ์จากการเฝ้าระวังความยืดหยุ่นขององค์กร อาจรวมถึงการรายงานสรุปที่ทำให้ผู้บริหารระดับสูงประเมินความยืดหยุ่นเปรียบเทียบกับคุณลักษณะที่เกี่ยวข้องกับองค์กรมากที่สุด

ผู้บริหารระดับสูงควร :

3.4.1 ใช้รายงานการเฝ้าระวังอย่างต่อเนื่อง เพื่อติดตามแนวโน้มในข้อมูลที่ใช้ในการประเมินความยืดหยุ่นขององค์กร

3.4.2 ยืนยันว่าระบบการจัดการสารสนเทศปัจจุบันสามารถแสดงข้อมูลที่จำเป็น เพื่อใช้เป็นข้อมูลที่ต้องการสำหรับการเฝ้าระวังความยืดหยุ่นขององค์กร

3.4.3 ใช้ผลจากกระบวนการการรายงาน เพื่อพัฒนาแผนปฏิบัติการเพื่อเพิ่มความยืดหยุ่นขององค์กร

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผลจากการใช้แนวทางการพัฒนาประเทศไปสู่ความทันสมัย ได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแก่สังคมไทยอย่างมากในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม สังคม และสิ่งแวดล้อม อีกทั้งกระบวนการของความเปลี่ยนแปลงมีความสลับซับซ้อนจนยากที่จะอธิบายในเชิงสาเหตุและผลลัพธ์ได้ เพราะการเปลี่ยนแปลงทั้งหมดต่างเป็นปัจจัยเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน วิฤตเศรษฐกิจจากปัญหาฟองสบู่และปัญหาความอ่อนแอของชนบท รวมทั้งปัญหาอื่นๆ ที่เกิดขึ้น ล้วนแต่เป็นข้อพิสูจน์และยืนยันปรากฏการณ์นี้ได้เป็นอย่างดี “เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานพระราชดำริชี้แนะแนวทาง การดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอด ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ และเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้น และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความ

เปลี่ยนแปลงต่างๆ ประชญา“เศรษฐกิจพอเพียง” ซึ่งถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกๆระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในภายนอก และต้องอาศัยความรอบรู้ และความมีสำนึกในคุณธรรม

หลายภาคส่วนได้น้อมนำ“หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่ และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัย วิกฤต และการมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี เพื่อความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนา และในการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ผ่านมาพบว่า มีการนำ “หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ไปประยุกต์ใช้ในหลายมิติ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การเมือง การศึกษา และสาธารณสุข จึงมีงานวิจัยและเอกสารหลายชิ้นที่มีความเกี่ยวข้อง แต่เนื่องจากการจะหยิบยกงานทุกชิ้นขึ้นมาพิจารณาเป็นสิ่งที่ทำได้ยาก ดังนั้น ผู้วิจัยจึงขอกล่าวถึงงานวิจัยและเอกสารเฉพาะงานที่เห็นว่าเกี่ยวข้องกับงานวิจัยครั้งนี้มากที่สุด

จากการศึกษาด้านจิตวิทยา (สรนันท์ พรรณเชษฐ์ , 2549) เรื่อง ความอยู่รอดของสถาบันครอบครัวตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง การศึกษาวิจัยเรื่องนี้คือการนำแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้กับสถาบันครอบครัว เพื่อให้ประชาชนสามารถเลี้ยงตนเองได้ รวมถึงการสร้างเสริมเข้มแข็งให้สถาบันครอบครัว และชุมชน ผู้วิจัยจึงเลือกที่จะวิจัยความอยู่รอดของสถาบันครอบครัวตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้เกษตรกรใช้เป็นแนวทางในการดำรงชีวิตตามวิถีทางเศรษฐกิจพอเพียง และให้หลุดจากกับดักทางเศรษฐกิจที่เน้นการผลิตเพื่อขาย การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) จากเอกสารวิชาการในประเทศและต่างประเทศ เอกสารวิจัยที่เกี่ยวข้องรวมทั้งใช้ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) จากเอกสารของหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนเกี่ยวกับแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูล และจัดพิมพ์รายงานการศึกษาผลของการวิจัย พบว่า ประการแรกทฤษฎีใหม่ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯเกี่ยวกับแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงถ้านำไปปฏิบัติแล้วจะเกิดประโยชน์ต่อสถาบันครอบครัวและประเทศชาติสืบต่อไป ประการที่สองการศึกษาถึงแนวทางการสร้างขบวนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ สามารถปฏิบัติได้ และนำไปสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนจากการศึกษาและวิจัยจะเห็นได้ว่า แนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชการที่ 9 เป็นแนวทางที่มีคุณค่าอย่างยิ่งต่อการดำเนินชีวิต และการบริหารประเทศ เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนข้อเสนอแนะที่สำคัญสำหรับการนำไปปฏิบัติในทุกๆระดับคือ ทุกภาคส่วนต้องร่วมกันพัฒนารักษาความพอเพียง และพึ่งพาตนเองได้เสริมสร้างค่านิยมหรืออุดมการณ์ความรักชุมชน รักชาติ และการสร้างองค์ความรู้อย่างเป็นระบบ ในทุกระดับ และอยากให้คนไทยทุกคนเปลี่ยนพฤติกรรม "เคารพในหลวง" ด้วยปากมาเป็น "เคารพในหลวง" ด้วยการปฏิบัติตามคำสอนของพระองค์ท่านเพื่อนำพาการใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปในทิศทางเดียวกัน

(ไชยพร รัตแพทย์, 2552) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการดำเนินงานตามโครงการสู้วิกฤตเศรษฐกิจด้วยปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษาของพลพัฒนาที่ 2 เพื่อศึกษาปัจจัยและหา

สาเหตุที่มีผลกระทบต่อการดำเนินงานตามโครงการสู่วิกฤติเศรษฐกิจด้วยปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของกองพลพัฒนาที่ 2 โดยศึกษาปัจจัย และสาเหตุที่มีผลกระทบต่อการดำเนินงานตามโครงการฯ ศึกษาถึงแนวทางการปรับปรุงระบบบริหารการจัดการของกองพลพัฒนาที่ 2 ให้กำลังพลได้มีการพัฒนาความพร้อม และศึกษาแนวทางในการปฏิบัติงานที่เหมาะสมร่วมกับส่วนราชการ และองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ โดยมีขอบเขตของการวิจัยเป็นการสัมภาษณ์เก็บรวบรวมข้อมูลจากลักษณะและจำนวนของประชากรใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างจากประชาชน และทหารที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ 10 อำเภอ ในจังหวัดนครราชสีมา รวมทั้งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในที่ตั้งปกติ มีวิธีดำเนินการวิจัยในลักษณะการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีผลการวิจัย คือ ปัจจัยและสาเหตุที่มีผลกระทบต่อการดำเนินงานมีหลายประการ คือความสามารถในการดำเนินโครงการของกำลังพลในพื้นที่รับผิดชอบยังขาดประสิทธิภาพ โดยมีสถานการณ์ความไม่เรียบร้อยทางด้านสถานการณ์การเมือง ด้านภัยพิบัติทางธรรมชาติ ที่มีแนวโน้มรุนแรงมากขึ้น ซึ่งเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศรวมทั้งส่งผลต่อสภาพสังคมวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนทั่วไปอีกทั้ง กำลังพลยังมีความรู้ความสามารถในเรื่องการปฏิบัติงานร่วมกัน และความรู้เกี่ยวกับองค์กรบริหารส่วนราชการท้องถิ่นน้อย ควรจะอาศัยศักยภาพของหน่วยที่มีเครื่องมือช่างใช้ ในการปฏิบัติงานเป็นแนวทางหลักในการดำเนินงาน ได้มีข้อเสนอแนะ คือ ควรจะมีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ในการใช้ปฏิบัติและดำเนินงานเพื่อพัฒนาความรู้ของกำลังพล รวมทั้งจัดตั้งคณะทำงานในการดำเนินงานตามโครงการฯ ขึ้น ในลักษณะเฉพาะกิจเพื่อจัดทำฐานข้อมูลด้านพื้นที่ และประชากร ให้เป็นระบบซึ่งจะช่วยให้การวางแผนในการปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

(คณิสร์ สุคนธมาน, 2551) ใช้พัฒนายุทธศาสตร์การพัฒนาสถาบันการเงินเฉพาะกิจด้วย “หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ศึกษาเฉพาะกรณี ธนาคารอาคารสงเคราะห์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา แนวคิด “หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ที่สามารถนำมาใช้ในการสร้างให้เกิดการพัฒนา และเติบโตขององค์กรแบบยั่งยืน และป้องกันผลกระทบจากวิกฤตทางการเงินที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต ศึกษาหลักการ และวิธีการที่เหมาะสมในแต่ละด้านตามหลัก “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” เพื่อนำหลักการที่เหมาะสมในแต่ละคุณลักษณะ มาประยุกต์เป็นยุทธศาสตร์ เพื่อการวางแผน และพัฒนาองค์กรจากการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานที่ผ่านมาในรอบ 10 ปีของธนาคารอาคารสงเคราะห์ตามกรอบแนวคิด “หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ซึ่งพบว่า หลักการดังกล่าวมีความสอดคล้อง และเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับหลักการวิเคราะห์และประเมินสถาบันการเงินที่ใช้กันอย่างแพร่หลาย และทำให้ได้เห็นข้อจำกัดในด้านต่าง ๆ ขององค์กร จากการที่ธนาคารยังต้องคงบทบาทการเป็นตัวกระตุ้นในระบบสถาบันการเงินโดยรวม โดยทำหน้าที่ให้บริการทางการเงินแก่กลุ่มเป้าหมายที่ยังไม่สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนในระบบที่เป็นธนาคารพาณิชย์ หรือสถาบันการเงินประเภทอื่นได้ อัตราการขยายสินทรัพย์ของธนาคารเพื่อสนองนโยบายประชานิยมของรัฐบาลเพิ่มขึ้นมาก โดยเฉพาะในช่วงปี 2546-2549 ได้ส่งผลกระทบต่อองค์กร ดังนี้ อัตราการทำกำไรมีแนวโน้มลดลง และมีแนวโน้มความเสี่ยงในเรื่องความมั่นคงเพิ่มขึ้นโดยเฉพาะจากภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบันข้อจำกัดดังกล่าวยิ่งก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อองค์กรได้มาก ดังนั้นแนวทางที่ดีคือองค์กรควรจะต้องปรับแนวทาง และวางแผนยุทธศาสตร์ขององค์กร เพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีให้กับองค์กรในการที่จะมีความสามารถในการรองรับความเสี่ยงจากวิกฤติการณ์ต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นโดยไม่เป็นภาระแก่ภาครัฐในระยะยาวต่อไป การสร้าง

ความพร้อมให้กับองค์กรโดยการวางแผนการลงทุนอย่างพอประมาณไม่เกินกำลังกำหนดโครงสร้างทางการเงินที่เหมาะสมไม่สร้างภาระการกู้ยืมมากเกินไปจนเป็นภาระต่อฐานะทางการเงิน และเพิ่มความเสี่ยงต่อการปฏิบัติตามสัญญา มีการวิเคราะห์ความคุ้มค่าของการลงทุนอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ วิเคราะห์ผลกระทบในแต่ละด้าน (Scenario Analysis) เพื่อกำหนดมาตรการ และการป้องกันล่วงหน้ากรณีการดำเนินงาน หรือการลงทุนต่าง ๆ ไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้ไม่เพิ่ม Financial Leverage อย่างไม่จำเป็นโดยเฉพาะในภาวะที่มีความไม่แน่นอนผู้บริหารความเสี่ยงจากปัจจัยทางการเงินที่บริหารได้ฝ่ายจัดการต้องมีความรู้ในด้านธุรกิจและมีทักษะในการบริหารจัดการที่ดีตลอดจนฝ่ายจัดการต้องมีคุณธรรมมีความซื่อสัตย์สุจริตและไม่เอาใจเอเปรียบต่อผู้ถือหุ้นลูกค้าพนักงาน รวมถึงสังคมและมีการคำนึงถึงผลกระทบต่อสังคมและการมีความรับผิดชอบต่อสังคมตรวจตราและตรวจสอบรักษาผลประโยชน์ให้แก่ผู้ถือหุ้นและสนองกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกิจการอย่างถูกต้องเหมาะสมสามารถทำให้องค์กรมีความแข็งแกร่งและมีความพร้อมมากขึ้นสำหรับรับมือกับเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดซึ่งอาจจะเกิดขึ้นได้ในอนาคต การวางแผนยุทธศาสตร์ขององค์กรโดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจะเป็นการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีให้กับองค์กรรวมถึงการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการบริหารทรัพยากรบุคคลเพื่อเตรียมความพร้อมของบุคลากรเพื่อดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์ที่วางไว้ในการทำงานที่จะทำให้องค์กรมีความพร้อมและความสามารถในการรองรับความเสี่ยงจากวิกฤตการณ์ต่างๆที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคตได้ข้อเสนอแนะปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้สำหรับการบริหารงานต่างๆซึ่งสามารถช่วยเสริมสร้างความมั่นคงแข็งแรงและเป็นภูมิคุ้มกันที่ดีให้กับองค์กรแนวทางการบริหารงานที่สอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์กับหลักการวางแผนยุทธศาสตร์ของธนาคารอาคารสงเคราะห์ในด้านต่างๆได้อย่างเหมาะสมรวมทั้งการวางแผนยุทธศาสตร์ตามกรอบแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั้นจะมีความสอดคล้องกับกลยุทธ์และเป้าหมายตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 โดยเฉพาะด้านการบริหารจัดการสถาบันการเงินเฉพาะกิจที่ดีจะทำให้สถาบันการเงินเฉพาะกิจเองมีการพัฒนาและมีความมั่นคงเทียบเท่าธนาคารพาณิชย์และยิ่งไปกว่านั้นยังมีส่วนช่วยลดภาระทางการเงินของภาครัฐในระยะยาวได้ต่อไปและแสดงให้เห็นว่าหลักการดังกล่าวสามารถนำไปปรับใช้ได้กับทุกหน่วยงานหรือองค์กร

(สุพัตรา ศรีไมตรีพิทักษ์, 25XX) ได้ใช้ในการพัฒนาตัวชี้วัดเพื่อผลที่ยั่งยืนของโครงการพัฒนาชุมชนเศรษฐกิจพอเพียงในประเทศคู่ร่วมมือกับไทย การเผยแพร่หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy Philosophy – SEP) สู่ประชาคมระหว่างประเทศถือเป็นนโยบายทางการทูตที่สำคัญของประเทศไทย ด้วยการสร้างหุ้นส่วน (Partnership) ความร่วมมือกับประเทศคู่ร่วมมือ เพื่อการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals-SDGs) ร่วมกันตามวาระการพัฒนาของสหประชาชาติ ค. ศ. 2030 (2030 UN Development Agenda) การดำเนินความร่วมมือเพื่อการพัฒนา กับประเทศคู่ร่วมมือกับไทยด้วยแนวทางตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจำเป็นต้องมีการประเมินผล เพื่อให้การความยั่งยืน และเป็นประโยชน์อย่างต่อเนื่องต่อการพัฒนาของประเทศคู่ร่วมมือ นั้น ๆ ตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการพัฒนาชุมชน โดยกรมพัฒนาชุมชน สามารถปรับใช้กับโครงการที่มีการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ต้นแบบการพัฒนาชุมชน ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่ของสถานศึกษา หรือแปลงสาธิต เช่น ในราชอาณาจักรเลโซโท

และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ในขณะที่เดียวกันตัวชี้วัดที่ใช้ในแผนแม่บทของสำนักงานคณะกรรมการประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สามารถปรับใช้กับโครงการที่มีต้นแบบการพัฒนาชุมชนเศรษฐกิจพอเพียงในพื้นที่ของเกษตรกร เช่น ในสาธารณรัฐประชาธิปไตยติมอร์เลสเต ราชอาณาจักรกัมพูชา โดยให้ความสำคัญแก่บริบทในแต่ละประเทศ ในการประเมินด้วยตัวชี้วัดที่ได้พัฒนาปรับมาใช้ข้างต้นแล้ว ยังมีความจำเป็นที่จะต้องพิจารณาเกี่ยวกับตัวแปรบางประการในประเทศคู่ร่วมมือเพิ่มเติม ได้แก่ การกำหนดนโยบายของภาครัฐการมอบหมายหน่วยงานรับผิดชอบภูมิสังคม และความต่อเนื่องของการดำเนินโครงการในระดับปฏิบัติผู้ที่เกี่ยวข้องในโครงการ จึงต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญของตัวชี้วัดเพื่อสร้างความตระหนักและความเข้าใจถึงกิจกรรมการประเมินผลที่ยั่งยืนด้วย ตัวชี้วัดที่เหมาะสม การสร้างกลไกการประเมินด้วยตัวชี้วัดไม่ใช่แค่การวัดผลสำเร็จของการดำเนินโครงการที่มีการกำหนดให้มีกิจกรรมด้านต่าง ๆ เท่านั้น แต่เป็นการประเมิน และติดตามผลที่จะเกิดขึ้นแก่ชุมชนในระยะยาว การกำหนดตัวชี้วัดผลที่ยั่งยืนควรจัดเป็นกิจกรรมหลักกิจกรรมหนึ่งในการดำเนินโครงการตั้งแต่เริ่มต้น โดยการมีส่วนร่วมของสมาชิกชุมชนและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องนอกจากนั้นผลลัพธ์ของโครงการควรมีความเชื่อมโยงกับการบรรลุเป้าหมายเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติทั้ง 17 เป้าหมายหลักและ 169 เป้าหมายรอง ซึ่งตัวชี้วัดที่ส่งผลต่อโครงการพัฒนาชุมชนเศรษฐกิจพอเพียงในต่างประเทศ ทำให้เห็นแนวทางการพัฒนา สามารถกำหนดตัวชี้วัดที่เหมาะสมได้ 3 แนวทาง ได้แก่ แนวทางที่ 1. ตัวชี้วัดสำหรับโครงการที่มีการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ต้นแบบการพัฒนาชุมชน ควรใช้การกำหนดดัชนีชี้วัดพันธกิจและยุทธศาสตร์สำคัญของศูนย์เรียนรู้ในการทำงานและเชื่อมโยงกับชุมชน โดยจำเป็นต้องบรรลุเป้าประสงค์ที่ชัดเจนและมีการระบุตัวชี้วัดที่ประเมินผลได้ และเกิดความต่อเนื่องและเชื่อมโยงไปสู่ชุมชน แนวทางที่ 2 กลุ่มตัวชี้วัดสำหรับโครงการที่มีต้นแบบการพัฒนาชุมชนเศรษฐกิจพอเพียงในพื้นที่ของเกษตรกร ควรพิจารณาภูมิสังคมของชุมชนในโครงการฯ เป็นสำคัญ เนื่องจากกิจกรรมต่าง ๆ ที่ออกแบบมาเพื่อการพัฒนาชุมชนเกิดขึ้นกับสมาชิกชุมชนเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องและพื้นที่ของชุมชนโดยตรง กลุ่มตัวชี้วัดในลักษณะผสมผสานจะสามารถสะท้อนให้เห็นทั้งความพร้อมของชุมชนและพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ที่ชุมชนนั้น ๆ จะใช้เป็นปัจจัยในการสร้างความสำเร็จลำดับต่อ ๆ ไปได้อย่างยั่งยืนได้ในบริบทของตนเอง และแนวทางที่ 3 กลุ่มตัวชี้วัดเชิงคุณภาพในการประเมิน “ความสุขมวลรวมของหมู่บ้าน” (Gross Village Happiness – GVH) หรือที่เรียกว่า แผนผังใยแมงมุม ควรนำมาใช้เป็นการเพิ่มเติมเพื่อให้เกิดแรงขับเคลื่อนของชุมชนได้ดียิ่งขึ้นเพื่อให้เกิดการประเมินและค้นพบว่าศักยภาพของชุมชนนั้นปรากฏในด้านใดบ้าง กลุ่มตัวชี้วัดเชิงคุณภาพนี้ประเมินผลที่ยั่งยืน มุ่งหมายให้ชุมชนเกิดการพัฒนากับ “หลักการพึ่งพาตนเอง” และ “หลักการมีส่วนร่วม” ซึ่งหมายความว่าชุมชนนั้น ๆ จะสามารถใช้กลุ่มตัวชี้วัดต่าง ๆ เป็นกลไกในการทบทวนและวางแผนการพัฒนาได้ด้วยตนเอง เพื่อเป็นหลักประกันที่ดีต่อการเสริมสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืนตาม “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”

(สุพร หลักมันคง, 2559) ได้น้อมนำ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เป็นแนวทางในการพัฒนาธุรกิจการผลิตไฟฟ้าขนาดใหญ่เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติทางด้านพลังงาน รัฐบาลให้ความสำคัญอย่างสูงต่อการผลิตกระแสไฟฟ้า จึงมีนโยบายในการส่งเสริมให้เอกชนเข้ามามีบทบาทในการผลิตไฟฟ้า เริ่มตั้งแต่ปี 2532 เป็นต้นมา และทวีความสำคัญมากขึ้นตามลำดับ การวิจัยครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาหลักการและแนวความคิดในการพัฒนาธุรกิจการผลิตพลังงานไฟฟ้า เพื่อ

ศึกษานโยบายของรัฐบาลในการส่งเสริมการผลิตไฟฟ้าในปัจจุบันเพื่อศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้น และเพื่อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาธุรกิจการผลิตพลังงานไฟฟ้าขนาดใหญ่ เพื่อความมั่นคงแห่งชาติทางด้านพลังงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผลการวิจัยพบว่า การกำหนดนโยบายของรัฐบาลในการพัฒนาธุรกิจการผลิตไฟฟ้าขนาดใหญ่เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติทางด้านพลังงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สามารถแยกนโยบายหลักออกได้ 3 ด้านคือ ด้านที่หนึ่ง ความมีเหตุผลภาครัฐจะต้องเร่งรัดในการทบทวนปัญหาที่เกิดขึ้น และให้ความสำคัญต่อการสร้างธรรมาภิบาล โดยมีเครื่องชี้วัดเพื่อการประเมินอย่างชัดเจนกำหนดมาตรการการสนับสนุนผู้ประกอบการภายในประเทศ ทั้ง ในด้านภาษี การนำเข้าเครื่องจักรที่การบริหารจัดการด้านแหล่งเงิน การเตรียมการด้านทรัพยากรมนุษย์ และโครงสร้างพื้นฐานทางการสาธารณูปโภคต่าง ๆ ด้านที่สอง ความพอเพียง รัฐบาลจะต้องวางแผนยุทธศาสตร์ระยะยาวบนพื้นฐานของการพยากรณ์ปริมาณการใช้พลังงานไฟฟ้าที่ชัดเจนเพื่อวางแผนการผลิตทรัพยากรในการบริหารที่มีประสิทธิภาพ ด้านที่สามการมีภูมิคุ้มกัน การส่งเสริมองค์ความรู้และการวิจัยพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับพลังงานไฟฟ้า ส่งเสริมอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องให้ครบวงจร นโยบายทั้งสามด้านดังที่กล่าวมาแล้วจะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของ ความรู้ และคุณธรรม อย่างเป็นรูปธรรม

(ชัยโรจน์ มีแดง, 2550) ศึกษาสัมฤทธิ์ผลของการน้อมนำ “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” มาปฏิบัติ: กรณีศึกษาจังหวัดสระบุรี ความสัมฤทธิ์ผลของการน้อมนำ “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” มาปฏิบัติในพื้นที่จังหวัดสระบุรี 4 ด้าน คือ ด้านการเกษตร ด้านอุตสาหกรรมด้าน การท่องเที่ยว และด้านสถานศึกษา ซึ่งมีการกำหนดเป้าหมาย หลักเกณฑ์ ตัวชี้วัด ขั้นตอนในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุผลตาม “หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ใน 5 เรื่อง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกัน มีความรู้ และมีคุณธรรม โดยศึกษาจากเอกสารยุทธศาสตร์การขับเคลื่อน “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ของจังหวัดสระบุรี และจากการติดตามผลการดำเนินงาน ของคณะทำงานขับเคลื่อน “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” จังหวัดสระบุรีรวมทั้งการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายเฉพาะ วิธีการศึกษาใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ผลการศึกษา พบว่า การน้อมนำ “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” มาปฏิบัติในด้านการเกษตร ด้านอุตสาหกรรม ด้านการท่องเที่ยว และด้านสถานศึกษา ซึ่งเป็นการเสริมการดำเนินโครงการหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงอยู่เย็นเป็นสุข สามารถผ่านเกณฑ์ตัวชี้วัดทั้ง 5 เรื่อง เกือบร้อยละ 100 โดยกลุ่มเป้าหมายมีความเห็นว่า “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ในระดับค่อนข้างมาก โดยมีปัญหาที่สำคัญ คือการสร้างความรู้ ความเข้าใจ และกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งความต่อเนื่องของการดำเนินงานตาม นโยบายข้อเสนอแนะทั่วไป ได้แก่การส่งเสริมการเรียนรู้ “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” และนำไปใช้จนเป็นวิถีชีวิตทั้งในการปฏิบัติตนและการปฏิบัติงาน พร้อมทั้งขยายผลการปฏิบัติสู่สถานศึกษาให้ครอบคลุมเพื่อปลูกจิตสำนึกให้กับเยาวชน และสนับสนุนให้มีการจัดทำตัวอย่างดีเด่นแต่ละด้าน เพื่อเป็นต้นแบบในการขยายผลสู่ทุกภาคส่วน ทุกพื้นที่ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ควรกำหนดเป็นวาระแห่งชาติ ที่ให้ทุกหน่วยงาน ทุกภาคส่วน ได้น้อมนำ “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ไปปฏิบัติ โดยเฉพาะท้องถิ่นควรมีบทบาทสำคัญในการผลักดันการขับเคลื่อนและเป็นต้นแบบในการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการปฏิบัติตนและปฏิบัติงาน

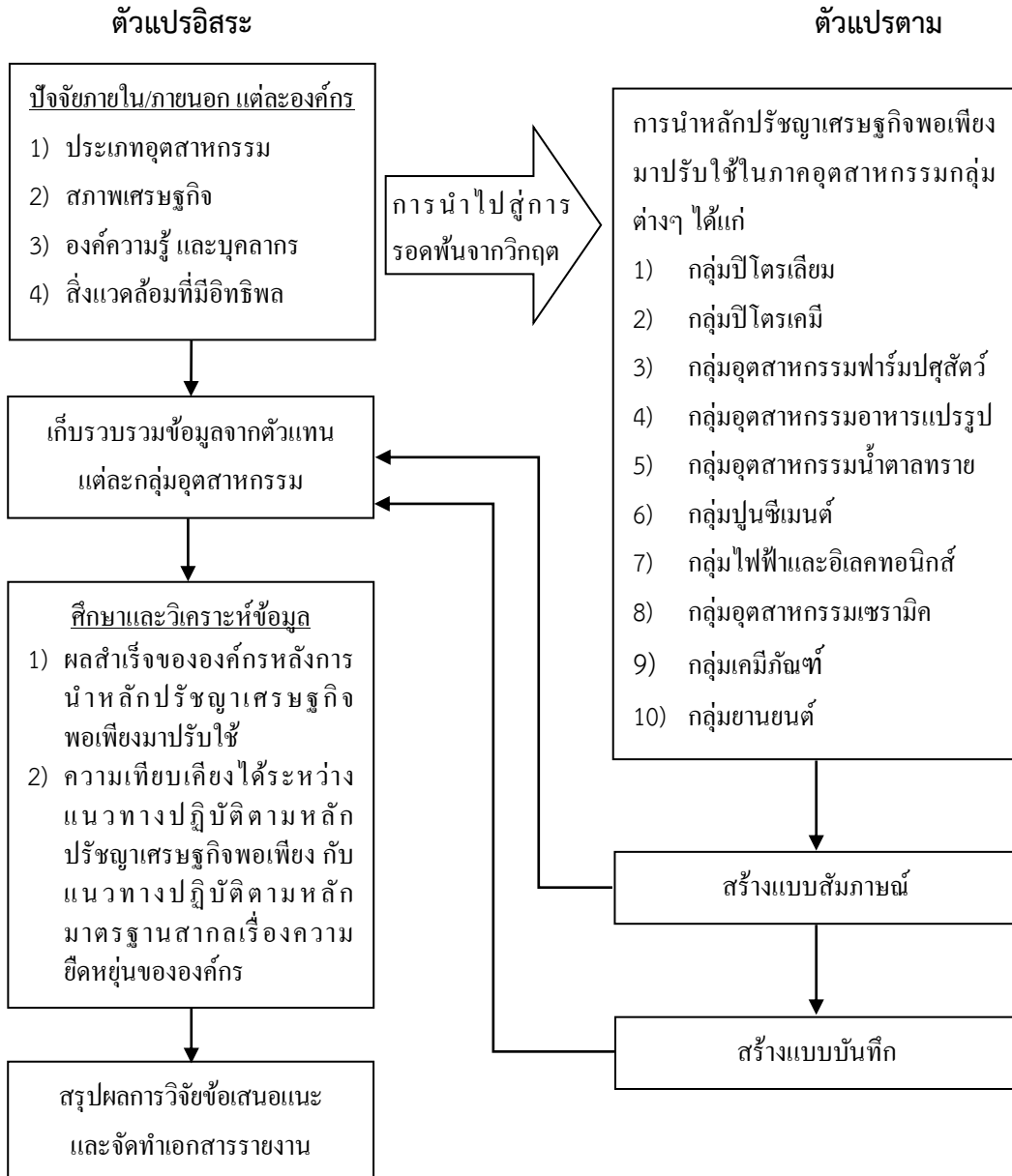
(ไพบูลย์ ปิลันธน์โอวาท (วปอ. รุ่นที่ 19)) ศึกษาการนำไปใช้ในธุรกิจสปา สปาเป็นการดูแลสุขภาพแบบองค์รวมด้วยการใช้การแพทย์ทางเลือก สมุนไพร มีการใช้น้ำเป็นองค์ประกอบ ต้องมีการบริหารจัดการอย่างมีคุณภาพประกอบด้วยรูป รส กลิ่น เสียง สัมผัสที่ ต้องมีความสอดคล้องกลมกลืนกัน การพัฒนาสปาในประเทศไทยจะต้องใช้ “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” เพื่อให้มีการเจริญเติบโตอย่างยั่งยืนไม่ว่าจะมีวิกฤตเศรษฐกิจเกิดขึ้นเมื่อไรก็ตาม รัฐบาลได้ให้ความสำคัญในการส่งเสริม พัฒนาบริการสุขภาพของประเทศอย่างจริงจัง และต่อเนื่องมานับตั้งแต่ปี 2547 ตามมติคณะรัฐมนตรีได้เห็นชอบในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางสุขภาพของเอเชีย (Medical Hub of Asia) โดยมีระยะดำเนินการ 5 ปีระหว่างปี 2547 - 2551 ถึงแม้ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในสมัย พลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรี รัฐบาลก็ยังคงให้ความสำคัญอย่างต่อเนื่องโดยมีกระทรวงสาธารณสุขเป็นผู้ดูแลแผนยุทธศาสตร์ยุทธศาสตร์การพัฒนาสปาต้องคำนึงถึงการนำ “เศรษฐกิจพอเพียง” และหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับลักษณะวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทย ได้แก่ ความพอประมาณ มียุทธศาสตร์ที่สำคัญ 4 ประการ ความมีเหตุผล 5 ประการ มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี 7 ประการ โดยอาศัยเงื่อนไขความรู้ (รอบรู้รอบครอบ 6 ประการ และอาศัยเงื่อนไขคุณธรรม (ซื่อสัตย์สุจริต ขยันอดทน แบ่งปัน) 5 ประการ ภาครัฐควรสร้างต้นแบบของธุรกิจสปาที่เหมาะสมกับประเทศไทยตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ครอบคลุมพื้นที่ระดับอำเภอที่มีความหลากหลายทางภูมิศาสตร์และความรู้ ความชำนาญของประชาชนในท้องถิ่นโดยส่งเสริมเกษตรกรให้ทำการเพาะปลูกพืช สมุนไพร ไม้ดอกเพื่อนำมาแปรรูปเป็นวัตถุดิบเพื่อป้อนสู่กระบวนการผลิตหรือบริการธุรกิจสปา หรือนำผลผลิตจากการเกษตรส่งให้ผู้ประกอบการน้ำได้ใช้เพื่อบริโภคในท้องถิ่น สำหรับส่วนที่เหลือสามารถจำหน่ายเพื่อสร้างรายได้ให้กับชุมชนต่อไปเพื่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจแบบยั่งยืน

โดยสรุปจากงานวิจัยที่ทบทวน พบว่าการ “หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” สามารถนำไปใช้ได้ในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยยึดหลัก ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ และที่สำคัญการเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต โดยมีเงื่อนไขความรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในการปฏิบัติ และเงื่อนไขที่จะต้องเสริมสร้างประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต ก็จะรอดพ้นจากภัยวิกฤต และการมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี อย่างมั่นคงและความยั่งยืน

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง“แนวทางการนำหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” มาปรับใช้ในภาคอุตสาหกรรมเพื่อให้รอดพ้นจากวิกฤตเศรษฐกิจและความเทียบเคียงได้กับแนวทางปฏิบัติตามหลักมาตรฐานสากลเรื่องความยืดหยุ่นขององค์กร” ในครั้งนี้ เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม โดยตัวแปรอิสระคือปัจจัยภายในและภายนอกของแต่ละองค์กร ได้แก่ ประเภทอุตสาหกรรม สภาพเศรษฐกิจ องค์กรความรู้ บุคลากร และสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลและตัวแปรตามคือผลสำเร็จในการนำหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” มาปรับใช้ในภาคอุตสาหกรรมกลุ่มต่างๆที่ยกเป็นกรณีศึกษารวม 10 กลุ่มอุตสาหกรรม ได้แก่ กลุ่มอุตสาหกรรมปิโตรเลียม กลุ่มอุตสาหกรรมปิโตรเคมี กลุ่มอุตสาหกรรมฟาร์มปศุสัตว์ กลุ่มอุตสาหกรรมอาหารแปรรูป กลุ่มอุตสาหกรรมน้ำตาลทราย กลุ่มอุตสาหกรรมปูนซีเมนต์ กลุ่มอุตสาหกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ กลุ่มอุตสาหกรรมเซรามิกกลุ่มอุตสาหกรรมเคมีภัณฑ์และกลุ่มอุตสาหกรรมยานยนต์

แผนภาพที่ 2-5 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง ตัวแปรอิสระ - ตัวแปรตาม

ที่มา: ผู้วิจัย , 2562.

สรุป

การศึกษาวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษาการนำแนวพระราชดำริ “เศรษฐกิจพอเพียง” มาประยุกต์ใช้เพื่อแก้ไขปัญหาช่วงเวลาวิกฤตเศรษฐกิจของภาคอุตสาหกรรม และทำการวิเคราะห์ข้อมูลผลสำเร็จขององค์กรที่เป็นกรณีศึกษาตัวอย่างในแต่ละประเภทอุตสาหกรรม หลังการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ เพื่อประเมินผลความสำเร็จ รวมทั้งศึกษาเปรียบเทียบระหว่างแนวทางปฏิบัติตาม “หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” กับแนวทางปฏิบัติตามหลักมาตรฐานระหว่างประเทศ ISO 22316: 2017 – Security and resilience – Organizational resilience – Principles and attributes ซึ่งเป็นมาตรฐานที่ให้แนวทางการทำงานแก่องค์กร เพื่อช่วยให้องค์กรมีความสามารถในการปรับตัวและอยู่รอดได้ท่ามกลางสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงในอนาคต

ในการศึกษาวิจัย มีการรวบรวมข้อมูลที่แสดงถึงความเทียบเคียงได้ของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับแนวทางตามมาตรฐานระหว่างประเทศ ISO 22316: 2017 และสรุปผลสำเร็จที่แต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมน้อมนำแนวทาง “หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ไปปฏิบัติจนเห็นผลสำเร็จได้จริงเพื่อนำไปสู่การเป็นที่ยอมรับจากข้อมูลอ้างอิงที่ปรากฏ และมุ่งหวังให้องค์การมาตรฐานระหว่างประเทศ (ISO) ประกาศให้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริเป็นมาตรฐานแนวทางปฏิบัติระดับสากลในโอกาสต่อไป

บทที่ 3

การนำ“หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” มาปรับใช้ในภาคอุตสาหกรรม

บทนี้ผู้วิจัยจะนำเสนอข้อมูลผลสำเร็จขององค์กรหลังการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในภาคอุตสาหกรรมซึ่งผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารที่เป็นตัวแทนของแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมต่างๆ ที่ประสบผลสำเร็จในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ การสัมภาษณ์เป็นแบบมีการเจาะจงประเด็นคำถาม โดยเป็นการศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม โดยตัวแปรอิสระคือปัจจัยภายในและภายนอกของแต่ละองค์กร ได้แก่ ประเภทอุตสาหกรรม สภาพเศรษฐกิจ องค์กรความรู้ บุคลากร และสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลและตัวแปรตามคือผลสำเร็จในการนำ “หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” มาปรับใช้ในภาคอุตสาหกรรมกลุ่มต่างๆ ที่ยกเป็นกรณีศึกษาผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือที่สร้างขึ้นประกอบด้วย คำถามประเด็นหลักและประเด็นรองที่ต้องการใช้ข้อมูล โดยคัดเลือกองค์กรตัวแทนกลุ่มอุตสาหกรรมละ 1 ราย รวม 10 ราย ได้แก่กลุ่มปิโตรเลียมปิโตรเคมีปูนซีเมนต์ เกษตร ฟาร์มปศุสัตว์อาหารแปรรูปน้ำตาลทรายการบริการด้านเคมีภัณฑ์การขนส่งเครื่องสุขภัณฑ์และกระเบื้องเซรามิก และการขายปลีกเครื่องใช้ไฟฟ้า อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ และรถจักรยานยนต์มีการบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหา และปัจจัยภายใน/ภายนอกที่เกี่ยวข้องหรือมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจแก้ไขปัญหาให้เกิดผลสำเร็จ แนวทางการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในองค์กรเพื่อให้รอดพ้นจากวิกฤตเศรษฐกิจ และความสอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติตามหลักมาตรฐานสากลรวมถึงข้อเสนอแนะอื่นๆ เกี่ยวกับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในองค์กร

ข้อมูลทั่วไปและผลสำเร็จขององค์กรหลังการนำหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” มาปรับใช้ในภาคอุตสาหกรรม

1. กลุ่มอุตสาหกรรมปิโตรเลียม : บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)

การปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 29 ธันวาคม 2521 ซึ่งตรงกับระยะที่ทั่วโลกกำลังเกิดภาวะน้ำมันขาดแคลน (วิกฤติการณ์น้ำมันโลกครั้งที่ 2) ปตท. จึงเริ่มต้นการดำเนินงานด้วยการจัดหาน้ำมันสนองความต้องการใช้ในประเทศให้เพียงพออย่างเร่งด่วน ภาระอันหนักหน่วงดังกล่าวได้เป็นแรงสนับสนุนให้ ปตท. มุ่งจัดหาปิโตรเลียมจากแหล่งในประเทศเพิ่มเติม เป็นผลให้ประเทศไทยสามารถพึ่งพาตนเองทางด้านพลังงานได้ในระดับหนึ่ง ลดการสูญเสียเงินตราต่างประเทศได้เป็นจำนวนมากบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) หรือ ปตท. จดทะเบียนจัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2544 โดยการแปลงสภาพจากการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย โดยรับโอนกิจการ สิทธิ หนี้ ความรับผิดชอบ สินทรัพย์ และพนักงานทั้งหมด ภายใต้พระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2542 ปตท. มีทุนจดทะเบียนเริ่มแรก 20,000 ล้านบาท แบ่งเป็นหุ้นสามัญจำนวน 2,000 ล้านหุ้น มูลค่าหุ้นละ 10 บาท โดยได้ทำการซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยวันแรก ในวันที่ 6

ธันวาคม พ.ศ. 2544 และมีกระทรวงการคลังเป็นผู้ถือหุ้นรายใหญ่ปัจจุบัน ปตท. มีธุรกิจในเครือมากมายหลากหลายกลุ่มธุรกิจ ได้แก่ธุรกิจก๊าซธรรมชาติ ธุรกิจการค้าระหว่างประเทศ ธุรกิจเทคโนโลยีและวิศวกรรม ธุรกิจสำรวจและผลิต ธุรกิจน้ำมันและการค้าปลีก ธุรกิจปิโตรเคมีและการกลั่น ธุรกิจไฟฟ้าและสาธารณูปโภค และอื่นๆ

แผนภาพที่ 3-1 ธุรกิจในเครือบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)

ที่มา : <https://www.pttplc.com/th/Products/OurBusinessByPttPlc>,ออนไลน์, 2563

การก่อตั้งปตท.นั้นเกิดขึ้นในท่ามกลางวิกฤตขาดแคลนน้ำมันทำให้ ปตท.ถูกเร่งรัดให้ต้องเติบโต และเร่งก้าวเดินให้เร็วที่สุด ขาดแคลนทั้งเงิน บุคลากร และความชำนาญ บริษัทน้ำมันต่างชาติก็ให้การสนับสนุนไม่เต็มที่ แต่ ปตท.ก็สามารถฟันฝ่าเดินหน้ามาได้ และยังช่วยบรรเทาปัญหาวิกฤตขาดแคลนน้ำมันของประเทศไปได้เป็นอย่างดีภายใต้การแข่งขันแบบเสรี และยืนหยัดได้อย่างเข้มแข็ง โดยไม่ต้องอาศัยบริษัทน้ำมันต่างชาติ ไม่ต้องเจรจาผ่านตัวกลาง และเข้าถึงแหล่งผลิตในทุกประเทศโดยตรงการเกิดขึ้นของ ปตท.เป็นหลักประกันว่า คนไทยจะมีพลังงานใช้โดยไม่ขาดแคลน ซึ่งได้พิสูจน์ให้เห็นมาแล้ว ในช่วงวิกฤตราคาน้ำมันโลก 2-3 ครั้ง ตั้งแต่สงครามอ่าวเปอร์เซีย ปี 2533 วิกฤตเศรษฐกิจปี 2540 การลอยตัวค่าเงินบาท และวิกฤตแฮมเบอร์เกอร์เมื่อปี 2551 หรือความผันผวนขึ้นลงของน้ำมันดิบในตลาดโลกก็ตาม ซึ่งล้วนแต่เป็นผลจากการบริหารจัดการที่ดี ทำให้ไม่มีผลกระทบและเกิดปัญหาการขาดแคลนน้ำมันเลยความสามารถในการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้าน้ำมันจากต่างประเทศนั้น หมายถึงจุดเริ่มต้นของความเข้มแข็งในการพึ่งพาพลังงานด้วยตัวเอง ซึ่งนำไปสู่การเติบโตทางเศรษฐกิจในเวลาต่อมา และความสำเร็จของปตท. ส่วนหนึ่งเกิดจากการที่เป็นองค์กรแรกๆ ที่ได้โน้มนำหลักแนวคิดของในหลวงรัชกาลที่ 9 มาปรับใช้ในการดำรงชีวิตและการทำงาน โดยเฉพาะได้น้อมนำ “หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินธุรกิจที่คำนึงถึงความพอประมาณ นำมาพัฒนาในทุกๆด้าน โดยกลุ่ม ปตท.พัฒนาพลังงานของประเทศบนหลักความ “มีเหตุผล พอประมาณ และมีภูมิคุ้มกัน” เพื่อให้สังคมไทยพึ่งพาตนเองได้ในระยะ

ยาวรวมถึงการน้อมนำหลักแนวคิดมาใช้ในการดำรงชีวิตและการทำงาน โดยเฉพาะเรื่อง “ธรรมาภิบาล” เป็นหลักการที่ชัดเจนและเห็นเป็นรูปธรรมมาก ดังนั้นกลุ่ม ปตท. ซึ่งมีภารกิจหลักในการสร้างความมั่นคงด้านพลังงานของประเทศ ได้ก้าวตามรอยพระยุคลบาทในหลวงรัชกาลที่ 9 ด้านการสร้างพลังงานทดแทน ซึ่งเกิดขึ้นหลายโครงการ อาทิ แก๊สโซฮอลล์ ไบโอดีเซล ก๊าซชีวภาพชีวมวล พลังงานน้ำ พลังงานแสงอาทิตย์ พลังงานลม โดยถูกพัฒนาขึ้นในประเทศ จนเป็นรูปธรรมประเทศไทยสามารถผลิตพลังงานใช้ได้เอง ลดการพึ่งพานำเข้าจากต่างประเทศนอกจากยึดหลักน้อมนำแนวคิดของในหลวงรัชกาลที่ 9 มาใช้ในการทำงานแล้ว กรอบการลงทุนของ ปตท. ในอนาคต ยังมุ่งเน้นการลงทุนที่ให้สังคมและชุมชนมีส่วนร่วมมากขึ้น โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องภายใต้ทิศทางยุทธศาสตร์ชาติสู่ไทยแลนด์ 4.0 ปตท. ได้จัดทำหลายโครงการที่ยึดมั่นที่จะผลักดันให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติด้วย โดยเดินคู่ขนานไปกับการทำงาน อาทิ “โครงการพลิกผืนป่า คืนผืนดิน ด้วยพระบารมี” ซึ่งเมื่อปี 2537 ปตท. เข้าร่วมโครงการปลูกป่าถาวรเฉลิมพระเกียรติฯ เนื่องในวโรกาสทรงครองราชย์ปีที่ 50 โดยตั้งปณิธานปลูกและฟื้นฟูผืนป่าทั่วประเทศ 1 ล้านไร่โครงการ “รักษ่น้ำ รักษาป่า รักษาฝั่งบางกะเจ้า” โดย ปตท. ในฐานะบริษัทพลังงานของชาติ พร้อมด้วยบริษัทในกลุ่ม ปตท. มีความมุ่งมั่นที่จะสืบสานพระราชปณิธาน ดำเนินตามแนวพระราชดำริในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ นอกจากนี้ ยังมีโครงการฝนเทียม ซึ่งเป็นผลพลอยได้จากโรงแยกก๊าซธรรมชาติโครงการสวนสมุนไพรรักษาโรคภัยไข้เจ็บ ซึ่งประยุกต์ใช้หญ้าแฝกร่วมกับวิธีกลและพืชอื่น เพื่อป้องกันภัยดินถล่มชุมชนบ้านหน้าถ้ำ จ.สุราษฎร์ธานีโครงการรักษาป่า สร้างคน 84 ตำบล วิถีพอเพียง เป็นต้น

ปัจจุบัน ปตท. ดำเนินธุรกิจภายใต้ยุทธศาสตร์ Pride and Treasure of Thailand หรือ “PTT” เพื่อสร้างความภาคภูมิใจผ่านการมีส่วนร่วม โดยให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการความยั่งยืน 3 ด้าน (3P) อย่างสมดุล ประกอบด้วย การทำธุรกิจควบคู่กับการดูแลชุมชนและสังคม (People) การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (Planet) และการเป็นฐานความมั่นคงให้แก่ภาคเศรษฐกิจและสังคมให้เติบโตอย่างแข็งแกร่งและยั่งยืน (Prosperity) อีกทั้งยังมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมดูแลชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อม ตลอดจนสร้างสมดุลในการตอบสนองต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่มโดยยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาลและการกำกับกิจการที่ดีตามแนวหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2. กลุ่มอุตสาหกรรมปิโตรเคมี : บริษัท พีทีที โกลบอล เคมิคอล จำกัด (มหาชน)

บริษัท พีทีที โกลบอล เคมิคอล จำกัด (มหาชน) หรือ PTTGC เป็นบริษัทด้านปิโตรเคมี และเคมีภัณฑ์ เกิดจากการควบรวมบริษัทระหว่าง บริษัท ปตท. เคมิคอล จำกัด (มหาชน) (PTTCH) และ บริษัท ปตท. อะโรเมติกส์และการกลั่น จำกัด (มหาชน) (PTTAR) โดยได้จดทะเบียนจัดตั้งบริษัทขึ้นเมื่อวันที่ 19 ตุลาคม 2554 เพื่อก้าวขึ้นเป็นแกนนำของธุรกิจเคมีภัณฑ์ของกลุ่ม ปตท. โดยมีกำลังการผลิตผลิตภัณฑ์ปิโตรเคมีสายโอเลฟินส์และอะโรเมติกส์ รวม 8.2 ล้านตันต่อปี และกำลังการผลิตผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม รวม 228,000 บาร์เรลต่อวัน โดยจัดแบ่งธุรกิจหลักเป็น 7 กลุ่ม ประกอบด้วย ธุรกิจการกลั่น ธุรกิจอะโรเมติกส์ ธุรกิจโอเลฟินส์ ธุรกิจพอลิเมอร์ ธุรกิจเอทิลีนออกไซด์ ธุรกิจกรีนเคมิคอล และธุรกิจผลิตภัณฑ์ชนิดพิเศษ นับเป็นบริษัทที่ดำเนินธุรกิจปิโตรเคมีและการกลั่น

ครบวงจรที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในประเทศไทย และเป็นบริษัทชั้นนำในระดับภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกทั้งขนาดและความหลากหลายของผลิตภัณฑ์

บริษัท มุ่งมั่นในการเป็นผู้นำในธุรกิจเคมีภัณฑ์ที่ผสมผสานนวัตกรรม และเทคโนโลยีที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อสร้างสรรค์ชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ดำเนินธุรกิจปิโตรเคมีครบวงจร ครอบคลุมการผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ปิโตรเคมีขั้นต้น ชั้นกลางและชั้นปลาย ซึ่งสามารถนำไปต่อยอดเป็นเคมีภัณฑ์ที่หลากหลายและเป็นวัตถุดิบพื้นฐานของอุตสาหกรรมต่อเนื่องต่างๆ ได้แก่ บรรจุภัณฑ์ เครื่องนุ่งห่ม อุปกรณ์การสื่อสารและอิเล็กทรอนิกส์ เครื่องใช้ไฟฟ้า ยานยนต์ ธุรกิจก่อสร้าง พลาสติกเชิงวิศวกรรม อุปกรณ์ ทางการเกษตร และอีกมากมาย ซึ่งล้วนเป็นผลิตภัณฑ์รอบตัวเราและช่วยอำนวยความสะดวกในชีวิตประจำวันเพื่อสร้างสรรค์ชีวิตที่ดีกว่าบริษัทเคยประสบปัญหาหลายด้านก่อนการควบรวมธุรกิจ ทั้งภาวะการลดค่าเงินบาท ปัญหาราคาน้ำมันดิบและก๊าซธรรมชาติ ตลอดจนความรอบรู้ในเทคโนโลยีต่างๆที่ทันสมัยช่วงเริ่มการผลิต ทำให้ประสบปัญหาต่างๆที่ต้องปรับแก้ไขตลอดเวลา แต่เมื่อได้นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในองค์กรทำให้มีการปรับเปลี่ยนนโยบายต่างๆ โดยเฉพาะการเน้นการให้ความสำคัญกับบุคลากร และกำหนดนโยบายโดยยึดหลักความพอเพียง มีการลงทุนเฉพาะที่มั่นใจว่าทำได้ ไม่รีบร้อนและใช้เหตุผลในการลงทุนบริษัท พีทีที โกลบอล เคมิคอล จำกัด (มหาชน) เชื่อว่าการดำเนินธุรกิจอย่างยั่งยืนจำเป็นต้องพิจารณาใน 3 ประเด็นหลัก ได้แก่ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมในทุก ๆ กิจกรรมที่บริษัทดำเนินการ โดยบริษัทฯ เชื่อว่าความสมดุลใน 3 ประเด็นหลักนี้สามารถทำได้ หากเรามุ่งมั่นในการพัฒนานวัตกรรมและแนวคิดใหม่ ๆ อยู่เสมอและส่งเสริมให้สามารถรักษามาตรฐานการดำเนินธุรกิจอย่างมีจริยธรรม และโปร่งใส

แผนภาพที่ 3-2 การดำเนินงานด้านความยั่งยืนของ บริษัท พีทีที โกลบอล เคมิคอล จำกัด มหาชน

ที่มา : <https://www.pttgcgroup.com/storage/sustainability/overview/20200508-sustainability-framework-th.jpg>,ออนไลน์,2563.

หนึ่งในสิ่งที่บริษัท พีทีที โกลบอล เคมิคอล จำกัด (มหาชน) กระทำอยู่เสมอคือการ น้อมนำเอาแนวพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มาปรับใช้กับการ ดำเนินธุรกิจโดยน้อมนำเอาหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” ซึ่งช่วยชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และ ปฏิบัติของประชาชนในทุกระดับให้อยู่ในทางสายกลางและมีความพอเพียงอันประกอบไปด้วยความ พอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันบนเงื่อนไขความรู้และคุณธรรมพอประมาณคือบริษัทมีการปรับปรุง ตลอดเวลาที่มีความเพียรพยายามไม่ย่อท้อมีเหตุผล คือการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างรู้คุณค่าและ พัฒนาอย่างเหมาะสม มีภูมิคุ้มกัน คือมีการบริหารความเสี่ยงปรับปรุงคุณภาพและเพิ่มความยืดหยุ่น ขององค์กรเพื่อคงกำไรอย่างต่อเนื่อง เน้นความรู้ของบุคลากร เพื่อสร้างความแข็งแกร่งจากการเพิ่มพูน ประสบการณ์อยู่เสมอ และมีการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เน้นหลักจริยธรรม

ปัจจุบัน บริษัท ประสบความสำเร็จในการมุ่งสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ปิโตรเคมีและ เคมีภัณฑ์ที่มีคุณภาพ ทั้งผลิตภัณฑ์ โอเลฟินส์และอะโรเมติกส์ รวมไปถึงผลิตภัณฑ์พลอยได้อื่นๆ ซึ่ง สามารถนำไปต่อยอดเป็นเคมีภัณฑ์ที่หลากหลาย ตลอดจนผลิตภัณฑ์เพื่อทดแทนการนำเข้า ซึ่งเป็น วัตถุประสงค์พื้นฐานของอุตสาหกรรมต่อเนื่องต่างๆ อีกมากมาย นับเป็นสิ่งยืนยันได้ถึงความสำเร็จในการ พัฒนาองค์กรตามแนวทางหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

3. กลุ่มอุตสาหกรรมปูนซีเมนต์ : บริษัท ปูนซีเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน)

บริษัท ปูนซีเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) หรือ SCG ก่อตั้งขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2456 และมีความ ก้าวหน้ายั่งยืนมากกว่า 100 ปี ในฐานะผู้นำอุตสาหกรรมชั้นนำของอาเซียน มีธุรกิจในเครือ มากมายหลากหลายสาขาธุรกิจซีเมนต์ถือเป็นธุรกิจแรกของ SCG ที่เกิดขึ้นพร้อมกับการก่อตั้งบริษัท และถือเป็นผู้ผลิตปูนซีเมนต์รายแรกของประเทศไทยซึ่งเป็นวัสดุก่อสร้างสำคัญในการพัฒนาประเทศ ในขณะนั้น บริษัทได้ผ่านการเรียนรู้ ปรับตัว พัฒนาการอย่างต่อเนื่องจนได้รับการยอมรับเป็น องค์กรต้นแบบชั้นนำในภูมิภาคอาเซียน และพร้อมก้าวสู่การแข่งขันในระดับโลก SCG ดำเนินธุรกิจ ตามแนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืนภายใต้หลักบรรษัทภิบาลที่ดี มีบริษัทย่อยภายใต้แบรนด์มากกว่า 200 บริษัท มุ่งยกระดับคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของผู้คนด้วยสินค้าและบริการที่มีคุณภาพจาก กระบวนการดำเนินงาน การพัฒนาเทคโนโลยีและการสร้างสรรค์นวัตกรรมที่มีความเป็นเลิศ เป็นหนึ่งใน กลุ่มบริษัทชั้นนำในภูมิภาคอาเซียนที่เติบโตอย่างยั่งยืน

แผนภาพที่ 3-3 บริษัท ปูนซีเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) สำนักงานใหญ่

ที่มา : https://www.scg.com/th/01corporate_profile/, ออนไลน์, 2563

ในปัจจุบัน SCG ได้มีการขยายธุรกิจอย่างต่อเนื่องประกอบกับการวิจัยและพัฒนาทำให้มีผลิตภัณฑ์และบริการออกสู่ท้องตลาดอีกหลากหลาย อาทิเช่น ปูนซีเมนต์ คอนกรีตผสมเสร็จ ผลิตภัณฑ์คอนกรีต ปูนซีเมนต์ขาว และ วัสดุทนไฟ รวมทั้งให้บริการด้านเทคนิคและการติดตั้งโรงงาน แก่ลูกค้า ปัจจุบันกลุ่มธุรกิจในเครือ SCG แบ่งเป็น 1.ธุรกิจซีเมนต์และผลิตภัณฑ์ก่อสร้าง เช่น กระเบื้องมุงหลังคา ผลิตภัณฑ์หลังคา กระเบื้องเซรามิก สุขภัณฑ์ ก๊อกน้ำ บล็อกปูถนน ฉนวนกันความร้อน ถังเก็บน้ำ ถังบำบัด และบ้านเอสซีจี โฮม (SCG HEIM) 2.ธุรกิจเคมีภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์และจำหน่ายเคมีภัณฑ์ครบวงจร ตั้งแต่ขั้นต้น ได้แก่ โอลิฟินส์ ชั้นกลาง ได้แก่ สไตรีนมอนอเมอร์ พีทีเอ และเอ็มเอ็มเอ และชั้นปลาย ได้แก่ เม็ดพลาสติกประเภทโพลีเอทิลีนโพลีโพรพิลีนพอลิไวนิลคลอไรด์ และพอลิสไตรีน โดยมีบริษัทหลักคือ บริษัท เอสซีจี เคมิคอลส์ จำกัด 3.ธุรกิจแพคเกจจิ้ง หรือธุรกิจกระดาษมีการผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์กระดาษ ประกอบด้วย เยื่อกระดาษ กระดาษพิมพ์เขียน กระดาษอุตสาหกรรม และบรรจุภัณฑ์และ 4.ธุรกิจการลงทุนดูแลด้านการลงทุนในกิจการต่างๆของ SCG ซึ่งส่วนใหญ่เป็นบริษัทร่วมทุนกับบริษัทชั้นนำต่างประเทศ

SCG ได้รับการกล่าวถึงว่าเป็นตัวอย่างขององค์กรที่เติบโตอย่างยั่งยืน ตามแนวทางของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แม้แต่ช่วงวิกฤตเศรษฐกิจครั้งใหญ่ปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจเมื่อปี 2540 SCGได้รับผลกระทบเช่นเดียวกับวงการธุรกิจและอุตสาหกรรมทั่วประเทศ เมื่อมีการประกาศลอยตัวค่าเงินบาท ทำให้บริษัทมียอดเงินกู้เพิ่มขึ้นกว่า 2.7แสนล้านบาท เพราะการขยายธุรกิจของSCGสมัยนั้นใช้วิธีกู้เงินจากต่างประเทศเป็นหลักและในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจทำให้ความต้องการปูนซีเมนต์หายไปเกือบครึ่งหนึ่ง ความต้องการกระดาษและเม็ดพลาสติกก็ลดลงอย่างมาก ขณะที่รายได้ลดลงแต่ยอดหนี้ท่วมสูงเกินกว่ายอดขาย ทำให้มีผลขาดทุนกว่า 5.25หมื่นล้านบาท ถือเป็น จุดเปลี่ยนสำคัญที่ทำให้ SCGต้องหาทางแก้ไขเพื่อความอยู่รอด จึงเป็นจุดเริ่มต้นที่ได้้นำแนวพระราชดำรัส

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ และสามารถฝ่าฟันผ่านวิกฤตท่ามกลางภาวะตลาดที่หดตัว และกิจการมากมายต้องปิดกิจการ แต่ SCG สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกทั้งนี้ด้วยการยึดหลักความพอประมาณ ความมีเหตุผลการมีภูมิคุ้มกันความไม่แน่นอน โดยมี 2 เงื่อนไขสำคัญคือ ความรอบรู้และคุณธรรม

SCG เริ่มต้นปฏิบัติด้วย "ความพอประมาณ" โดยประเมินความสามารถขององค์กรว่ามีความสามารถในด้านใด สำรวจทุนทรัพย์ ทุนวัตถุดิบ และทุนบุคลากร เพื่อนำไปสู่ "ความมีเหตุผล" คือ ลดบทบาทในธุรกิจที่ไม่ถนัดและหันกลับมาทุ่มเททำธุรกิจที่ถนัดให้มีประสิทธิภาพ พร้อมเร่งสร้าง "ภูมิคุ้มกัน" โดยวางแผนบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างรัดกุม เพื่อเตรียมพร้อมรับมือกับภาวะวิกฤตทั้งในด้านการดำเนินธุรกิจ และด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล นอกจากการประเมินสถานการณ์ และประเมินตนเอง (Self-Assessment) แล้ว การขยายธุรกิจอย่างยั่งยืนของ SCG ยังให้ความสำคัญกับการส่งเสริม "ความรู้" เพื่อให้ทันกับ สถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว โดยส่งเสริมการพัฒนาองค์ความรู้ของพนักงาน เพราะเชื่อว่าองค์กรจะยั่งยืนได้ พนักงานจะต้องยั่งยืนด้วย อีกทั้งยังมีการพัฒนาองค์ความรู้ขององค์กรโดยสนับสนุนการศึกษาวิจัย สำรวจพฤติกรรมลูกค้า ศึกษาตลาดคู่แข่ง เปียบ มาตรฐานการลงทุน เพื่อพัฒนาสินค้าที่ตอบโจทย์ผู้บริโภค และไม่ก่อให้เกิดปัญหาในทุกๆ ด้าน อีกสิ่งหนึ่งที่ SCG ได้เรียนรู้จากหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ การดำเนินธุรกิจด้วย "คุณธรรม" เน้นสร้างองค์กรคนเก่งและดี และด้วยยุทธศาสตร์ธุรกิจที่อิง แนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้ SCG สามารถผ่านพ้นวิกฤตเศรษฐกิจ และพลิกกลับขึ้นมา มีกำไรได้สูงถึง 36,483 ล้านบาท ในปี 2547 และในปี 2559 มีกำไร 56,084 ล้านบาท จากปัญหาจึงนำมาสู่จุดเริ่มต้นของการเติบโตอย่างยั่งยืน ด้วย "หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง"

การที่ SCG น้อมนำหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” ไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินธุรกิจทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นการบริหารจัดการองค์กร การขยายธุรกิจ การขยายบทบาทพนักงาน และการดูแลคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่างๆ เป็นบทพิสูจน์ที่ยืนยันความสำเร็จได้ว่าด้วยยุทธศาสตร์ธุรกิจที่อิงแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงส่งผลให้ผลการดำเนินธุรกิจ โดยรวมของธุรกิจใ้ในเครือ SCG มีกำไรเพิ่มขึ้น และมีการเติบโตอย่างแข็งแกร่ง จนประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพได้รับการยอมรับ ในการเป็นองค์กรชั้นนำที่มีการพัฒนาอย่างยั่งยืนโดยมีผลประกอบการที่ดีแม้ในภาวะที่เศรษฐกิจหดตัวทั้งในระดับประเทศและตลาดโลกจึงเป็นหลักฐานที่ยืนยันได้ว่า ทฤษฎีพระราชทานดังกล่าวนี้มีใช้เรื่องเชิงอุดมคติหากนำมาปฏิบัติตามแนวทางที่พระองค์ทรงชี้แนะอย่างถูกต้องไม่ว่าจะเป็นระดับการบริหารประเทศ ระดับธุรกิจหรือตัวบุคคลและครอบครัว ก็จะทำให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีสามารถเจริญก้าวหน้าอย่างมีคุณภาพ ประสิทธิภาพ และมีความมั่นคงยั่งยืน

4. กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตร : บริษัท ไทยนํ้ามันสํ้าปะหลัง จำกัด

บริษัท ไทยนํ้ามันสํ้าปะหลัง จำกัด เป็นหนึ่งในเครือบริษัทไทยวา จำกัด (มหาชน) ดำเนินธุรกิจด้านอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปนํ้ามันสํ้าปะหลัง ให้เป็นแป้งนํ้ามันสํ้าปะหลังประเภทต่าง ๆ ก่อตั้งเมื่อ วันที่ 30 พฤศจิกายน พ.ศ. 2522 มีทุนจดทะเบียน 86 ล้านบาท แป้งนํ้ามันสํ้าปะหลังเป็นผลิตภัณฑ์ที่แปรรูปจากหัวนํ้ามันสํ้าปะหลัง นอกจากใช้ในการบริโภคโดยตรงแล้วยังใช้ในอุตสาหกรรมอาหาร เช่น ผงชูรส สารให้ความหวาน และอุตสาหกรรมอื่น ๆ อาทิ อุตสาหกรรม

กระดาษ อุตสาหกรรมการทอผ้าการประกอบธุรกิจหลักของบริษัทคือการผลิตผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง เพื่อจัดจำหน่ายทั้งในประเทศและต่างประเทศ

เครือบริษัท ไทยวา จำกัด (มหาชน) ได้ลงทุนในหุ้นสามัญของบริษัทอื่นๆ ซึ่งประกอบธุรกิจอื่นนอกเหนือจากธุรกิจผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง เพื่อเป็นการกระจายความเสี่ยงทางธุรกิจของบริษัทฯ รวมทั้งลงทุนในกิจการอสังหาริมทรัพย์ โดยถือครองที่ดินที่มีศักยภาพทั่วประเทศ โดยบริษัทฯ หรือบริษัทย่อยในเครือนอกจากการผลิตในประเทศแล้ว บริษัทได้ร่วมลงทุนกับบริษัทในประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม กัมพูชา และสาธารณรัฐประชาชนจีน เพื่อทำการผลิตแป้งมันสำปะหลังจำหน่ายทั้งในประเทศและส่งออกต่างประเทศรวม 26 ประเทศ

แผนภาพที่ 3-4 บริษัท ไทยวา จำกัด (มหาชน) ร่วมลงนามประกาศรับรองการนำแนวทาง “เศรษฐกิจพอเพียง” ไปประยุกต์ใช้อย่างสม่ำเสมอทั่วทั้งองค์กรกับสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

ที่มา : <https://www.kaohoon.com/content/277595>, ออนไลน์, 2563

บริษัทได้รับผลกระทบจากการประกาศลอยตัวค่าเงินบาทเมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2540 เช่นเดียวกับอีกหลายบริษัทในประเทศไทย ทำให้หนี้สินของบริษัทที่กู้ยืมมาเพื่อใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียนและลงทุนในกิจการอสังหาริมทรัพย์ในสกุลเงินเหรียญสหรัฐเมื่อแปลงค่าเป็นเงินบาทเพิ่มสูงขึ้น(จากเดิม 2,908 ล้านบาทเป็น 4,795 ล้านบาท) ซึ่งโดยสภาพของการดำเนินธุรกิจตามปกติไม่สามารถทำกำไรเพื่อชำระหนี้ที่เพิ่มสูงขึ้นมากดังกล่าว ทำให้บริษัทต้องยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการต่อศาลล้มละลายกลาง โดยศาลล้มละลายกลางได้มีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการเมื่อวันที่ 21 สิงหาคม 2543 และเห็นชอบด้วยกับแผนฟื้นฟูกิจการเมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2544 ต่อมาในปี 2550 ศาลล้มละลายกลางได้มีคำสั่งยกเลิกการฟื้นฟูกิจการของบริษัท เนื่องจากระยะเวลาการดำเนินการตามแผนฟื้นฟูกิจการได้สิ้นสุดลง แต่การฟื้นฟูกิจการยังไม่เป็นผลสำเร็จ อย่างไรก็ตามบริษัทก็ยังคงดำเนินธุรกิจหลักของบริษัท และมีรายได้จากการประกอบกิจการเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ รวมทั้งได้เจรจาปรับโครงสร้างหนี้กับเจ้าหนี้ส่วนใหญ่ของบริษัท โดยบริษัทได้ชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ทุกรายเป็นที่เรียบร้อยในเดือนพฤษภาคม 2555 ทำให้ปัจจุบันบริษัทไม่มีหนี้สินจากการปรับโครงสร้างหนี้ และไม่มีคดีความที่เป็นข้อพิพาทระหว่างบริษัทกับเจ้าหนี้ใดๆเลย

บริษัทในเครือบริษัท ไทยวา จำกัด (มหาชน) ได้น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ โดยเริ่มจากความพอประมาณที่ปัจจุบันบริษัทฯ มุ่งเน้นการดำเนินธุรกิจหลักในการผลิตและจำหน่ายแป้งมันสำปะหลังรวมทั้งผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องเนื่องจากมีความเชี่ยวชาญในด้านนี้ ซึ่งประกอบด้วยการลงทุนในกิจการของบริษัทฯเองและการลงทุนผ่านบริษัทย่อย โดยการถือหุ้นในสัดส่วนที่มากพอให้บริษัทฯ เข้าร่วมบริหารจัดการและกำหนดแนวทางของธุรกิจดังกล่าวได้ ส่วนการลงทุนในบริษัทย่อยและบริษัทในเครือที่มีได้ประกอบธุรกิจเกี่ยวเนื่องกับแป้งมันสำปะหลังเป็นการลงทุนในอดีตเนื่องจากมองเห็นโอกาสการทำกำไรในอนาคต อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันบริษัทฯ ไม่มีนโยบายที่จะลงทุนเพิ่มเติมในธุรกิจอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับธุรกิจการเกษตรบริษัทมีความมุ่งหมายที่จะพัฒนาระบบบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใส เพื่อสร้างความเชื่อมั่น ต่อผู้ถือหุ้นผู้ลงทุน และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย มีความพยายามอย่างต่อเนื่องในการสร้างเสริมให้บริษัทมีระบบการกำกับดูแลที่ดี โดยได้นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ของบริษัท ด้วยความมุ่งมั่นรับผิดชอบต่อสังคม สิ่งแวดล้อม และกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย (stakeholders) มีการกำหนดจรรยาบรรณในการดำเนินธุรกิจ โดยเน้นหลักการของความซื่อสัตย์สุจริต ความโปร่งใส เพื่อความเจริญเติบโตอย่างยั่งยืนของกลุ่มบริษัทและได้เผยแพร่ความรู้แก่พนักงาน เพื่อพัฒนาศักยภาพ และมีการทำวิจัยเพื่อคิดค้นผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ เพิ่มมูลค่าสินค้าก่อให้เกิดเป็นภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงใดๆ ที่อาจมีผลกระทบต่อกลุ่มบริษัทฯ มีการบริหารจัดการความเสี่ยงต่อต้านทุจริต และคอร์รัปชันมีการพัฒนาเกษตรกรพัฒนาโรงงานและโครงการชุมชนสีเขียวพัฒนาคุณภาพชีวิตครอบครัวพนักงาน มีการวิจัยอาหาร Organic & Healthy สร้างนวัตกรรมต่อกระบวนการผลิตภัณฑ์และบริการยกระดับคุณภาพและความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์อาหาร

นอกจากนั้น บริษัทยังพัฒนาและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง โดยได้พัฒนากว่า 14 โครงการในปี 2562 ภายใต้กลยุทธ์หลักการพัฒนาเกษตรกร การพัฒนาโรงงานและชุมชนสีเขียว การพัฒนาคุณภาพชีวิตครอบครัวพนักงาน และการวิจัยอาหารออร์แกนิกและอาหารเพื่อสุขภาพมีโครงการปลูกต้นกล้าแห่งความพอเพียงปลูกแปลงเกษตรต้นแบบในโรงเรียนเพื่อปลูกจิตสำนึกให้เยาวชนรุ่นใหม่รักเกษตรกรรมและเข้าใจการทำเกษตรผสมผสานตามแนวพระราชดำริเป็นต้นแบบให้กับเกษตรกรในชุมชนได้นำไปพัฒนาพื้นที่เพาะปลูกและสร้างเกษตรกรที่มีศักยภาพกลับคืนสู่ชุมชน ตัวอย่างโครงการพัฒนาเกษตรกรที่สำคัญต่างๆ เช่น โครงการไทยวาเกษตรยั่งยืน และโครงการส่งเสริมระบบชลประทานน้ำหยดสำหรับสมาชิกชาวไร่ไทยวา นอกจากนี้ภายใต้การพัฒนาโรงงานและชุมชนสีเขียว เราได้ริเริ่มโครงการโซลาร์รูฟที่โรงงานบางเลน ซึ่งเป็นการใช้เชื้อเพลิงจากแหล่งพลังงานสะอาด เพื่อทดแทนการใช้ซัลเฟอร์ในกระบวนการผลิต พร้อมให้ความสำคัญกับการใช้วัสดุบรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนทั้งด้านเศรษฐกิจสังคม และสิ่งแวดล้อม เป็นหลักฐานที่เห็นได้อย่างชัดเจนถึงความสำเร็จของบริษัทในการยึดหลักปฏิบัติตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

5. กลุ่มอุตสาหกรรมอาหารแปรรูป : บริษัท แดรี่โฮม จำกัด

บริษัท แดรี่โฮม จำกัด ก่อตั้งธุรกิจมาประมาณ 17 ปีเป็นผู้ผลิตนมอแกนิกรายแรกในประเทศไทยที่เริ่มต้นทำน้ำนมอแกนิก จากความสนใจและเชื่อมั่นว่าฟาร์มอแกนิก คือความยั่งยืนของเกษตรกรและธุรกิจบริษัทมีโรงงานอยู่ที่ จ.นครราชสีมา มีสินค้ากว่า 50 รายการ ทั้งนมพร้อมดื่ม โยเกิร์ต โยเกิร์ตพร้อมดื่ม และไอศกรีม

แผนภาพที่ 3-5 ผลิตภัณฑ์ของบริษัท แดรี่โฮม จำกัด

ที่มา : <https://www.posttoday.com/politic/report/524236#images-gallery-2>, ออนไลน์, 2563

บริษัทได้นำอ้อมนำหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มาเป็นแนวทางสำคัญในการบริหารจัดการองค์กรตั้งแต่เริ่มก่อตั้งบริษัท มีนโยบายการลงทุนในเม็ดเงินที่ละน้อย พร้อมกับลงทุนในสิ่งที่จำเป็นและไม่ลงทุนทำอะไรเกินตัวเนื่องจากก่อนหน้านี้ก่อตั้งบริษัทนั้น ผู้ก่อตั้งเคยทำธุรกิจอื่นมาก่อนและประสบปัญหาและวิกฤตหลายครั้งจากการขาดประสบการณ์ด้านธุรกิจ ส่งผลให้ธุรกิจไม่เติบโต และการมุ่งขยายธุรกิจมากทำให้ธุรกิจล้ม ในที่สุดได้ค้นพบว่า การทำธุรกิจที่มีความมั่นคงได้นั้น จะต้องอยู่บนฐานความรู้ของตัวเองอย่างแท้จริง จึงเป็นที่มาของธุรกิจแดรี่โฮม ที่มาจากฐานความรู้เดิมที่มีอยู่ และประสบการณ์ด้านฟาร์มโคนมของผู้ก่อตั้งทำให้สามารถดูแลบริหารจัดการกิจการเองได้ทั้งหมดการทำธุรกิจแดรี่โฮมเป็นธุรกิจที่ค่อยๆเติบโต โดยช่วงเริ่มต้นได้เปิดร้านขนาดเล็กบริเวณ อ.มวกเหล็ก และเมื่อธุรกิจมีการขยายตัวจึงเริ่มลงทุนตั้งแต่เครื่องจักรขนาดเล็กที่เป็นแบบพื้นฐานและเป็นเครื่องจักรที่สั่งผลิตในประเทศ เมื่อธุรกิจโตมากขึ้น จึงได้นำเงินภายในองค์กรมาขยายธุรกิจต่อไป อีกทั้งการใช้เครื่องจักรในโรงงาน ได้มีการเตรียมแผนสำรองไว้ หากเครื่องจักรมีปัญหาจะสามารถผลิตสินค้าได้ต่อเนื่อง

บริษัทมีความมุ่งมั่นแนวทางการทำโคนมเกษตรอินทรีย์ ที่ไม่ใช่สารเคมี ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางของ “เศรษฐกิจพอเพียง” เรื่องเกษตรอินทรีย์ ด้วยแรงบันดาลใจจากโครงการต่างๆด้านโคนมของในหลวงรัชกาลที่ 9 ซึ่งเป็นแนวทางให้เกษตรกรพึ่งพาตัวเอง ใช้ปัจจัยภายในฟาร์มทำให้เกษตรกรมีรายจ่ายลดลงรายได้เพิ่มขึ้น ได้น้ำนมมีคุณภาพสูง รวมถึงวัว มีอายุยืนยาวมากขึ้นจากความสุขในการใช้ชีวิตในฟาร์มที่มีพื้นที่ได้เดินเล่น และมีเวลาผ่อนคลายไม่ต้องเครียดในการเร่งให้น้ำนม ทำ

ให้ผู้บริโภคที่ตื่นนอนอินทรีย์ หรือนมออร์แกนิกได้ประโยชน์สูง ซึ่งนอกจากการทำฟาร์มออร์แกนิกที่บริษัทมุ่งมั่น ยังผสมกับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในธุรกิจ คือการที่บริษัทมีนโยบายไม่ได้มุ่งแต่ผลกำไร แต่ยังมุ่งมั่นในการทำธุรกิจเพื่อสังคม และสิ่งแวดล้อมด้วย บริษัทมีการส่งเสริมให้เกษตรกรโคนม หันมาทำฟาร์มออร์แกนิกให้มากที่สุด ส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้และกำไรเพิ่มขึ้นกว่า 20% เนื่องจากมีต้นทุนลดลง โดยเฉพาะเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการกับแดรี่โฮม จะขายน้ำนมได้ราคาพิเศษ ทำให้มีกำไรเพิ่มขึ้น 30-40% ปัจจุบันมีเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการประมาณ 17-18 ฟาร์มใน จ.สระบุรี และ จ.นครราชสีมา จำนวนโคนมกว่า 1,000 ตัวนอกจากนั้นบริษัทยังมุ่งมั่นการทำธุรกิจด้วยการสร้างสรรค์นวัตกรรม และวิจัยเพื่อพัฒนาสินค้า บริษัทมีทีมงานวิจัยและมีการทำงานร่วมกับนักวิจัยในมหาวิทยาลัย ทำให้บริษัทมีงานวิจัยที่พัฒนาต่อปีประมาณ 2-3 รายการ โดยสินค้านวัตกรรมมีทั้งนมเบดโหมมิลค์ หรือ นมก่อนนอน ทำตลาดเป็นรายต้นๆของโลก และสินค้าโยเกิร์ตพร้อมดื่มที่อยู่ในบรรจุภัณฑ์ชีวภาพ เป็นรายแรกในเอเชีย

นโยบายของบริษัทยังมุ่งมั่นลงทุนต่อเนื่อง เพื่อสนับสนุนการทำกิจกรรมต่างๆ ให้แก่เกษตรกรโคนม และการพัฒนาองค์กร รวมทั้งบริษัทกำลังขยายธุรกิจสู่การทำฟาร์มไข่ไก่ออร์แกนิก ซึ่งได้มีผลผลิต ไข่ไก่ ออกมาทำตลาดแล้ว และกำหนดราคาขายไม่แพงเป้าหมายของบริษัทที่วางไว้ในอีก 5 ปีข้างหน้า จะกระตุ้นให้เกษตรกรโคนมมาเลี้ยงโคนมออร์แกนิก ให้ได้ 1% ของทั้งประเทศ รวมถึงทำให้บริษัท มีสินค้านมออร์แกนิกเพิ่มขึ้น ตามความต้องการในตลาดที่สูงขึ้น พร้อมกับการสร้างสินค้าออร์แกนิกที่มีความหลากหลาย มีการทำเกษตรแบบผสมผสาน สร้างสินค้าที่ติดต่อบริโภคมากที่สุดตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้เกิดความยั่งยืนสามารถอยู่รอดได้เมื่อเกิดวิกฤตต่างๆ บริษัทเคยประสบวิกฤตหลายครั้งทั้งวิกฤตทางเศรษฐกิจ ภัยธรรมชาติ เช่นน้ำท่วมในปี 2554 และวิกฤตทางการเมือง แต่ได้พิสูจน์แล้วว่าหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับธุรกิจ ทำให้อุตสาหกรรมขับเคลื่อนไปได้ดี สามารถเป็นต้นแบบให้แก่เกษตรกรที่สนใจนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในการบริหารจัดการโดยเกษตรกรอินทรีย์ไม่ว่าจะมีฟาร์มขนาดเล็กและขนาดใหญ่ สามารถใช้แนวทางเกษตรอินทรีย์ได้ทั้งหมดถือเป็นแบบแผนสำคัญให้กับธุรกิจ เกษตรกรไทย หรือคนที่สนใจสร้างธุรกิจ สามารถนำแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงที่เริ่มต้นจากการทำสิ่งที่เล็กๆ ก่อนขยายสู่สิ่งที่ใหญ่ขึ้นมาเป็นแบบอย่างได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนและมีแบบแผน สามารถสร้างอาชีพได้อย่างมั่นคง รวมถึงผลักดันให้เกิดการบ่มเพาะองค์ความรู้ไปพร้อมกันบริษัทได้เปิดให้ร้านแดรี่โฮม อ.มวกเหล็กเป็นพื้นที่สาธิต เพื่อให้ผู้สนใจเข้ามาเรียนรู้และมีเกษตรกรที่เลี้ยงโคนมมาศึกษาดูงานอย่างต่อเนื่องนอกจากนั้นบริษัทยังมุ่งปลูกฝังพนักงานทุกคนให้มีหัวใจเกษตรกรอินทรีย์ เปิดให้พนักงานทำฟาร์มปลูกผักอินทรีย์ปลอดสารพิษ และนำมาส่งที่ร้านแดรี่โฮมทำให้พนักงานมีรายได้สูงขึ้น พร้อมร่วมมือกับชุมชนดูแลสิ่งแวดล้อม มีการจัดทำโครงการอนุรักษ์ลำน้ำมวกเหล็ก และการกระตุ้นให้ชุมชนใช้ถังดักไขมัน เพื่อร่วมมือกันบำบัดน้ำเสียภายในชุมชน เป็นผลทำให้สิ่งแวดล้อมในชุมชนดีขึ้น และทุกคนมีคุณภาพชีวิตที่ดี

6. กลุ่มอุตสาหกรรมฟาร์มปศุสัตว์ : บริษัท เบทาโกร จำกัด

บริษัท เบทาโกร จำกัด ก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2510 เพื่อดำเนินธุรกิจผลิตและจำหน่ายอาหารสัตว์โดยมีโรงงานแห่งแรกที่ อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ จากนั้นธุรกิจของเบทาโกรเติบโตขึ้นอย่างต่อเนื่อง เริ่มจากการสร้างฐานการผลิตด้านปศุสัตว์แห่งแรกที่ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา และได้ขยายฐานการผลิตเต็มรูปแบบไปยังจังหวัดลพบุรี เพื่อรองรับขอบข่ายธุรกิจครบวงจร ตั้งแต่การผลิต การเลี้ยง และการพัฒนาสายพันธุ์ ซึ่งครอบคลุมทั้งสุกร ไก่เนื้อและไก่ไข่ การทำฟาร์มพ่อพันธุ์แม่พันธุ์ การผลิตและจำหน่ายเวชภัณฑ์สำหรับสัตว์ ตลอดจนการพัฒนาความร่วมมือกับเกษตรกรในโครงการประกันราคาไก่เนื้อและไก่ไข่ โครงการจ้างเลี้ยงสุกรขุน การผลิตและจำหน่ายสุกรขุน เนื้อสุกร เนื้อไก่ ไข่ไก่ และผลิตภัณฑ์อาหารคุณภาพเพื่อจำหน่ายในประเทศและส่งออกปัจจุบัน นอกจากนี้จะเป็นหนึ่งในผู้นำธุรกิจอุตสาหกรรมการเกษตรและอาหารครบวงจรของประเทศไทย โดยมีบริษัทในเครือทั้งภายในและต่างประเทศรวม 37 แห่งแล้ว เครือเบทาโกรยังได้รับความเชื่อถือในมาตรฐานด้านคุณภาพและความปลอดภัย โดยได้รับรางวัลดีเด่นด้านคุณภาพผลิตภัณฑ์และมาตรฐานการผลิตมากมายทั้งระดับประเทศและระดับสากล ครอบคลุมตั้งแต่ธุรกิจอาหารสัตว์ ปศุสัตว์ ผลิตภัณฑ์สำหรับสุขภาพสัตว์ ไปจนถึงผลิตภัณฑ์อาหารคุณภาพเพื่อการส่งออกและจำหน่ายในประเทศ

เครือเบทาโกรยึดหลักจริยธรรมในการดำเนินธุรกิจ เพื่อก่อประโยชน์ต่อส่วนรวม ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกคนตลอดห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) โดยมีแนวความคิดในการดำเนินการที่ให้ความสำคัญ และมุ่งเน้นกระบวนการทำงานอย่างเป็นระบบทั่วทั้งองค์กร อันประกอบไปด้วยความถูกต้องและสอดคล้องตามกฎหมายและข้อกำหนดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งในประเทศและต่างประเทศ การพัฒนาอย่างยั่งยืนภายใต้กรอบความคิดและมุมมองที่สมดุลทั้งสามด้าน (Triple Bottom Line) ได้แก่ เศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม การประเมินผลการพัฒนาอย่างยั่งยืนที่สามารถวัดผลได้ทั้งเชิงคุณภาพ และเชิงปริมาณ ความเชื่อมั่นของผลิตภัณฑ์ที่สามารถตรวจสอบย้อนกลับได้

แผนภาพที่ 3-6 การพัฒนาสู่ความยั่งยืนของบริษัทเครือเบทาโกร

ที่มา : http://www.betagro.com/corporate/th/sustainable_development, ออนไลน์, 2563

การพัฒนาสู่ความยั่งยืนของบริษัทเครือเบทาโกรเริ่มต้นจากอุตสาหกรรม การเกษตร ปศุสัตว์ก่อนขยายสู่อุตสาหกรรมเกษตร-ปศุสัตว์ครบวงจรที่ยึดหลักการคำสอน ว่า “ต้องรู้หน้าที่ รู้จักแบ่งปันและอย่ามุ่งหวังแต่กำไร” โดยขยายฐานการผลิตเต็มรูปแบบไปยัง จังหวัดลพบุรี เนื่องจากมี ความเหมาะสมทั้งทางด้านแหล่งวัตถุดิบ และทำเลที่ตั้ง กลายเป็นจุดเริ่มต้น สู่การพัฒนาของการเป็นผู้นำ “อุตสาหกรรมเกษตรครบวงจร” ที่ประกอบด้วย โรงงาน อาหารสัตว์ ฟาร์มไก่ ฟาร์มสุกร โรงฟักไข่ โรงงานแปรรูปและตัดแต่งเนื้อสุกรอนามัย และ โรงงานผลิตอาหารปรุง สุกแช่แข็งจากเนื้อสุกรอนามัย และเนื้อสุกรเอสพีเอฟ ฯลฯ การที่บริษัทเป็นผู้ผลิตยาสัตว์และอาหาร สัตว์มาก่อน ในยุคเริ่มต้นจึงมีการนำเข้าพ่อแม่พันธุ์ไก่ หมู เข้ามาเพื่อผลิตลูกพันธุ์มาส่งเสริมให้ เกษตรกรได้เลี้ยง จนกลายมาเป็นความร่วมมือระหว่างบริษัทกับเกษตรกรที่ต้องดำเนินธุรกิจภายใต้ แนวคิดที่บริษัทยึดมั่นมาแต่ต้นว่า จะทำอย่างไรให้เกษตรกรสามารถพัฒนาระบบการเลี้ยงให้มีคุณภาพ และพัฒนาเป็นอุตสาหกรรมได้โดยนำหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” มาประยุกต์ใช้ ยึดมั่นต่อการ ไม่มุ่งเน้นหรือติดยึดแต่เรื่องของกำไร แต่ยึดมั่นความถูกต้องให้ทุกคนรู้หน้าที่ไม่ใช่อ้างแต่สิทธิ์หาทาง พัฒนาเกษตรกรให้เขาพัฒนาตัวเองให้ได้โดยการเป็นพี่เลี้ยง ถ่ายทอดเทคโนโลยีในการดูแลปศุสัตว์

ความสำเร็จในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ปฏิบัติ ทำให้บริษัท เครือเบทาโกร สามารถขยายการลงทุนไปยังประเทศเพื่อนบ้านสปป.ลาว กัมพูชาและเวียดนาม โดย กัมพูชานั้นถือได้ว่าเป็นตลาดเกิดใหม่ที่มีแนวโน้มการเติบโตที่ดี เพราะในเรื่องของระบบปศุสัตว์นั้นยัง เป็นไปตามธรรมชาติ การเลี้ยงไก่และหมูยังไม่เป็นระบบ เครือเบทาโกรจึงเข้าไปตั้งโรงงานผลิตอาหาร สัตว์และฟาร์มสุกรในกัมพูชา ซึ่งถือได้ว่ายังมีโอกาสทำตลาดสูงทั้งฟาร์มไก่และฟาร์มสุกร และยังคงมี แผนจะขยายไปยังกิจการอื่นๆ ส่วนสปป.ลาวนั้นได้เข้าไปทำฟาร์มสุกรและยังคงมีแผนจะตั้งโรงงาน อาหารสัตว์ในโอกาสต่อไป สำหรับเวียดนามได้เข้าไปตั้งโรงงานผลิตยาสัตว์ และมีแผนขยายไปสู่การ ผลิตอาหารสัตว์ในโอกาสต่อไป สำหรับพม่า นั้น เครือเบทาโกรมีเครือข่ายที่เป็นนักลงทุนท้องถิ่นเป็น ชูเปอร์มาร์เก็ตรายใหญ่ในพม่าอยู่ และมีแผนก่อสร้างโรงงานผลิตอาหารสัตว์ในระยะต่อไป และเพื่อ การยั่งยืนทางสังคม บริษัทได้จัดตั้ง “ศูนย์เรียนรู้วิถีพอเพียงเครือเบทาโกร ร่วมแบ่งปัน” ตั้งอยู่ที่ บริเวณป่าสักฮิลล์ รีสอร์ท อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี ซึ่งน้อมนำแนวคิด หลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง มาถ่ายทอดแก่ผู้สนใจ มีกิจกรรมการเรียนรู้ตามรอยพระยุคลบาท : เศรษฐกิจพอเพียง เช่น ฐานไข่ไก่ ฐานหมูหลุม ฐานปุ๋ยหมัก ฐานเตาเผาถ่าน ฐานแปลงผัก ฐานEM BALL ฐานจุลินทรีย์ สังเคราะห์แสง เป็นต้น เพื่อการเรียนรู้และแบ่งปันต่อสังคม เสริมเศรษฐกิจชุมชน และอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม

7. กลุ่มอุตสาหกรรมน้ำตาลทราย : บริษัท น้ำตาลมิตรผล จำกัด

กลุ่มมิตรผล ถือกำเนิดครั้งแรกในปี พ.ศ. 2489 ที่ตำบลกรับใหญ่ อำเภอบ้านโป่ง จังหวัด ราชบุรี โดยเริ่มจากอุตสาหกรรมในครัวเรือนขนาดเล็กที่ผลิตน้ำเชื่อมเข้มข้นส่งขายให้โรงงานผลิต น้ำตาลทราย จนกระทั่งพัฒนาเป็นโรงงานอุตสาหกรรมที่สามารถผลิตน้ำตาลทรายได้เองในปี พ.ศ. 2499 ต่อมาได้ขยายกิจการโรงงานเพื่อรองรับความต้องการของตลาดที่เพิ่มขึ้น จนกลายเป็นผู้ผลิต และส่งออกน้ำตาลอันดับหนึ่งของประเทศไทยปัจจุบัน กลุ่มมิตรผล มีโรงงานผลิตน้ำตาลในประเทศไทย

รวม 6 แห่ง ประกอบด้วยโรงงานน้ำตาลมิตรภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ ก่อตั้งปี พ.ศ. 2526 โรงงานน้ำตาลมิตรผล จังหวัดสุพรรณบุรี ก่อตั้งปี พ.ศ. 2533 โรงงานน้ำตาลมิตรภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ก่อตั้งปี พ.ศ. 2538 โรงงานน้ำตาลมิตรภาพสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ก่อตั้งปี พ.ศ. 2540 โรงงานสิงห์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี ก่อตั้งปี พ.ศ. 2540 (ถือahunปี พ.ศ. 2546) โรงงานน้ำตาลมิตรภูหลวง จังหวัดเลย ก่อตั้งปี พ.ศ. 2555 และกลุ่มมิตรผล ได้มีการขยายฐานการผลิตไปอีก 3 ประเทศ ได้แก่ ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ออสเตรเลีย และ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

แผนภาพที่ 3-7 กลุ่มบริษัท น้ำตาลมิตรผล จำกัด

ที่มา : <http://www.mitrphol.com>,ออนไลน์, 2563

การเจริญเติบโตทั้งหมดมาจากการบริหารงานโดยยึดหลัก“ร่วมอยู่ร่วมเจริญ” คือ ร่วมอยู่ ร่วมเจริญกับซัพพลายเออร์ โดยซัพพลายเออร์ที่สำคัญที่สุดก็คือชาวไร่ชาวนาซึ่งปัจจุบันมีอยู่ประมาณ 250,000 รายทั่วโลกในประเทศไทยมีประมาณ 40,000 รายร่วมอยู่ ร่วมเจริญกับสังคมประชาชน และชุมชนที่อยู่รอบๆโรงงาน ที่สำคัญคือร่วมอยู่ ร่วมเจริญกับพนักงานโรงงานหรือบริษัทเองต้องทำอะไรก็ได้ ช่วยอย่างไรก็ได้ให้ชาวไร่มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจากที่เขาเคยเป็น คือชาวไร่มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นโรงงานก็เจริญขึ้น โดยใช้หลักว่า “ชาวไร่มีคังโรงงานมันคัง” นี้ก็คือหัวใจหลัก จึงมีการตั้ง R&D ขึ้นมาเพื่อที่จะดูว่าการปลูกอ้อยผลิตอ้อยเพื่อได้น้ำอ้อยเข้าโรงงาน จะทำอย่างไรที่ต้นทุนต่ำสุดสำหรับชาวบ้าน ทำอย่างไรให้ค่าขนส่งมายังโรงงานต่ำสุด ทำอย่างไรให้ผลผลิตใน 1 ไร่มากกว่าเดิม ความหมายคือจะทำให้รายได้ของชาวไร่เพิ่มขึ้น เมื่อรายได้เพิ่มขึ้นก็จะมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ชาวไร่จะมีความเจริญรุ่งเรือง บริษัทก็จะเจริญรุ่งเรืองตามไปด้วยในส่วนของพนักงาน บริษัทดูแลโดยให้ทุกคนมีความคิดร่วมกันว่าจะมาช่วยกันสร้างบริษัทอย่างไรให้อยู่ได้ตลอดไปอย่างยั่งยืน

ในปี พ.ศ. 2540 ที่เกิดวิกฤตเศรษฐกิจ กลุ่มมิตรผลไม่ได้รับผลกระทบมากนัก เนื่องจากการใช้หลักในการบริหารที่เป็นหลักการเดียวกันกับหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” เศรษฐกิจพอเพียงที่วันนี้คือ พอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน มีความรู้และคุณธรรม ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำมาตลอด ดังนั้น การที่จะลงทุนในแต่ละอย่างนั้น บริษัทต้องมาทบทวนตนเองว่าก่อนที่จะขยายโรงงาน ชาวไร่โตพอที่จะส่งอ้อยให้บริษัทเพียงพอกับสิ่งที่กำลังจะขยายหรือไม่ ต้องดูตลาดว่าไปได้หรือไม่ บริษัทเองทำได้หรือไม่ คนของบริษัทพร้อมหรือไม่ เพราะฉะนั้น บริษัทจะใช้หลัก “เศรษฐกิจพอเพียง” ในการบริหารนอกจากหลัก “เศรษฐกิจพอเพียง” ก็ยังมีวิธีการของตะวันตก ซึ่งบริษัทนำมาใช้เพื่อตอบว่า มีความพอประมาณหรือไม่ มีเหตุผลเพียงพอหรือยัง และมีภูมิคุ้มกันพอแล้วหรือยังตัวอย่างเช่น

การที่บริษัทจะลงทุน บริษัทต้องทำ SWOT เพื่อถามตัวเองว่าไปได้ไหม คู่แข่งเป็นอย่างไร บริษัทจะเดินต่อได้ไหม ชาวไร่เป็นอย่างไร พนักงานเป็นอย่างไร และในการบริหารงานบริษัทต้องนำ Risk Management มาใช้เพื่อให้มีภูมิคุ้มกันในการบริหารงาน มันเป็นทฤษฎีของ “เศรษฐกิจพอเพียง” ซึ่งครอบคลุมสิ่งเหล่านี้ไว้ทั้งหมด ซึ่งบริษัทได้ใช้หลักการนี้มานานแล้ว หลังจากปีพ.ศ. 2541 เป็นต้นมา เห็นได้ชัดว่าการบริหารงานแบบ “เศรษฐกิจพอเพียง” นั้นทำให้บริษัทเติบโตได้ เป็นการบริหารที่ทำให้บริษัทเจริญเติบโต และยั่งยืนถึงปัจจุบันกลายเป็นผู้ผลิตและส่งออกน้ำตาลเป็นอันดับ 4 ของโลก และมีกำไรสุทธิมากกว่า 4,630 ล้านบาทความมุ่งมั่นประหยัด และพัฒนาตัวเองอย่างมีคุณธรรมเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้กลุ่มมิตรผล ผ่านวิกฤตทางการเงินครั้งใหญ่ของประเทศในปี 2540 (วิกฤตต้มยำกุ้ง) มาได้ปัญหาทางการเงินที่เกิดขึ้นทำให้บริษัทไม่มีน้ำตาลส่งออก ส่งผลให้รายได้หลักที่มาจากการส่งออกหายไปถึง 70% พอส่งออกได้บริษัทก็ฟื้นตัวได้เร็ว เพราะจากเดิมอัตราแลกเปลี่ยน 25 บาทกลายเป็น 50 บาท บวกกับผลประกอบการในประเทศจีนที่เคยขยายตัวไปก่อนหน้านี้ ส่งรายได้เข้ามาช่วยทำให้สถานการณ์บริษัทดีขึ้นอย่างรวดเร็วและสามารถปลดหนี้สิน 14,000 ล้านบาทภายในเวลา 5 ปี

นอกจากการเป็นคนดี ความรู้ก็เป็นสิ่งสำคัญอย่างมากในการทำธุรกิจ ถึงแม้มีมิตรผลจะขาดทุนในช่วงนั้นแต่ไม่มีนโยบายปลดคนเลยแม้แต่คนเดียว กลับใช้ช่วงเวลานั้นจัดอบรมบุคลากรมากขึ้นอย่างไม่เคยจัดมาก่อน เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ใช้เป็นอาวุธ ในการฟันฝ่าอุปสรรคต่างๆ ไปพร้อมๆ กับองค์กรในปี 2540 มิตรผลยังได้ตั้งหน่วยงานวิจัยและพัฒนา ในนาม บริษัทมิตรผลวิจัยพัฒนาอ้อยและน้ำตาล จำกัดรวมทั้งร่วมกับกรมอาชีวศึกษาพัฒนาหลักสูตร การทำไร่อ้อยให้นักเรียนระดับปวช. ปวส. เปิดโอกาสให้ลูกหลานชาวไร่อ้อยเข้ามาเรียนด้วยดังนั้นจึงได้ให้ความสำคัญในเรื่อง R&D มาอย่างต่อเนื่อง และงานวิจัยนั้นจะต้องเชื่อมโยงกับหน่วยงานหรือองค์กรอื่นๆ ได้ด้วย เพื่อให้เกิดประโยชน์และใช้ได้จริงสอดคล้องกับความต้องการของลูกค้ำมากที่สุดและมิตรผลยังเริ่มให้ความสำคัญในเรื่องนวัตกรรมตั้งแต่หลังวิกฤติเศรษฐกิจ มีการจัดประกวดผลงานทางด้านนวัตกรรมต่างๆ เพื่อสร้างจุดต่างจากคู่แข่งในปี พ.ศ.2547 บริษัทยังได้นำระบบไอทีเข้ามาช่วยในการบริหารจัดการเกษตรกรชาวไร่อ้อยที่เข้าร่วมโครงการ โดยเลือกใช้แผนที่ภาพถ่ายดาวเทียม หรือ GIS (Global Information System) ของพื้นที่เพาะปลูกทั้งหมด มาใช้วางแผนการจัดการการปลูกอ้อยของชาวไร่ให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ตั้งแต่การวางแผนก่อนปลูกไปจนถึงการเก็บเกี่ยวเพื่อเข้าหีบอ้อย และผลิตเป็นน้ำตาลปัจจุบันมิตรผลยังมีระบบการทำไร่อ้อยสมัยใหม่แบบมิตรผลโมเดิร์นฟาร์ม (The MitrPhol Modern Farm System) ซึ่งเป็นองค์ความรู้และทักษะในการบริหารจัดการไร่อ้อยตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ (Knowledge & Skill) และเทคโนโลยีสนับสนุนการทำไร่อ้อยที่ทันสมัย (Technology Support) การพัฒนาองค์ความรู้อย่างต่อเนื่องทำให้บริษัทสามารถ สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับธุรกิจภายใต้โครงการ From Waste to Value “ไร้ของเหลือทิ้ง เปลี่ยนเป็นสิ่งที่มีคุณค่า” โดยสามารถนำขานอ้อยไปผลิตไม้ปาติเกิลหรือนำมาเป็นเชื้อเพลิงสำหรับผลิตไฟฟ้าชีวมวลรวมทั้งเอากากน้ำตาลหมักยีสต์เพื่อผลิตเป็นเอทานอล จนเป็นผู้ผลิตเอทานอลรายใหญ่ของเอเชียส่วนกากน้ำตาลหมักยีสต์ส่วนที่เหลือเอามาผลิตเป็นปุ๋ยชีวภาพเพื่อกลับไปใช้ในไร่

การดูแลชุมชนสิ่งแวดล้อมในทุกๆ โรงงานที่มิตรผลไปตั้งอยู่นั้น มีการดูแลช่วยเหลือชาวไร่อ้อย ตัวอย่างเช่นโครงการ มอบแสงสว่างให้ดวงตา แสงสว่างให้ชีวิตแก่ชาวไร่และประชาชนผู้มี

ปัญหาทางสายตากว่า 600คน ซึ่งอยู่ในพื้นที่ชุมชนรอบโรงงานของกลุ่มมิตรผล เป็นสิ่งที่ปฏิบัติมาอย่างต่อเนื่องโครงการ ‘ทำตามพ่อ’ คือการน้อมนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช สู่การประยุกต์ใช้ พร้อมตั้งเป้าหมายสร้าง “ศูนย์ปลูก เพ(ร)าะ สุข” 70 แห่ง ภายในปีพ.ศ. 2560ก่อนขยายผลสู่ 700และ 7,000ครัวเรือนต้นแบบ เพื่อเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ด้านเกษตรทฤษฎีใหม่และสร้างแรงบันดาลใจให้คนในสังคมสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุขอย่างยั่งยืน ซึ่งกลุ่มมิตรผลตระหนักดีว่า คำว่า “เศรษฐกิจพอเพียง” จริงๆ แล้วมันไม่ได้หมายความว่าพอเพียง แต่หมายถึงการเพิ่มพูนด้วย เพราะถ้ารู้จักประมาณตน มีการสร้างภูมิคุ้มกัน ในขณะเดียวกันก็ต้องมีองค์ความรู้ และจริยธรรม ด้วยจริยธรรมเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดที่จะทำให้ธุรกิจสามารถอยู่ได้อย่างยั่งยืน การผ่านพ้นวิกฤตต่างๆที่ผ่านมาเป็นบทเรียนครั้งสำคัญของกลุ่มมิตรผลที่สามารถยืนยันได้ว่า ถ้ามีการบริหารจัดการที่ดี สามารถทำให้อยู่รอดในภาวะวิกฤติ และเจริญเติบโตได้อย่างมั่นคง ยั่งยืน

8. กลุ่มอุตสาหกรรมบริการด้านเคมีภัณฑ์ : บริษัท วิศวกรรมเคมี จำกัด

บริษัท วิศวกรรมเคมี จำกัด เริ่มก่อตั้งก่อตั้งเมื่อวันที่ 3 สิงหาคม พ.ศ.2520 ด้วยทุนจดทะเบียนบริษัทฯ 4 ล้านบาท เป็นธุรกิจขนาดย่อม หรือ SME ที่มีพนักงานในบริษัทรวมทั้งสิ้น 56 คนเป็นหนึ่งในกลุ่มผู้นำด้านธุรกิจเคมีสำหรับอุตสาหกรรมผลิตน้ำตาลทรายขาวงานบริการการปรับสภาพน้ำและบำบัดน้ำเสีย การจำหน่ายสารเคมีที่ใช้ในการบำรุงรักษาระบบหม้อไอน้ำ ระบบหล่อเย็น และให้บริการทางด้านวิเคราะห์คุณภาพน้ำต่างๆ ตลอดจนให้คำแนะนำและแก้ปัญหาทางด้านเทคนิค และงานบริการหลังการขาย บริษัทมียอดขายสินค้าปีละประมาณ 250 ล้านบาท ลูกค้า 700-800 ราย โดยกลุ่มใหญ่เป็นลูกค้าที่รับบริการหลังการขายอย่างต่อเนื่องประมาณ 300 รายซึ่งลูกค้าของบริษัทมีอยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมต่างๆ เช่น น้ำตาล โรงไฟฟ้าอาหาร เครื่องดื่ม กระดาษ สิ่งทอ อิเล็กทรอนิกส์ เคมีภัณฑ์ โรงแรม และอาคารสำนักงาน ตั้งอยู่ในกรุงเทพฯ ปริมณฑล ต่างจังหวัดทุกภาค รวมไปถึงลาว กัมพูชา และพม่า

บริษัทได้ดำเนินธุรกิจต่อเนื่องมาเป็นระยะเวลา 39 ปี โดยต้นปี พ.ศ. 2559 บริษัทได้น้อมนำแนวทาง “เศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นแนวทางในการบริหารจัดการบริษัท เพื่อให้การดำเนินธุรกิจเติบโตอย่างยั่งยืนจุดเริ่มต้นการนำหลักปรัชญาของ “เศรษฐกิจพอเพียง” มาปรับใช้ภายในองค์กรคือคำเชิญชวนจากกลุ่มมิตรผลที่ขยายผลการนำหลักปรัชญาของ “เศรษฐกิจพอเพียง” ไปสู่องค์กรธุรกิจเครือข่าย Supply Chainที่มีความพร้อมในการขับเคลื่อนการประยุกต์ใช้หลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” ไปพร้อมๆกันกับกลุ่มมิตรผลเพื่อการเจริญเติบโตไปพร้อมกันอย่างสมดุล ซึ่งบริษัท วิศวกรรมเคมี จำกัดเห็นว่าหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นสิ่งที่ดีการทำธุรกิจแบบพอเพียงนั้น คือ การทำธุรกิจที่เน้นไปในเรื่องของการสร้างความสมดุลในทุกมิติ เน้นความมั่นคงไม่มุ่งเน้นเพียงผลกำไรที่สูงสุดแต่มุ่งที่ผลกำไรระยะยาวเพื่อให้สามารถเติบโตได้อย่างยั่งยืน เกิดความสุขในการดำเนินธุรกิจ ทั้งความสุขในการขายสินค้าที่มีคุณภาพ คำนึงถึงสิ่งแวดล้อมและสังคม และมีการสร้างความสุขให้กับพนักงานในบริษัทการนำหลักปรัชญาของ “เศรษฐกิจพอเพียง” มาประยุกต์ใช้จะเกิดผลดีกับบริษัทในระยะยาวเพราะหลักปรัชญาฯ จะมุ่งเน้นให้เติบโตอย่างสมดุล มั่นคง และยั่งยืนให้มีการวางแผนธุรกิจอย่างรอบคอบ สร้างภูมิคุ้มกันให้เกิดขึ้นเมื่อเผชิญกับวิกฤติ อีกทั้งหลักปรัชญา

“เศรษฐกิจพอเพียง” ยังให้ความสำคัญกับเรื่องของสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับกระแสโลกในปัจจุบันใช้เป็นโอกาสทางธุรกิจในการคิดค้นผลิตภัณฑ์ Green Product ได้มากขึ้นสอดคล้องกับแนวทางสากล

บริษัทฯ มีการปรับเปลี่ยนกระบวนการคิด และกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ แผนกลยุทธ์ขององค์กรใหม่ไม่สุดโต่งในการแสวงหากำไร มองความมั่นคง และยั่งยืน เกิดความสุขในการทำงาน พนักงานมีความรู้ในงานที่ทำ มีความซื่อสัตย์ มีน้ำใจ สามัคคี งานมีความเหมาะสม ไม่เครียดจนเกิดความทุกข์ ทุกการตัดสินใจต้องมีหลักวิชาการและความมีเหตุผล เพื่อเลือกสิ่งที่ดีและเหมาะสม และเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม บริษัทมุ่งมั่นเป็นผู้นำการบริการและผลิตภัณฑ์ ที่เพิ่มมูลค่าของทรัพยากรน้ำ โดยคำนึงถึงความสมดุลระหว่างเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมมุ่งมั่นสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ ในการส่งมอบผลิตภัณฑ์ปรับสภาพน้ำและผลิตภัณฑ์สำหรับธุรกิจอ้อยและน้ำตาล ด้วยงานบริการที่ปลอดภัย มีประสิทธิภาพ ประหยัดพลังงาน เพื่อคุณภาพน้ำที่ดีเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ด้วยบุคลากรที่เชี่ยวชาญ มีวัฒนธรรมการเรียนรู้ ความใส่ใจต่อลูกค้า พนักงาน และสังคม ดำเนินธุรกิจอย่างซื่อตรง โปร่งใส รับผิดชอบในหน้าที่และคำมั่นสัญญาที่ให้กับลูกค้า การดำเนินงานของบริษัทยึดแนวทางตามหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” โดยมีความใส่ใจและแบ่งปันต่อลูกค้า พนักงาน พันธมิตรทางธุรกิจ สังคม ชุมชน และสิ่งแวดล้อมสร้างนวัตกรรมและวัฒนธรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาองค์กรอย่างยั่งยืน มุ่งมั่นที่จะส่งมอบผลิตภัณฑ์และบริการที่เป็นเลิศแก่ลูกค้า

แผนภาพที่ 3-8 บริษัท วิศวกรรมเคมี จำกัด

ที่มา : <http://tcesolutions.com/web/wp-content/themes/TCE/dist/img/teamx.jpg> , ออนไลน์, 2563

บริษัทได้กำหนดกิจกรรม/โครงการเพื่อขับเคลื่อนกิจกรรมไว้ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการเงิน ด้านชุมชนและสิ่งแวดล้อมและด้านพนักงานด้านการเงิน คือการเจริญเติบโตทางรายได้ขององค์กร ด้านชุมชนและสิ่งแวดล้อม คือการรักษาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมอยู่ร่วมกับสังคมและชุมชนอย่างยั่งยืน และด้านพนักงาน คือ บุคลากรมีความสุข โดยบริษัทได้วางแผนการดำเนินงานในช่วงระยะ ๙ ปี (ปี พ.ศ. 2559– 2568) เพื่อขับเคลื่อนสู่เป้าหมายตามที่วางไว้ให้ได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยได้กำหนดเป็นกิจกรรมและวางเป้าหมายความสำเร็จไว้ เช่นการกระจายสินค้าสู่ช่องทางพันธมิตร ได้แก่ คู่ค้าร่วม(partner trading) ที่อยู่ตามภาคต่างๆ ของประเทศรวมทั้งประเทศในกลุ่มอาเซียน โดยจะมีการค้นหาเอเจนต์ เพื่อกระจายการขายสินค้า บริษัทจะไม่โลภมากไปตั้งสาขาเองการส่งเสริมคุณภาพ

ชีวิตของพนักงาน ในเรื่องของสุขภาพ การดูแลชีวิตหลังการเกษียณ การทำงานแบบ Happy Work Life รวมทั้งการดูแลครอบครัวของพนักงานการนำระบบITมาใช้เพื่อการพัฒนาในกระบวนการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ นวัตกรรม และเทคโนโลยี เพื่อความสะดวกและประหยัดของลูกค้า การแบ่งปันเพื่อสังคม เช่น การปลูกแนวคิดด้านการรักสิ่งแวดล้อมให้แก่เด็กนักเรียนและรักษาสีเขียวสิ่งแวดล้อมเพื่อสังคมและชุมชน เช่น การเลือกผู้รับงานที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อม การจัดทำผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Green Product) มากขึ้นผลจากการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ ทำให้บริษัทเกิดการเติบโตแบบสมดุลและยั่งยืนเกิดความสุขในการดำเนินธุรกิจ และพัฒนาเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้และแบ่งปันให้กับสังคม

9. กลุ่มอุตสาหกรรมการขายส่งเครื่องสุขภัณฑ์และกระเบื้องเซรามิค :

บริษัท บ้านเซรามิคสุขภัณฑ์ จำกัด

บริษัท บ้านเซรามิคสุขภัณฑ์ จำกัด (BCS) ก่อตั้งเมื่อปีพ.ศ.2545 โดยในช่วง 6 ปีแรก บริษัทฯ ดำเนินธุรกิจด้วยการเป็นตัวแทนจำหน่ายสินค้ากระเบื้องและสุขภัณฑ์จากแบรนด์ชั้นนำในประเทศ จนกระทั่งในปี พ.ศ.2552 บริษัทได้เริ่มนำเข้ากระเบื้องแกรนิตโต้เข้ามาจำหน่ายในประเทศตามความต้องการสินค้ากระเบื้องขนาดใหญ่ที่มีมากขึ้น แต่โรงงานในประเทศไม่สามารถผลิตได้ ด้วยประสบการณ์ของผู้ก่อตั้งที่ทำงานอยู่ในอุตสาหกรรมเซรามิคมากกว่า 20 ปี ได้นำความรู้ต่างๆ มาใช้ในการคัดเลือกสินค้าที่มีคุณภาพรวมถึงทำการตรวจสอบคุณภาพสินค้าด้วยเครื่องมือที่มีมาตรฐาน เพื่อมั่นใจได้ว่าลูกค้าจะได้รับสินค้าที่มีคุณภาพดีตามมาตรฐานสากลนอกจากนี้ในการคัดเลือกตลาดสินค้าเพื่อให้ตรงกับความต้องการของลูกค้า และ Trendของโลก บริษัทฯ ยังได้ร่วมมือกับ Partnerซึ่งเป็นโรงงานระดับชั้นนำของแต่ละประเทศในการพัฒนาตลาดสินค้าใหม่ๆ เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการในการเลือกใช้สินค้าได้ตรงกับ Lifestyleของทุกกลุ่มลูกค้า ปัจจุบันบริษัทได้จำหน่ายสินค้าผ่านตัวแทนจำหน่ายทั่วประเทศพร้อมทั้งวางจำหน่ายสินค้าใน Modern Trade ภายใต้แบรนด์ PORTO และในปี 2562 นี้ บริษัทยังได้ร่วมมือกับ Partner ต่างประเทศในการนำสินค้าจากแบรนด์ชั้นนำของแต่ละประเทศมาทำตลาดในประเทศไทย เพื่อให้ลูกค้าทั้งกลุ่มตัวแทนจำหน่าย Modern Tradeสถาบันิก ผู้ออกแบบ และเจ้าของงานโครงการได้มีโอกาสในการเลือกใช้สินค้าที่สวยงาม หลากหลายและมีคุณภาพ

แผนภาพที่ 3-9 บริษัท บ้านเซรามิคสุขภัณฑ์ จำกัด

ที่มา : <https://encrypted-tbn0.gstatic.com>, ออนไลน์, 2563

บริษัทได้นำแนวทาง “เศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นแนวทางในการบริหารจัดการบริษัท เพื่อให้การดำเนินธุรกิจเติบโตอย่างยั่งยืนเนื่องจากธุรกิจอสังหาริมทรัพย์เริ่มชะลอตัวส่งผลกระทบต่อยอดขาย และสถานการณ์โรคระบาดโควิดได้ส่งผลกระทบต่อสินค้าบางส่วนนำเข้าจากจีนและเวียดนาม ทำให้ขาดสินค้าบางอย่างในสต็อก ยอดจำหน่ายลดลง และมีสินค้าบางอย่างมีคงคลังเหลือ บริษัทได้เตรียมรองรับสถานการณ์ต่างๆโดยใช้ความพอประมาณในการสั่งสินค้าจากต่างประเทศ มีการวิเคราะห์ความเสี่ยงในการรับคำสั่งซื้อสินค้าจากลูกค้าที่มีความต้องการเปลี่ยนแปลงรวดเร็ว และหลากหลาย เนื่องจากองค์กรรับสินค้ามาจำหน่าย พนักงานใหม่อาจขาดความชำนาญเกี่ยวกับสินค้า ดังนั้นองค์กรจึงได้มีการให้ความรู้ต่อพนักงานอย่างต่อเนื่อง การเปลี่ยนแปลงที่มีผลกระทบต่อธุรกิจที่สำคัญคือความต้องการของลูกค้า และการสร้างความหลากหลายของสินค้า เพื่อให้ตอบสนองต่อลูกค้า องค์กรจึงต้องมีการศึกษาความต้องการของลูกค้าปรับเปลี่ยนลดทอนให้ทันสมัยเพื่อตอบสนองความต้องการให้แก่ลูกค้ามากขึ้น ทำให้องค์กรต้องมีการวิเคราะห์ติดตาม ศึกษาความต้องการของตลาด นำมาประกอบการวางแผนธุรกิจอย่างมีเหตุผล เตรียมการจัดหาผลิตภัณฑ์จากแหล่งที่มาหลายแหล่ง หลายช่องทาง พร้อมรูปแบบและผลิตภัณฑ์ใหม่ๆที่หลากหลาย เพื่อให้การทำธุรกิจดำรงอยู่ได้อย่างยั่งยืน นอกจากนี้บริษัทยังได้คำนึงถึงผู้ร่วมค้าที่เป็นร้านขายปลีก โดยมีการช่วยเหลือนำตัวอย่างผลิตภัณฑ์ต่างๆไปวางโชว์โดยไม่คิดมูลค่า เมื่อขายได้จึงจะมีการชำระค่าสินค้าเพื่อให้เกิดการอยู่รอดและเติบโตร่วมกันตลอดทั้ง supply chain

10. กลุ่มอุตสาหกรรมการขายปลีกเครื่องใช้ไฟฟ้า อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ และรถจักรยานยนต์ : บริษัท ทวียนต์มาร์เก็ตติ้ง จำกัด

บริษัท ทวียนต์ มาร์เก็ตติ้ง จำกัดจดทะเบียนก่อตั้งเมื่อวันที่ 26 ธันวาคม พ.ศ. 2534 มีทุนจดทะเบียน 205 ล้านบาท ประกอบธุรกิจจำหน่ายสินค้าเครื่องใช้ไฟฟ้า อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เครื่องมือสื่อสารรถจักรยานยนต์ และอะไหล่ศูนย์บริการประกอบกิจการในจังหวัดภาคเหนือโดยมีสาขาต่างๆรวม 35 สาขา อยู่ใน 4 จังหวัด ได้แก่ เชียงราย พะเยา เชียงใหม่ และลำปาง

แผนภาพที่ 3-10 บริษัท ทวียนต์ มาร์เก็ตติ้ง จำกัดสำนักงานใหญ่จังหวัดเชียงราย

ที่มา : <https://www.thaweeyont.com/subsidiary>, ออนไลน์, 2563

ช่วงปัญหาวิกฤติ ปี พ.ศ. 2540 บริษัทเคยประสบปัญหาลดการจำหน่ายลดลงเนื่องจากลูกค้าต้องการประหยัดค่าใช้จ่ายเก็บเงินสดไว้ ทำให้ไม่มีเงินสดหมุนเวียน บริษัทจึงปรับแผนกลยุทธ์ด้านการตลาดใหม่ปรับนโยบายการดำเนินธุรกิจให้เป็นแบบค่อยเป็นค่อยไป ใช้ความพอประมาณ ไม่ขยายสาขาเพิ่มในขณะนั้น มีการวางแผนทั้งระยะสั้นและระยะยาวจากการวิเคราะห์ทิศทางของตลาดและสินค้าตามความต้องการของลูกค้าอย่างมีเหตุมีผลและเพิ่มความหลากหลายของสินค้าที่จำหน่ายให้ครอบคลุมความต้องการแบบครบวงจร ทั้งเครื่องใช้ไฟฟ้า อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ อุปกรณ์สื่อสาร เครื่องจักรกลการเกษตร รถจักรยานยนต์ และอะไหล่ศูนย์บริการเพื่อให้ดำเนินธุรกิจได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนจึงพยายามส่งเสริมการขายโดยการจัดโปรโมชั่นต่าง ๆ การลดราคา ให้ลูกค้าสามารถผ่อนสินค้า รวมถึงอำนวยความสะดวกในการขนส่งสินค้าด้วยบริษัทได้น้อมนำหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” มาใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการโดยกำหนดกระบวนการและผลลัพธ์ที่ต้องการโดยให้มีการแลกเปลี่ยนความเห็นระหว่างผู้บริหารและพนักงาน และมีส่วนร่วมกันในการแก้ไขปัญหา ไม่มุ่งหวังต้องการจะขายสินค้าเพื่อกำไรเพียงอย่างเดียว แต่ต้องเข้าใจความต้องการและความคาดหวังของผู้มีส่วนได้เสียของบริษัทด้วยการดำเนินการตามหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” ดังกล่าว ทำให้บริษัทได้รับความร่วมมือจากพนักงานเป็นอย่างดี เนื่องจากมีการกำหนดหน้าที่ของบุคลากรและได้กำหนดนโยบายเกี่ยวกับพนักงานจำนวน ๕ ข้อ อย่างชัดเจน ได้แก่ การส่งเสริมคุณภาพชีวิต การพัฒนาความรู้ความสามารถ การเติบโตตามความรู้ความสามารถ สวัสดิการและการส่งเสริมให้พนักงานมีส่วนร่วมในการพัฒนาองค์กรเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย บริษัท ยึดหลักความสำคัญของการบูรณาการ หลักการ 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุมีผล การมีภูมิคุ้มกัน การมีความรู้และมีคุณธรรม ในการมีภูมิคุ้มกันนั้น องค์กรจะค่อย ๆ สร้างความตระหนักให้กับพนักงานก่อน รวมถึงให้ความรู้แก่พนักงานให้รอบด้าน หากพนักงานมีความรู้ องค์กรมีความรู้ เราก็จะสามารถสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีให้กับองค์กรได้ รวมถึงนำองค์ความรู้มาประยุกต์ใช้ให้บริษัทเติบโตอย่างมั่นคง นอกจากนี้บริษัทยังสนับสนุนโครงการ "ปันน้ำใจแต่น้อง เศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนยั่งยืน" โดยมอบเครื่องมือสื่อสารสำหรับการเรียนการสอนแก่โรงเรียนต่างๆในชุมชนด้วย

การวิเคราะห์ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

เพื่อให้การวิเคราะห์ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการนำหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” มาปรับใช้ในภาคอุตสาหกรรมกลุ่มต่างๆที่ยกเป็นกรณีศึกษามีความชัดเจน สามารถตรวจสอบได้ ผู้วิจัยได้ให้ลำดับที่ของกลุ่มอุตสาหกรรมที่ยกมาเป็นกรณีศึกษาแต่ละราย เพื่อใช้ประกอบการวิเคราะห์ ดังนี้

ตารางที่ 3-1 ลำดับที่และรายชื่อของบริษัทที่ยกมาเป็นกรณีศึกษา

ลำดับที่	กลุ่มอุตสาหกรรม	รายชื่อบริษัทที่ยกเป็นกรณีศึกษา
1.	กลุ่มปิโตรเลียม	บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)
2.	กลุ่มปิโตรเคมี	บริษัท พีทีที โกลบอล เคมิคอล จำกัด มหาชน
3.	กลุ่มปูนซีเมนต์	บริษัท ปูนซีเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน)
4.	กลุ่มเกษตร	บริษัท ไทยน้ำมันสำเร็จรูป จำกัด
5.	กลุ่มฟาร์มปศุสัตว์	บริษัท แดรี่โฮม จำกัด
6.	กลุ่มอาหารแปรรูป	บริษัท เบทาโกร จำกัด
7.	กลุ่มน้ำตาลทราย	บริษัท น้ำตาลมิตรผล จำกัด
8.	กลุ่มบริการด้านเคมีภัณฑ์	บริษัท วิศวกรรมเคมี จำกัด
9.	กลุ่มการขายส่งเครื่องสุขภัณฑ์ และกระเบื้องเซรามิค	บริษัท บ้านเซรามิคสุขภัณฑ์ จำกัด
10.	กลุ่มการขายปลีกเครื่องใช้ไฟฟ้า อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ และ จักรยานยนต์	บริษัท ทวียนต์ มาร์เก็ตติ้ง จำกัด

ที่มา : ผู้วิจัย , 2562.

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของแต่ละองค์กร โดยศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม โดยตัวแปรอิสระคือปัจจัยภายในและภายนอกของแต่ละองค์กร ได้แก่ ประเภทอุตสาหกรรม สภาพเศรษฐกิจ องค์กรความรู้ บุคลากร และสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพล และตัวแปรตามคือผลสำเร็จในการนำหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” มาปรับใช้ในภาคอุตสาหกรรมกลุ่มต่างๆที่ยกเป็นกรณีศึกษา แล้วนำผลมาสังเคราะห์ร่วมกันปรากฏ ดังนี้

ตารางที่ 3-2 ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการนำหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” มาปรับใช้ใน
ภาคอุตสาหกรรมกลุ่มต่างๆ

ลำดับ ที่	ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จ		ข้อมูลจาก บริษัท ลำดับที่
	ประเด็น หลัก	รายละเอียด	
1.	ขนาดอุตสาหกรรม	- อุตสาหกรรมการผลิตที่มีขนาดใหญ่มีการลงทุนสูง หรือ อุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม (SME) สามารถน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้จนประสบผลสำเร็จได้เท่าเทียมกันแม้ว่าจะใช้ระยะเวลาแก้ไขวิกฤติที่แตกต่างกันแต่ก็สามารถประยุกต์ใช้ให้เกิดผลสำเร็จได้	- 1 ถึง 7 เทียบกับ 8
		- อุตสาหกรรมการผลิต หรืออุตสาหกรรมบริการสามารถน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้จนประสบผลสำเร็จได้เท่าเทียมกันหากกำหนดนโยบายที่ยึดหลักความพอประมาณ มีเหตุผล สร้างภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง มุ่งองค์ความรู้ และบริหารกิจการอย่างมีคุณธรรม	- 1 ถึง 7 เทียบกับ 8
		- อุตสาหกรรมการผลิต หรืออุตสาหกรรมการขายส่งและขายปลีกสามารถน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้จนประสบผลสำเร็จได้เท่าเทียมกัน แม้การกำหนดนโยบาย ทิศทางการดำเนินกิจการ และกลุ่มเป้าหมายจะแตกต่างกัน แต่ก็นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้องจะประสบผลสำเร็จเช่นเดียวกัน สรุป : ขนาดอุตสาหกรรมจึงไม่ใช่ปัจจัยหลักที่มีผลต่อความสำเร็จ	- 1 ถึง 7 เทียบกับ 9,10
2.	สภาพเศรษฐกิจ	ภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจส่วนใหญ่มีความเชื่อมโยงกระทบกัน เป็นลูกโซ่จากปัจจัยอื่นๆอีกหลายด้าน เช่นวิกฤติการเงินที่ก่อให้เกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจโดยตรง หรือวิกฤติทางเศรษฐกิจที่เป็นผลกระทบจากปัจจัยภายนอกที่มีอิทธิพล เช่น ภัยธรรมชาติ โรคระบาด หรือการเมือง ซึ่งส่งผลให้เศรษฐกิจตกต่ำ เกิดภาวะเงินฝืด ทำให้ทุกองค์กรได้รับผลกระทบ แต่หากองค์กรใดมีการลงทุนพอประมาณ มีภูมิคุ้มกัน จะได้รับผลกระทบมากหรือน้อยตามภูมิคุ้มกันที่มี และสามารถอยู่รอดได้เช่น หากเศรษฐกิจตกต่ำเฉพาะภายในประเทศ บริษัทผู้ผลิตที่มีการส่งออก	- 1 ถึง 10

ตารางที่ 3-2 ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการนำหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” มาปรับใช้
ในภาคอุตสาหกรรมกลุ่มต่างๆ (ต่อ)

ลำดับ ที่	ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จ		ข้อมูลจาก บริษัท ลำดับที่
	ประเด็น หลัก	รายละเอียด	
		<p>หรือมีการลงทุนในต่างประเทศจะฟื้นตัวเร็วกว่า แต่หากเศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลก ผู้ผลิตหรือจำหน่ายสินค้าที่จำเป็นต่อความต้องการของตลาด หรือมีการลงทุนในกิจการที่หลากหลายจะฟื้นตัวได้เร็วกว่า</p> <p>- บริษัทที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จะได้รับผลกระทบมากกว่า จากการขาดเงินทุนหมุนเวียนและสภาพคล่อง</p>	- 1 ถึง 7 และ 9, 10 เทียบกับ 8
3.	องค์ ความรู้	<p>- บริษัทที่มีการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง จะทำให้องค์กรสามารถสร้างสรรค์ นวัตกรรม หรือผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ที่รองรับการเปลี่ยนแปลงได้ หรือมีความสามารถในการปรับปรุงผลิตภัณฑ์หรือขบวนการผลิตให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง สามารถช่วยให้องค์กรเกิดความประหยัด ใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า และร่วมแก้ปัญหาในภาวะวิกฤติได้</p>	- 1 ถึง 10
4.	บุคลากร	<p>- การดูแลพนักงานให้ทำงานอย่างมีความสุข มีกิน มีใช้ ไม่เดือดร้อน หรือสามารถหาอาชีพเสริม ช่วยให้เกิดการมีส่วนร่วมแรงร่วมใจ สามัคคี และการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เน้นหลักจริยธรรม และมีความซื่อสัตย์ มีคุณธรรม เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดความสำเร็จทั้งตัวบุคคลและองค์กรโดยรวม</p>	- 1 ถึง 10
5.	สิ่งแวดล้อมที่มี อิทธิพล	<p>- ได้แก่ ภัยธรรมชาติเช่น น้ำท่วม แผ่นดินไหว โรคระบาด ภาวะวิกฤติทางการเมือง หรือภัยสงคราม กฎระเบียบการกีดกันทางการค้าจำนวนคู่แข่งทางการค้า การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงทัศนคติในการซื้อสินค้า ความสามารถในการขนส่งถึงผู้สั่งซื้อตามกำหนดเวลา นโยบายด้านสิ่งแวดล้อม การเป็นที่ยอมรับของชุมชนโดยรอบ ฯลฯ เหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยภายนอกที่สำคัญยิ่งในการจะประสบความสำเร็จเป็นที่ยอมรับได้</p>	- 1 ถึง 10

ตารางที่ 3-2 ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการนำหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” มาปรับใช้
ในภาคอุตสาหกรรมกลุ่มต่างๆ (ต่อ)

ลำดับ ที่	ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จ		ข้อมูลจาก บริษัท ลำดับที่
	ประเด็น หลัก	รายละเอียด	
6.	เงินทุน	<ul style="list-style-type: none"> - การหาแหล่งเงินลงทุนเป็นปัจจัยแรกของผู้ประกอบกิจการทุกราย ดังนั้นการลงทุนอย่างไม่เกินตัว ชะลอการลงทุนที่ไม่จำเป็นหรือในกิจการที่ไม่มีความถนัด เลือกลงทุนเฉพาะในกิจการที่มั่นใจ ไม่รีบร้อน และมีเหตุมีผลในการเลือกลงทุน จะเป็นปัจจัยทำให้ประสบผลสำเร็จ - แหล่งที่มาของเงินทุนต้องพิจารณาตามความเหมาะสม หากเป็นเงินกู้ต่างประเทศต้องมีประกันอัตราแลกเปลี่ยน หากระดมทุนในประเทศต้องมีกำหนดระยะเวลาการใช้นั้นที่แน่นอนและมั่นใจได้ 	- 1 ถึง 10
7.	การสนับสนุนจากทุกภาคส่วน	<ul style="list-style-type: none"> - การสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ได้แก่ ความช่วยเหลือแหล่งเงินทุน ให้ความรู้ด้านกฎระเบียบ การเพิ่มศักยภาพและช่องทางการจำหน่าย หรือการร่วมวิจัยเพื่อพัฒนานวัตกรรม หรือการให้ความช่วยเหลือภายในกลุ่ม supply chain ทั้งจากภาครัฐ และเอกชน เพื่อให้เกิดการเติบโตได้อย่างยั่งยืนไปพร้อมกัน 	- 1 ถึง 10
8.	การมีภาวะผู้นำของผู้บริหาร	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์ กล้าตัดสินใจ บนพื้นฐานข้อมูลที่ประเมินความเสี่ยงแล้ว ย่อมเป็นปัจจัยในการนำองค์กรสู่ความสำเร็จ และเจริญเติบโตอย่างยั่งยืน เมื่อพบภาวะวิกฤติจะไม่ตื่นตระหนก และพร้อมแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้องค์กรฟื้นคืนกลับได้ 	- 1 ถึง 10

ที่มา : ผู้วิจัย , 2562.

สรุป

เมื่อนำปัจจัยต่างๆที่มีผลต่อความสำเร็จมาวิเคราะห์ร่วมกันพบว่า ขนาดอุตสาหกรรม ไม่ใช่ปัจจัยหลักที่มีผลต่อความสำเร็จแต่ สภาพเศรษฐกิจ องค์กรความรู้ บุคลากร สิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพล การเงิน การมีภาวะผู้นำของผู้บริหารและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วนเป็น ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในภาคอุตสาหกรรมกลุ่มต่างๆ ที่ยกเป็นกรณีศึกษา ซึ่งขนาดอุตสาหกรรมองค์กรความรู้ บุคลากรการมีภาวะผู้นำของผู้บริหารและการเงิน จัดเป็นปัจจัยภายใน ส่วนสภาพเศรษฐกิจสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ถือเป็นปัจจัยภายนอก ที่ส่งผลสำเร็จต่อการนำหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” มาปรับใช้ในภาคอุตสาหกรรม

บทที่ 4

การวิเคราะห์ผลสำเร็จและความสอดคล้องระหว่างแนวทางปฏิบัติตาม หลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” กับแนวทางปฏิบัติตามหลักมาตรฐานสากล

บทนี้ผู้วิจัยจะนำเสนอการวิเคราะห์ผลสำเร็จการนำแนวทางปฏิบัติตาม “หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” มาประยุกต์ใช้ เพื่อแก้ไขปัญหาช่วงเวลาวิกฤตเศรษฐกิจของภาคอุตสาหกรรมและความสอดคล้องระหว่างแนวทางปฏิบัติตามหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” กับแนวทางปฏิบัติตามหลักมาตรฐานสากลเรื่องความยืดหยุ่นขององค์กร (organizational resilience) โดยผู้วิจัยได้ใช้ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร หรือตัวแทนผู้บริหารแต่ละองค์กร เกี่ยวกับผลการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งทำให้องค์กรมีความยืดหยุ่นมีการบริหารงานใช้ความมีเหตุผลโดยพัฒนาธุรกิจที่ถนัด คิดค้นนวัตกรรมใหม่ๆ ใช้ความพอประมาณ รู้ตัวเองและเลือกทำสิ่งที่ถนัดมีความเชี่ยวชาญและพัฒนาในธุรกิจนั้นๆ สร้างภูมิคุ้มกันที่ดีโดยวิเคราะห์ความเป็นไปได้ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตและคิดแผนรองรับไว้ล่วงหน้า สร้างองค์ความรู้ใหม่ๆ ให้กับคนในองค์กรพร้อมพัฒนาให้เป็นคนเก่งและดี มีการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development) และมุ่งพัฒนากิจกรรมที่ช่วยสร้างสมดุลด้านสิ่งแวดล้อม สังคม วัฒนธรรม ควบคู่ไปกับการพัฒนาด้านเศรษฐกิจด้วย

ผลสำเร็จการนำแนวทางปฏิบัติตามหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” มาประยุกต์ใช้เพื่อแก้ไขปัญหาช่วงเวลาวิกฤตเศรษฐกิจของภาคอุตสาหกรรม

การวิเคราะห์ผลสำเร็จในการนำแนวทางปฏิบัติตามหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” มาประยุกต์ใช้ เพื่อแก้ไขปัญหาช่วงเวลาวิกฤตเศรษฐกิจของภาคอุตสาหกรรมต่างๆมีข้อมูลปรากฏ ดังนี้ ตารางที่ 4-1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประยุกต์ใช้หลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” เพื่อแก้ไขปัญหา

ลำดับที่	ข้อปัญหา	แนวทางแก้ไขตามหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง”
1.บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)	1.ภาวะวิกฤติจากสถานการณ์ปัจจุบันทั่วโลกส่งผลกระทบให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกองค์กร ได้แก่ สถานการณ์ราคาน้ำมันผันผวนภาวะเศรษฐกิจชะลอตัว และการ	- ความเสี่ยงจากสถานการณ์ราคาน้ำมันผันผวนส่งผลให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในการบริหารจัดการเก็บน้ำมัน หรือการจัดหาน้ำมันดิบใหม่ให้เหมาะสม ใช้หลักความพอดี พอใช้ - การชะลอตัวของเศรษฐกิจทำให้บริษัท

ตารางที่ 4-1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประยุกต์ใช้หลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” เพื่อแก้ไขปัญหา (ต่อ)

ลำดับที่	ข้อปัญหา	แนวทางแก้ไขตามหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง”
<p>1.บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) (ต่อ)</p>	<p>เปลี่ยนแปลงของสังคม ธุรกิจและพฤติกรรมของผู้บริโภค</p> <p>2. ปัญหาปัจจุบันจากการระบาดของ COVID-19 แบ่งเป็น ปัญหา ระยะสั้นเช่นปัญหาสุขภาพและความปลอดภัยของพนักงาน จากความเสี่ยงติดเชื้อ COVID-19 ความเสี่ยงขาดกระแสเงินสด และความเหมาะสมของโครงการลงทุนต่างๆตามแผนที่กำหนดไว้ และปัญหาระยะยาว ได้แก่ ความยั่งยืนของแผนธุรกิจต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต</p>	<p>เปลี่ยนแปลงยุทธศาสตร์การลงทุนและการผลิต ตลอดห่วงโซ่ธุรกิจ (Supply Chain)</p> <ul style="list-style-type: none"> - การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของสังคมและผู้บริโภคทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านการตลาด การซื้อขายที่มุ่งสู่รูปแบบออนไลน์มากขึ้นรวมถึงอุปสงค์ของผลิตภัณฑ์ต่างๆที่ลดลง - มีการจัดทำแผนการบริหารจัดการความเสี่ยงในกรณีที่เกิดเหตุการณ์ฉุกเฉินภาวะวิกฤติที่ส่งผลกระทบต่อธุรกิจในระดับรุนแรงและไม่สามารถแก้ไขภายในระยะเวลาสูงสุดที่ยอมรับได้ เพื่อให้ธุรกิจดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง - ใช้กลยุทธ์ที่มุ่งเน้นการสร้างความเข้มแข็งจากภายในผสานด้วยการเปิดกว้างทางความคิดรับบริบทจากภายนอก (inside-out & outside-in) เพื่อตอบสนองต่อความต้องการและความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ตามแนวคิด 4R's คือ Resilience สร้างความยืดหยุ่น พร้อมดำเนินธุรกิจอย่างต่อเนื่อง Restart เตรียมความพร้อมในการนำธุรกิจ พนักงาน ลูกค้า และคู่ค้ากลับสู่สภาวะปกติให้เร็วที่สุด และรักษาความสามารถทางการแข่งขัน Re-imagination โดยออกแบบธุรกิจเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดเป็น Next normal ทั้งธุรกิจเดิมและ New S-Curve และ Reform โดยปฏิรูประบบเพื่อให้องค์กรมีภูมิคุ้มกัน จัดโครงสร้าง

ตารางที่ 4-1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประยุกต์ใช้หลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” เพื่อแก้ไขปัญหา (ต่อ)

ลำดับที่	ข้อปัญหา	แนวทางแก้ไขตามหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง”
1.บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) (ต่อ)		<p>องค์กรและธุรกิจให้สอดคล้องกับทิศทางในอนาคต และพร้อมรองรับทุกสถานการณ์ที่ไม่คาดคิดที่อาจเกิดขึ้น</p> <ul style="list-style-type: none"> - ในส่วนของพนักงาน มุ่งเน้นการเสริมสร้างศักยภาพพนักงานให้มีองค์ความรู้ มีความสามารถ และพร้อมรับมือจิตอาสาในการช่วยเหลือชุมชนผ่านโครงการต่างๆ
2.บริษัท พีทีที โกลบอล เคมิคอล จำกัด (มหาชน)	<ol style="list-style-type: none"> 1. วิกฤติราคาน้ำมันตกต่ำทำให้ส่งผลกระทบต่อราคาผลิตภัณฑ์ปิโตรเคมีต่างๆของบริษัท ทำให้รายได้ไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่วางแผนไว้ 2. ผลกระทบจาก COVID-19 ทำให้กำลังซื้อลดลงส่งผลต่อรายได้ 3. วิกฤติการขาดแหล่งน้ำเพื่อการผลิต 	<ul style="list-style-type: none"> - พิจารณาชะลอการลงทุนในโครงการที่ไม่จำเป็น ลงทุนเฉพาะที่มั่นใจ และใช้เหตุผลในการลงทุนจากการวิเคราะห์ประเมินความเสี่ยงในการลงทุน - ออกนโยบายดูแลค่าใช้จ่าย ประหยัด และรักษาเงินสด ให้มีต้นทุนน้อยลง และประคองรายได้ให้พอเพียงค่าใช้จ่ายในการเดินสายการผลิตได้อย่างต่อเนื่อง 24 ชั่วโมง ไม่ให้ plant shut down ไม่เร่งการผลิต แต่ให้คงรายได้ให้ได้มากที่สุด - คาดว่าวิกฤติโควิดเป็นวิกฤติระยะยาว พนักงานทุกคนต้องร่วมมือกันประคองสถานการณ์ และปรับขบวนการโดยใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า เช่นการใช้น้ำแบบระบบหมุนเวียนที่พัฒนาผ่านระบบ RO ให้หมุนเวียนน้ำได้มากขึ้น เป็น 70 % - สร้างพฤติกรรมใหม่ๆ ที่เป็น new normal เช่น การทำงานที่บ้าน การประชุมออนไลน์สามารถเลิกเข้าอาคารสำนักงานได้บางส่วน - มีนวัตกรรมใหม่ๆ ช่วยเหลือสังคม เช่น ตู้ฆ่าเชื้อความดันลบ เครื่อง UV ฆ่าเชื้อ

ตารางที่ 4-1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประยุกต์ใช้หลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” เพื่อแก้ไขปัญหา (ต่อ)

ลำดับที่	ข้อปัญหา	แนวทางแก้ไขตามหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง”
2.บริษัท พีทีที โกลบอล เคมิคอล จำกัด (มหาชน) (ต่อ)		อุโมงค์เทอร์โมแสกนพนักงานได้ครั้งละหลายๆเพื่อลดเวลา ประหยัดค่าใช้จ่าย และสร้างความปลอดภัย
3.บริษัท บุนซีเมนต์ ไทย จำกัด (มหาชน)	<p>1. เศรษฐกิจชะลอตัวจากปัญหาการเมืองระหว่างประเทศจีน และสหรัฐอเมริกา ทำให้ยอดการส่งออกมีปัญหา และอัตราแลกเปลี่ยนเงินผันผวนส่งผลต่อรายได้</p> <p>2.ผลกระทบจาก COVID-19 ทำให้กำลังซื้อลดลงส่งผลต่อรายได้</p>	<ul style="list-style-type: none"> - สร้าง "ภูมิคุ้มกัน" โดยวางแผนบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างรัดกุม เพื่อเตรียมพร้อมรับมือกับภาวะวิกฤตทั้งในด้านการดำเนินธุรกิจในปัจจุบันที่ประสบปัญหาทางเศรษฐกิจ - ประเมินการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ด้วยการประเมินความสามารถสำรวจทุนทรัพย์ ทุนวัตถุดิบ และทุนบุคลากร ลดบทบาทในธุรกิจที่ไม่ถนัด - ให้ความสำคัญกับการสั่งสม "ความรู้" ของบุคลากรเพื่อให้ทันกับ สถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว โดยส่งเสริมการพัฒนาองค์ความรู้ของพนักงาน - สนับสนุนการศึกษาวิจัย สำรวจพฤติกรรมลูกค้า ศึกษาตลาดคู่แข่งเปรียบมาตรฐานการลงทุน เพื่อพัฒนาสินค้าที่ตอบโจทย์ผู้บริโภค และไม่ก่อให้เกิดปัญหาในทุกๆ ด้าน - ให้พนักงานทำงานที่บ้านเพื่อเพิ่มความปลอดภัย หรือจัดที่พักที่โรงงานเลย และใช้มาตรการเหลื่อมการทำงาน - มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เช่น เพิ่มช่องทางการขายออนไลน์ และมีบริการขนส่งกระจายสินค้าถึงที่ มีการ live ขายของ โปรแกรมออกแบบการก่อสร้างผ่านระบบออนไลน์และมีบริการแนะนำ

ตารางที่ 4-1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประยุกต์ใช้หลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” เพื่อแก้ไขปัญหา (ต่อ)

ลำดับที่	ข้อปัญหา	แนวทางแก้ไขตามหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง”
3.บริษัท ปูนซีเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) (ต่อ)		<p>การก่อสร้างแบบครบวงจร</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีนวัตกรรมที่สามารถสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ และช่วยเหลือสังคม เช่น การผลิตชุด PPE การพัฒนาห้องตรวจเชื้อความดันลบ เป็นต้น
4.บริษัทไทยน้ำมันสำเร็จรูป จำกัด	<p>1.ปัญหาการปรับเปลี่ยนตามพฤติกรรมผู้บริโภค ที่ต้องการผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ผลิตภัณฑ์สุขภาพ และรักษ์สิ่งแวดล้อม</p> <p>2.ผลกระทบจาก COVID-19 ทำให้ยอดขายลดลง</p>	<ul style="list-style-type: none"> - เครือบริษัทไทยวา ใช้การขับเคลื่อนด้วยกลยุทธ์หลักในการส่งมอบผลิตภัณฑ์สู่ผู้บริโภค ผ่านการพัฒนาสร้างสรรค์นวัตกรรมตั้งแต่กระบวนการปลูกไปจนถึงมือผู้บริโภค มีความมุ่งมั่นในการคิดค้นนวัตกรรม และปรับปรุงอย่างต่อเนื่องตลอดทุกขั้นตอน - กำหนดเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนไว้ 3 จุดมุ่งหมาย คือ 1. แหล่งวัตถุดิบที่ยั่งยืน 2. ช่วยพัฒนาชุมชนที่ให้ชีวิตมีสุขภาพดีขึ้น รวมถึงการหมุนเวียนทรัพยากรกลับมาใช้ใหม่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด 3. ยกระดับคุณภาพชีวิตและนำไปสู่อนาคตที่มีสุขภาพดีขึ้นโดยบริษัทฯ ได้แบ่งภารกิจในการดำเนินงานออกเป็น 4 กลยุทธ์หลัก คือ การพัฒนาเกษตรกร (Farmer Development) การพัฒนาโรงงาน & ชุมชนสีเขียว (Green Factory and Community) การพัฒนาคุณภาพชีวิตครอบครัวพนักงาน (Family Work and Life Balance) และการวิจัยอาหาร Organic & Healthy (Organic Food and Healthy Food R&D) เพื่อสร้างผลตอบแทนที่เหมาะสมต่อผู้ถือหุ้น สุขภาพอนามัยที่ดีของผู้บริโภคอาชีพ

ตารางที่ 4-1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประยุกต์ใช้หลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” เพื่อแก้ไขปัญหา
(ต่อ)

ลำดับที่	ข้อปัญหา	แนวทางแก้ไขตามหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง”
4.บริษัทไทยน้ำมัน สำปะหลัง จำกัด) (ต่อ)		อนามัยและคุณภาพชีวิตของพนักงาน คู่ค้าทางธุรกิจตลอดจนสังคมและชุมชน อย่างยั่งยืน
5.บริษัท แดรี่โฮม จำกัด	<p>1.การมุ่งขยายธุรกิจมาก ทำให้ ธุรกิจล้ม 2-3 ครั้งเนื่องจากด้อย ประสิทธิภาพและพื้นฐานความรู้</p> <p>2.ข้อตกลงเขตการค้าเสรี (FTA) กับออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ ทำให้มีการนำเข้านมมาตีตลาด ภายในประเทศด้วยราคาที่ถูกกว่า</p> <p>3.การมุ่งขยายธุรกิจมากเกินไป ทำให้ธุรกิจล้ม</p> <p>4.ปัญหาการบริหารความเสี่ยง ด้านต่างๆ เช่นภาวะเศรษฐกิจ ตกต่ำ ภัยธรรมชาติจากน้ำท่วม และ ผลกระทบจาก COVID - 19</p>	<p>-ผู้บริหารขององค์กรมุ่งมั่นและประกาศ นโยบายอย่างชัดเจนในการนำหลัก เศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในธุรกิจ</p> <p>- ทำธุรกิจบนฐานความรู้ของตัวเอง อย่างแท้จริงจากฐานความรู้เดิมที่มีอยู่ เพื่อให้สามารถดูแลบริหารจัดการเองได้</p> <p>- ปรับรูปแบบธุรกิจด้วยการวางตำแหน่ง ขององค์กรให้มีภาพลักษณ์การ เป็นเกษตรโคนมอินทรีย์ที่ไม่ใช้สารเคมี ตามแนวทางของ “เศรษฐกิจพอเพียง” เรื่องเกษตรอินทรีย์ที่ชัดเจน</p> <p>- ยังมุ่งมั่นลงทุนต่อเนื่องแต่เป็นในแบบ การต่อยอดจากธุรกิจเดิมที่เชี่ยวชาญ เพื่อการพัฒนาองค์กร และมีการเติบโต อย่างยั่งยืน</p> <p>- ไม่ทำอะไรสุดโต่งและเกินตัวรวมถึง หวังผลกำไรเพียงอย่างเดียว</p> <p>- ส่งเสริมให้ความรู้เกษตรกรเลี้ยงโคนม และให้มาเป็นคู่ค้าขององค์กร ให้น้ำนม ที่ผลิตได้มีคุณภาพ โดยไม่ได้เน้นปริมาณ และให้ราคาสูง</p> <p>- ปรับองค์กรสู่การทำธุรกิจเพื่อสังคม โดยการทำคอนมอแกนิคส์ ให้เกษตรกรมี รายได้และกำไรเพิ่มขึ้นมีต้นทุนลดลง</p> <p>- ถ่ายทอดให้ความรู้แก่พนักงานอบรม ด้านความรู้อื่นๆเพื่อร่วมสร้างองค์กร และเกิดจิตอาสา</p> <p>- มีการวิจัยเพื่อพัฒนาสินค้าทั้งภายใน</p>

ตารางที่ 4-1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประยุกต์ใช้หลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” เพื่อแก้ไขปัญหา
(ต่อ)

ลำดับที่	ข้อปัญหา	แนวทางแก้ไขตามหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง”
5.บริษัท แครี่โฮม จำกัด (ต่อ)		<p>องค์กร และการทำงานร่วมกับนักวิจัยในมหาวิทยาลัย</p> <p>เพื่อให้เกิดผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ลดการใช้พลังงานและน้ำ ทั้งกระบวนการ ลดของเสียที่เกิดจากกระบวนการผลิต รวมไปถึงออกแบบบรรจุภัณฑ์ที่มีนวัตกรรมเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมเพื่อให้เป็นที่ยอมรับของตลาด - ปลุกฝังพนักงานทุกคนให้มีหัวใจเกษตรอินทรีย์ เปิดให้พนักงานทำฟาร์มปลูกผักอินทรีย์ปลอดสารพิษ และนำมาส่งที่ร้านองค์กรทำให้พนักงานมีรายได้สูงขึ้น มีความสามัคคี และพร้อมร่วมมือกับชุมชนดูแลสิ่งแวดล้อมเป็นผลให้สิ่งแวดล้อมในชุมชนดีขึ้น และทุกคนมีคุณภาพชีวิตที่ดี เกิดความยั่งยืนทั้งในองค์กรและชุมชน
6.บริษัท เบทาโกร จำกัด	<p>ยอดขายลดลงเนื่องจาก</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.วิกฤตภัยธรรมชาติ เช่น น้ำท่วม 2. โรคระบาดในสัตว์ เช่น ไข้หวัดนก 3. ผลกระทบจาก COVID-19 	<ul style="list-style-type: none"> - มีการศึกษาข้อมูลอย่างเป็นระบบ ให้ได้ข้อเท็จจริง ทั้งข้อมูลจากหน่วยงานภาครัฐ ข้อมูลจากภาคการศึกษา เช่น งานวิจัยทั้งภายในและภายนอกประเทศ และนำมาวิเคราะห์เทียบกับปัญหาขององค์กร ผ่านการระดมสมองเพื่อวางแผนแก้ไข - มีการลงทุนในสิ่งที่ถนัดอย่างครบวงจร และเพิ่มการลงทุนในหลายที่ตั้งเพื่อสะดวกในการกระจายสินค้า - มีการพัฒนาให้เกิดรูปแบบสินค้าที่หลากหลาย สะอาด ปลอดภัย ไร้สารพิษ

ตารางที่ 4-1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประยุกต์ใช้หลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” เพื่อแก้ไขปัญหา (ต่อ)

ลำดับที่	ข้อปัญหา	แนวทางแก้ไขตามหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง”
6.บริษัท เบทาโกร จำกัด (ต่อ)		<p>เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าและยอดการจำหน่าย</p> <ul style="list-style-type: none"> - ปฏิบัติตามกฎระเบียบและคำแนะนำจากภาครัฐโดยไม่มุ่งแต่หากำไร แต่รับผิดชอบต่อลูกค้า สังคม และชุมชนรอบข้าง - เพิ่มช่องทางการจำหน่ายผ่านหน้าร้าน และตัวแทนจำหน่ายตามตลาดนัด หรือมีการ ออกร้านตามงานต่างๆเพื่อเพิ่มยอดขาย - ขยายการลงทุนไปยังต่างประเทศ เพื่อกระจายความเสี่ยงของธุรกิจทั้งฟาร์มไก่ และฟาร์มสุกร - ขยายการลงทุนสู่อุตสาหกรรม การเกษตร-ปศุสัตว์ครบวงจร - ใช้หลักจริยธรรมในการดำเนินธุรกิจ มุ่งเน้นกระบวนการทำงานอย่างเป็นระบบทั่วทั้งองค์กร และเน้นการดูแลพนักงานให้มีความรู้ และความสุขในงานที่ทำ
7.บริษัท น้ำตาลมิตรผล จำกัด	<p>1.ปัญหาภัยแล้งที่ส่งผลกระทบต่อเกษตรกรที่เป็น supply chain</p> <p>2. ผลกระทบจาก COVID-19 ทำให้พนักงานไม่สามารถเดินทางได้สะดวก</p>	<ul style="list-style-type: none"> - มีทีมบริหารความเสี่ยงเตรียมรับสถานการณ์ล่วงหน้า ทำให้ได้รับผลกระทบเพียงเล็กน้อย - มีมาตรการป้องกันปัญหาจากภัยแล้ง เช่นพัฒนาแหล่งน้ำให้เกษตรกร ประสานโครงการภาครัฐ ช่วยเรื่องเงินทุนและการลงทุนด้านแหล่งน้ำ - จัดประชุมออนไลน์ ชะลอการเดินทางระหว่างโรงงานให้พนักงานสำนักงานใหญ่ทำงานที่บ้าน 100 % และพนักงานที่

ตารางที่ 4-1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประยุกต์ใช้หลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” เพื่อแก้ไขปัญหา
(ต่อ)

ลำดับที่	ข้อปัญหา	แนวทางแก้ไขตามหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง”
7.บริษัท น้ำตาล มิตรผล จำกัด (ต่อ)		<p>โรงงานที่ต้องทำงานเป็นกะจัดให้มีใบผ่านทางครบถ้วนทุกคนเมื่อออกมาปฏิบัติงาน</p> <ul style="list-style-type: none"> - การมีการลงทุนในผลิตภัณฑ์หลากหลายทำให้ยอดขายจำหน่ายน้ำตาลลดลง แต่ยอดการขายผลิตภัณฑ์อื่น เช่น แอลกอฮอล์ เพิ่มมากขึ้นมาทดแทน - เพิ่มการเรียนรู้ของพนักงานในช่วงที่ต้องทำงานลดลง ให้โอกาสเรียนรู้ผ่านโปรแกรม re skill/ up skill ที่กำหนดให้พนักงานแต่ละระดับต้องเข้าไปเรียนรู้ และเอาผลการเรียนมาแชร์ในกลุ่มที่กำหนด ซึ่งเป็นการเพิ่มองค์ความรู้อย่างเป็นระบบ
8.บริษัท วิศวกรรม เคมี จำกัด	<p>1.ผลกระทบจาก COVID-19 ทำให้เกิดปัญหาสภาพคล่องของลูกค้าใน supply chain ทำให้รายได้ลดลง</p> <p>2.ลูกค้าเลื่อน project การติดตั้งเครื่องมือต่างๆ ทำให้ยอดขายลดลงอย่างมีนัยสำคัญ</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ มีฐานลูกค้าที่หลากหลายธุรกิจ เพื่อกระจายความเสี่ยง ▪ ประหยัดค่าใช้จ่าย ประเมินงบการเงิน และทำนายล่วงหน้าว่าเป็นวิกฤติระดับใด ▪ คงจำนวนพนักงานแต่ดโบนัสนและการปรับเงินเดือนกลางปีโดยสื่อสารให้พนักงานทุกคนเข้าใจ ▪ ร่วมกันวางกลยุทธ์ให้สามารถรักษาฐานลูกค้าเดิม และใช้เวลาพัฒนาบุคลากรมากขึ้น ▪ ผู้บริหารมีการสื่อสารอย่างจริงจังให้พนักงานมีส่วนร่วมในภาวะวิกฤติให้เกิดโอกาสในการสร้างร่วมมือฝ่าวิกฤติ ▪ ปรับเป้าหมายและบรรทัดฐานด้านกำไรและ% การขายใหม่ตามสถานการณ์

ตารางที่ 4-1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประยุกต์ใช้หลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” เพื่อแก้ไขปัญหา
(ต่อ)

ลำดับที่	ข้อปัญหา	แนวทางแก้ไขตามหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง”
9.บริษัท บ้าน เซรามิคสุขภัณฑ์ จำกัด	<p>1. ผลกระทบจาก COVID – 19 ทำให้ขาดแคลนสินค้า เนื่องจากการนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศหยุดชะงักจากการปิดประเทศหรือนำส่งได้ล่าช้า และงานโครงการต่างๆที่เป็นลูกค้าหยุดชะงัก ทำให้คำสั่งซื้อลดลงและยอดขายลดลง</p> <p>2. ผลกระทบการล่าช้าในการลดหย่อนภาษีตามข้อตกลงการค้าไทย-อินเดีย และอาเซียน</p> <p>3. การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้บริโภค ทำให้สินค้าค้างสต็อกขายไม่ได้</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ประเมินความเสี่ยง เพื่อวางแผนการนำเข้าสินค้าให้พอเหมาะ ในช่วงที่เปิดประเทศได้ หลังการระบาดของ COVID-19 เบบางลงโดยไม่ทำเกินตัว และให้มีช่องทางหาแหล่งจัดหาสินค้ามาจำหน่ายจากหลากหลายประเทศ - ให้พนักงานสำรวจสินค้าให้มีพอจำหน่ายอย่างน้อย 3 เดือนและเก็บสินค้าให้ลูกค้าโครงการต่างๆที่สั่งซื้อไว้ก่อน เพื่อไม่ให้งานขาดช่วงหรือจัดหาสินค้าเทียบเคียงเท่าที่มีอยู่จัดส่งให้แทนหรือใช้ระบบแชร์สินค้ากับพันธมิตรร่วมค้า - ประสานกับศุลกากรไทย ให้อยอมรับใบขนสินค้าที่ส่งมาจากอินเดียแบบออนไลน์ เนื่องจากประเทศอินเดียปรับมาใช้ระบบทำงานแบบออนไลน์ ทำให้สามารถลดภาษีตามข้อตกลงการค้าได้ - ปรับเปลี่ยนรูปแบบการขายสินค้าให้เป็นแบบออนไลน์มากขึ้น - ประหยัดค่าใช้จ่ายแต่คงรักษาพนักงานไว้ และเพิ่มการพัฒนาองค์ความรู้แก่บุคลากร ไม่นั่นกำไร แต่ให้ทุกคนอยู่ได้ - เพิ่ม value สินค้าเพื่อหาลูกค้ากลุ่มใหม่ ลดปริมาณการจำหน่ายแต่เพิ่มสินค้าที่มีมูลค่าแทนเพื่อความอยู่รอด - ช่วยเหลือผู้ค้าปลีกเพื่อให้อยู่รอดไปพร้อมกัน เช่นการให้สินเชื่อ ส่งสินค้าให้โชว์ฟรีให้ร้านค้าปลีกเป็นที่น่าสนใจเพิ่มยอดขาย

ตารางที่ 4-1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประยุกต์ใช้หลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” เพื่อแก้ไขปัญหา
(ต่อ)

ลำดับที่	ข้อปัญหา	แนวทางแก้ไขตามหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง”
10.บริษัท ทวียนต์ มาร์เก็ตติ้ง จำกัด	1. ผลกระทบจาก COVID-19 คนออกนอกบ้านไม่ได้ และไม่ใช้ จ่าย ทำให้ยอดขายลดลง 2.พฤติกรรมของผู้บริโภค เปลี่ยนแปลง ทำให้ยอดขาย ลดลง	- ปรับแผนกลยุทธ์ด้านการขาย ด้วย การส่งเสริมการขาย มีการจัดโปรโมชั่น ต่าง ๆ การลดราคา ให้ลูกค้าสามารถ ผ่อนสินค้า รวมถึงอำนวยความสะดวก ในการขนส่งสินค้า-เพิ่มการขาย ออนไลน์ ออกร้านที่ตลาดนัดชุมชนและ live ขายสดผ่านโปรแกรมต่างๆ - ใช้ความพอประมาณ ไม่เลิกจ้าง พนักงาน แต่ให้พนักงานทำอาชีพเสริม เช่นปลูกผักสวนครัว ช่วยกันประหยัด แต่ไม่ลดพนักงานหรือเงินเดือนและให้ พนักงานมีไลน์กลุ่มไว้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ขาย หรือร่วมให้คำแนะนำใน การพัฒนาบริษัทร่วมกัน

ที่มา : ผู้วิจัย , 2563.

การสัมภาษณ์เพื่อวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างแนวทางปฏิบัติตามหลัก ปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” กับแนวทางปฏิบัติตามหลักการมาตรฐานสากล เรื่องความยืดหยุ่นขององค์กร

ผลการสัมภาษณ์ผู้บริหาร และการวิเคราะห์ข้อมูลความสอดคล้องระหว่างแนวทางปฏิบัติ
ตามหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” กับแนวทางปฏิบัติตามหลักการมาตรฐานสากล เรื่องความ
ยืดหยุ่นขององค์กรปรากฏ ดังนี้

ตารางที่ 4-2 รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์

ลำดับที่	รายชื่อบริษัท	รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์/ ตำแหน่ง
1.	บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)	นายณัฐสิทธิ์ เจียรวัฒน์ชัย ผู้จัดการฝ่ายกลยุทธ์ความยั่งยืน
2.	บริษัท พีทีที โกลบอล เคมิคอล จำกัด (มหาชน)	คุณจำเนียร แสงอรุณ ผู้จัดการส่วนด้านความปลอดภัยกับสิ่งแวดล้อม
3.	บริษัท ปูนซีเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน)	คุณวินัส อัครสิทธิถาวร Enterprise Brand Management Office Director, SCG
4.	บริษัทไทยน้ำมันสำเร็จรูป จำกัด	ผู้บริหารและทีมงาน
5.	บริษัท แดรี่โฮม จำกัด	คุณพฤติ เกิดชูชื่น กรรมการผู้จัดการบริษัท
6.	บริษัท เบทาโกร จำกัด	คุณแสงทอง สิริวิวัฒน์โรดม ผู้อำนวยการโรงงาน
7.	บริษัท น้ำตาลมิตรผล จำกัด	คุณคมกริช นาคะลักษณ์ ผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการ สายงานบริหารองค์กรเพื่อความยั่งยืน
8.	บริษัท วิศวกรรมเคมี จำกัด	นายลิขิต โพธิ์ศรี กรรมการผู้จัดการบริษัท
9.	บริษัท บ้านเซรามิคสุขภัณฑ์ จำกัด	นายสถาพร เต็มศิริวัฒน์ กรรมการผู้จัดการบริษัท
10.	บริษัท ทวียนต์มาร์เก็ตติ้ง จำกัด	นายมงคล อินคำ เจ้าหน้าที่ฝ่ายบุคคล/ผู้ดูแลระบบ

ที่มา : ผู้วิจัย , 2563.

ตารางที่ 4-3 ตารางเปรียบเทียบแนวทางปฏิบัติตามมาตรฐานสากลกับหลักปรัชญา
“เศรษฐกิจพอเพียง”

คุณลักษณะองค์กร ตาม ISO 22316 : 2017	ความสอดคล้อง ตามหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง”	ความคิดเห็น จากผู้ให้ สัมภาษณ์ ลำดับที่
1. การแลกเปลี่ยน วิสัยทัศน์และความ ชัดเจนของ เป้าหมาย	- ผู้บริหารทุกองค์กร มีการประกาศนโยบายองค์กรในการนำ หลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” มาใช้ โดยกำหนดในวิสัยทัศน์ และค่านิยมหลัก และทุกองค์กรมีการสื่อสารให้ผู้เกี่ยวข้องใน องค์กรทราบ	1 ถึง 10
	- มีการถ่ายทอดเป้าหมายและวัตถุประสงค์องค์กร ให้บุคลากร มีความเข้าใจในทิศทางเดียวกันก่อน และร่วมกันจัดทำแผนกล ยุทธ์ที่สอดคล้องต่อวัตถุประสงค์ วิสัยทัศน์ และค่านิยมองค์กร รวมถึงมีการประเมินและวิเคราะห์ผลเป็นระยะ	1 ถึง 10
	- มีการกำหนดกระบวนการติดตามและทบทวนแผนกลยุทธ์ ขององค์กรเพื่อให้มั่นใจว่ากลยุทธ์ขององค์กรเหมาะสมและ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ วิสัยทัศน์ และค่านิยมหลักของ องค์กร โดยติดตามการดำเนินการโครงการต่าง ๆ เทียบกับ เป้าหมาย เช่น บุคลากรที่เกี่ยวข้องต้องรายงานผลการดำเนิน โครงการตามระยะเวลาที่กำหนดไว้	1 ถึง 10
	- มีการตอบสนองการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกโดย การเฝ้าระวังและทบทวนบริบทองค์กร มีการประเมินความ เสี่ยง และต้องเปลี่ยนแผนการดำเนินงานในกรณีที่มีความเสี่ยงมี ผลกระทบต่อองค์กร	5
	- มีการค้นหา และส่งเสริมการนำแนวคิดใหม่ๆหรือนวัตกรรม มาพัฒนา โดย	9
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ให้ระดับหัวหน้างานคิณนวัตกรรมที่ใช้งานได้มาคนละ 1 อย่าง ด้านไหนก็ได้ทั้งกระบวนการและผลิตภัณฑ์ 	1 ถึง 10
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ส่งเสริมให้พนักงานลองผิดลองถูกทั้งในด้าน กระบวนการทำงาน และการคิดค้นพัฒนาสิ่งใหม่ๆ ▪ ผนวกแนวทางการความยั่งยืนเข้ากับการบริหารจัดการ นวัตกรรม ซึ่งทำให้สามารถสร้างคุณค่าให้กับธุรกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมได้มากขึ้น มีแผนงานการ บริหารจัดการด้านนวัตกรรมสู่นาคต ทั้งระยะสั้น 	1 ถึง 10 4, 6, 7

ตารางที่ 4-3 ตารางเปรียบเทียบแนวทางปฏิบัติตามมาตรฐานสากลกับหลักปรัชญา
“เศรษฐกิจพอเพียง” (ต่อ)

คุณลักษณะองค์กร ตาม ISO 22316 : 2017	ความสอดคล้อง ตามหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง”	ความคิดเห็น จากผู้ให้ สัมภาษณ์ ลำดับที่
1. การแลกเปลี่ยน วิสัยทัศน์และความ ชัดเจนของ เป้าหมาย (ต่อ)	<p>ระยะกลาง และระยะยาว เพื่อพัฒนากระบวนการ การผลิตและผลิตภัณฑ์ที่สร้างมูลค่าเพิ่ม เป็นมิตรต่อ สังคมและสิ่งแวดล้อม</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ คิด ค้นหา นวัตกรรมใหม่ๆ จากภูมิปัญญาชาวบ้าน ชุมชนรอบข้าง หรือใช้เครื่องมือต่างๆ เช่น โคเซน ใน การปรับปรุงงานให้มีประสิทธิภาพที่ดีขึ้น 	
2. สภาพแวดล้อมที่ มีอิทธิพลและการ ทำความเข้าใจ	<ul style="list-style-type: none"> - องค์กรมีการติดตามและประเมินบริบทองค์กร รวมถึง อิทธิพลจากสิ่งรอบข้าง ข้อกฎหมาย กฎระเบียบ การเมือง โดย มีการทบทวนและเฝ้าระวังอย่างสม่ำเสมอ - รักษาความสัมพันธ์กับผู้มีส่วนได้เสียในองค์กร และส่งเสริม และความร่วมมือให้เกิดความเข้มแข็งในทุกกระดับโดย <ul style="list-style-type: none"> ▪ ให้ความสำคัญกับการรับคนท้องถิ่น ▪ รับฟังความต้องการของลูกค้าจัดโครงการ team building เพื่อทำกิจกรรมสานสัมพันธ์และพัฒนาด้าน ต่างๆร่วมกับลูกค้า ▪ เสริมสร้างความสัมพันธ์กับผู้มีส่วนได้เสียผ่านช่องทาง ที่หลากหลายเช่น การประชุมผู้ถือหุ้นประจำปี รายงานประจำปี การสำรวจความพึงพอใจของผู้มีส่วน ได้เสีย ช่องทางการรับเรื่องร้องเรียนขององค์กร การ ประชุมคู่ค้าและลูกค้า การประชุมนักวิเคราะห์ ศูนย์บริการลูกค้า การเข้าร่วมเครือข่ายกับภาครัฐ และการสื่อสารผ่านช่องทางต่างๆและระบบออนไลน์ ภายในองค์กร เป็นต้น - ร่วมมือกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีเป้าหมายและวิสัยทัศน์ องค์กรแบบเดียวกัน โดย <ul style="list-style-type: none"> ▪ จัดให้มีการจัดอบรมเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับการทำ เกษตรอินทรีย์ และการปลูกพืชอินทรีย์ให้กับ เกษตรกรในเครือข่าย ▪ ร่วมมือกับ ผู้ร่วมค้า (partner) เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ 	<p>1 ถึง 10</p> <p>1 ถึง 10</p> <p>4, 5, 6, 7 8, 9</p> <p>1 ถึง 10</p> <p>1 ถึง 10</p> <p>5</p> <p>8, 9, 10</p>

ตารางที่ 4-3 ตารางเปรียบเทียบแนวทางปฏิบัติตามมาตรฐานสากลกับหลักปรัชญา
“เศรษฐกิจพอเพียง” (ต่อ)

คุณลักษณะองค์กร ตาม ISO 22316 : 2017	ความสอดคล้อง ตามหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง”	ความคิดเห็น จากผู้ให้ สัมภาษณ์ ลำดับที่
4. ค่านิยมและ ความเชื่อที่ สนับสนุนการฟื้น คืนกลับสภาวะ ปกติขององค์กร	<ul style="list-style-type: none"> - มีการกำหนดความเชื่อ ค่านิยม และพฤติกรรมภายในองค์กร โดยผู้บริหารมีความมุ่งมั่นน้อมนำหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” มาปรับใช้ในองค์กรและสื่อสารให้พนักงานในองค์กร เข้าใจตระหนักถึงคำว่าพอเพียงโดย <ul style="list-style-type: none"> ▪ ให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมองค์กร เรียนรู้ประวัติความเป็นมาและสิ่งทีองค์กรทำโดยเฉพาะเรื่องศีล 3 ข้อขององค์กรคือ Good, Clean, Fair เพื่อให้เข้าใจภาพรวมขององค์กรและการฟื้นคืนกลับสภาวะปกติขององค์กรได้หากยึดมั่นในหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” ▪ ผู้บริหารและพนักงานกลุ่มองค์กร เป็นคนเก่ง คนดี และมีความรับผิดชอบต่อองค์กรและสังคมภายนอก 	1 ถึง 10 5
	<ul style="list-style-type: none"> - มีการระบุค่านิยมหลัก และพฤติกรรมที่เสริมสร้างความยืดหยุ่นปรับเปลี่ยนได้ขององค์กรและกำหนดหลักเกณฑ์ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการประเมินความสามารถของแต่ละบุคคลเช่นกล้าคิด กล้าทำ สร้างสรรค์สิ่งที่ดีกว่า ไม่หยุดยั้งที่จะพัฒนาตนเอง รักการทำงานเป็นทีม ทำงานเชิงรุกสนองตอบความต้องการของลูกค้า และมุ่งปฏิบัติงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวม 	1 ถึง 10
	<ul style="list-style-type: none"> - มีวิธีการส่งเสริมพนักงานให้ความร่วมมือในการส่งเสริมค่านิยมขององค์กร 	1 ถึง 10
	<ul style="list-style-type: none"> - สนับสนุนความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมที่เสริมสร้างความยืดหยุ่นปรับเปลี่ยนได้ขององค์กร โดย <ul style="list-style-type: none"> ▪ เน้นนวัตกรรมของสินค้าและบริการด้านอินทรีย์ (Organic product) เพื่อสนองตอบความต้องการของลูกค้าที่รักสุขภาพ โดยให้ความรู้แก่พนักงานและเกษตรกรคู่ค้าโคนม 	1 ถึง 10
		5,6,7

ตารางที่ 4-3 ตารางเปรียบเทียบแนวทางปฏิบัติตามมาตรฐานสากลกับหลักปรัชญา
“เศรษฐกิจพอเพียง” (ต่อ)

คุณลักษณะองค์กร ตาม ISO 22316 : 2017	ความสอดคล้อง ตามหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง”	ความคิดเห็น จากผู้ให้ สัมภาษณ์ ลำดับที่
<p>4. ค่านิยมและ ความเชื่อที่ สนับสนุนการฟื้น คืนกลับสภาวะ ปกติขององค์กร (ต่อ)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ พนักงานทุกคนมีสิทธิในการช่วยสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์หรือกระบวนการทำงานใหม่ๆ ▪ ทำโครงการวิจัยพัฒนาและนวัตกรรมโดยกำหนดหลักเกณฑ์ให้ครอบคลุมด้านต่างๆ ตั้งแต่เทคโนโลยี ทรัพย์สินทางปัญญา ความคุ้มครองด้านการลงทุน ไปจนถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ▪ ระดมสมองคิดหากลยุทธ์ในการทำตลาด เพิ่มยอดขาย และเพิ่มกลุ่มลูกค้าใหม่ <p>- มีการให้อำนาจหน้าที่แก่บุคลากรในระดับหัวหน้างานรวมถึงพนักงานทุกระดับ เพื่อระบุและสื่อสารเกี่ยวกับวิธีการแก้ไข และโอกาสต่าง ๆ แก่บุคลากรใต้บังคับบัญชา</p> <p>- มีการเฝ้าระวังและทบทวนวัฒนธรรมองค์กรเพื่อตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงใดๆ ที่อาจมีอิทธิพลต่อความยืดหยุ่นปรับเปลี่ยนองค์กรโดย</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ทุกเช้า ทุกแผนกมีการประชุมเพื่อวางแผนการทำงานหรือพูดคุยกันถึงปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อหาทางออก ร่วมกันในแผนก และแจ้งให้ทราบเรื่องใหม่ๆ เพื่อให้การทำงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ▪ ทบทวนผ่านการประชุมผู้บริหาร 	<p>1 ถึง 10</p> <p>1, 2, 3, 4,</p> <p>5, 6, 7</p> <p>8, 9, 10</p> <p>1 ถึง 10</p> <p>1 ถึง 10</p>
<p>5. การแลกเปลี่ยน ข้อมูลและความรู้</p>	<p>- มีข้อมูลองค์ความรู้ขององค์กรที่เข้าถึงและทำความเข้าใจได้ โดยมีข้อมูลเพียงพอให้บรรลุดัตถุประสงค์ด้านต่างๆขององค์กร เช่น จัดเก็บรวบรวมข้อมูลองค์ความรู้ไว้ในอินทราเน็ตเพื่อให้พนักงานเข้าถึงและค้นหาความรู้ใหม่ๆ ได้รวมทั้งมีการส่งพนักงานไปอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ภายนอกองค์กร และมีการจ้างวิทยากรมาให้ความรู้กับพนักงานที่องค์กรด้วย</p> <p>- มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลและความรู้ภายในองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจ</p>	<p>1 ถึง 10</p> <p>1 ถึง 10</p>

ตารางที่ 4-3 ตารางเปรียบเทียบแนวทางปฏิบัติตามมาตรฐานสากลกับหลักปรัชญา
“เศรษฐกิจพอเพียง” (ต่อ)

คุณลักษณะองค์กร ตาม ISO 22316 : 2017	ความสอดคล้อง ตามหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง”	ความคิดเห็น จากผู้ให้ สัมภาษณ์ ลำดับที่
5. การแลกเปลี่ยน ข้อมูลและความรู้ (ต่อ)	<ul style="list-style-type: none"> - ยอมรับว่าข้อมูลและความรู้ต่าง ๆ เป็นทรัพยากรที่สำคัญต่อ องค์กร ช่วยในการแก้ปัญหาต่างได้ - มีการสร้างเก็บรักษา และนำความรู้ต่างๆ ไปใช้ในองค์กร ผ่าน กระบวนการที่เป็นระบบโดย <ul style="list-style-type: none"> ▪ จัดตั้งฝ่ายพัฒนาองค์กรได้ทำการพัฒนาเครื่องมือที่ เรียกว่า การประเมินความเข้มแข็งในการดำเนินงาน ด้านการจัดการความรู้ของกลุ่ม องค์กร (KM Maturity Assessment Survey) เพื่อใช้ประเมิน ความสามารถในการดำเนินงานด้านการจัดการความรู้ ในมิติต่างๆ เพื่อมุ่งสู่เป้าหมายการเป็นองค์กรแห่งการ เรียนรู้ ▪ รวบรวมไว้ในฐานข้อมูล เว็บไซต์ หรือเอกสาร ภายใน องค์กร เพื่อให้เกิดการถ่ายทอดจากบุคคลหนึ่งไปยัง บุคคลหนึ่ง เพื่อใช้แก้ปัญหาในการปฏิบัติงาน ▪ ความรู้ที่ฝังในตัวคน อาจจัดทำเป็นระบบทีมข้ามสาย งาน กิจกรรมกลุ่มคุณภาพและนวัตกรรม ชุมชนนัก ปฏิบัติ ระบบพี่เลี้ยง การสับเปลี่ยนงาน หรือการยืมตัว (ผู้เชี่ยวชาญจากที่หนึ่งไปปฏิบัติงานในอีกที่หนึ่ง) หรือ เวทีแลกเปลี่ยนความรู้ - มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่ เกี่ยวข้องทั้งหมดในเวลาที่เหมาะสมเช่นจัดให้มีการประชุม พบปะ สัมมนา สังสรรค์ ตามโอกาสที่เหมาะสม ระหว่างผู้มีส่วนได้ เสียเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล ความรู้ และประสบการณ์ต่างๆ มีการ แลกเปลี่ยนความรู้ต่างๆ เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนรู้ ขององค์กรโดยผ่านกิจกรรม การแบ่งปันความรู้ หรือ Knowledge sharing ระหว่างพนักงาน เพื่อให้เกิดการนำไป ประยุกต์ใช้กับตนเอง หรืองานที่ทำ สร้างวัฒนธรรมองค์กร เกี่ยวกับองค์ความรู้ผ่านการระดมสมอง หรือการสัมมนาต่างๆ 	<p>1 ถึง 10</p> <p>1 ถึง 10</p> <p>1, 2, 3, 4,</p> <p>6, 7</p> <p>1 ถึง 10</p> <p>7</p> <p>1 ถึง 10</p> <p>1 ถึง 10</p>

ตารางที่ 4-3 ตารางเปรียบเทียบแนวทางปฏิบัติตามมาตรฐานสากลกับหลักปรัชญา
“เศรษฐกิจพอเพียง” (ต่อ)

คุณลักษณะองค์กร ตาม ISO 22316 : 2017	ความสอดคล้อง ตามหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง”	ความคิดเห็น จากผู้ให้ สัมภาษณ์ ลำดับที่
6. ความพร้อมใช้ ของทรัพยากร	<p>-มีการตัดสินใจที่เหมาะสม เกี่ยวกับการจัดสรรทรัพยากรและ สมรรถนะเช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ให้มีผลิตภัณฑ์ที่หลากหลายเพื่อเป็นทางเลือกให้กับ ลูกค้า เพื่อตอบสนองทุกการเปลี่ยนแปลง ▪ จัดสรรจำนวนพนักงานให้เพียงพอและสอดคล้องกับ ปริมาณลูกค้าในแต่ละสาขา พิจารณาการสั่งซื้อสินค้า ใหม่ๆ เพื่อวางขาย ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของ เทคโนโลยี <p>-มีการคัดเลือกและพัฒนาพนักงานให้มีทักษะหลากหลาย มี ความรู้และพฤติกรรม ที่สามารถสนับสนุนองค์กร โดย</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ มีการคัดเลือกและพัฒนาพนักงานให้มีทักษะหลาย ด้าน เพื่อให้พนักงานสามารถปฏิบัติงานได้ตรงตามที องค์กรต้องการ ผ่านการสอนงาน การมีพี่เลี้ยงคอย ประกบ และการฝึกอบรม และมีการประเมินผล ความสามารถ ▪ มีระบบพนักงานเก๋าสอนพนักงานใหม่ ให้ความรู้ เกี่ยวกับสินค้าที่จำหน่าย และแนวทางการให้บริการ ลูกค้าหลังการขาย <p>-มีการพัฒนาความสามารถในการระบุและตอบสนองต่อการ เปลี่ยนแปลงในลักษณะที่ยืดหยุ่นได้และมีความสามารถในการ ปรับเปลี่ยนและปรับใช้ใหม่ การจัดการต่างๆ โครงสร้าง กิจกรรมและพฤติกรรม เพื่อปรับให้เข้ากับสถานะใหม่</p> <p>-มีการทบทวนความเหมาะสม ความพร้อมใช้งาน และการ จัดสรรทรัพยากร โดยคำนึงถึงผลกระทบของการเปลี่ยนแปลง ใดๆ ในองค์กรและบริบทองค์กรเป็นประจำเช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ มีการประชุมผู้บริหารและทบทวนความเพียงพอของ ทรัพยากรที่จำเป็นต่อองค์กรเป็นประจำ 	<p>1 ถึง 10</p> <p>1 ถึง 10</p> <p>10</p> <p>1 ถึง 10</p> <p>1, 2, 3, 4, 5, 6, 7</p> <p>8, 9, 10</p> <p>1 ถึง 10</p>

ตารางที่ 4-3 ตารางเปรียบเทียบแนวทางปฏิบัติตามมาตรฐานสากลกับหลักปรัชญา
“เศรษฐกิจพอเพียง” (ต่อ)

คุณลักษณะองค์กร ตาม ISO 22316 : 2017	ความสอดคล้อง ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	ความคิดเห็น จากผู้ให้ สัมภาษณ์ ลำดับที่
6. ความพร้อมใช้ ของทรัพยากร (ต่อ)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ มีการทบทวนความเหมาะสม ความพร้อมใช้งานของ โครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ เช่น ทุนในการสร้างคลังเก็บ สินค้าที่ต้องมีการสต็อกสินค้าที่ขายดี 	1 ถึง 10
7. การพัฒนาและ การประสานงาน ด้านการจัดการใน สาขาต่างๆ	<p>-มีการระบุและออกแบบการจัดการในสาขาต่างๆ ที่มีผลต่อการ ฟื้นคืนกลับขององค์กร โดยจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงด้าน ต่างๆ และดำเนินการทบทวนแผน เพื่อเสริมศักยภาพความ ยืดหยุ่นขององค์กร</p> <p>- มีการประเมินเป็นประจำว่าการจัดการแต่ละสาขามีส่วน สนับสนุนต่อความยืดหยุ่นปรับเปลี่ยนได้ขององค์กรในภาพรวม โดยวิเคราะห์จากความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยเฉพาะการจัดการในสาขาที่ส่งเสริมและสนับสนุนความ ยืดหยุ่นองค์กร เช่น การประยุกต์ใช้ ISO 22301 ระบบการ บริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจ</p> <p>-สร้างความยืดหยุ่นในการจัดการสาขาต่างๆ เพื่อให้องค์กร สามารถรองรับปรับเปลี่ยนตามการเปลี่ยนแปลงได้โดยการ ประเมินสมรรถนะด้านการจัดการในแต่ละสาขาเพื่อให้ได้ ประสิทธิผลและบรรลุนโยบาย วัตถุประสงค์ โครงการต่างๆ</p> <p>-เพิ่มการติดต่อสื่อสาร การประสานงาน และความร่วมมือ ระหว่างการจัดการในสาขาต่างๆ ขององค์กรเพื่อสร้างแนวทาง ที่สอดคล้องกัน โดยการเข้ามามีส่วนร่วมของบุคลากรทุกระดับ สื่อสารให้เข้าใจร่วมกันเพื่อสร้างแนวทางที่สอดคล้อง</p>	<p>1 ถึง 10</p> <p>1 ถึง 10</p> <p>1 ถึง 10</p>
8. การสนับสนุน การปรับปรุงอย่าง ต่อเนื่อง	<p>-ใช้กลไกในการประเมินและเฝ้าระวังสมรรถนะเพื่อให้เกิดการ ปรับปรุงอย่างต่อเนื่องโดยกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ และ แผนการดำเนินงาน เพื่อให้สามารถวัดผลได้และเพื่อให้เกิดการ ปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง</p>	1 ถึง 10

ตารางที่ 4-3 ตารางเปรียบเทียบแนวทางปฏิบัติตามมาตรฐานสากลกับหลักปรัชญา
“เศรษฐกิจพอเพียง” (ต่อ)

คุณลักษณะองค์กร ตาม ISO 22316 : 2017	ความสอดคล้อง ตามหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง”	ความคิดเห็น จากผู้ให้ สัมภาษณ์ ลำดับที่
8. การสนับสนุน การปรับปรุงอย่าง ต่อเนื่อง (ต่อ)	- มีหลักเกณฑ์ในการจัดการสมรรถนะเพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงที่มีผลกระทบต่อวัตถุประสงค์ขององค์กรโดยมีกระบวนการทบทวนหลักเกณฑ์การจัดการสมรรถนะที่กระทบต่อวัตถุประสงค์องค์กรเป็นรายเดือน รายไตรมาสและรายปี เพื่อสร้างความมั่นใจและความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลง	1 ถึง 10
9. ความสามารถ คาดการณ์และ จัดการการ เปลี่ยนแปลง	<p>- มีความตระหนักถึงสถานการณ์ที่มีแนวโน้มส่งอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลง ได้จากการประเมินความเสี่ยงที่สำคัญต่อความสามารถดำเนินการทางธุรกิจอย่างต่อเนื่อง</p> <p>-มีวิธีการปรับตัวเมื่อจำเป็นโดยไม่ให้มีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อผลิตภัณฑ์และบริการโดยยึดหลักพอเพียง มีการขยายหรือลงทุนธุรกิจให้เหมาะสมกับฐานะขององค์กร ทั้งในการเพิ่มยอดขายผลิตภัณฑ์ หรือเพิ่มช่องทางการให้บริการ เน้นในเรื่องความพอประมาณ</p> <p>-มีความมุ่งมั่นในการปกป้อง การทำให้บรรลุ และการปรับตัว โดยที่สามารถปรับเปลี่ยนจุดสนใจ (focus) ได้แต่ไม่มีผลกระทบให้ต้องปรับเปลี่ยนวิสัยทัศน์และค่านิยมหลักไว้ โดยวางมาตรการและตั้งคณะทำงานเพิ่มเติมให้เหมาะสมกับแต่ละสถานการณ์โดยไม่กระทบต่อการวางวิสัยทัศน์</p> <p>- มั่นใจว่าการจัดการในสาขาต่างๆ มีความแข็งแกร่งและมีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงโดยมีกระบวนการสำหรับเฝ้าติดตามและประเมินสมรรถนะองค์กรอย่างเป็นระบบโดยการบูรณาการการจัดการสาขาต่าง ๆ ผ่านการประสานงานการร่วมมือกันทั้งภายในและภายนอกโดยมีการกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ และแผนการดำเนินงาน เพื่อให้สามารถวัดผลและวิเคราะห์ผลอย่างมีประสิทธิภาพ</p>	<p>1 ถึง 10</p> <p>1 ถึง 10</p> <p>1 ถึง 10</p>

ที่มา : รับรองมาตรฐานไอเอสโอ, สถาบัน. “ไอเอสโอหนุนธุรกิจปรับตัวด้วยมาตรฐาน ISO 22316”.
(ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :<https://www.masci.or.th/resilience-the-key-for-business.2563>.

สรุป

หลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” กับแนวทางปฏิบัติตามหลักการมาตรฐานสากลเรื่องความยืดหยุ่นขององค์กรนั้น มีความเทียบเคียงกันได้ เนื่องจากแก่นสำคัญที่ช่วยให้องค์กรผ่านวิกฤต และสามารถนำมาปรับใช้ เป็นแนวทางที่เหมือนกัน เช่น การมีคุณลักษณะขององค์กรที่มีความยืดหยุ่น การบริหารงานใช้ความมีเหตุผลโดยพัฒนาธุรกิจที่ถนัด คิดค้นนวัตกรรมใหม่ๆ ใช้ความพอประมาณ รู้ตัวเองและเลือกทำสิ่งที่ถนัดมีความเชี่ยวชาญและพัฒนาในธุรกิจนั้นๆ สร้างภูมิคุ้มกันที่ดีโดยวิเคราะห์ความเป็นไปได้ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตและคิดแผนรองรับไว้ล่วงหน้า สร้างองค์ความรู้ใหม่ๆ ให้กับคนในองค์กรพร้อมพัฒนาให้เป็นคนเก่งและดี มีการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development) และมุ่งพัฒนากิจกรรมที่ช่วยสร้างสมดุลด้านสิ่งแวดล้อม สังคม วัฒนธรรม ควบคู่ไปกับการพัฒนาด้านเศรษฐกิจมีการสื่อสารข้อมูล นโยบาย และค่านึงถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสามารถเป็นตัวอย่างในการถอดบทเรียนการนำหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” มาใช้ปฏิบัติให้บรรลุผลสำเร็จ และแสดงให้เห็นความสอดคล้องกับหลักการตามมาตรฐานสากลเรื่องความยืดหยุ่นขององค์กร ซึ่งจะมีส่วนช่วยผลักดันหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” ในภาคอุตสาหกรรม ไปสู่การยอมรับในระดับสากล

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

การวิจัยนี้กำหนดวัตถุประสงค์ไว้ 3 ประการ คือ 1. เพื่อศึกษาเชิงโครงสร้างของการเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ 2. เพื่อศึกษาการนำหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” มาใช้ในการแก้ไขปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจและ 3. เพื่อแสดงความสอดคล้องระหว่างแนวทางปฏิบัติตามหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” กับแนวทางปฏิบัติตามหลักการมาตรฐานสากลเรื่องความยืดหยุ่นขององค์กรเพื่อจัดทำข้อเสนอแนะทางการนำหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” มาปรับใช้ในภาคอุตสาหกรรมและสอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติตามหลักมาตรฐานสากลเพื่อให้รอดพ้นจากวิกฤตเศรษฐกิจ

เพื่อให้ผลการวิจัยมีความสมบูรณ์เชิงลึกตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารที่เป็นตัวแทนของแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมต่างๆ ที่ประสบผลสำเร็จในการนำหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” มาประยุกต์ใช้ การสัมภาษณ์เป็นแบบมีการเจาะจงประเด็นคำถาม โดยเป็นการศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม โดยตัวแปรอิสระคือปัจจัยภายในและภายนอกของแต่ละองค์กร ได้แก่ ประเภทและขนาดอุตสาหกรรม สภาพเศรษฐกิจ องค์กรความรู้ บุคลากร สิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลการเงิน และการช่วยเหลือจากทุกภาคส่วน และตัวแปรตามคือผลสำเร็จในการนำหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” มาปรับใช้ในภาคอุตสาหกรรมกลุ่มต่างๆที่ยกเป็นกรณีศึกษาผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือที่สร้างขึ้นประกอบด้วย คำถามประเด็นหลักและประเด็นรองที่ต้องการใช้ข้อมูล โดยคัดเลือกองค์กรตัวแทนกลุ่มอุตสาหกรรมละ 1 ราย รวม 10 ราย ได้แก่ กลุ่มปิโตรเลียมปิโตรเคมีปูนซีเมนต์ เกษตร ฟาร์มปศุสัตว์ อาหารแปรรูป น้ำตาลทราย การบริการด้านเคมีภัณฑ์ การขายส่งเซรามิค และการขายปลีกเครื่องใช้ไฟฟ้า อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ และรถจักรยานยนต์ มีการบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหา และปัจจัยภายใน/ภายนอกที่เกี่ยวข้องหรือมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจแก้ไขปัญหาให้เกิดผลสำเร็จ แนวทางการนำหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” มาปรับใช้ในองค์กรเพื่อให้รอดพ้นจากวิกฤตเศรษฐกิจ และความสอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติตามหลักมาตรฐานสากลรวมถึงข้อเสนอแนะอื่นๆ เกี่ยวกับการนำหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” มาปรับใช้ในองค์กร

เนื่องจากการวิจัยกระทำในช่วงสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ทำให้ผู้วิจัยต้องมีการปรับวิธีการจัดเก็บข้อมูล จากเดิมที่กำหนดการเก็บข้อมูลแบบปฐมภูมิ (Primary Data) โดยใช้วิธีสัมภาษณ์เชิงลึก และเก็บข้อมูลตรงระหว่างผู้วิจัยและผู้ให้สัมภาษณ์ในลักษณะ One to One Interaction แบบ Structured Formal Interview ที่มีการเจาะจงประเด็นคำถามตามเครื่องมือที่สร้างขึ้น ต้องปรับเปลี่ยนมาใช้วิธีเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผ่านโปรแกรมประชุมทางไกล ด้วยสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และบันทึกเป็นเสียงหรือภาพวิดีโอแทน โดยมีการส่งแบบสัมภาษณ์เชิงลึกให้ผู้ถูกสัมภาษณ์เตรียมตัวก่อนล่วงหน้า หลังจากนั้นจึงนำมาถอดข้อความ ลงในแบบสัมภาษณ์ แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์และแสดงผลการวิเคราะห์ตามประเด็นการวิจัย

นอกจากนั้นผู้วิจัยหวังว่าข้อมูลที่ได้จากโครงการวิจัยนี้ จะเป็นส่วนหนึ่งที่ร่วมแสดงถึงความสำเร็จในการนำหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” มาใช้ปฏิบัติให้บรรลุผลได้จริง และสอดคล้อง

กับหลักการตามมาตรฐานสากลเรื่องความยืดหยุ่นขององค์กร และหวังว่าข้อมูลต่างๆที่ได้จากการวิจัยนี้จะมีส่วนช่วยผลักดันหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” ในภาคอุตสาหกรรม ไปสู่การยอมรับในระดับสากลในโอกาสต่อไปและเป็นแนวทางปฏิบัติแก่องค์กรในภาคอุตสาหกรรมอื่นๆ

สรุป

ผู้วิจัยขอเสนอสรุปผลการวิจัยเป็นลำดับตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษาแนวทางการนำหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” มาปรับใช้ในภาคอุตสาหกรรมเพื่อให้รอดพ้นจากวิกฤตเศรษฐกิจ

1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดภาวะวิกฤตเศรษฐกิจของกลุ่มอุตสาหกรรมประเภทต่างๆ ได้แก่สภาพเศรษฐกิจทั้งภายในและภายนอกประเทศ องค์ความรู้ขององค์กร บุคลากร สิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพล (ได้แก่ ภัยธรรมชาติเช่น น้ำท่วม แผ่นดินไหว โรคระบาด ภาวะวิกฤตทางการเมือง หรือภัยสงคราม กฎระเบียบการกีดกันทางการค้า จำนวนคู่แข่งทางการค้า การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงทัศนคติในการซื้อสินค้า ความสามารถในการขนส่งถึงผู้สั่งซื้อตามกำหนดเวลา นโยบายด้านสิ่งแวดล้อม การเป็นที่ยอมรับของชุมชนโดยรอบ เป็นต้น) สภาพคล่องทางการเงิน การมีภาวะผู้นำของผู้บริหาร และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน

วิกฤตเศรษฐกิจจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ต่างจากวิกฤตการณ์ทางการเงินในปี พ.ศ. 2540 ที่ค่าเงินบาทสูงค่าเกินจริงทำให้เกิดหนี้เสีย หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ จนสถาบันการเงินหลายแห่งต้องล้มลงแต่ครั้งนี้เศรษฐกิจถูกกระทบจากโรคระบาด ส่งผลกระทบต่อการผลิต การติดต่อทั้งในประเทศและระหว่างประเทศส่งผลให้เกิดการหยุดการจ้างงาน ขาดรายได้ ขาดกำลังซื้อ ส่งผลกระทบต่อการชำระหนี้ทั้งของผู้ประกอบการและของครัวเรือน ซึ่งก็อาจส่งผลกระทบต่อสถาบันการเงินต่อไปได้วิกฤตติดย่ากึ่งในปี 2540 นั้น ปัญหาเกิดขึ้นกับประเทศไทยและประเทศอื่นไม่กี่ประเทศ แต่ครั้งนี้ปัญหาเกิดขึ้นเป็นวงกว้างทั่วโลก ทำให้ประเทศไทยที่อาศัยรายได้จากการส่งออกและการท่องเที่ยวได้รับผลกระทบ ปัญหาเศรษฐกิจและสังคมอาจทยอยส่งผลมากขึ้น หากการแพร่ระบาดของโรคยังไม่สามารถยับยั้งได้

1.2 แนวทางการนำหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” มาปรับใช้ในภาคอุตสาหกรรม ได้แก่ การให้ความรู้ความตระหนักแก่ภาคอุตสาหกรรมตลอดห่วงโซ่อุปทานมีผู้ประกอบการนำไปประยุกต์ใช้ 65 ราย ตั้งแต่ปี 2557 – ปัจจุบัน และการฝึกอบรมให้ความรู้ผู้ประกอบการและให้คำปรึกษาแนะนำรวมถึงการส่งเสริมให้มีการประกาศรับรองในการนำมอก.9999 ไปประยุกต์ใช้

2. ผลการศึกษากำหนดหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจ

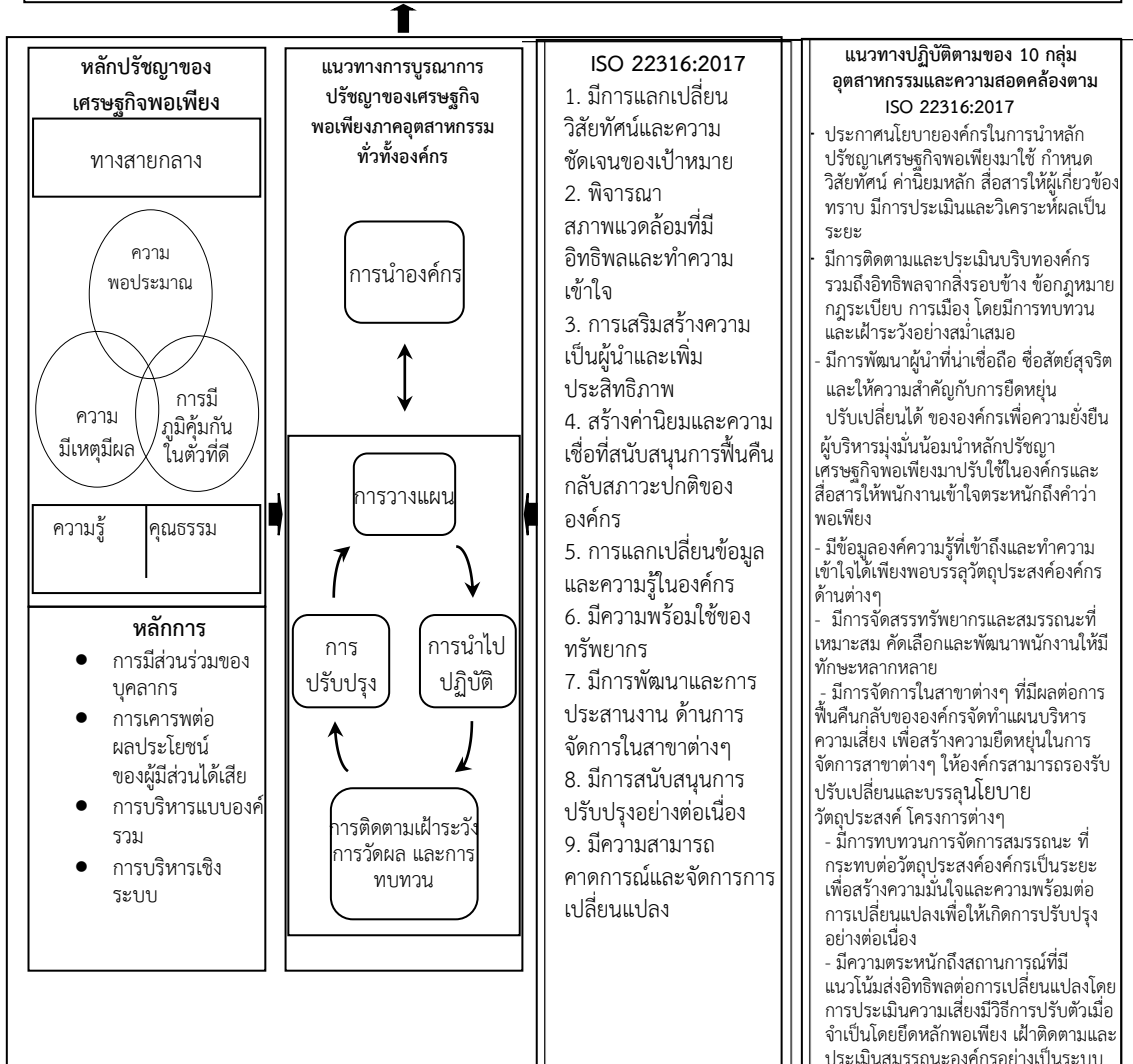
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าประเภท และขนาดของอุตสาหกรรม ไม่ใช่ปัจจัยหลักที่มีผลต่อความสำเร็จในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในการแก้ไขปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจ อุตสาหกรรมทุกประเภททั้งภาคการผลิต การบริการ การขายส่ง และการขายปลีก ทั้ง

อุตสาหกรรมที่มีการลงทุนขนาดใหญ่ หรืออุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม สามารถประสบผลสำเร็จในการแก้ไขปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจได้ทั้งหมด หากมีการน้อมนำหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” มาใช้แก้ไขปัญหาอย่างถูกต้อง และพบว่าหากอุตสาหกรรมใดมีการน้อมนำหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” มาใช้ปฏิบัติอยู่ก่อนที่จะเกิดวิกฤติเศรษฐกิจแล้ว ผลกระทบจากวิกฤติที่เผชิญจะมีเพียงเล็กน้อย

3. ผลการศึกษาความสอดคล้องระหว่างแนวทางปฏิบัติตามหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” กับแนวทางปฏิบัติตามหลักการมาตรฐานสากลเรื่องความยืดหยุ่นขององค์กร

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าแนวทางปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสอดคล้องกันกับแนวทางปฏิบัติตามหลักการมาตรฐานสากลเรื่องความยืดหยุ่นขององค์กร (ISO 22316 : 2017 Security and resilience- Organizational resilience-Principles and attributes)

แผนภาพที่ 5-1 สรุปความสอดคล้องระหว่างหลักปรัชญาของ “เศรษฐกิจพอเพียง” และ ISO 22316:2017

ที่มา : <https://www.masci.or.th/resilience-the-key-for-business>. 2563.

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย ดังนี้

1. ข้อเสนอเชิงนโยบาย

1.1 เห็นควรผลักดันหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” จากมาตรฐานสมัครใจเป็นมาตรฐานบังคับเพื่อให้ทุกอุตสาหกรรมนำไปปฏิบัติซึ่งจะช่วยลดผลกระทบในยามเกิดวิกฤตและสร้างภูมิคุ้มกัน

1.2 จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ภาคอุตสาหกรรม พาณิชยกรรมและการบริการทยอยประสบวิกฤติเนื่องจากการต้องปิดกิจการชั่วคราว ที่ยังยืนหยัดอยู่ได้ คือ ภาคการเกษตรและการผลิตอาหารซึ่งเป็นสินค้าอุปโภค บริโภคและองค์กรที่มีสายป่านยาวทางการเงิน ดังนั้นการปรับเปลี่ยนองค์กรให้สามารถยืดหยุ่นและเอาตัวรอดได้ตามหลัก “เศรษฐกิจพอเพียง” จึงเป็นสิ่งที่ทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ และเอกชน ต้องร่วมมือกันกำหนดนโยบายและให้ความช่วยเหลือ เช่น จัดโครงการเป็นพี่เลี้ยงธุรกิจ การให้ความช่วยเหลือด้านจัดหาแหล่งเงินทุนสำรอง การตลาด การปรับเปลี่ยนโครงสร้างองค์กร และช่วยคิดค้นการสร้างนวัตกรรมใหม่จากที่มีอยู่เดิม โดยยึดหลักความพอเพียง

1.3 การบริหารเศรษฐกิจในยามวิกฤติ ควรจัดระดมความคิด ความเห็นถึงแนวทางการแก้วิกฤติจากนักวิชาการสำนักต่างๆ จากทุกภาคส่วน กำหนดนโยบายแบบพอเพียง มีเหตุผลสร้างภูมิคุ้มกัน โดยการรับฟังข้อชี้แนะจากผู้รู้ต่างๆและนำมาวิเคราะห์ ประเมินความเสี่ยงในการตัดสินใจกำหนดนโยบาย ซึ่งการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องจะทำให้เกิดความสามัคคี มีความเข้าใจและยอมรับผลที่เกิดขึ้นร่วมกันตามแนวทางหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง”

2. ข้อเสนอเชิงวิชาการ

ปัจจุบัน องค์กรมาตรฐานระหว่างประเทศ (ISO:International Organization for Standardization) พิจารณาให้การยอมรับ มอก.9999 เป็นรายงานเชิงวิชาการ (ISO/TR หรือ technical report) แล้ว ดังนั้น การถอดบทเรียนจากกลุ่มอุตสาหกรรมต่างๆ ที่น้อมนำแนวทางการปฏิบัติตามหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” ที่พิสูจน์ได้ว่าสอดคล้องกันกับแนวทางปฏิบัติตามหลักการมาตรฐานสากลเรื่องความยืดหยุ่นขององค์กร(ISO 22316 : 2017 Security and resilience- Organizational resilience-Principles and attributes) ตามผลการวิจัยนี้ จะเป็นส่วนหนึ่งที่ร่วมแสดงถึงความสำเร็จในการนำหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” มาใช้ปฏิบัติให้บรรลุผลได้จริงและสอดคล้องกับหลักการตามมาตรฐานสากลเรื่องความยืดหยุ่นขององค์กร สามารถเป็นข้อมูลหลักฐาน (evidence) ประกอบในการยื่นเสนอต่อ องค์กรมาตรฐานระหว่างประเทศ (ISO) พิจารณาให้การยอมรับ มอก.9999 เป็นมาตรฐานระดับสากลในอนาคตต่อไป

3. ข้อเสนอเชิงปฏิบัติ

กลุ่มอุตสาหกรรมทุกประเภท ทุกขนาด รวมถึงทุกองค์กร สามารถนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจที่กำลังเผชิญจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ได้ตามความเหมาะสม

บรรณานุกรม

เอกสารไม่ตีพิมพ์

คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน, สำนักนายกรัฐมนตรี. “แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 – 2564.” กรุงเทพฯ. 2563.

มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม, สำนักงาน, กระทรวงอุตสาหกรรม. “มาตรฐานแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงภาคอุตสาหกรรม (มอก.9999 เล่ม 1-2556). 2556.”

เลขานุการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ, สำนักงาน, สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติสำนักนายกรัฐมนตรี. “ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 – 2580.” กรุงเทพฯ. 2563.

ISO 22316. “Security and resilience - Organizational resilience - Principles and attributes.” 2017.

เอกสารวิจัย

คณิศร สุคนธมาน. “ยุทธศาสตร์การพัฒนาศาสนาสถาบันการเงินเฉพาะกิจด้วยหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” ศึกษาเฉพาะกรณี ธนาคารอาคารสงเคราะห์”. เอกสารวิจัยส่วนบุคคล, วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร. 2551.

ชรัส บุญผดุง. “แนวทางการดำเนินงานขยายผลเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริ เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน”. เอกสารวิจัยส่วนบุคคล, วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร. 2560.

ชัยโรจน์ มีแดง. “สัมฤทธิ์ผลของการน้อมนำปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” มาปฏิบัติ : กรณีศึกษาจังหวัดสระบุรี”. เอกสารวิจัยส่วนบุคคล, วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร. 2551.

ไชยพร รัตแพทย. พลตรี. “ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการดำเนินงานตามโครงการสู่วิถีเกษตรเศรษฐกิจด้วยปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” กรณีศึกษาของพลพัฒนาที่ 2”. เอกสารวิจัยส่วนบุคคล, วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, 2553.

ไพบุลย์ ปิลันธน์โอวาท. “การนำปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” ไปใช้ในธุรกิจสปา”.. เอกสารวิจัยส่วนบุคคล, วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร. 2551.

สรนันท์ พรรณเชษฐ์. “ความอยู่รอดของสถาบันครอบครัวตามแนวคิด เศรษฐกิจพอเพียง”. เอกสารวิจัยส่วนบุคคล, วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, 2549.

สุพร หลักมันคง. “แนวทางในการพัฒนาธุรกิจการผลิตพลังงานไฟฟ้าขนาดใหญ่ เพื่อความมั่นคงแห่งชาติทางด้านพลังงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”.. เอกสารวิจัยส่วนบุคคล, วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร. 2559.

สุพัตรา ศรีไมตรีพิทักษ์. “การพัฒนาตัวชี้วัดเพื่อผลที่ยั่งยืนของโครงการพัฒนาชุมชนเศรษฐกิจพอเพียงในประเทศคู่ร่วมมือกับไทย”. เอกสารวิจัยส่วนบุคคล, วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร. 2551.

ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

ชัยพัฒนา, มุลนิธิ. “เศรษฐกิจพอเพียง”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :

https://www.chaipat.or.th/site_content/item/3579-2010-10-08-05-24-39.html. 2563.

มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม, สำนักงาน. “แนวทาง “เศรษฐกิจพอเพียง” ภาคอุตสาหกรรม”.

(ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://pr.tisi.go.th/แนวทางเศรษฐกิจพอเพียงภาคอุตสาหกรรม>. 2560.

รับรองมาตรฐานไอเอสโอ, สถาบัน. “ไอเอสโอหนุนธุรกิจปรับตัวด้วยมาตรฐาน ISO 22316”.

(ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <https://www.masci.or.th/resilience-the-key-for-business>. 2563.

วิกิพีเดีย, สารานุกรมเสรี. “เศรษฐกิจพอเพียง”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :

<https://th.wikipedia.org/wiki/เศรษฐกิจพอเพียง>. 2562.

Clare Naden. “ISO - Organizational resilience made simple with new ISO standard”.

(Online) Available. : <https://www.iso.org/news/Ref 2189.htm>. 2017.

สัมภาษณ์

คมกริช นาคะลักษณะ, ผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการ สายงานบริหารองค์กรเพื่อความยั่งยืน บริษัท มิตรผล จำกัด (สำนักงานใหญ่). สัมภาษณ์. 23 มิถุนายน 2563.

จำเนียร แสงอรุณ, ผู้จัดการส่วนด้านความปลอดภัยกับสิ่งแวดล้อม บริษัท พีทีที โกลบอล เคมิคอล จำกัด (มหาชน). สัมภาษณ์. 22 มิถุนายน 2563.

ณัฐสิทธิ์ เจียรวัฒน์ชัย, ผู้จัดการฝ่ายกลยุทธ์ความยั่งยืน บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน). สัมภาษณ์. 13 กรกฎาคม 2563.

พฤกษ์ เกิดชูชื่น, กรรมการผู้จัดการบริษัท แดรี่โฮม จำกัด. สัมภาษณ์. 22 มิถุนายน 2563.

มงคล อินคำ, ฝ่ายบุคคล/ผู้ดูแลระบบ บริษัท ทวียนต์มาร์เก็ตติ้ง จำกัด. สัมภาษณ์. 22 มิถุนายน 2563.

ลิขิต โพธิ์ศรี, กรรมการผู้จัดการบริษัท วิศวกรรมเคมี จำกัด. สัมภาษณ์. 24 มิถุนายน 2563.

วินัส อัครสิทธิถาวร, ผู้อำนวยการ Enterprise Brand Management Office บริษัท ปูนซิเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน). สัมภาษณ์. 30 มิถุนายน 2563.

สถาพร เต็มศิริวัฒน์, กรรมการผู้จัดการ บริษัท บ้านเซรามิคสุขภัณฑ์ จำกัด. สัมภาษณ์. 30 มิถุนายน 2563.

สามารถ จิตตศิชัย, ผู้จัดการโรงงาน บริษัท ไทยน้ำมันสำเร็จรูป จำกัด. สัมภาษณ์. 22 มิถุนายน 2563.

แสงทอง สิริวัฒนโรตม, ผู้อำนวยการโรงงาน บริษัท เบทาโกร จำกัด (มหาชน). สัมภาษณ์ทางไกล. 24 มิถุนายน 2563.

ภาคผนวก

แบบสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อการวิจัย

เรื่อง

แนวทางการนำหลักปรัชญา”เศรษฐกิจพอเพียง” มาปรับใช้ในภาคอุตสาหกรรมและ
ความสอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติตามหลักมาตรฐานสากลเพื่อให้รอดพ้นจากวิกฤต
เศรษฐกิจ

.....
 กลุ่มอุตสาหกรรม.....
 ชื่อองค์กร.....
 สถานที่ตั้ง.....

วันที่สัมภาษณ์.....เวลาถึง.....

ผู้สัมภาษณ์.....

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์ชุดนี้ใช้เพื่อสัมภาษณ์ ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมที่นำหลักปรัชญา”เศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในภาคอุตสาหกรรมเพื่อให้รอดพ้นจากวิกฤตเศรษฐกิจ”
2. ข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์เพื่อนำไปศึกษาทำความเข้าใจกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการแก้ไข เพื่อให้รอดพ้นจากวิกฤตเศรษฐกิจ
3. ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย เป็นผู้ทำการสัมภาษณ์ และเก็บข้อมูลด้วยการบันทึกเสียงหรือจดบันทึก
4. แนวคำถามในการสัมภาษณ์เชิงลึกชุดนี้เป็นแบบสัมภาษณ์ แบบให้ตอบบรรยายตามความคิดเห็นต่อคำ หรือเติมประโยคให้สมบูรณ์ โดยมี 4 ตอน ดังนี้
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์และองค์กร
 - ตอนที่ 2 ข้อมูลสภาพปัญหา และปัจจัยที่เกี่ยวข้อง/มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจแก้ไขปัญหา
 - ตอนที่ 3 แนวทางการนำหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” มาปรับใช้ในองค์กร เพื่อให้รอดพ้นจากวิกฤตเศรษฐกิจและความสอดคล้องกับมาตรฐานระหว่างประเทศ ISO 22316:2017
 - ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะ อื่น ๆ เกี่ยวกับการนำหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” มาปรับใช้ในองค์กร

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์และองค์กร

1. ชื่อ - สกุล.....
2. ตำแหน่ง.....
3. ประวัติความเป็นมา ขององค์กรที่ทำอยู่
ก่อตั้งเมื่อ
.....
ทุนจดทะเบียน
.....
ผลิตภัณฑ์ที่จำหน่าย
.....
.....
แหล่งจำหน่ายผลิตภัณฑ์ (ภายในประเทศ/ส่งออก)
.....

ตอนที่ 2 ข้อมูลสภาพปัญหา และปัจจัยที่เกี่ยวข้อง/มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจแก้ไขปัญหา

1. องค์กรที่ผู้ให้สัมภาษณ์ทำงานอยู่เคยมีปัญหาเกี่ยวกับด้านใดบ้าง และมากน้อยเพียงใด ที่ทำให้ส่งผล กระทบต่อการดำเนินธุรกิจ เช่นด้านการเงิน ด้านบุคลากร

ตอบ

2. ผู้บริหารมีบทบาทอย่างไรกับการกำหนดนโยบาย และการร่วมแก้ไขปัญหาวิกฤติทางเศรษฐกิจ

ตอบ

3. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจแก้ไขปัญหามีอะไรบ้าง และมีอิทธิพลอย่างไรบ้าง

ตอบ

4. นโยบายการดำเนินธุรกิจมีผลสำคัญอย่างไรต่อการแก้ไขปัญหาขององค์กร

ตอบ

5. ปัญหาการมีส่วนร่วมของบุคลากรเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรมีหรือไม่ อย่างไร

ตอบ

6. ปัญหาในการมีภูมิคุ้มกันที่ดีขององค์กร และการนำองค์ความรู้ต่างๆมาประยุกต์ใช้

ตอบ

7. การเปลี่ยนแปลงใดบ้างที่มีผลกระทบต่อองค์กรของผู้ให้สัมภาษณ์ในช่วงเกิดภาวะวิกฤติ และท่านพยายามแก้ไขปัญหานั้นด้วยวิธีอย่างไรในเบื้องต้นก่อนการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ ได้แก่ ด้านสังคม เทคโนโลยี เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม การเมือง และกฎระเบียบทั้งในและต่างประเทศ

ตอบ

8. การศึกษาข้อมูลอย่างเป็นระบบให้ได้รายละเอียดที่ถูกต้อง ก่อนการตัดสินใจแก้ไขปัญหามีหลักการคิดและวิเคราะห์ปัญหาอย่างไร

ตอบ

ตอนที่ 3 แนวทางการนำหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” มาปรับใช้ในองค์กร เพื่อให้รอดพ้นจากวิกฤตเศรษฐกิจและความสอดคล้องกับมาตรฐานระหว่างประเทศ ISO 22316:2017

1. การนำหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” มาปรับใช้นำองค์กร เกิดจากแรงดลใจสิ่งใด

ตอบ

2. ความพอเพียง หมายถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอต่อผลกระทบใดๆอันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอก นิยามของความพอเพียงดังกล่าว องค์กรของท่านได้นำมาประยุกต์ใช้เป็นนโยบายที่เป็นรูปธรรมเช่นใด

ตอบ

3. ผู้ให้สัมภาษณ์มีบทบาทและส่วนร่วมอย่างไรในการขับเคลื่อนองค์กรเพื่อนำการบูรณาการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้

ตอบ

4. การวางแผนเพื่อนำไปปฏิบัติมีขั้นตอนอย่างไรที่ทำให้เกิดการยอมรับ และได้รับการสนับสนุนจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกองค์กร

ตอบ

5. การวางแผนและกำหนดวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ที่สามารถวัดผลได้ในทุกระดับขององค์กร รวมถึงระดับบุคคล กำหนดอย่างไร และประสบผลสำเร็จหรือไม่อย่างไร

ตอบ

6. ผู้ให้สัมภาษณ์หรือองค์กรมีการบริหารความเสี่ยงเชิงกลยุทธ์ รวมถึงการกำหนดตัวชี้วัดผลการดำเนินงานด้านการบริหารความเสี่ยงหรือไม่ อย่างไร

ตอบ

7. การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้นำองค์กร มีการควบคุมการดำเนินการต่างๆให้เป็นไปตามกลยุทธ์ วัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ และนโยบายด้าน “เศรษฐกิจพอเพียง” ที่กำหนดไว้ในด้านต่างๆอย่างไร

- ด้านบุคคลากร

ตอบ

- ด้านเศรษฐกิจ

ตอบ

- ด้านสังคม

ตอบ

- ด้านสิ่งแวดล้อม

ตอบ

8. การติดตามเฝ้าระวัง การวัดผล และการทบทวน ผู้ให้สัมภาษณ์หรือองค์กรได้กำหนดวิธีการและติดตามเฝ้าระวัง วัดผล และทบทวนผลการดำเนินงานตามช่วงเวลาที่กำหนดไว้อย่างไร เพื่อแสดงให้เห็นว่าการดำเนินการขององค์กร

- สอดคล้องกับกลยุทธ์ วัตถุประสงค์และนโยบายที่กำหนดไว้

ตอบ

- สอดคล้องกับแนวทาง “เศรษฐกิจพอเพียง” ภาคอุตสาหกรรม

ตอบ

- กลยุทธ์ วัตถุประสงค์และนโยบายที่กำหนดไว้ยังมีความเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก

ตอบ

- การแก้ไขและป้องกัน กรณีพบแนวโน้มการดำเนินงานไม่เป็นไปตามนโยบาย กลยุทธ์ วัตถุประสงค์ และแนวทาง “เศรษฐกิจพอเพียง” ภาคอุตสาหกรรม

ตอบ

9. การปรับปรุง พัฒนา และขยายผลการดำเนินงานตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง
ภาคอุตสาหกรรมอย่างเป็นขั้นตอน และต่อเนื่องดำเนินการอย่างไร สามารถขยายผลให้เกิดการ
มีส่วนร่วมทั่วทั้งองค์กรและสร้างเครือข่ายได้อย่างไร

ตอบ

10. ภาครัฐมีบทบาทในการช่วยสนับสนุนการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้นำ
องค์กรของผู้ให้สัมภาษณ์หรือองค์กรอย่างไรบ้าง

ตอบ

11. หากเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจขึ้นอีกครั้ง ผู้ให้สัมภาษณ์หรือองค์กรของท่านมั่นใจในความ
ปลอดภัยและความสามารถในการฟื้นคืนกลับสภาวะปกติมากน้อยเพียงใด

ตอบ

12. คุณลักษณะขององค์กรที่มีความสอดคล้องตามมาตรฐานระหว่างประเทศ ISO 22316-2017 :
มาตรฐานด้านความปลอดภัยและความยืดหยุ่น-ความยืดหยุ่นขององค์กร-คุณลักษณะและ
หลักการ

คุณลักษณะขององค์กรตาม ISO 22316-2017	คำถาม
1) การแลกเปลี่ยนวิสัยทัศน์และ ความชัดเจนของเป้าหมาย (Shared vision and clarity of purpose)	1.1 ในฐานะที่ท่านเป็นผู้บริหาร ท่านได้นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มากำหนด วิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ และค่านิยมหลักและสื่อสารกับผู้ มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมดขององค์กร หรือไม่ อย่างไร เพื่อจัดทำทิศทางกล ยุทธ์ให้เชื่อมโยงกัน และเกิดความชัดเจนในการตัดสินใจทั้งหมด <u>ตอบ</u>
	1.2 ท่านมีแนวทางในการดำเนินการอย่างไร ที่จะทำให้มั่นใจได้ว่า เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของแต่ละบุคคลในองค์กรนั้นสอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ วิสัยทัศน์ และค่านิยมขององค์กร <u>ตอบ</u>

คุณลักษณะขององค์กรตาม ISO 22316-2017	คำถาม
	<p>1.3 ท่านมีกระบวนการติดตามและทบทวน กลยุทธ์ขององค์กรอย่างไรบ้าง (เพื่อให้มั่นใจว่ากลยุทธ์ขององค์กรเหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ วิสัยทัศน์ และค่านิยมหลักขององค์กร) <u>ตอบ</u></p> <p>1.4 ท่านมีการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกกรณีจำเป็นหรือไม่ <u>อย่างไร</u> <u>ตอบ</u></p> <p>1.5 ท่านมีการค้นหา และส่งเสริมการนำแนวความคิดใหม่ๆ หรือนวัตกรรม มาพัฒนาให้บรรลุวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ หรือไม่ <u>อย่างไร</u> <u>ตอบ</u></p>
<p>2) สภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลและการทำความเข้าใจ (Understanding and influencing context)</p>	<p>2.1 ท่านมีการติดตามและประเมินบริบทขององค์กร รวมถึงอิทธิพลจากสิ่งรอบข้าง ข้อกฎหมาย ภาวะเป็ยบ การเมือง และกิจกรรมของคู่แข่งภายใต้สภาวะที่มีการเปลี่ยนแปลงหรือไม่ <u>อย่างไร</u> <u>ตอบ</u></p> <p>2.2 ท่านมีแนวทางในการรักษาความสัมพันธ์กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในองค์กร และส่งเสริมความร่วมมือให้เกิดความเข้มแข็งในทุกกระดับ <u>อย่างไร</u> <u>ตอบ</u></p> <p>2.3 ท่านร่วมมือกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ที่มีเป้าหมายและวิสัยทัศน์องค์กรเดียวกัน <u>อย่างไรบ้าง</u> <u>ตอบ</u></p>

คุณลักษณะขององค์กรตาม ISO 22316-2017	คำถาม
<p>3) ประสิทธิภาพและการเสริมสร้างความเป็นผู้นำ (Effective and empowered leadership)</p>	<p>3.1 องค์กรของท่านมีการพัฒนาผู้นำที่น่าเชื่อถือ และเป็นที่เคารพ ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และมุ่งมั่นให้ความสำคัญกับการยืดหยุ่นปรับเปลี่ยนได้ขององค์กรเพื่อความอย่างยั่งยืนอย่างไร <u>ตอบ</u></p>
	<p>3.2 องค์กรของท่านกำหนดบทบาทและความรับผิดชอบของผู้นำ เพื่อเพิ่มการยืดหยุ่นปรับเปลี่ยนได้ขององค์กรอย่างไร <u>ตอบ</u></p>
	<p>3.3 องค์กรของท่านมีการส่งเสริมแบ่งปันบทเรียนทั้งที่ล้มเหลว และประสบความสำเร็จ และส่งเสริมการนำหลักปฏิบัติที่ดีกว่ามาใช้อย่างไรบ้าง <u>ตอบ</u></p>
	<p>3.4 องค์กรของท่านมีการมอบอำนาจแก่ทุกระดับในองค์กร ให้ทำการตัดสินใจ เพื่อปกป้อง และเพิ่มความยืดหยุ่นปรับเปลี่ยนได้ขององค์กรหรือไม่ อย่างไร <u>ตอบ</u></p>
<p>4) ค่านิยมและความเชื่อที่สนับสนุนการฟื้นคืนกลับสภาวะปกติขององค์กร (A culture supportive of organizational resilience)</p>	<p>4.1 องค์กรของท่าน มีการกำหนดความเชื่อ ค่านิยม และพฤติกรรมภายในองค์กรอย่างไร ที่เป็นตัวกำหนดวัฒนธรรมองค์กร <u>ตอบ</u></p>
	<p>4.2 องค์กรของท่านมีการระบุค่านิยมหลักและพฤติกรรมที่เสริมสร้างความยืดหยุ่นปรับเปลี่ยนได้ขององค์กร และกำหนดหลักเกณฑ์ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการประเมินความสามารถของแต่ละบุคคลอย่างไร <u>ตอบ</u></p>

คุณลักษณะขององค์กรตาม ISO 22316-2017	คำถาม
	<p>4.3 องค์กรของท่านมีการ<u>ว่าจ้างบุคลากรทุกระดับ เพื่อส่งเสริมค่านิยม</u> ขององค์กรอย่างไรบ้าง <u>ตอบ</u></p>
	<p>4.4 องค์กรของท่านมีการ<u>สนับสนุนความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมที่</u> เสริมสร้างความยืดหยุ่นปรับเปลี่ยนได้ขององค์กรอย่างไรบ้าง <u>ตอบ</u></p>
	<p>4.5 องค์กรของท่านมีการ<u>ให้อำนาจแก่บุคคลใดบ้าง ในการระบุและ</u> <u>สื่อสารเกี่ยวกับวิธีการแก้ไขและโอกาสต่างๆ และการปฏิบัติการที่จะเป็น</u> ประโยชน์ต่อองค์กร <u>ตอบ</u></p>
	<p>4.6 องค์กรของท่านมีการ<u>เฝ้าระวังและทบทวนวัฒนธรรมองค์กรเพื่อ</u> ตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงใดๆที่อาจมีอิทธิพลต่อความยืดหยุ่น <u>ปรับเปลี่ยนได้ขององค์กรหรือไม่</u> อย่างไร <u>ตอบ</u></p>
<p>5) การแลกเปลี่ยนข้อมูลและความรู้ (Shared information and knowledge)</p>	<p>5.1 <u>ข้อมูลและความรู้ต่างๆภายในองค์กรของท่านสามารถเข้าถึงได้</u> <u>เข้าใจและมีเพียงพอหรือไม่</u> ที่จะสนับสนุนการบรรลุวัตถุประสงค์ด้าน <u>ต่างๆขององค์กร</u> <u>ตอบ</u></p>
	<p>5.2 <u>ข้อมูลและความรู้ภายในองค์กรของท่าน มีการแลกเปลี่ยนอย่างมี</u> <u>ประสิทธิภาพ เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจอย่างไร</u> <u>ตอบ</u></p>

คุณลักษณะขององค์กรตาม ISO 22316-2017	คำถาม
	<p>5.3 องค์กรของท่านยอมรับว่าข้อมูลและความรู้ต่างๆ เป็นทรัพยากร วิกฤตขององค์กร หรือไม่ เพราะเหตุใด</p> <p><u>ตอบ</u></p>
	<p>5.4 การสร้าง การเก็บรักษา และการนำข้อมูลความรู้ต่างๆ ไปใช้ในองค์กร ของท่าน ผ่านกระบวนการและระบบ ที่จัดทำขึ้นไว้อย่างไร</p> <p><u>ตอบ</u></p>
	<p>5.5 องค์กรของท่านมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้ กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่ เกี่ยวข้องทั้งหมดในเวลาที่เหมาะสมอย่างไรบ้าง</p> <p><u>ตอบ</u></p>
	<p>5.6 องค์กรของท่านมีการนำข้อมูลความรู้ต่างๆ ไปประยุกต์ใช้ในการ เรียนรู้ขององค์กร อย่างไรบ้าง</p> <p><u>ตอบ</u></p>
<p>6) ความพร้อมใช้ของทรัพยากร (Availability of resource)</p>	<p>6.1 ท่านคิดว่าองค์กรของท่านทำการตัดสินใจที่เหมาะสมอย่างไร เกี่ยวกับ การจัดสรรทรัพยากรและสมรรถนะ(เช่น มีการพิจารณาความหลากหลาย ของผลิตภัณฑ์ การทำซ้ำกับผู้อื่นและการลดความต้องการ เพื่อหลีกเลี่ยง การล้มเหลว ณ จุดเดียว และตอบสนองต่อเหตุการณ์และการ เปลี่ยนแปลง)ทำให้บริการหลักขององค์กรยังคงถูกรักษาไว้ในระดับที่ สามารถยอมรับได้ตามที่ได้คาดการณ์ไว้</p> <p><u>ตอบ</u></p>

คุณลักษณะขององค์กรตาม ISO 22316-2017	คำถาม
	<p>6.2 องค์กรของท่านมีการคัดเลือกและพัฒนาพนักงานให้มีทักษะที่หลากหลายมีความรู้ และพฤติกรรมที่สามารถ สนับสนุนความสามารถขององค์กรในการตอบสนองและปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงอย่างไร</p> <p><u>ตอบ</u></p>
	<p>6.3 องค์กรของท่านมีการพัฒนาความสามารถในการระบุและตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในลักษณะที่ยืดหยุ่นได้หรือไม่ อย่างไร รวมถึงความสามารถในการปรับเปลี่ยนและปรับใช้ใหม่ การจัดการต่างๆ โครงสร้าง กิจกรรม และพฤติกรรม เพื่อปรับให้เข้ากับสถานะใหม่</p> <p><u>ตอบ</u></p>
	<p>6.4 องค์กรของท่านมีการทบทวนความเหมาะสม ความพร้อมใช้งาน และการจัดสรรทรัพยากร โดยคำนึงถึงผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงใดๆ ในองค์กรและบริบทขององค์กรเป็นประจำ หรือไม่ อย่างไร</p> <p><u>ตอบ</u></p>
<p>7) การพัฒนาและการประสานงานด้านการจัดการในสาขาต่างๆ (Development and coordination of management disciplines)</p>	<p>7.1 องค์กรของท่านมีการระบุและออกแบบการจัดการในสาขาต่างๆที่มีผลต่อการฟื้นคืนกลับขององค์กรอย่างไร</p> <p><u>ตอบ</u></p>
	<p>7.2 องค์กรของท่านมีการประเมินเป็นประจำหรือไม่ว่าการจัดการแต่ละสาขามีส่วนสนับสนุนต่อความยืดหยุ่นปรับเปลี่ยนได้ขององค์กรในภาพรวมอย่างไร และมีการจัดการจุดอ่อนที่พบอย่างไร</p> <p><u>ตอบ</u></p>

คุณลักษณะขององค์กรตาม ISO 22316-2017	คำถาม
	7.3 องค์กรของท่านสร้างความยืดหยุ่นในการจัดการสาขาต่างๆเพื่อให้ องค์กรสามารถรองรับและปรับเปลี่ยนตามการเปลี่ยนแปลง ได้อย่างไร <u>ตอบ</u>
	7.4 องค์กรของท่านเพิ่มการติดต่อสื่อสาร การประสานงาน และความ ร่วมมือระหว่างการจัดการในสาขาต่างๆขององค์กร เพื่อสร้างแนวทางที่ สอดคล้องกัน อย่างไรบ้าง <u>ตอบ</u>
8) การสนับสนุนการปรับปรุงอย่าง ต่อเนื่อง (Supporting continual improvement)	8.1 องค์กรของท่านใช้กลไกใด ในการประเมินและเฝ้าระวังสมรรถนะ เพื่อให้เกิดการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง <u>ตอบ</u>
	8.2 องค์กรของท่านมั่นใจได้อย่างไรว่า <u>หลักเกณฑ์ในการจัดการ สมรรถนะตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงที่มีผลกระทบต่อวัตถุประสงค์</u> ขององค์กร <u>ตอบ</u>
9) ความสามารถคาดการณ์และ จัดการการเปลี่ยนแปลง (Ability to anticipate and managing change)	9.1 องค์กรของท่าน <u>ตระหนักถึงสถานการณ์ที่มีแนวโน้มที่จะมีอิทธิพลต่อ</u> <u>การเปลี่ยนแปลงได้อย่างไร</u> <u>ตอบ</u>
	9.2 องค์กรของท่านมีวิธีการปรับตัวเมื่อจำเป็นอย่างไรโดยไม่ให้มี ผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อผลิตภัณฑ์และบริการ <u>ตอบ</u>

คุณลักษณะขององค์กรตาม ISO 22316-2017	คำถาม
	<p>9.3 องค์กรของท่านแสดงความมุ่งมั่นในการปกป้อง การทำให้บรรลุผล และการปรับตัว โดยที่สามารถปรับเปลี่ยนจุดสนใจ (focus) ได้แต่ไม่มีผลกระทบให้ต้องปรับเปลี่ยนวิสัยทัศน์และค่านิยมหลัก <u>ไว้อย่างไรบ้าง</u> ตอบ</p>
	<p>9.4 ท่านมั่นใจได้อย่างไรว่า การจัดการในสาขาต่างๆมี ความแข็งแกร่ง และมีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลง ตอบ</p>

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับการนำหลักปรัชญา”เศรษฐกิจพอเพียง” มาปรับใช้ในองค์กร

.....

.....

.....

.....

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	นายวีระกิตติ์ รันทกิจธนวัชร
วัน เดือน ปีเกิด	๐๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๐๖
การศึกษา	วิศวกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิศวกรรมอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิศวกรรมอุตสาหกรรม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย DOCTOR OF PHILOSOPHY (Organization Development) สถาบัน SAIDI ประเทศฟิลิปปินส์
ประวัติการทำงาน	ผู้อำนวยการระดับสูง อุตสาหกรรมจังหวัดนราธิวาส ผู้อำนวยการระดับสูง อุตสาหกรรมจังหวัดสงขลา ผู้อำนวยการระดับสูง อุตสาหกรรมจังหวัดฉะเชิงเทรา
ตำแหน่งปัจจุบัน	รองเลขาธิการ สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

สรุปย่อ

ลักษณะวิชา การเศรษฐกิจ

เรื่อง แนวทางการนำหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” มาปรับใช้ในภาคอุตสาหกรรมและ
สอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติตามหลักมาตรฐานสากลเพื่อให้รอดพ้นจากวิกฤตเศรษฐกิจ

ผู้วิจัย นายวีระกิตติ์ รันทกิจธนวัชร

หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ 62

ตำแหน่ง รองเลขาธิการสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากวิกฤตเศรษฐกิจในเอเชีย เมื่อปี พ.ศ. 2540 หรือที่เรียกกันโดยทั่วไปว่า "วิกฤตต้มยำกุ้ง" นั้น เป็นวิกฤตที่เริ่มเกิดขึ้นในประเทศไทยและส่งผลกระทบต่ออีกหลายประเทศในทวีปเอเชีย โดยเริ่มขึ้นตั้งแต่เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2540 และก่อให้เกิดความกลัวว่าจะเกิดการล่มสลายทางเศรษฐกิจลุกลามต่อเนื่องไปทั่วโลกเนื่องจากความล้มเหลวทางระบบการเงิน วิกฤตเศรษฐกิจในครั้งนั้นส่วนหนึ่งเกิดจากการตัดสินใจของรัฐบาลไทยในการลอยตัวค่าเงินบาทตัดการอิงเงินสกุลดอลลาร์สหรัฐเป็นหลัก มาเป็นระบบอัตราแลกเปลี่ยนลอยตัวภายใต้การจัดการ (Managed Float Exchange Rate System) ทำให้ค่าเงินบาทลดลงอย่างมาก และหลังจากความพยายามทั้งหมดที่จะสนับสนุนค่าเงินบาทเมื่อเผชิญกับการแผ่ขยายแบบเกินเลยทางการเงิน (Financial Overextension) อย่างรุนแรงโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านอสังหาริมทรัพย์ในเวลานั้น ทำให้ประเทศไทยเกิดภาวะหนี้สาธารณะเป็นจำนวนมากและอยู่ในสภาพล้มละลายก่อนหน้าการล่มสลายของค่าเงิน วิกฤตดังกล่าวยังได้ขยายไปทั่วภูมิภาคเอเชียโดยค่าเงินของประเทศส่วนใหญ่ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และญี่ปุ่นเกิดการทรุดตัว ส่งผลต่อตลาดหลักทรัพ์และราคาสินทรัพ์ต่างๆทำให้นักลงทุนเพิ่มสูงขึ้น

สาเหตุหลักสำคัญที่คณะกรรมการศึกษาและเสนอแนะมาตรการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการระบบการเงินของประเทศ (ศปร.) สรุปการเกิดวิกฤตเศรษฐกิจปี พ.ศ. 2540 ได้แก่การขาดดุลบัญชีเดินสะพัดปัญหาหนี้ต่างประเทศที่มีการกู้เงินจากสถาบันการเงินต่างประเทศเพื่อปล่อยกู้ให้กับธุรกิจในประเทศไทยการลงทุนเกินตัวและฟองสบู่ในธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ความไร้ประสิทธิภาพในการดำเนินงานของสถาบันการเงินที่มีกระบวนการพิจารณาสินเชื่อของสถาบันการเงินแบบหละหลวม ความไม่มีประสิทธิภาพในการดำเนินนโยบายที่อนุญาตให้มีการเคลื่อนย้ายเงินทุนอย่างเสรี โดยไม่มีการเตรียมความพร้อมหรือการกำกับดูแลอย่างมีประสิทธิภาพ และมีการโจมตีค่าเงินบาทจากนักลงทุนต่างชาติและนักเก็งกำไรที่คอยผสมโรงรายอื่นๆ ทำให้ประเทศไทยเกิดภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจอย่างรุนแรงในปี พ.ศ. 2540

หลังจากวิกฤตเศรษฐกิจใน ปี พ.ศ. 2540 ประเทศไทยต้องเผชิญกับสภาวะความผันผวนทางเศรษฐกิจมาเป็นระยะจนกระทั่งปัจจุบันที่เศรษฐกิจโลกช่วงปลายปี พ.ศ. 2562 มีทิศทางชะลอตัวลงอย่างต่อเนื่องตามผลกระทบของสงครามการค้าที่กระจายตัวมากขึ้น หลายประเทศทั่วโลกได้ทยอยผ่อนคลายนโยบายการเงินและเริ่มพิจารณาใช้นโยบายการคลังเพื่อประคับประคองการเติบโตทางเศรษฐกิจแต่การ

เกิดโรคระบาด โควิด 19 ในช่วงต้นปี พ.ศ. 2563 ทำให้ภาพรวมเศรษฐกิจโลกในระยะข้างหน้ามีแนวโน้มชะลอตัวและมีโอกาสการเกิดภาวะเศรษฐกิจถดถอยในหลายประเทศที่ไม่สามารถคุมการระบาดของโรคได้ ซึ่งวิกฤติจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 มีความแตกต่างจากวิกฤติการณ์ทางการเงินในปี พ.ศ. 2540 เนื่องจากเศรษฐกิจทั่วโลกถูกกระทบจากโรคระบาดไม่เฉพาะประเทศไทยและส่งผลกระทบต่อการผลิต การติดต่อทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ ทำให้เกิดการหยุดการจ้างงาน ขาดรายได้ ขาดกำลังซื้อ ส่งผลกระทบต่อการชำระหนี้ซึ่งก็อาจส่งผลกระทบต่อสถาบันการเงินต่อไปปัญหาเศรษฐกิจและสังคมอาจทยอยส่งผลมากขึ้น หากการแพร่ระบาดของโรครังยังไม่สามารถยับยั้งได้รวมทั้งผลกระทบจากสงครามการค้าระหว่างสหรัฐฯ - จีน ความไม่แน่นอนทางธุรกิจที่เกิดจากความเสี่ยงใหม่ที่ปะทุขึ้นในหลายประเด็น และกระจายตัวในหลายภูมิภาค เช่น การประท้วงในฮ่องกง เสถียรภาพรัฐบาลในยุโรปโซนและละตินอเมริกา ความขัดแย้งระหว่างญี่ปุ่นและเกาหลีใต้ ทำให้คาดการณ์การเติบโตทางเศรษฐกิจปี พ.ศ. 2563 ของทุกภูมิภาคถูกปรับประมาณการลดลง และส่งผลกระทบต่อนโยบายการคลังที่มีโอกาสการเกิดภาวะเศรษฐกิจถดถอยในหลายประเทศทั่วโลก

สำหรับประเทศไทย ได้มีการเตรียมการรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงต่างๆ เพื่อให้สามารถปรับตัวและฟื้นคืนสู่สภาวะปกติได้ โดยมีการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติซึ่งจะต้องนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้วด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” โดยในภาคอุตสาหกรรมนั้น ต้องมีการสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืนรวมถึงการฟื้นฟู เศรษฐกิจให้กลับมาขยายตัวได้สูงขึ้น มีความสามารถปรับเปลี่ยนองค์กรให้ยืดหยุ่นได้ตามสภาวะที่ต้องมีการเปลี่ยนแปลง หรือมีการปฏิรูปองค์กรในหลายด้านเพื่อวางพื้นฐานให้สามารถพัฒนาต่ออย่างอดให้มีรายได้สูงขึ้นได้ด้วยการฝ่าวิกฤตเศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2540 ที่ผ่านมา และที่กำลังประสบอยู่ในปี พ.ศ. 2563 จะเป็นบทพิสูจน์ในการเตรียมความพร้อมและผลสำเร็จจากการนำแนวทางตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในภาคอุตสาหกรรมเพื่อให้รอดพ้นจากวิกฤตเศรษฐกิจและแสดงความสอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติตามหลักการมาตรฐานสากลเรื่องความยืดหยุ่นขององค์กร (Organizational Resilience) ให้เห็นได้อย่างเป็นรูปธรรม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยนี้กำหนดวัตถุประสงค์ไว้ 3 ประการ คือ 1. เพื่อศึกษาเชิงโครงสร้างของการเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ 2. เพื่อศึกษาการนำหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” มาใช้ในการแก้ไขปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจและ 3. เพื่อแสดงความสอดคล้องระหว่างแนวทางปฏิบัติตามหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” กับแนวทางปฏิบัติตามหลักการมาตรฐานสากลเรื่องความยืดหยุ่นขององค์กรเพื่อจัดทำข้อเสนอแนะทางการนำหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” มาปรับใช้ในภาคอุตสาหกรรมและความสอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติตามหลักมาตรฐานสากลเพื่อให้รอดพ้นจากวิกฤตเศรษฐกิจ

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้กำหนดขอบเขตของการวิจัยในไว้ 3 ประเด็น ได้แก่ ขอบเขตของเนื้อหา ขอบเขตของช่วงเวลาและขอบเขตของกลุ่มเป้าหมาย

1. ขอบเขตของเนื้อหา เป็นการศึกษาการนำหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” มาประยุกต์ใช้ เพื่อแก้ไขปัญหาช่วงเวลาวิกฤตเศรษฐกิจของภาคอุตสาหกรรมและศึกษาความสอดคล้องกันระหว่างแนวทางปฏิบัติตามหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” กับแนวทางปฏิบัติตามหลักการมาตรฐานสากล เรื่องความยืดหยุ่นขององค์กร (ISO 22316 : 2017 Security and Resilience - Organizational Resilience-Principles and Attributes)

2. ขอบเขตของช่วงเวลาได้กำหนดช่วงเวลาในการดำเนินการ ระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2562 - เดือนพฤษภาคม 2563

3. ขอบเขตของกลุ่มเป้าหมาย ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารที่เป็นตัวแทนของแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมต่างๆ ที่ประสบผลสำเร็จในการนำหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” มาปรับใช้ โดยคัดเลือกองค์กรตัวแทนกลุ่มอุตสาหกรรมละ 1 ราย รวม 10 ราย ทั้งองค์กรขนาดใหญ่จนถึงองค์กรขนาดกลางและขนาดย่อม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการจัดเก็บข้อมูลแบบปฐมภูมิ (Primary Data) และแบบทุติยภูมิ (Secondary Data) แล้ววิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ ดังนี้

1. วิธีการจัดเก็บข้อมูลแบบปฐมภูมิ (Primary Data) ดำเนินการโดยผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารที่เป็นตัวแทนของแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมต่างๆ ที่ประสบผลสำเร็จในการนำหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” มาประยุกต์ใช้ การสัมภาษณ์เป็นแบบมีการเจาะจงประเด็นคำถาม โดยเป็นการศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม โดยตัวแปรอิสระคือปัจจัยภายในและภายนอกของแต่ละองค์กร ได้แก่ ประเภทและขนาดอุตสาหกรรม สภาพเศรษฐกิจ องค์กรความรู้ บุคลากร สิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลการเงิน และการช่วยเหลือจากทุกภาคส่วน และตัวแปรตามคือผลสำเร็จในการนำหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” มาปรับใช้ในภาคอุตสาหกรรมกลุ่มต่างๆ ที่ยกเป็นกรณีศึกษาผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือที่สร้างขึ้นประกอบด้วย คำถามประเด็นหลักและประเด็นรองที่ต้องการใช้ข้อมูล โดยคัดเลือกองค์กรตัวแทนกลุ่มอุตสาหกรรมละ 1 ราย รวม 10 ราย ได้แก่ กลุ่มปิโตรเลียม ปิโตรเคมี ปูนซีเมนต์ เกษตร ฟาร์มปศุสัตว์ อาหารแปรรูป น้ำตาลทราย การบริการด้านเคมีภัณฑ์ การขายส่งเซรามิค และการขายปลีกเครื่องใช้ไฟฟ้า อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ และรถจักรยานยนต์ มีการบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหา และปัจจัยภายใน/ภายนอกที่เกี่ยวข้องหรือมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจแก้ไขปัญหาให้เกิดผลสำเร็จ แนวทางการนำหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” มาปรับใช้ในองค์กรเพื่อให้รอดพ้นจากวิกฤตเศรษฐกิจและความสอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติตามหลักมาตรฐานสากลรวมถึงข้อเสนอแนะอื่นๆ เกี่ยวกับการนำหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” มาปรับใช้ในองค์กร

เนื่องจากการวิจัยกระทำในช่วงสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ทำให้ผู้วิจัยต้องมีการปรับวิธีการจัดเก็บข้อมูล จากเดิมที่กำหนดการเก็บข้อมูลแบบปฐมภูมิ (Primary Data) โดยใช้วิธีสัมภาษณ์เชิงลึก และเก็บข้อมูลตรงระหว่างผู้วิจัยและผู้ให้สัมภาษณ์ในลักษณะ One to One Interaction แบบ Structured Formal Interview ที่มีการเจาะจงประเด็นคำถามตามเครื่องมือที่สร้างขึ้น ต้องปรับเปลี่ยนมาใช้วิธีเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผ่านโปรแกรมประชุมทางไกล ด้วยสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และบันทึกเป็นเสียงหรือภาพวิดีโอแทน โดยมีการส่งแบบสัมภาษณ์เชิงลึกให้ผู้ถูกสัมภาษณ์

เตรียมตัวก่อนล่วงหน้า หลังจากนั้นจึงนำมาถอดข้อความ ลงในแบบสัมภาษณ์ แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ และแสดงผลการวิเคราะห์ตามประเด็นการวิจัย

2. วิธีการจัดเก็บข้อมูลแบบทุติยภูมิ (Secondary Data) ดำเนินการโดยรวบรวมวรรณกรรม เพื่อทำการศึกษาลงถึงทฤษฎี หลักการและแนวความคิดเกี่ยวกับ การนำหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” ไปใช้ในภาคส่วนต่างๆแล้วก่อให้เกิดความอยู่รอดทางด้านเศรษฐกิจและผลกระทบในด้านต่างๆ

3. ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งจากข้อมูลแบบปฐมภูมิและแบบทุติยภูมิเพื่อสังเคราะห์แนวทางการดำเนินการที่สอดคล้องกันระหว่างแนวทางปฏิบัติตามหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” กับแนวทางปฏิบัติตามหลักการมาตรฐานสากลเรื่องความยืดหยุ่นขององค์กร

ผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์มีดังนี้

1. ผลการศึกษาเชิงโครงสร้างของการเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ

1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ ของกลุ่มอุตสาหกรรมประเภทต่างๆ ได้แก่ สภาพเศรษฐกิจทั้งภายในและภายนอกประเทศ องค์ความรู้ขององค์กร บุคลากร สิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพล (ได้แก่ ภัยธรรมชาติ เช่น น้ำท่วม แผ่นดินไหว โรคระบาด ภาวะวิกฤตทางการเมือง หรือภัยสงคราม กฎระเบียบการกีดกันทางการค้า จำนวนคู่แข่งทางการค้า การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงทัศนคติในการซื้อสินค้า ความสามารถในการขนส่งถึงผู้สั่งซื้อตามกำหนดเวลา นโยบายด้านสิ่งแวดล้อม การเป็นที่ยอมรับของชุมชนโดยรอบ เป็นต้น) สภาพคล่องทางการเงิน การมีภาวะผู้นำของผู้บริหาร และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน

1.2 วิกฤตเศรษฐกิจจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ต่างจากวิกฤตการณ์ทางการเงินในปี พ.ศ. 2540 ที่ค่าเงินบาทสูงค่าเกินจริงทำให้เกิดหนี้เสีย หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ จนสถาบันการเงินหลายแห่งต้องล้มลงแต่ครั้งนี้เศรษฐกิจถูกกระทบจากโรคระบาด ส่งผลกระทบต่อการผลิต การติดต่อทั้งในประเทศและระหว่างประเทศส่งผลให้เกิดการหยุดการจ้างงาน ขาดรายได้ ขาดกำลังซื้อ ส่งผลกระทบต่อชำระหนี้ทั้งของผู้ประกอบการและของครัวเรือน ซึ่งก็อาจส่งผลกระทบต่อสถาบันการเงินต่อไปได้ปัญหาเกิดขึ้นเป็นวงกว้างทั่วโลก ทำให้ประเทศไทยที่อาศัยรายได้จากการส่งออกและการท่องเที่ยวได้รับผลกระทบ ปัญหาเศรษฐกิจและสังคมอาจทยอยส่งผลมากขึ้น หากการแพร่ระบาดของโรคยังไม่สามารถยับยั้งได้

2. ผลการศึกษานำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการแก้ไขปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าประเภท และขนาดของอุตสาหกรรม ไม่ใช่ปัจจัยหลักที่มีผลต่อความสำเร็จในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในการแก้ไขปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจ อุตสาหกรรมทุกประเภททั้งภาคการผลิต การบริการ การขายส่ง และการขายปลีก ทั้งอุตสาหกรรมที่มีการลงทุนขนาดใหญ่ หรืออุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม สามารถประสบผลสำเร็จในการแก้ไขปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจได้ทั้งหมด หากมีการน้อมนำหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” มาใช้แก้ไขปัญหาอย่างถูกต้อง และพบว่าหากอุตสาหกรรมใดมีการน้อมนำหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” มาใช้ปฏิบัติอยู่ก่อนที่จะเกิดวิกฤตเศรษฐกิจแล้ว ผลกระทบจากวิกฤตที่เผชิญจะมีเพียงเล็กน้อย

3. ผลการศึกษาความสอดคล้องระหว่างแนวทางปฏิบัติตามหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” กับแนวทางปฏิบัติตามหลักการมาตรฐานสากลเรื่องความยืดหยุ่นขององค์กรพบว่าแนวทางการปฏิบัติตามหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” สอดคล้องกันกับแนวทางปฏิบัติตามหลักการมาตรฐานสากลเรื่องความยืดหยุ่นขององค์กร (ISO 22316 : 2017 Security and resilience - Organizational resilience-Principles and attributes)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอเชิงนโยบาย

1.1 เห็นควรผลักดันหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” จากมาตรฐานสมัครใจเป็นมาตรฐานบังคับเพื่อให้ทุกอุตสาหกรรมนำไปปฏิบัติซึ่งจะช่วยลดผลกระทบในยามเกิดวิกฤตและสร้างภูมิคุ้มกัน

1.2 จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ภาคอุตสาหกรรมพาณิชย์กรรมและการบริการทยอยประสบวิกฤติเนื่องจากการต้องปิดกิจการชั่วคราว ที่ยังยืนหยัดอยู่ได้ คือภาคการเกษตรและการผลิตอาหารซึ่งเป็นสินค้าอุปโภค บริโภคและองค์กรที่มีสายป่านยาวทางการเงิน ดังนั้นการปรับเปลี่ยนองค์กรให้สามารถยืดหยุ่นและเอาตัวรอดได้ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง จึงเป็นสิ่งที่ทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ และเอกชน ต้องร่วมมือกันกำหนดนโยบายและให้ความช่วยเหลือ เช่น จัดโครงการเป็นพี่เลี้ยงธุรกิจ การให้ความช่วยเหลือด้านจัดหาแหล่งเงินทุนสำรอง การหาตลาด การปรับเปลี่ยนโครงสร้างองค์กร และช่วยคิดค้นการสร้างนวัตกรรมใหม่จากที่มีอยู่เดิม โดยยึดหลักความพอเพียง

1.3 การบริหารเศรษฐกิจในยามวิกฤติ ควรจัดระดมความคิด ความเห็นถึงแนวทางการแก้วิกฤติจากนักวิชาการสำนักต่างๆ จากทุกภาคส่วน กำหนดนโยบายแบบพอเพียง มีเหตุผล สร้างภูมิคุ้มกัน โดยการรับฟังข้อชี้แนะจากผู้รู้ต่างๆและนำมาวิเคราะห์ ประเมินความเสี่ยงในการตัดสินใจ กำหนดนโยบาย ซึ่งการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง จะทำให้เกิดความสามัคคี มีความเข้าใจและยอมรับผลที่เกิดขึ้นร่วมกันตามแนวทางหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง”

2. ข้อเสนอเชิงวิชาการ

ปัจจุบัน องค์กรมาตรฐานระหว่างประเทศ (ISO : International Organization for Standardization) พิจารณาให้การยอมรับ มอก.9999 เป็นรายงานเชิงวิชาการ (ISO/TR หรือ technical report) แล้ว ดังนั้น การถอดบทเรียนจากกลุ่มอุตสาหกรรมต่างๆ ที่น้อมนำแนวทางการปฏิบัติตามหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” ที่พิสูจน์ได้ว่าสอดคล้องกันกับแนวทางปฏิบัติตามหลักการมาตรฐานสากลเรื่องความยืดหยุ่นขององค์กร (ISO 22316 : 2017 Security and resilience - Organizational resilience - Principles and attributes) ตามผลการวิจัยนี้ จะเป็นส่วนหนึ่งที่ร่วมแสดงถึงความสำเร็จในการนำหลักปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” มาใช้ปฏิบัติให้บรรลุผลได้จริงและสอดคล้องกับหลักการตามมาตรฐานสากลเรื่องความยืดหยุ่นขององค์กร สามารถเป็นข้อมูลหลักฐาน (evidence) ประกอบ ในการยื่นเสนอต่อ องค์กรมาตรฐานระหว่างประเทศ (ISO) พิจารณาให้การยอมรับ มอก.9999 เป็นมาตรฐานระดับสากลในอนาคตต่อไป

3. ข้อเสนอเชิงปฏิบัติ

กลุ่มอุตสาหกรรมทุกประเภท ทุกขนาด รวมถึงทุกองค์กร สามารถนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจที่กำลังเผชิญจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ได้ตามความเหมาะสม